

બૃહદ
વહીવટી શબ્દકોશ
(અંગ્રેજી-ગુજરાતી)

**COMPREHENSIVE
ADMINISTRATIVE GLOSSARY
(ENGLISH-GUJARATI)**

ભાગ ૧
પરિભાષા

ભાગ ૨
પદનામ

ભાગ ૩
સંક્ષેપાક્ષર

**PART I
TERMINOLOGY**

**PART II
DESIGNATIONS**

**PART III
ABBREVIATIONS**

ભાષા નિયામકની કચેરી, ગુજરાત રાજ્ય, ગાંધીનગર.
DIRECTOR OF LANGUAGES, GUJARAT STATE, GANDHINAGAR

બૃહદ વહીવટી શબ્દકોશ

(અંગ્રેજી-ગુજરાતી)

Comprehensive Administrative Glossary

(English-Gujarati)

ભાગ ૧ : પરિભાષા

PART I : Terminology

ભાગ ૨ : પદનામ

PART II : Designations

ભાગ ૩ : સંક્ષેપાક્ષર

PART III : Abbreviations

બૃહદ વહીવટી શબ્દકોશ (અંગ્રેજી-ગુજરાતી)

Comprehensive Administrative Glossary (English-Gujarati)

© ભાષા નિયામકની કચેરી,

ગુજરાત રાજ્ય,

ગાંધીનગર.

પ્રથમ આવૃત્તિ : ૧૯૮૯

પ્રકાશક :

ભાષા નિયામક

ગુજરાત રાજ્ય,

બ્લોક નં. ૬/૧,

ડૉ. જીવરાજ મહેતા ભવન,

ગાંધીનગર ૩૮૨૦૧૦

મુદ્રક :

મોડર્ન પ્રિન્ટર્સ

મહેતા ચેમ્બર્સ

ગાંધીગ્રામ રેલવે સ્ટેશન સામે,

અમદાવાદ ૩૮૦૦૦૯

પ્રસ્તાવના

ગુજરાત રાજ્યે તેના પ્રારંભ દિને જ રાજ્યની પ્રજા સાથેના વહીવટની ભાષા તમામ સ્તરે ગુજરાતી રાખવા અને વહીવટમાં પ્રયોજાતી અંગ્રેજી ભાષાનું વહેલી તકે ગુજરાતીમાં રૂપાંતર કરવાની નીતિ જાહેર કરી હતી. આ સંદર્ભમાં જ ગુજરાત રાજ્યની રચના સાથે ગુજરાત સરકારે તેનો પ્રથમ અધિનિયમ “ગુજરાતની રાજભાષાઓ બાબતનો અધિનિયમ, ૧૯૬૦” ઘડ્યો અને ગુજરાતી ભાષાને ગુજરાતની રાજભાષા તરીકે ઘોષિત કરી. સરકારની આ રાજભાષા નીતિના અમલમાં ઝડપ આવે, સુગમતા થાય તથા સમગ્ર રાજ્યમાં પ્રયોજાતી ભાષામાં એકસૂત્રતા રહે તે હેતુથી ભાષા નિયામકની કચેરીએ ૧૯૬૫માં “વહીવટી શબ્દકોશ” બહાર પાડ્યો હતો અને ૧૯૬૯માં તેની “પુરવણી” બહાર પાડી હતી.

ભાષા એ તો જીવંત વસ્તુ છે. એણે સતત વિકાસશીલ રહેવું જ પડે. વહીવટ વધુ ને વધુ લોકાભિમુખ થયાના પરિણામે સરકારી પ્રવૃત્તિઓનો દિનપ્રતિદિન પ્રસાર થતાં તેમ જ તેની કામગીરીનું વૈવિધ્યીકરણ થતાં “વહીવટી શબ્દકોશ” અને “પુરવણી”માં આપેલા શબ્દો અપર્યાપ્ત જણાતા ગયા. વહીવટી પરિભાષાને વધુ અદ્યતન રાખવા આ કચેરીએ આ “બૃહદ વહીવટી શબ્દકોશ” તૈયાર કર્યો છે. હાલ ગુજરાતનું વહીવટી તંત્ર મહદંશે રાજભાષા ગુજરાતીમાં જ ચાલે છે અને તેના અનુષંગે આ ‘બૃહદ વહીવટી શબ્દકોશ’માં સરકારી અધિકારીઓ, કર્મચારીઓને અંગ્રેજી શબ્દો, પદનામ, વગેરેના વહીવટ વ્યવહારમાં જોઈતા ગુજરાતી પર્યાયો ઉપલબ્ધ થશે અને અભિવ્યક્તિમાં તે અત્યંત ઉપયોગી નીવડશે એ નિઃશંક છે. પરિણામે ગુજરાત સરકારની રાજભાષા નીતિના અમલમાં સરળતા આવશે અને નીતિને વેગ મળશે એવી શ્રદ્ધા છે.

આ શબ્દકોશને સહેતુક ત્રણ ભાગમાં વહેંચ્યો છે : ભાગ ૧ માં વહીવટ-વ્યવહારકોશને લગતા અંગ્રેજી શબ્દો અને તેની પરિભાષા છે, જ્યારે ભાગ ૨ માં સરકારી પદનામ અને તેના પર્યાય છે. વિવિધ વિભાગ, ખાતાં, કચેરીઓનાં સર્વસામાન્ય પદનામ, ઉપરાંત તેનાં ખાસ પદનામ અને પર્યાય પણ વહીવટી વિભાગ નીચે ખાતા-કચેરીવાર આપ્યાં છે. ભાગ ૩ માં સરકારી વિભાગો/ખાતામાં વારંવાર પ્રયોજાતા “સંક્ષેપાક્ષર” તથા તેનાં અંગ્રેજી તેમજ ગુજરાતી પૂર્ણરૂપો આપ્યાં છે.

રાષ્ટ્રીય કક્ષાએ સમાનતા જળવાય તે હેતુથી કેન્દ્ર સરકારના કેટલાક પર્યાય યથાવત્ સ્વીકારી લીધા છે, જ્યારે કેટલાક પર્યાય નવા વિકસાવ્યા છે. તેથી આમાંના કેટલાક પર્યાય નવીન અને કદાચ અપરિચિત પણ જણાય, પરંતુ સમયની સાથે એનાથી પણ ટેવાઈ જવાશે. ગુજરાતની રાજભાષા ગુજરાતી છે અને એથી એના પ્રતિ સંપૂર્ણ વફાદારી દાખવી એક ફરજ તરીકે આ પુસ્તકમાં આપેલા ગુજરાતી પર્યાયનો તમામ અધિકારીઓ કર્મચારીઓ હવે પછી નિરપવાદ ઉપયોગ કરે એ અત્યંત આવશ્યક છે.

આ કોશ અઘતન કરવામાં ભાષા નિયામકની કચેરીના ભાષાંતરકારો અને સંશોધન મદદનીશો તેમજ નાયબ નિયામકશ્રી ડો.બાબુભાઈ શાહ અને ડો.મહેશભાઈ ચોકસીએ બહુવિધ ફાળો આપ્યો છે તેની નોંધ લેતાં આનંદ અનુભવાય છે. આ કાર્ય ઝડપથી પ્રકાશિત થાય તે માટે મુદ્રણ અને લેખનસામગ્રી નિયામક શ્રી પ્રવીણભાઈ ઠક્કર અને નાયબ નિયામકશ્રી બા.મુ.પાલીવાલે ખૂબ રસ લીધો અને સગવડ કરી આપી તેની સહર્ષ નોંધ લઉં છું.

આશા છે કે ગુજરાત સરકારનાં વિવિધ વિભાગ/ખાતાં અને કચેરીઓમાં આ કોશમાં આપેલ પર્યાયો સમાનરૂપે સત્વરે પ્રયોજવામાં આવશે અને ભવિષ્યમાં સરકારનાં કાર્યાલયોમાં પરિભાષાની સમાનતા લાવવામાં એક મહત્ત્વનું સાધન બની રહેશે.

૧૫ જૂન ૧૯૮૯
ગાંધીનગર

કાલિદાસ ત્રિવેદી
ભાષા નિયામક

પ્રાસ્તાવિક

લોકાભિમુખ રાજ્ય વહીવટમાં તમામ ક્ષેત્રે અને સ્તરે થતી કામગીરી રાજ્યની રાજભાષા ગુજરાતીમાં પ્રતિબિંબિત થઈ રહી છે. આ ભાષાનીતિને અનુલક્ષીને ભાષા નિયામકની કચેરી દ્વારા વહીવટી કામગીરીમાં ઉપયોગી માર્ગદર્શક અને સહાયરૂપ થાય તેવાં અનેક પ્રકાશનો પ્રગટ થયાં છે.

૨૧મી સદીના વૈશ્વીકરણના આ યુગમાં હવે “તકનિકી”નો વ્યાપ વધતો જાય છે. રાજ્ય સરકારની કામગીરીમાં પણ સર્વત્ર કમ્પ્યુટરીકરણ કરવામાં આવી રહ્યું છે ત્યારે સરકારી પ્રકાશનો પણ સી.ડી. સ્વરૂપ ઉપલબ્ધ થાય તે સમયની માગ ને ધ્યાનમાં રાખીને ‘બૃહદ વહીવટી શબ્દકોશ’ની અઘતન સી.ડી. તૈયાર કરતાં આનંદ અનુભવું છું. આશા છે કે કચેરીનાં પ્રકાશનોની જેમ આ સી.ડી. પણ અધિકારીઓ તથા કર્મચારી મિત્રોને પથદર્શક પુરવાર થશે.

માર્ચ, ૨૦૦૮

પ્રદીપ ત્રિવેદી
ભાષા નિયામક.

બૃહદ વહીવટી શબ્દકોશ
(અંગ્રેજી-ગુજરાતી)
અનુક્રમણિકા

પ્રસ્તાવના		પૃષ્ઠ નં.
અનુક્રમણિકા		(૧)
PART I	Terminology	
ભાગ ૧	પરિભાષા	૧
PART II	Designation	
ભાગ ૨	પદનામ	૨૫૯
Governor and Council of Ministers		
રાજ્યપાલ અને મંત્રી પરિષદ		૨૫૯
Secretaries to the Government		
સરકારના સચિવો		૨૬૦
Common Designation in Secretariat Departments		
સચિવાલયના વિભાગોમાં આવતાં સર્વસામાન્ય પદનામ		૨૬૬
Special Designations in Secretariat Departments		
સચિવાલયના વિભાગોમાં આવતાં ખાસ પદનામ		૨૬૭
Common Designations in the Offices of the Heads of Departments and Heads of Offices under Secretariat Departments		
સચિવાલયના વિભાગો નીચેનાં ખાતાના વડા અને કચેરીઓના વડાની કચેરીઓમાં આવતાં સર્વ સામાન્ય પદનામ		૨૭૧
Special Designations in the Offices of the heads of Departments and Heads of Offices under Secretariat Departments		
સચિવાલયના વિભાગો નીચેનાં ખાતાના વડા અને કચેરીઓના વડાની કચેરીઓમાં આવતાં ખાસ પદનામ		૩૦૬
AGRICULTURE AND RURAL DEVELOPMENT DEPARTMENT		
કૃષિ અને ગ્રામ વિકાસ વિભાગ		
(i) Directorate of Agriculture		
(૧) કૃષિ નિયામકની કચેરી		૩૦૬
(ii) Directorate of Animal Husbandry		
(૨) પશુપાલન નિયામકની કચેરી		૩૦૮
(iii) Office of the Commissioner of Rural Development		
(૩) ગ્રામીણ વિકાસ આયુક્તની કચેરી		૩૧૧
	(૩)	

CO-OPERATION DEPARTMENT

પૃષ્ઠ નં.

સહકાર વિભાગ

(i) Directorate of Sugar	
(૧) ખાંડ નિયામકની કચેરી	૩૧૨
(ii) Office of the Registrar of Co-operative Societies	
(૨) સહકારી મંડળીઓના નોંધણી અધિકારી (રજિસ્ટ્રાર)ની કચેરી	૩૧૨

EDUCATION DEPARTMENT

શિક્ષણ વિભાગ

(i) Commissionerate of Mid-day Meals	
(૧) મધ્યાહ્ન ભોજનના આયુક્તની કચેરી	૩૧૩
(ii) Directorate of Adult Education	
(૨) પ્રૌઢ શિક્ષણ નિયામકની કચેરી	૩૧૩
(iii) Directorate of Archaeology	
(૩) પુરાતત્ત્વ નિયામકની કચેરી	૩૧૩
(iv) Directorate of Archives	
(૪) દફતરસંગ્રહ નિયામકની કચેરી	૩૧૪
(v) Directorate of Higher Education	
(૫) ઉચ્ચતર શિક્ષણ નિયામકની કચેરી	૩૧૪
(vi) Gujarat Secondary Education Board	
(૬) ગુજરાત માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ	૩૧૭
(vii) Directorate of Museums	
(૭) સંગ્રહાલય નિયામકની કચેરી	૩૧૭
(viii) Directorate of Primary Education	
(૮) પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામકની કચેરી	૩૧૮
(ix) State Institute of Education	
(૯) રાજ્ય શિક્ષણ ભવન	૩૧૮
(x) Directorate of Technical Education	
(૧૦) તકનિકી શિક્ષણ નિયામકની કચેરી	૩૧૮
(xi) Technical Examination Board	
(૧૧) તકનિકી પરીક્ષા બોર્ડ	૩૧૯
(xii) Directorate of Youth Services and Cultural Activities	
(૧૨) યુવક સેવાઓ અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓના નિયામકની કચેરી	૩૧૯

FINANCE DEPARTMENT

પૃષ્ઠ નં.

નાણા વિભાગ

(i) Office of the Commissioner of Entertainment Tax	
(૧) મનોરંજન કર આયુક્તની કચેરી	૩૨૧
(i) Office of the Commissioner of Sales Tax	
(૨) વેચાણવેરા આયુક્તની કચેરી	૩૨૨
(iii) Directorate of Accounts and Treasuries	
(૩) હિસાબ અને તિજોરી નિયામકની કચેરી	૩૨૨
(iv) Directorate of Insurance	
(૪) વીમા નિયામકની કચેરી	૩૨૩
(v) Commissionerate of Small Savings	
(૫) નાની બચત આયુક્તની કચેરી	૩૨૩
(vi) Gujarat Sales Tax Settlement Commission and Gujarat Sales Tax Tribunal	
(૬) ગુજરાત વેચાણવેરા પતાવટ આયોગ અને ગુજરાત વેચાણવેરા પંચ	૩૨૪
(vii) Directorate of Pension and Provident Fund	
(૭) પેન્શન અને ભવિષ્યનિધિ નિયામકની કચેરી	૩૨૪

FOOD AND CIVIL SUPPLIES DEPARTMENT

અન્ન અને નાગરિકા પુરવઠા વિભાગ

(i) Office of the Controller of Weights and Measures	
(૧) તોલ અને માપ નિયંત્રકની કચેરી	૩૨૪
(ii) Directorate of Civil Supplies	
(૨) નાગરિક પુરવઠા નિયામકની કચેરી	૩૨૫
(iii) Directorate of Civil Supplies (Accounts)	
(૩) નાગરિક પુરવઠા નિયામક (હિસાબ)ની કચેરી	૩૨૫
(iv) Directorate of food	
(૪) ખાદ્ય નિયામકની કચેરી	૩૨૫
(v) Office of the Controller of Food and Civil Supplies	
(૫) ખાદ્ય અને નાગરિક પુરવઠા નિયંત્રકની કચેરી	૩૨૬

FORESTS AND ENVIRONMENT DEPARTMENT

વન અને પર્યાવરણ વિભાગ

Office of the Principal Chief Conservator of Forests	
અગ્ર મુખ્ય વનસંરક્ષકની કચેરી	૩૨૬

GENERAL ADMINISTRATION DEPARTMENT

પૃષ્ઠ નં.

સામાન્ય વહીવટ વિભાગ

(i) Office of the Chief Editor, Gujarat District Gazetteers	
(૧) મુખ્ય સંપાદક, ગુજરાત જિલ્લા સર્વસંગ્રહની કચેરી	૩૨૭
(ii) Directorate of Economics and Statistics	
(૨) અર્થશાસ્ત્ર અને આંકડાશાસ્ત્ર નિયામકની કચેરી	૩૨૮
(iii) Directorate of Evaluation	
(૩) મૂલ્યાંકન નિયામકની કચેરી	૩૨૮
(iv) Office of the Comptroller of Household to the Governor	
(૪) રાજભવનના ગૃહનિયામકની કચેરી	૩૨૮
(v) Directorate of Languages	
(૫) ભાષા નિયામકની કચેરી	૩૨૯
(vi) Gujarat Public Service Commission	
(૬) ગુજરાત જાહેર સેવા આયોગ	૩૨૯
(vii) Sardar Patel Institute of Public Administration	
(૭) સરદાર પટેલ રાજ્ય વહીવટ ભવન	૩૩૦
(viii) Office of the Special Officer for Departmental Inquiries	
(૮) ખાતાકીય તપાસ માટેના ખાસ અધિકારીની કચેરી	૩૩૦
(ix) Office of the Commissioner of Inquiries	
(૯) તપાસ આયુક્તની કચેરી	૩૩૦

HEALTH AND FAMILY WELFARE DEPARTMENT

આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ વિભાગ

(i) Commissionerate of Food and Drugs Control Administration	
(૧) ખાદ્ય અને ઔષધ નિયમન તંત્રના આયુક્તની કચેરી	૩૩૦
(ii) Directorate of Health, Medical Services and Medical Education (Health)	
(૨) આરોગ્ય, તબીબી સેવાઓ અને તબીબી શિક્ષણ નિયામક (આરોગ્ય)ની કચેરી	૩૩૧
(iii) Directorate of Health, Medical Services and Medical Education (Medical)	
(૩) આરોગ્ય, તબીબી સેવાઓ અને તબીબી શિક્ષણ નિયામક (તબીબી)ની કચેરી	૩૩૬
(iv) Directorate of Health, Medical Services and Medical Education (Medical Education and Research)	
(૪) આરોગ્ય, તબીબી સેવાઓ અને તબીબી શિક્ષણ નિયામક (તબીબી શિક્ષણ અને સંશોધન)ની કચેરી	૩૩૮
(v) Directorate of Indian System of Medicines and Homeopathy	

	પૃષ્ઠ નં.
(૫) ભારતીય ઔષધપદ્ધતિ અને હોમિયોપથી નિયામકની કચેરી	૩૪૦
(vi) Directorate of Medical Services (Employees State Insurance Scheme)	
(૬) તબીબી સેવા નિયામક (કામદાર રાજ્ય વીમા યોજના)ની કચેરી	૩૪૦
(vii) Directorate of Stockholdings (Central Medical Stores Organisation)	
(૭) સ્ટોક ધારણ નિયામક (મધ્યસ્થ તબીબી ભંડાર તંત્ર)ની કચેરી	૩૪૨
(viii) Office of the Chief Engineer, Public Health Engineering	
(૮) જાહેર આરોગ્ય ઈજનેરીના મુખ્ય ઈજનેરની કચેરી	૩૪૨

HOME DEPARTMENT

ગૃહ વિભાગ

(i) Office of the Commandant General, Home Guards	
(૧) મહાસમાદેશક (કમાન્ડન્ટ જનરલ), ગૃહરક્ષકદળની કચેરી	૩૪૩
(ii) Office of the Director General and Inspector General of Police	
(૨) પોલીસ મહાનિયામક અને મહાનિરીક્ષકની કચેરી	૩૪૪
(iii) Directorate of Civil Defence	
(૩) નાગરિક સંરક્ષણ નિયામકની કચેરી	૩૪૬
(iv) Office of the Director of Forensic Science Laboratory	
(૪) ન્યાયસહાયક વિજ્ઞાન પ્રયોગશાળાના નિયામકની કચેરી	૩૪૭
(v) Office of the Special Inspector General of Police and Director of Anti-corruption Bureau	
(૫) ખાસ પોલીસ મહાનિરીક્ષક અને રુશવત નિરોધ નિયામકની કચેરી	૩૪૭
(vi) Directorate of Sainik Welfare	
(૬) સૈનિક કલ્યાણ નિયામકની કચેરી	૩૪૭
(vii) Gujarat Vigilance Commission	
(૭) ગુજરાત તકેદારી આયોગ	૩૪૮
(viii) Office of the Inspector General of Prisons	
(૮) જેલ મહાનિરીક્ષકની કચેરી	૩૪૮

INDUSTRIES, MINES AND ENERGY DEPARTMENT

પૃષ્ઠ નં.

ઉદ્યોગ, ખાણ અને ઊર્જા વિભાગ

(i) Office of the Chief Electrical Inspector and Collector of Electricity Duty	
(૧) મુખ્ય વીજળી નિરીક્ષક અને વીજળી શુલ્ક સમાહર્તાની કચેરી	૩૫૦
(ii) Office of the Commissioner of Industries	
(૨) ઉદ્યોગ આયુક્તની કચેરી	૩૫૦
(iii) Directorate of Cottage Industries and Industrial Co-operatives	
(૩) કુટિર ઉદ્યોગો અને ઔદ્યોગિક સહકારી મંડળીઓના નિયામકની કચેરી	૩૫૨
(iv) Directorate of Geology and Mining and Minerals	
(૪) ભૂસ્તરવિજ્ઞાન અને ખાણકામ અને ખનિજ નિયામકની કચેરી	૩૫૩
(v) Directorate of Printing and Stationery	
(૫) મુદ્રણ અને લેખનસામગ્રી નિયામકની કચેરી	૩૫૩

INFORMATION, BROADCASTING AND TOURISM DEPARTMENT

માહિતી, પ્રસારણ અને પ્રવાસન વિભાગ

(i) Directorate of Information	
(૧) માહિતી નિયામકની કચેરી	૩૫૪
(ii) Directorate of Tourism	
(૨) પ્રવાસન નિયામકની કચેરી	૩૫૫

LABOUR AND EMPLOYMENT DEPARTMENT

શ્રમ અને રોજગાર વિભાગ

(i) Office of the Commissioner of Labour	
(૧) શ્રમ આયુક્તની કચેરી	૩૫૫
(ii) Office of the Commissioner of Rural Labour	
(૨) ગ્રામીણ શ્રમ આયુક્તની કચેરી	૩૫૬
(iii) Directorate of Employment and Training	
(૩) રોજગાર અને તાલીમ નિયામકની કચેરી	૩૫૭
(iv) Industrial Courts, Labour Courts and Wage Boards	
(૪) ઔદ્યોગિક ન્યાયાલય, શ્રમ ન્યાયાલય અને વેતન બોર્ડ	૩૫૮

LEGAL DEPARTMENT

પૃષ્ઠ નં.

કાયદા વિભાગ

(i) Office of Charity Commissioner	
(૧) સખાવત આયુક્તની કચેરી	૩૫૯
(ii) Judicial Organisation	
(૨) ન્યાયાલયી તંત્ર	૩૫૯
(iii) Office of the Inspecting Officer (Court fees)	
(૩) નિરીક્ષક અધિકારી (ન્યાયાલય ફી)ની કચેરી	૩૬૦

NARMADA DEVELOPMENT DEPARTMENT

નર્મદા વિકાસ વિભાગ

Office of the Chief controller of Accounts (Narmada Project)	
મુખ્ય હિસાબ નિયંત્રક (નર્મદા પરિયોજના)ની કચેરી	૩૬૦

PANCHAYATS AND RURAL HOUSING DEPARTMENT

પંચાયત અને ગ્રામ ગૃહનિર્માણ વિભાગ

(i) Office of the Development Commissioner	
(૧) વિકાસ આયુક્તની કચેરી	૩૬૧
(ii) Director, State Institute of Rural Development and Panchayati Raj	
(૨) નિયામક, રાજ્ય ગ્રામીણ વિકાસ અને પંચાયતરાજ સંસ્થા	૩૬૧

PORTS, TRANSPORT AND FISHERIES DEPARTMENT

બંદરો, વાહનવ્યવહાર અને મત્સ્યોદ્યોગ વિભાગ

(i) Gujarat Maritime Board	
(૧) ગુજરાત દરિયાઈ બોર્ડ	૩૬૨
(ii) Office of the Commissioner of Fisheries	
(૨) મત્સ્યોદ્યોગ આયુક્તની કચેરી	૩૬૩
(iii) Directorate of Transport	
(૩) પરિવહન નિયામકની કચેરી	૩૬૩

REVENUE DEPARTMENT

મહેસૂલ વિભાગ

(i) Commissionerate of Land Reforms	
(૧) જમીન સુધારા આયુક્તની કચેરી	૩૬૪
(ii) Directorate of Relief	
(૨) રાહત નિયામકની કચેરી	૩૬૪

(iii) Gujarat Revenue Tribunal	પૃષ્ઠ નં.
(૩) ગુજરાત મહેસૂલ પંચ	૩૬૪
(iv) Office of the Inspector General of Registration	
(૪) નોંધણી મહાનિરીક્ષકની કચેરી	૩૬૫
(v) Office of the Settlement Commissioner and Director of Land Records	
(૫) જમાબંદી આયુક્ત અને જમીન દફતર નિયામકની કચેરી	૩૬૫
(vi) Office of the Superintendent of Stamps	
(૬) સ્ટેમ્પ અધીક્ષકની કચેરી	૩૬૬
(vii) Urban Land Tribunal	
(૭) શહેરી જમીન પંચ	૩૬૬
(viii) District Collectorates	
(૮) જિલ્લા કલેક્ટર કચેરીઓ	૩૬૬

ROADS AND BUILDINGS DEPARTMENT

માર્ગ અને મકાન વિભાગ

(i) Office of the Chief Architect to the Government	
(૧) સરકારના મુખ્ય સ્થપતિની કચેરી	૩૬૭
(ii) Office of the Chief Town Planner and Architectural Advisor	
(૨) મુખ્ય નગર આયોજક અને સ્થાપત્ય સલાહકારની કચેરી	૩૬૮
(iii) Office of the Controller of Accommodation	
(૩) નિવાસન નિયંત્રકની કચેરી	૩૬૮
(iv) Directorate of Parks and Gardens	
(૪) ઉદ્યાન અને બગીચા નિયામકની કચેરી	૩૬૮

SOCIAL WELFARE DEPARTMENT

સમાજ કલ્યાણ વિભાગ

(i) Commissionerate of Prohibition and Excise	
(૧) નશાબંધી અને આબકારી આયુક્તની કચેરી	૩૬૯
(ii) Directorate of Social Defence	
(૨) સમાજ સુરક્ષા નિયામકની કચેરી	૩૬૯
(iii) Directorate of Social Welfare	
(૩) સમાજ કલ્યાણ નિયામકની કચેરી	૩૭૧

TRIBAL DEVELOPMENT DEPARTMENT

આદિજાતિ વિકાસ વિભાગ

Office of the Commissioner of Tribal Development	
આદિજાતિ વિકાસ આયુક્તની કચેરી	૩૭૨

URBAN DEVELOPMENT AND URBAN HOUSING DEPARTMENT

પૃષ્ઠ નં.

શહેરી વિકાસ અને શહેરી ગૃહનિર્માણ વિભાગ

(i) Office of the Chief Town Planner	
(૧) મુખ્ય નગર આયોજકની કચેરી	૩૭૩
(ii) Directorate of Municipalities	
(૨) નગરપાલિકા નિયામકની કચેરી	૩૭૩

WATER RESOURCES DEPARTMENT

જળસંપત્તિ વિભાગ

(i) Office of the Area Development Commissioner	
(૧) વિસ્તાર વિકાસ આયુક્તની કચેરી	૩૭૪
(ii) Offices of the Superintending Engineers of Water-Resources Investigation Circles	
(૨) જળસંપત્તિ તપાસ વર્તુળોના અધીક્ષક ઈજનેરોની કચેરીઓ	૩૭૪
(iii) Gujarat Engineering Research Institute	
(૩) ગુજરાત ઈજનેરી સંશોધન સંસ્થા	૩૭૬
(iv) Office of the Additional Collectors (Water Resources)	
(૪) અધિક સમાહર્તા/ કલેક્ટર (જળ-સંપત્તિ)ની કચેરીઓ	૩૭૬

PART III : Abbreviations

ભાગ ૩ : સંક્ષેપાક્ષર

૩૭૭-૪૧૩

A

Abate	(૧) બંધ પડવું; સમાપ્ત થવું; રદ કરવું; (૨) ઘટવું; ઓછું થવું; ઘટાડવું
Abatement	(૧) બંધ પડવું તે; રદ કરવું તે; સમાપ્તિ; (૨) ઘટાડો
Abatement of suit	દાવાનું બંધ પડવું તે; દાવા-સમાપ્તિ
Abbreviation	સંક્ષેપાક્ષર; સંક્ષિપ્ત રૂપ; શબ્દ-સંક્ષેપ
Abdication	(૧) (પદ, અધિકાર, હકનો) ત્યાગ (૨) રાજગાદીનો ત્યાગ; ગાદી-ત્યાગ
Abduction	અપહરણ; ભગાડી જવું તે
Abductor	અપહર્તા; અપહરણ કરનાર; છેતરી/ભોળવીને ભગાડી જનાર
Abet	(કા.) ગુના/અપરાધમાં સહાય કરવી/ ઉત્તેજન આપવું; બહેકાવવું
Abetment	(કા.) ગુના-સહાય
Abettor	(કા.) ગુના-સહાયક; બહેકાવનાર
Abeyance	મોકૂફી; સ્થગિતતા
Abeyant	સ્થગિત; મોકૂફ
Abiding conviction	દૃઢ પ્રતીતિ/માન્યતા
Ability test	ક્ષમતા કસોટી; યોગ્યતા-કસોટી
Ab initio	મૂળથી; પ્રારંભથી
Abnormal	(૧) અપસામાન્ય; નિયમબાહ્ય (૨) વિકૃત
Abnormal child	અપસામાન્ય બાળક
Abnormality	(૧) અપસામાન્યતા; નિયમબાહ્યતા (૨) વિકૃતિ
Abnormal variations	અપસામાન્ય ફેર/ફરક/ભિન્નતા
Abolish	રદ કરવું; નાબૂદ કરવું; લોપ કરવો
Abolition	નાબૂદી; લોપ
Abolition of post	જગ્યાની નાબૂદી
Aboriginal	(૧) આદિમ; મૂળ; આદિ (૨) આદિમ જાતિ
Abortion	ગર્ભપાત
Abortive attempt	નિષ્ફળ પ્રયાસ/ પ્રયત્ન

Above mentioned	ઉપર્યુક્ત
Above par	ઊંચા ભાવે
Abridged edition	સંક્ષિપ્ત આવૃત્તિ/ સંસ્કરણ
Abrogate	રદબાતલ કરવું; નાબૂદ કરવું; વિલોપન કરવું
Abrogation	રદબાતલ કરવું તે; નાબૂદી; વિલોપન
Abscond	ફરાર થવું; બેપત્તા થઈ જવું
Absconder	ફરાર; બેપત્તા
Absence	ગેરહાજરી; અનુપસ્થિતિ; અભાવ
In absence of-	- ના અભાવે
Absent	ગેરહાજર; અનુપસ્થિત
Absent debtor	ફરાર દેણદાર
Absentee	(૧) ગેરહાજર/ અનુપસ્થિત (વ્યક્તિ) (૨) બેઠાડુ
Absenteeism	(૧) ગેરહાજર રહેવાનું વલણ (૨) અનુપસ્થિતિવાદ
Absentee landlordism	બેઠાડુ જમીનદારી
Absentee statement	ગેરહાજરી પત્રક
Absentee voting	અનુપસ્થિત મતદાન
Absent on tour	પ્રવાસને કારણે ગેરહાજર
Absent voter	અનુપસ્થિત મતદાર
Absolute	(૧) અબાધિત; નિરકુંશ (૨) અમર્યાદિત (૩) પરિશુદ્ધ; નિર્ભેળ (૪) પરમ; અંતિમ (૫) નિરપવાદ (૬) અઘાટ; અપાર; પૂર્ણ
Absolute and unconditional	અબાધિત અને બિન-શરતી
Absolute ceilling	અંતિમ ટોચમર્યાદા
Absolute conviction	દૃઢ પ્રતીતિ/ માન્યતા
Absolute discretion	પૂર્ણ વિવેક / વિવેકબુદ્ધિ / વિવેકાધિકાર
Absolute interest	નિરપેક્ષ હિત
Absolute majority	પૂર્ણ બહુમતી
Absolute monopoly	અબાધિત ઈજારો; પૂર્ણ ઈજારો
Absolute necessities	તદન આવશ્યક ચીજો
Absolute order of discharge	(કા.) આખરી (નાદાર) મુક્તિ-હુકમ
Absolute owner	અબાધિત માલિક; પૂર્ણ માલિક
Absolute relinquishment	અબાધિત ત્યાગ; નિરપેક્ષ ત્યાગ

Absolute right	અબાધિત હક; પૂર્ણ હક
Absolute rule	(૧) નિરપવાદ નિયમ (૨) નિરંકુશ શાસન/ રાજ્ય વહીવટ
Absolution	(કા.) આરોપ-મુક્તિ; દોષ-મુક્તિ
Absolve	(કા.) આરોપ-મુક્ત / દોષમુક્ત કરવું; વિમુક્ત કરવું
Absorb	સમાવવું; સમાવેશ કરવો
Absorption	સમાવેશ; સમાસ
Abstract	(૧) તારણ; તારીજ; સાર (૨) ઊચક (૩) અમૂર્ત; અવ્યકત
Abstract bill	ઊચક બિલ
Abstract of title	ઈલાખા તારીજ; માલિકીહકની તારીજ; માલિકીહકનું તારણ
Abuse	(૧) દુરુપયોગ (૨) અપશબ્દ; ગાળ (૨) દુરુપયોગ કરવો (૪) અપશબ્દો બોલવા; ગાળ દેવી
Abuse of power	સત્તા / અધિકારનો દુરુપયોગ
Abuse of trust	વિશ્વાસઘાત
Abusive language	ગાળાગાળી; અપશબ્દો; ગલીય ભાષા
Abutals	સંલગ્ન સીમાઓ; હદની વિગતો
Abutting	અડીને આવેલું; સંલગ્ન
Academic	(૧) શૈક્ષણિક; વિદ્યામૂલક (૨) તાત્વિક; સૈદ્ધાંતિક (૩) શાસ્ત્રીય
Academic council	વિદ્યા પરિષદ
Academic discussion	સૈદ્ધાંતિક ચર્ચા; શાસ્ત્રીય ચર્ચા
Academic education	વિદ્યામૂલક / શાસ્ત્રીય શિક્ષણ
Academician	વિદ્વાન
Academic qualification	શૈક્ષણિક લાયકાત
Academic year	શૈક્ષણિક વર્ષ
Academy	અકાદમી
Accede	(૧) સંમત થવું; માન્ય રાખવું (૨) પદ-અધિકાર ગ્રહણ કરવો (૩) સામેલ થવું (૪) પ્રવેશ કરવો (૫) જવાબદારી સંભાળવી

Accelerated promotion	પ્રવેગી બઢતી; કમ બહાર બઢતી
Acceleration	પ્રવેગ; ગતિવૃદ્ધિ
Acceptability	સ્વીકાર્યતા; સ્વીકારપાત્રતા
Acceptable	સ્વીકાર્ય; ગ્રાહ્ય
Acceptance	સ્વીકાર; સ્વીકૃતિ
Acceptation	રૂઢ / પ્રચલિત અર્થ; સ્વીકૃત અર્થ
Access	(૧) પ્રવેશ; પહોંચવાની સુગમતા (૨) પ્રવેશ-હક (૩) પ્રાપ્તિ; વૃદ્ધિ (૪) પ્રવેશમાર્ગ / રસ્તો
Accessible	સુગમ; સુલભ; પ્રવેશ સુલભ
Accession	(૧) જોડાણ (૨) ગ્રંથ-પ્રાપ્તિ નોંધ (૩) પ્રાપ્તિ; વૃદ્ધિ (૪) રાજ્યારોહણ; પદપ્રાપ્તિ
Accession book	ગ્રંથ-પ્રાપ્તિ નોંધવહી
Accessories	ઉપસાધનો; સહાયક સામગ્રી
Accessory	સહાયક; ગૌણ; આનુષંગિક
Accessory right	આનુષંગિક હક; ગૌણ હક
Accidental	આકસ્મિક
Accidental slip or omission	આકસ્મિક ભૂલ અથવા ચૂક
Acclimatization	આબોહવા-અનુકૂલન; પરિસ્થિતિ-અનુકૂલન
Accommodation	(૧) નિવાસન; આવાસ; સ્થાન (૨) સગવડ (૩) અનુકૂલન; સમાયોજન
Accommodation control	નિવાસન / આવાસ નિયંત્રણ
Accompaniment	જોડાણ
Accomplice	(કા.) ગુના-સાથી; સહ-અપરાધી
Accomplished fact	સિદ્ધ હકીકત
Accord	સંપ; સુમેળ; સંમતિ
Accordingly	તદનુસાર; તે મુજબ
According to	અનુસાર; મુજબ; પ્રમાણે
Accord sanction	મંજૂરી આપવી; મંજૂર કરવું

Account	(૧) હિસાબ (૨) ખાતું (૩) હેવાલ; વૃત્તાંત
Capital -	મૂડી-હિસાબ / ખાતું
Cash -	રોકડ હિસાબ
Clear an -	હિસાબ ચૂકતે કરવો
Deposit -	થાપણ/ અનામત ખાતું; થાપણ / અનામત હિસાબ
Depreciation -	ઘસારા ખાતું; ઘસારા હિસાબ
Leave -	રજા-હિસાબ
Open account -	પુલ્લું ખાતું; ચાલુ હિસાબ
Open an -	ખાતું ખોલવું
Outstanding -	બાકી હિસાબ
Post an -	હિસાબ ખતવવો; ખતવણી કરવી
Proforma -	કાચો હિસાબ; પત્રકવાર હિસાબ
Revenue -	મહેસૂલ હિસાબ
Suspense -	ઉપલક ખાતું; ઉપલક હિસાબ
Accountancy	નામું; હિસાબ-પદ્ધતિ; હિસાબ-લેખન
Account book	હિસાબનો ચોપડો; હિસાબવહી
Account code	હિસાબ સંહિતા / નિયમસંગ્રહ
Account heads	હિસાબનાં સદર
Accounting records	હિસાબી દફતર
Account payee	નાણાં લેનારનું ખાતું
Accounts	હિસાબ
Accounts branch	હિસાબ શાખા
Account stated (Accounts accepted)	સ્વીકૃત હિસાબ
Accredit	(૧) સ્વીકૃત કરવું; અધિકૃત કરવું (૨) અધિકારપત્ર સાથે મોકલવું
Accreditation	અધિકૃતિ; અધિકારપત્ર
Accredited	અધિકૃત; સ્વીકૃત
Accredited agent	અધિકૃત એજન્ટ; અધિકૃત આડતિથો
Accredited dealer	અધિકૃત વેપારી
Accredited press correspondent	અધિકૃત ખબરપત્રી / સંવાદદાતા

Accrued	જમા; ઉપાર્જિત
Accrue to -	- ને (જમા) મળવું; ઉપાર્જિત થવું
Accumulation	સંચય; સંગ્રહ
Accumulative judgement	વધારાનો ચુકાદો; અતિરિકત નિર્ણય
Accuracy	ચોકસાઈ; ખરાપણું
Accurate	ચોકસ; ભૂલ રહિત
Accusation	આરોપ; તહોમત
Accused	આરોપી; તહોમતદાર; પ્રતિવાદી
Achievement	(કા.) સિદ્ધિ; કાર્યસિદ્ધિ
Achievement audit	કાર્યસિદ્ધિ-હિસાબતપાસણી
Acid	તેજાબ; અમ્લ; એસિડ
Acidic soil	અમ્લયુક્ત જમીન/ ભૂમિ
Acknowledge	(૧) પહોંચ સ્વીકારવી; પાવતી આપવી; સ્વીકૃતિ જણાવવી (૨) સ્વીકાર કરવો; કબૂલવું
Acknowledgement	(૧) પહોંચ; પાવતી; સ્વીકૃતિ-જાણ (૨) સ્વીકાર; સ્વીકૃતિ
Acknowledgement due	પહોંચ મળવાપાત્ર
Acoustics	(૧) શ્રવણગમ્યતા (૨) શ્રવણવિજ્ઞાન; શ્રુતિવિજ્ઞાન; ધ્વનિવિજ્ઞાન
Acquire	(૧) પ્રાપ્ત કરવું (૨) સંપાદન કરવું; સંપ્રાપ્ત કરવું
Acquisition of land	જમીન સંપાદન; જમીનની સંપ્રાપ્તિ
Acquit	(૧) નિર્દોષ ઠરાવવું; આરોપમુક્ત કરવું (૨) દેવું / કરજ ફેડવું; ચૂકતે કરવું
Acquittal	નિર્દોષ છુટકારો; આરોપમુક્તિ
Acquittance	(૧) પગાર/ વેતન ચુકવણી; ચૂકતે પાવતી (૨) દેવા- મુક્તિ; કરજ-મુક્તિ
Accquittance roll	પગાર ચુકવણી પત્રક; વેતન ચુકવણી પત્રક
Acreage	એકર વિસ્તાર
Act	(૧) અધિનિયમ (૨) કૃત્ય; કાર્ય
Acting	કાર્યકારી
Acting allowance	કાર્યકારી ભથ્થું
Acting partner	કાર્યકારી ભાગીદાર; સક્રિય ભાગીદાર

Action	(૧) કાર્ય (૨) કાર્યવાહી; પગલું (૩) દાવો; મુકદ્દમો
Actionable claim	દાવાપાત્ર હક; દાવાપાત્ર માગણી
Actionable wrong	(કા.) દાવાપાત્ર અપકૃત્ય
Action-oriented programme	કાર્યલક્ષી કાર્યક્રમ
Action plan	કાર્ય-યોજના
Action research	કાર્ય-સંશોધન
Activate	સક્રિય બનાવવું; પ્રવૃત્ત કરવું
Active	સક્રિય; ક્રિયાશીલ
Active list	(લશ્કરી) સક્રિય સૂચિ; સ્થાયી સેના સૂચિ
Active service	(લશ્કરી) સક્રિય સેવા
Act of aggression	આક્રમક પગલું
Act of God	આસમાની / દૈવી ઘટના; / દૈવી આપત્તિ, આસમાની આફત
Act of hostility	દુશ્મનાવટનું પગલું
Act of omission and Commission	(૧) નહિ કરેલ અને કરેલ કાર્ય (૨) ભૂલચૂક
Act of Parliament	સંસદનો અધિનિયમ / કાયદો
Actual figures; Actuals	ખરેખર / વાસ્તવિક આંકડા
Actual possession	(કા.) પ્રત્યક્ષ કબજો
Actuarial science	વીમાશાસ્ત્ર; વીમાવિજ્ઞાન
Actuary	વીમાશાસ્ત્રી; વીમાવિજ્ઞાની
Adaptation	અનુકૂલન; રૂપાંતર
Adaptation of law	કાયદાનું અનુવિધાન
Addenda and corrigenda	પૂર્તિ / પુરવણી અને શુદ્ધિપત્ર
Addendum	પૂર્તિ; પુરવણી; ઉમેરો
Addict	વ્યસની; બંધાણી; નશાબાજ; નશાખોર
Addiction	વ્યસન; બંધાણ; લત;
Additional	વધારાનું; અધિક
Additions and alterations	સુધારા-વધારા, સુધારા-ફેરફાર
Address	(૧) સરનામું (૨) પ્રવચન; ભાષણ; સંબોધન; ઉદ્બોધન (૩) માનપત્ર
Address of welcome	માનપત્ર; સન્માનપત્ર; સ્વાગત પ્રવચન

Adduce evidence	(કા.) પુરાવો રજૂ કરવો; પુરાવો ટાંકવો
Adequate	(૧) પૂરતું; પયાપિત; ખપજોગું; (૨) ઉચિત; યોગ્ય
Adhesive stamp	ચોડવાનો સ્ટેમ્પ; ચપકાઉ સ્ટેમ્પ
Adhesive tape	ચપકાઉ પટ્ટી
Ad hoc	તદર્થ
Ad hoc basis	તદર્થ ધોરણ; કામ પૂરતું ધોરણ
Ad hoc committee	તદર્થ સમિતિ
Ad hoc survey section	તદર્થ મોજણી અનુભાગ
Adjourned sine die	અનિશ્ચિત મુદત સુધી મુલતવી રખાયેલ
Adjournment	મોકૂફી; કાર્યમોકૂફી
Adjournment motion	કાર્ય મોકૂફીની દરખાસ્ત
Adjude	(કા.) ન્યાયનિર્ણય કરવો; ઠરાવવું
Adjudicate	(કા.) ન્યાયની રાહે ઠરાવવું; નિવેડો લાવવો; ફેસલો કરવો
Adjudication	(કા.) ન્યાયનિર્ણય; ચુકાદો; ફેસલો
Adjudicator	(કા.) ન્યાય-નિર્ણાયક; ન્યાયકર્તા
Adjunct association	સંલગ્ન સંસ્થા; આધારિત સંસ્થા
Adjust	(૧) સરખું કરવું; બંધ બેસાડવું; ગોઠવવું; ગોઠવાવું; વ્યવસ્થિત કરવું; સમાયોજન સાધવું (૨) હિસાબમાં મેળ બેસાડવો; હિસાબમાં લેવું; મજરે લેવું
Adjusted balance	સમાયોજિત સિલક; મેળવેલી સિલક
Adjustment	(૧) મેળ (હિસાબની બાબતમાં) (૨) ગોઠવણ; સમાયોજન
Adjutant	સમાદેશક-મદદનીશ; ફોજી ઉપરીના મદદનીશ; એજુટન્ટ
Administer oath	સોગંદ લેવડાવવા
Administration	(૧) વહીવટ (૨) તંત્ર (દા.ત. ઔષધ નિયમન તંત્ર)
Administration bond	વહીવટ - ખત
Administrative	વહીવટી
- approval	વહીવટી મંજૂરી/ અનુમતિ/ બહાલી
- building	કચેરી-મકાન
- charges	વહીવટી ખર્ચ
- considerations	વહીવટી દૃષ્ટિ; વહીવટી દૃષ્ટિબિંદુ
- control	વહીવટી નિયંત્રણ/અંકુશ

Administrative (contd.)

- convenience	વહીવટી સગવડ / સરળતા
- department	વહીવટી વિભાગ
- efficiency	વહીવટી કાર્યક્ષમતા / દક્ષતા
- intelligence unit	વહીવટી માહિતી એકમ
- report	વહીવટી અહેવાલ
- set-up	વહીવટી તંત્ર; વહીવટી ઢાંચો; વહીવટી માળખું
Admissibility	સ્વીકાર્યતા; ગ્રાહ્યતા; મળવાપાત્રતા
Admissible	ગ્રાહ્ય; સ્વીકાર્ય; માન્ય
Admission	(૧) પ્રવેશ (૨) સ્વીકાર (૩) પુરાવામાં લેખાય એવું મૌખિક કે લિખિત કથન (૪) કબૂલાત
Admit	(૧) દાખલ કરવું; પ્રવેશ આપવો (૨) માન્ય કરવું; ગ્રાહ્ય ગણવું; સ્વીકારવું (૩) કબૂલ કરવું
Admittedly	એ તો સ્પષ્ટ છે કે -
Adopt	(૧) અપનાવવું; સ્વીકારવું; ગ્રહણ કરવું (૨) દત્તક લેવું
Adoption	(૧) ગ્રહણ; સ્વીકાર; અપનાવવું તે (૨) દત્તક ગ્રહણ; દત્તકવિધાન; દત્તક-અંગીકરણ
Adoption deed	દત્તક-ખત
Adoptive father	દત્તક પિતા
Adult education	પ્રૌઢ શિક્ષણ
Adulteration	ભેળસેળ; અપમિશ્રણ; ભેગ
Adultery	વ્યભિચાર; જારકર્મ
Adult franchise	પુખ્ત મતાધિકાર
Adult suffrage	પુખ્ત મતાધિકાર
Ad valorem	કિંમતના ધોરણે; કિંમત પ્રમાણે; યથામૂલ્ય
Advance	પેશગી; અગ્રિમ નાણાં; આગોતરી રકમ
Advance acceptance of tender	નિવિદા ટેન્ડર અગાઉથી સ્વીકારવી / સ્વીકારવું તે
Advance action	પૂર્વ-તૈયારીનાં પગલાં; અગ્રિમ પગલાં
Advance copy	અગ્રિમ નકલ

Advanced course	ઉચ્ચ અભ્યાસક્રમ
Advanced section of society	ભદ્રલોક
Advanced study	ઉચ્ચતર અભ્યાસ
Advanced training	ઉચ્ચ તાલીમ
Advance increment	અગ્રિમ ઈજાફો
Advance money	પેશગીની રકમ; આગોતરી રકમ
Advance planning	પૂર્વ-આયોજન; અગ્રિમ આયોજન
Adventitious aid	આકસ્મિક / બાહ્ય મદદ
Adventitious dependants	બહારના / અણધાર્યા આશ્રિતો
Adverse balance of exchange	હુંડિયામણની પ્રતિકૂળ સિલક
Adverse claim	પ્રતિકૂળ દાવો; પ્રતિકૂળ માગણી
Adverse effect	પ્રતિકૂળ/ વિપરીત અસર
Adverse possession	પ્રતિકૂળ કબજો
Adverse witness	પ્રતિકૂળ સાક્ષી
Advertisement	જાહેરખબર; વિજ્ઞાપન
Advertisement branch	જાહેરખબર શાખા; વિજ્ઞાપન શાખા
Advice	(૧) સલાહ; સલાહ-સૂચના (૨) સૂચના; માહિતી; ખબર
Advice note	માહિતી પત્ર; સૂચના પત્ર
Adviser	સલાહકાર સમિતિ; પરામર્શ સમિતિ
Advocacy	(૧) વકીલાત (૨) પક્ષસમર્થન; હિમાયત
Advocate	(૧) ધારાશાસ્ત્રી; વકીલ (૨) પુરસ્કર્તા; હિમાયતી; સમર્થક
Aerial survey	હવાઈ મોજણી
Aerodrome	વિમાન-મથક; વિમાન-ઘર; હવાઈ મથક
Aeronautics	વિમાનશાસ્ત્ર; વિમાનવિદ્યા; વિમાનવિજ્ઞાન
Aesthetic point of view	સૌંદર્યદષ્ટિ; રસદષ્ટિ
Affairs of State	રાજ્યનું કામકાજ; રાજ્યકારોબાર; રાજકાજ
Affect prejudicially	ને પ્રતિકૂળ અસર થવી; હકને નુકસાન કરે તેવી અસર થવી
Affiant	સોગંદનામું કરનાર
Affidavit	સોગંદનામું; એફિડેવિટ
Affiliation	માન્યતા; જોડાણ (સંસ્થાની બાબતમાં)

Affiliation order	(કા.) જોડાણ હુકમ
Affirmation	સોગંદપૂર્વક રજૂઆત; પ્રતિજ્ઞાપૂર્વક રજૂઆત; નિશ્ચયપૂર્વક / ખાતરીપૂર્વક / ભારપૂર્વક કરેલું વિધાન; સમર્થન; પુષ્ટિ
Afforestation	વનવૃદ્ધિ; વનીકરણ
Affranchise	(૧) સ્વતંત્ર કરવું; બંધન-મુક્ત કરવું (૨) મતાધિકાર આપવો
Aforesaid	આગળ જણાવેલું; ઉપર્યુક્ત; ઉક્ત
After care	પછીની સંભાળ; અનુસેવા; અનુસંભાળ
After thought	પાછળથી સૂઝેલું; પશ્ચાદ્ વિચાર
Against public interest	રાજ્યના / જાહેર હિતની વિરુદ્ધ; લોકહિત વિરુદ્ધ
Age limit	વયમર્યાદા
Agency	(૧) આડત; એજન્સી (૨) કર્તૃત્વ; સાધન; માધ્યમ
Agency charges	એજન્સી ખર્ચ; આડત ખર્ચ
Agency for International Development	આંતરરાષ્ટ્રીય વિકાસ સંસ્થા
Agenda	કામકાજની યાદી; કાર્યસૂચિ
Agent	(૧) એજન્ટ; આડતિયો; મારફતિયો (૨) પ્રતિનિધિ
Age of consent	સંમતિ-વય
Age of discretion	સમજણી ઉંમર
Age of majority	પુખ્ત ઉંમર/વય
Age of suffrage	મતદાન વય
Age of superannuation	નિવૃત્તિવય
Aggregate	(૧) સમૂહ; સમુચ્ચય (૨) કુલ; એકંદર
Aggregate service	કુલ નોકરી; એકંદર નોકરી
Aggression	આક્રમણ; હુમલો; ચડાઈ
Aggressor	આક્રમક; આક્રમણખોર; હુમલાખોર
Aggrieved party	નારાજ પક્ષકાર; દુભાયેલ પક્ષકાર
Agitation	આંદોલન; ઉશ્કેરાટ; ઉત્તેજના
Agitational material	ચળવળિયું સાહિત્ય; સંક્ષોભજનક સામગ્રી
Agnate	પિતૃપક્ષી; સગોત્ર; સપિંડ

Agreed statement of facts Agreement	સ્વીકૃત બયાન; હકીકતોનું સ્વીકૃત નિવેદન (૧) કરાર; કબૂલાત (૨) સહમતી; સંમતિ (૩) મેળ
Agricultural	કૃષિવિષયક; ખેતીવિષયક
Agricultural bias school	કૃષિલક્ષી શાળા; ખેતીલક્ષી શાળા
Agricultural Chemistry	કૃષિ રસાયણશાસ્ત્ર; ખેતી રસાયણશાસ્ત્ર
Agricultural College	કૃષિ કોલેજ; કૃષિ મહાવિદ્યાલય
Agricultural College Farm	કૃષિ કોલેજ ફાર્મ; કૃષિ મહાવિદ્યાલય ફાર્મ
Agricultural credit	કૃષિ-ધિરાણ / શાખ; ખેતી-ધિરાણ
Agricultural Economics	કૃષિ-અર્થશાસ્ત્ર
Agricultural marketing	કૃષિ ખરીદ-વેચાણ વ્યવસ્થા/ બજાર વ્યવસ્થા
Agricultural produce	ખેતી ઉત્પન્ન; ખેતીની ઊપજ; ખેતી-પેદાશ; કૃષિ ઉત્પન્ન
Agricultural prospects	પાકની સંભાવના; પાકની ભાવિ શક્યતા
Agricultural Refinance Corporation	ખેતી/ કૃષિ નાણા પુનઃ ધિરાણ નિગમ
Agricultural Research Station	ખેતી/ કૃષિ સંશોધન મથક/ કેન્દ્ર
Agricultural school	કૃષિ શાળા; ખેતી શાળા
Agricultural statistics	ખેતી વિષયક આંકડા; કૃષિ-આંકડા
Agriculture	(૧) કૃષિ; ખેતી (૨) કૃષિ વિજ્ઞાન
Agro-climatic zone	કૃષિ આબોહવા ક્ષેત્ર/ વિસ્તાર
Agro-Industries	કૃષિ ઉદ્યોગો; ખેત-ઉદ્યોગો
Agro-Industries Corporation	કૃષિ ઉદ્યોગ નિગમ; ખેત ઉદ્યોગ નિગમ
Agronomy	ભૂમિશાસ્ત્ર; કૃષિશાસ્ત્ર; કૃષિવિદ્યા
Aid	(૧) સહાય; મદદ (૨) સાધન
Aider and abettor	મદદગાર અને સહાયક
Aims and objects	હેતુ અને ઉદ્દેશો
Airconditioned	વાતાનુકૂલિત; ઉષ્મા-નિયંત્રિત; તાપ-નિયંત્રિત
Air-cover	હવાઈ છત્ર/ રક્ષણ
Air force	હવાઈદળ; વિમાનદળ; વાયુસેના
Air-freight	વિમાન-નૂર
Air-mail	એર મેઈલ; વિમાન ટપાલ; હવાઈ ટપાલ
Air transport	વિમાન - પરિવહન

Airways	વિમાનમાર્ગ
Akarband	આકારબંદ (ગામના દરેક મોજણી નંબરનું ક્ષેત્રફળ; વગેરે બતાવતું પત્રક)
Alcohol	મદ્યાર્ક; આલ્કોહોલ
Absolute-	ચોખ્ખો મદ્યાર્ક / આલ્કોહોલ
Industrial -	ઔદ્યોગિક મદ્યાર્ક / આલ્કોહોલ
Power -	પાવર આલ્કોહોલ
Alcoholism	દારૂનું વ્યસન; શરાબીપણું
Alert	(૧) સાવધ; જાગરૂક (૨) ભય-સંકેત; સંકટ - ચેતવણી
Algae	શેવાળ
Alias writ	એલિયાસ રિટ
Alibi(કા.)	ગેરહાજરી; અન્યત્ર હાજરી
Alienate	સ્વત્વાર્પણ કરવું
Alinated land	સ્વત્વાર્પણની જમીન; ઈનામી જમીન; બારખલી - જમીન; દુમાલા જમીન; નામી જમીન
Alienation	સ્વત્વાર્પણ; ઈનામ
Alienator; Alienor	સ્વત્વાર્પણ કરનાર; સ્વત્વાર્પણકર્તા
Alienee	સ્વત્વાર્પણથી લેનાર; સ્વત્વાર્પણગ્રાહી
Alignment	(૧) લાઈનદોરી; સીધ; સીધ-નિર્ધારણ (૨) જમીનનો નકશો (૩) પક્ષ - જોડાણ
Alimony	નિર્વાહ-ખર્ચ; ખોરાકી; જિવાઈ; ભરણ - પોષણ ખર્ચ
Allegation	આક્ષેપ; દોષારોપણ; આરોપ; તહોમત
Alleged	કહેવાતું
Allegiance	વફાદારી; રાજનિષ્ઠા
Allied industry	સંલગ્ન ઉદ્યોગ
Allied pursuits	સંબંધ ધંધા
Allied trades	સંલગ્ન વ્યવસાય
All-inclusive quotation	સર્વગ્રાહી ભાવયાદી
All India Radio	આકાશવાણી
Allocable	ફાળવી શકાય તેવું
Allocate	ફાળવવું
Allocation	ફાળવણી

Allot	આપવું; ફાળવવું
Allotment	ફાળવણી; હિસ્સો
Allottee	ફાળવણી / હિસ્સો મેળવનાર
All-out effort	અશેષ પ્રયત્ન
Allowance	(૧) ભથ્થું (૨) જિવાઈ (૩) છૂટ; ઘટાડો
Acting -	કાર્યકારી ભથ્થું
Bad climate -	ખરાબ આબોહવા ભથ્થું
Cash -	(૧) રોકડ ભથ્થું (૨) રોકડ ઈનામ (મહેસૂલ)
Charge -	હવાલા-ભથ્થું
Clothing -	પોશાક-ભથ્થું
Compassionate -	રહેમિયત ભથ્થું; રહેમ રાહે અપાતી રકમ
Compensatory local -	સ્થાનિક વળતર ભથ્થું
Conveyance -	વાહન-ભથ્થું
Daily -	દૈનિક ભથ્થું
Dearness -	મોંઘવારી ભથ્થું
Hot weather -	ગરમ આબોહવા ભથ્થું
House rent -	ઘરભાડા ભથ્થું
Mileage -	માઈલ-ભથ્થું
Non - practising -	વ્યવસાયબંધી ભથ્થું; પ્રેક્ટિસબંધી ભથ્થું
Overseas -	દરિયાપારનું ભથ્થું
Subsistence -	નિર્વાહ ભથ્થું; નિભાવ ભથ્થું
Sumptuary -	હોદ્દા ખર્ચ - ભથ્થું; આતિથ્ય ભથ્થું; સત્કાર ભથ્થું
Superannuation -	નિવૃત્તિ ભથ્થું; વય-નિવૃત્તિ ભથ્થું
Travelling -	પ્રવાસ ભથ્થું
Uniform -	ગણવેશ ભથ્થું
Washing -	ધોલાઈ ભથ્થું
Allowances and honoraria	ભથ્થાં અને માનવેતન
Allow set - off	મજરે આપવું
All-round improvement	સર્વાંગી સુધારણા
All-round mechanist	સર્વથા / સર્વકુશળ યંત્રનિષ્ણાત
All-round rise	સાર્વત્રિક વધારો

All-told expenditure	એકંદર ખર્ચ; કુલ ખર્ચ
Alluvial	કાંપવાળું
Alluvial chud	ભાઠાની ચડ; કાંપની ચડ
Alluvium	કાંપ
All-weather approach road	બારમાસી પ્રવેશ - માર્ગ
All-weather port	બારમાસી બંદર
Alphabetical order	વર્ણ ક્રમ; વર્ણાનુક્રમ; કક્કાવારી
Alternative	(૧) વિકલ્પ (૨) વૈકલ્પિક; બીજું
Alternative employment scheme	વૈકલ્પિક રોજગાર યોજના
Alternative proof	વૈકલ્પિક સાબિતી
Alumni	ભૂતપૂર્વ વિદ્યાર્થીઓ
Ambassador	રાજદૂત; એલચી
Ambiguity	અસ્પષ્ટતા; સંદિગ્ધતા
Latent -	ગર્ભિત સંદિગ્ધતા
Patent -	સ્પષ્ટ સંદિગ્ધતા; ચોખ્ખી સંદિગ્ધતા
Ambiguous suggestion	સંદિગ્ધ સૂચન; અસ્પષ્ટ સૂચન
Ambulance	દર્દીવાહિની; માંદાગાડી; એમ્બ્યુલન્સ
Ambulatory court	ફરતી કોર્ટ/ અદાલત
Amenable to discipline	શિસ્તપાલક
Amend	સુધારવું
Amendment	સુધારો
(Amendment) Act	(સુધારા) અધિનિયમ
Amenities	સુખસગવડો; સુવિધાઓ
Amicable settlement	સુખદ સમાધાન/ પતાવટ / ઉકેલ
Amnesty (general)	રાજક્ષમા; સર્વક્ષમા; કુલ માફી
Amortization	ઋણ - સમાપ્તિ
Amount recoverable	વસૂલ કરવાની રકમ; વસૂલાતપાત્ર/વસૂલ કરવાપાત્ર રકમ
Amphi-theatre	રંગભવન; નાટ્યગૃહ; રંગભૂમિ; રંગશાળા
Analogical inference	સાદૃશ્ય અનુમાન; સાદૃશ્યમૂલક અનુમાન
Analogous case	અનુરૂપ; - ને મળતો દાખલો
Analysis	પૃથક્કરણ; વિશ્લેષણ

Analysis and Tabulation Section	પૃથક્કરણ અને કોષ્ટક અનુભાગ
Anamorphous	વિકલાંગ
Anarchy	અરાજકતા; અંધાધૂંધી
Anatomy	શરીરરચનાશાસ્ત્ર
Ancestral property	વડીલોપાજિર્ત મિલકત
Anceient Monuments Preservation Act	પ્રાચીન સ્મારક રક્ષા અધિનિયમ
Anchorage ports	લંગર-બંદરો
Ancillary	આનુષંગિક; ગૌણ
Angle of vision	દષ્ટિકોણ
Animal Gynaecology and obstetrics	પ્રાણી માદારોગશાસ્ત્ર તથા પ્રજનનશાસ્ત્ર; માદા પશુરોગ અને પ્રજનનવિજ્ઞાન
Animal husbandary	પશુપાલન
Animus	વેર; કિન્નો; શત્રુતા; દુશ્મનાવટ
Annexure	જોડાણ; સાથે જોડેલ કાગળ
Announcement	જાહેરાત; જાહેર નિવેદન; ઉદ્ઘોષણ
Annual	વાર્ષિક
Annual assignment estimates	વાર્ષિક ફાળવણીના અંદાજ
Annual Financial Statement	વાર્ષિક નાણા પત્રક
Annual letting value	વાર્ષિક ભાડામૂલ્ય
Annuity	વર્ષસિન; વાર્ષિકી
Annuity Deposit Scheme	વાર્ષિકી થાપણ યોજના
Annul	રદ કરવું
Anomalous mortgage	વિલક્ષણ ગીરો
Anomalous position	વિસંવાદી પરિસ્થિતિ; વિષમ પરિસ્થિતિ
Anomaly	અસંગતિ; અનિયમિતતા; નિયમવિરુદ્ધતા
Anonymous communication	નનામો કાગળ
Answering head	મળતું સદર
Antecedents	પૂર્વ - ઇતિહાસ; પૂર્વ - વૃત્તાંત
Ante-dated cheque	અગાઉની તારીખનો ચેક
Ante - natal	પૂર્વ - પ્રસૂતિ
Anthoropologist	નૃવંશવિજ્ઞાની; માનવવિજ્ઞાની

Anthropology	નૃવંશવિજ્ઞાન
Anti-biotic	જીવાણુનાશક
Anticipation	ધારણા; અપેક્ષા
Anticipatory	પૂર્વ-ધારિત; અપેક્ષિત; આગોતરું
Anti-clockwise	(ઘડિયાળના) કાંટાથી અવળી દિશામાં; અવળે આંટે
Anti-corruption Bureau	રુશવતનિરોધ કાર્યાલય
Antiquities	પુરાવશેષ; પુરાવસ્તુ
Anti-rabic treatment	હડકવા-નિરોધક ઉપચાર
Anti-septic	સડા-નિરોધક
Apathetic	અનુત્સાહી
Apex bank	શિખર/ટોચ બેંક
Apex society	ટોચ મંડળી
Apiary	મધમાખ - ઉછેર કેન્દ્ર
Apiculture	મધમાખ - ઉછેર
Apiculturist	મધમાખ - પાલક
A posteriori	અનુભવસિદ્ધ; અનુભવજન્ય
Apparent easement	(કા.) ચોખ્ખો પાડોશહક; દેખીતો પાડોશહક
Apparent factor	દેખીતો મુદ્દો
Apparent reason	દેખીતું કારણ
Appeal	(૧) અપીલ (૨) અપીલ કરવી
Appear	(૧) હાજર થવું (૨) દેખાવું; લાગવું; જણાવું (૩) (પરીક્ષામાં) બેસવું
Appellant	અપીલ કરનાર
Appellate Authority	(૧) અપીલ સત્તા (૨) અપીલ અધિકારી
Appellate Court	અપીલ કોર્ટ / અદાલત
Appellage jurisdiction	અપીલ હકૂમત/ક્ષેત્રાધિકાર
Appended	જોડેલ; સંલગ્ન; સામેલ
Appendix	પરિશિષ્ટ
Append signature	સહી કરવી
Applicable	લાગુ પાડી શકાય તેવું; લાગુ પડે તેવું
Applicant	અરજદાર

Application	Appropriate authority
Application	(૧) અરજી (૨) લાગુ પાડવું તે; લાગુ પડવું તે
Application form	અરજી ફોર્મ; અરજીપત્ર
Applied	પ્રયોજિત; પ્રયુક્ત
- art	પ્રયોજિત કલા
- science	પ્રયોજિત વિજ્ઞાન
Apply	(૧) અરજી કરવી (૨) લાગુ પાડવું; લાગું પડવું
Appointed date	નિયત તારીખ
Appointed hour	નિયત સમય
Appointing Authority	(૧) નિમણૂક સત્તા (૨) નિમણૂક અધિકારી
Appointment	નિમણૂક
Appointment on trial	'કામ જોવા માટે' નિમણૂક; અજમાયશ પર નિમણૂક
Appointment permanent	કાયમી નિમણૂક
Appointment, substantive	પાકી નિમણૂક
Apportion	વિભાજન ન કરવું; હિસ્સે પડતું વહેંચવું
Apportionment	વિભાજન; હિસ્સા પ્રમાણે વહેંચણી
Appraisal	મુલવણી; મૂલ્યાંકન
Appraisement	મુલવણી; મૂલ્યાંકન
Appraiser	મુલવણીદાર; મૂલ્ય નિરૂપક
Appreciation	ભાવવધારો
Apprehend	(૧) આશંકા હોવી/કરવી; ભીતિ/ દહેશત હોવી (૨) (કા.) પકડવું; ધરપકડ કરવી
Apprehension of offenders	ગુનેગારોની ધરપકડ
Apprentice	શિખાઉ ઉમેદવાર; તાલીમી; શિક્ષુ
Apprise	જણાવવું; જાણ કરવી
Approach	(૧) અભિગમ; વલણ (૨) પહોંચવું (૩) નિવેદન કરવું
Approach road	પ્રવેશ માર્ગ; ઉપમાર્ગ
Appropriate	(૧) વિનિયોગ કરવો (૨) યોગ્ય
Appropriate authority	યોગ્ય સત્તા; યોગ્ય સત્તાધિકારી

Appropriate class of accommodation	(૧) યોગ્ય કક્ષાનું મકાન (૨) (નિવાસની બાબતમાં) હોદ્દાને ઉચિત સગવડ
Appropriate Government	યોગ્ય સરકાર; સત્તા ધરાવતી સરકાર
Appropriation bill	વિનિયોગ વિધેયક
Appropriation of accounts	હિસાબનો વિનિયોગ
Approval	બહાલી; સંમતિ; મંજૂરી
Approved distribution list	માન્ય વહેંચણી યાદી
Approver	(કા.) રાજ્ય - સાક્ષી; માફીનો સાક્ષી; સરકારી સાક્ષી
Approximate requirment	અંદાજી જરૂરત
Approximate value	આશરે કિંમત
Appurtenant	- ને લગતું
A priori	અનુમાનસિદ્ધ; તર્કગમ્ય; પૂર્વસિદ્ધ
Apron	બહિર્વસ્ત્ર
Aptitude test	રુચિ/વૃત્તિ કસોટી
Aquarium	જળચરગૃહ; માછલીઘર
Aquarium Keeper	જળચરગૃહ પાલક; માછલીઘર પાલક
Aqueduct	નાળું; જલવાહક પુલ; કૃત્રિમ જળમાર્ગ
Arable land	ખેડાઉ જમીન
Arbiter	લવાદ; મધ્યસ્થ; પંચ
Arbitrary	યથેચ્છ; મનસ્વી
Arbitrary enforcement	મનસ્વી અમલ
Arbitration Tribunal	લવાદી પંચ; મધ્યસ્થ પંચ
Arbitrator	લવાદ
Arboriculture	વૃક્ષવિજ્ઞાન
Arch	કમાન; તોરણ
Archaeologist	પુરાતત્ત્વવિદ; પુરાતત્ત્વજ્ઞ
Archaeology	પુરાતત્ત્વવિદ્યા
Architecture	સ્થાપત્ય
Archives	દફતર-સંગ્રહ; દફતરખાનું
Archivist	દફતર સંગ્રહ અધિકારી
Area	(૧) વિસ્તાર; ક્ષેત્ર (૨) ક્ષેત્રફળ

Area irrigated	પીતક્ષેત્ર; સિંચિત વિસ્તાર
Area irrigation programme	ક્ષેત્ર સિંચાઈ કાર્યક્રમ
Area of operation	કાર્યક્ષેત્ર
Arm band	બાહુ-પટ્ટી
Armed	સશસ્ત્ર; હથિયારી
Armistice	યુદ્ધ-વિરામ; શસ્ત્ર- વિરામસંધિ
Arms and ammunition	શસ્ત્ર અને દારૂગોળો
Arraign	(કા.) (અદાલત સમક્ષ) આરોપ મૂકવો; અપરાધી ઠરાવવું; દોષારોપણ કરવું
Arraignment	(કા.) આરોપ; આક્ષેપ; દોષારોપણ
Arrears	બાકી; ચઢેલું; ચઢી ગયેલું
- of land revenue	જમીન મહેસૂલની બાકી
- of pay	બાકી પગાર
- of work	બાકી કામ; ચઢી ગયેલું કામ
Arrest	(કા,) (૧) ધરપકડ; ગિરફતારી (૨) પકડવું; ધરપકડ કરવી; ગિરફતાર કરવું
Arsenal	શસ્ત્ર ભંડાર; શસ્ત્રાગાર
Arson	આગ લગાડવાનો ગુનો; ગુનાહિત આગ
Arterial road	(કા.) ધોરી રસ્તો; મુખ્ય માર્ગ
Article	(૧) (કા.) કલમ; અનુચ્છેદ; નિયમ (૨) વસ્તુ; પદાર્થ (૩) લેખ
Articles of Association	કંપની/ મંડળનાં ધારાધોરણો; કંપની/મંડળની નિયમાવલિ
Articulation test	ઉચ્ચાર પરીક્ષા
Artificer	કારીગર; કસબી
Artificial humidification apparatus	કૃત્રિમ ભેજ-સાધન
Artisan	કારીગર
Artist	કલાકાર
Arts and crafts	કલા અને હુન્નર; કળા-કારીગરી
Arts and Science College	વિનયન અને વિજ્ઞાન કોલેજ
Asexual	અજાતીય
Aspect	પાસું
As per	મુજબ; અનુસાર; પ્રમાણે

Asphalt	ડામર; આસ્ફાલ્ટ
Assassination	(કા.) હત્યા
Assault and battery	(કા.) હુમલો અને પ્રહાર
Assay (of metal or Coins)	પરખ (ધાતુ યા સિક્કાની)
Assembly	(૧) સભા; મંડળી (૨) જોડકામ; એકત્રીકરણ
Assembly section	જોડકામ અનુભાગ
Assembly, unlawful	ગેરકાયદે મંડળી
Assent	સંમતિ ; અનુમતિ
Assess	આકારવું ; કયાસ કાઢવો ; આંકણી કરવી
Assessed rent of revenue	આકાર
Assessee	કરદાતા
Assessing Authority	આકારણી સત્તાધિકારી; આકારણી તંત્ર
Assessment	આકાર; આકારણી
Assessment roll	આકારબંદ
Assessor	કર - નિર્ધારક; આકારણીકાર
Assets	અસ્કયામત પૂંજી; સંપત્તિ; મતા; માલમતા
Liquid -	રોકડ અસ્કયામત
Live -	વેચાઉ અસ્કયામત
Permanent or fixed -	સ્થાયી અસ્કયામત
Quick -	તરત વેચી શકાય એવી અસ્કયામત
Wasting -	ઘસાતી અસ્કયામત; ઘસાતી મૂડી
Assets and liabilities	અસ્કયામત અને જવાબદારી
Assign	નામે કરવું; મુકરર કરવું; એસાઈન કરવું
Assignee	નામે કરી લેનાર; મુખત્યાર
Assignment	(૧) નામે કરવું તે; સુપરતનામું; નામાન્તરણ; હસ્તાન્તરણ (૨) સોંપેલું કાર્ય
Assignment deed	નામે કરી આપવાનું પત; હસ્તાન્તરણ પત
Assignor	નામે કરી આપનાર
Assistant	મદદનીશ
Associate	સહ - સાથી

Associated gas	સંઘટિત ગેસ/વાયુ
Associate Language	સહભાષા
Association	મંડળ; સંઘ
Association of ideas	વિચાર - સાહચર્ય
Assume	(૧) ધ્રુણ કરવું; ધારણ કરવું (૨) માની લેવું; ગૃહીત કરવું
Assumption of duties	ફરજ સંભાળી લેવી તે
Assurance	(૧) ખાતરી ; બાંધધરી (૨) વીમો (૩) માલિકી ફેર; મોબદલો; માલિકીફેર - ખત
Assurance of property	મિલકતનો મોબદલો; મિલકતનું માલિકફેર - ખત
At discount	નીચા ભાવે; ઓછા ભાવે; ઓછી કિંમતે
At hand	હાથવગું; નજીકનું
Atomic energy	અણુ શક્તિ / ઊર્જા
At one's disposal	(૧) - ને હસ્તક (૨) - ની સેવામાં
At par	સમાન ભાવે; તે જ કિંમતે
At premium	ઊંચા ભાવે; ઊંચી / વધુ કિંમતે
At random	ઠીક પડે તેમ; મરજી પ્રમાણે
Attach	(૧) (કા.) જપ્ત કરવું; ટાંચમાં લેવું (૨) જોડવું; સાથે બાંધવું
Attachment	(૧) (કા.) જપ્તી; ટાંચ (૨) જોડાણ; સંયોજન
Attendance	(૧) હાજરી (૨) સેવા; સંભાળ
Attendant	પરિચર
Attendant circumstances	સહવર્તી / તત્કાલીન સંજોગો
Attendant legal Difficulties	સહવર્તી/ આનુષંગિક કાનૂની મુશ્કેલીઓ
Attenuation	હળવાશ
Attest	સાખ કરવી; પ્રમાણિત કરવું
Attestation	સાખ - દસ્કત; પ્રમાણન
Attestation form	સાખ-ફોર્મ; પ્રમાણન ફોર્મ
Attested copy	સાખવાળી નકલ; પ્રમાણિત નકલ

Attesting officer	સાખ અધિકારી; પ્રમાણન અધિકારી
Attorney	એટર્ની; મુખત્યાર
Attorney General	એટર્ની જનરલ
Attuned	સંવાદી
Auction	હરાજ; લિલામ
Auctioneer	લિલામકર્તા
Audio-visual aid	દૃશ્ય-શ્રાવ્ય સાધન
Audio-visual education	દૃશ્ય-શ્રાવ્ય શિક્ષણ
Audit	હિસાબ-તપાસણી/ ઓડિટ વર્તુળ
Circle of -	હિસાબ-તપાસણી/ ઓડિટ વર્તુળ
Concurrent -	સહવર્તી હિસાબ-તપાસણી/ ઓડિટ
Post -	ઉત્તર - હિસાબ તપાસણી/ ઓડિટ
Pre -	પૂર્વ - હિસાબ તપાસણી/ ઓડિટ
Audit and Accounts Order	હિસાબ-તપાસણી અને હિસાબ આદેશ
Audited accounts	તપાસેલા હિસાબ; ઓડિટ કરેલ હિસાબ; ઓડિટ થયેલા હિસાબ
Audit note	હિસાબ તપાસણી નોંધ; ઓડિટ નોંધ
Audit objections	હિસાબ-તપાસણીના વાંધા; ઓડિટના વાંધા
Auditorium	પ્રેક્ષકગૃહ; સભાગૃહ
Audit Report	હિસાબ-તપાસણી અહેવાલ; ઓડિટ અહેવાલ
Audit staff	હિસાબ-તપાસણી કર્મચારીવર્ગ; ઓડિટ સ્ટાફ
Auspices	આશ્રય; ઉપક્રમ; નિશ્રા
Austerity measures	કરકસરનાં પગલાં
Authentic	પ્રમાણિત; પ્રમાણસિદ્ધ; અધિકૃત; પ્રમાણભૂત
Authenticate	પ્રમાણવું; પ્રમાણિત કરવું; અધિકૃત કરવું; પ્રમાણભૂત કરવું; પ્રમાણસિદ્ધ કરવું
Authentication	પ્રમાણીકરણ
Authenticity	પ્રમાણભૂતતા; અધિકૃતતા; ખરાપણું; વિશ્વસનીયતા
Authorisation	મુખત્યારનામું; અધિકૃતિ
Authorisation badge	અધિકૃત-બિલ્લો
Authorisation letter	મુખત્યારપત્ર; અધિકૃતિપત્ર
Authorise	સત્તા આપવી; અધિકૃત કરવું

Authorised	(१) सत्तावार (वस्तु) (२) मुभत्पार (व्यक्ति) (३) अधिकृत
Authorised capital	सत्तावार मूडी; अधिकृत मूडी
Authority	(१) सत्ता; छेसियत (२) सत्ताधिकारी; प्राधिकारी (३) तंत्र (४) आधार - हुकम; आधार
Authority under the Minimum Wages Act	लघुतम वेतन अधिनियम अंगेनुं तंत्र
Authority under the Payment of Wages Act	वेतन युक्वशी अधिनियम अंगेनुं तंत्र
Auto-expert	ओटो निष्णात; स्वयंयाखित यंत्र निष्णात
Autograph	छस्ताक्षर; स्वाक्षर; सही; स्वछस्ताक्षर
Autonomous	स्वायत्त; स्वयंशासित
Autonomy	स्वायत्तता; स्वायत्त शासन
Autopsy	शवपरीक्षण
Auxiliary	सहायक; वधारानुं
Auxiliary or connective word	सहायक के संबंधदर्शक शब्द
Avenue	वृक्षमार्ग; वृक्षवीथि
Average	सरेराश; सरासरी
Averment	भारपूर्वकनुं कथन/ निवेदन
Aviation	विमान-संयादन; विमान-व्यवहार; विमानविद्या; विमानन
Avocation	धंधो; व्यवसाय
Await cases	“पछी” केसो; प्रतीक्षित केसो
Award	(१) युकादो; निर्णय; ईसलो; अंवोर्ड (२) पुरस्कार; ठनाम
Axiom	गृहीत/स्वयंसिद्ध सिद्धांत
Axiomatic	स्वतः सिद्ध
Axis of reference	आधार-रेखा; आधार-धरी
Ayacut	सिंयाठ-विस्तार/क्षेत्र
Ayes	छा; तरईशमां; तरईशमां मत आपनार
Ayurved Department	आयुर्वेद पातुं

Ayurvedic dispensary	આયુર્વેદિક ઔષધાલય
Ayurvedic pharmacy	આયુર્વેદિક ફાર્મસી / ઔષધશાળા
Ayurvedic ward	આયુર્વેદિક વોર્ડ

B

Background	પશ્ચાદ્ભૂમિકા; પૂર્વભૂમિકા; ભૂમિકા; પશ્ચાદ્ભૂ; પૃષ્ઠભૂ; પીઠિકા
Backlog of work	કામનો ભરાવો
Back reference	આગળના લખાણ/પાછલી હકીકત સંબંધી પુછાણ; પૂર્વ સંદર્ભ
'Back to work' movement	“કામે ચઢી જાઓ” ઝુંબેશ
Backward castes	પછાત જ્ઞાતિઓ
Backward classes	પછાત વર્ગો
Backward tribes	પછાત આદિજાતિઓ
Bacteriology	જીવાણુવિજ્ઞાન; જીવાણુવિદ્યા
Bad budgeting	અયથાર્થ/ખોટો અંદાજ
Bad character	ખરાબ માણસ; બદચાલનો માણસ
Bad climate allowance	ખરાબ આબોહવા ભથ્થું
Bad debt	ડૂબેલું લેણું; ડૂબેલી રકમ; ઘાલખાઘ
Bad faith	ખોટી દાનત; બૂરો આશય; બદદાનત
Badge	બિલ્લો; ચાંદ
Bad money	ખોટું નાણું
Bagait takta	બાગાયત પત્રક
Baggage camel	ભારવાહી ઊંટ
Bag-rate	કોસ-વેરો
Bail	(૧) જામીન; મુચરકો (૨) જામીન પર છોડવું; મુચરકો લેવો
Bailable	જામીનપાત્ર; જામીન લઈ શકાય એવું
Bailable offence	(કા.) જામીન પર છોડી શકાય તેવો ગુનો; જામીનલાયક ગુનો
Bail bond	જામીન-ખત
Bailee	નિક્ષેપધારી; અનામત લેનાર; નિક્ષેપી

Bailing work	પાણી ઉલેચવાનું કામ
Bailment	નિક્ષેપ; અનામત; જામીનગીરી
Bait	(૧) લાલચ; પ્રલોભન; મારણ; શિકારને લલચાવવા મુકાતું ખાજ
Balance	(૨) ફસામણી; છટકું; (ઘોડાનો) દાણોપાણી (૧) સિલક; પુરાંત; બાકી રકમ; સરવૈયું; તારણ (૨) ત્રાજવું; કાંટો (૩) સમતુલા; સમતોલપણું
Closing -	સિલક
Opening -	પુરાંત
Balance in hand	હાથસિલક; હાથ પરની સિલક
Balance memorandum	સરવૈયું
Balance of power	સત્તાની સમતુલા
Balance of trade	વેપારની સમતુલા
Balance sheet	સરવૈયું
Ballast train	બાલાસ ગાડી
Ballot	(૧) મતપત્ર (૨) ગુપ્ત મત; ગુપ્ત મતદાન
Ballot box	મતપેટી; મતદાન-પેટી
Ballot paper	ગુપ્ત મતપત્ર; મતપત્ર
Ballot system	ગુપ્ત મતદાન પદ્ધતિ
Band saw	કરવત-પટ્ટી
Bankable	વિનિમયપાત્ર; બેંકગ્રાહ્ય
Bank charges	બેંક વટાવ
Bank credit	બેંક શાખ
Bank draft	બેંક ડ્રાફ્ટ; બેંકની હૂંડી; બેંક ડ્રાફ્ટ
Banker	બેંકર; શરાફ; શાહુકાર
Banking	બેંક-વ્યવહાર
Bank note	બેંક નોટ
Bank pass book	બેંક પાસ બુક
Bank rate	બેંક દર
Bankrupt	દેવાણિયો; નાદાર
Bankruptcy	દેવાણું; નાદારી
Ban on cow slaughter	ગૌવધબંધી

Bar	(૧) બાધા; રુકાવટ; પ્રતિબંધ; નડતર (૨) સળિયો; આગળો (૩) વકીલ મંડળ (૪) અદાલત; ન્યાયાલય; ન્યાયગૃહ (૫) આરોપીનું પાંજરું (૬) ઉપાહારગૃહ (૭) પીઠું
Bar Association	વકીલ મંડળ
Bare announcement	એકલી/કિવળ જાહેરાત
Bare designation	એકલો હોદ્દો
Bargaining	સોદાબાજી
Bargaining from a position of strength	લાભદાયક સ્થિતિને કારણે ધાર્યું કરાવવું/ભિળવવું
Barge	બાર્જ
Barge board	મોતિયું; કારનિસ
Barge of limitation	(કા.) મુદતનો બાધ
Bar of public opinion	લોકમતનું ન્યાયાસન
Barrage	(૧) બંધ; આડ; અવરોધ (૨) તોપમારો
Barrage of questions	પ્રશ્નોની ઝડી
Barren hypothesis	મિથ્યા કલ્પના/ અનુમાન
Barricade	આડ; આડશ; અંતરાય; અવરોધ
Barrister	બેરિસ્ટર
Base	પાયો; તળિયું; આધાર; તલ; બેઠક; બેસણી
Base block	પાયાનું ચોકકું
Based on facts	હકીકત પર આધારિત; હકીકતના આધારવાળું
Baseless	બિનપાયાદાર; નાપાયેદાર; આધારશૂન્ય; તરકટી; બેબુનિયાદ
Base-line	આધારરેખા; તળરેખા
Base metal	હલકી ધાતુ
Base stone	કુંભી; પડઘી; આધારશિલા
Base year	આધાર-વર્ષ
Basic	બુનિયાદી; પાયાનું; મૂળભૂત; આધારભૂત

Basic industry	પાયાનો ઉદ્યોગ
Basic metal	મૂળ ધાતુ
Basic pay	મૂળ પગાર
Basic revolution	પાયાની ક્રાંતિ; બુનિયાદી ક્રાંતિ; આમૂલક્રાંતિ
Basic Training Collage	બુનિયાદી તાલીમ કોલેજ
Basis	આધાર; ભૂમિકા
Baton	(પોલીસનો) ડંડો; ઠંડૂકો; ટૂંકી લાકડી
Battalion	પલટન; લશ્કરની ટુકડી; સેનાદળ
Batten	પટ્ટી; પાટિયું; ચીપ
Battle royal	દારુણ સંગ્રામ; દારુણ લડાઈ
Battle-ship	મનવાર; યુદ્ધનૌકા
Bayonet	સંગીન; બેયોનેટ
B.C.G. Vaccination	ક્ષય-નિવારક રસી; બી.સી.જી. રસી
Bead stone	મણકાનો પથ્થર
Bearer	(૧) ધારક; વાહક (૨) નોકર; સેવક; અનુચર; બેરા; બરદાસી (૩) પત્ર; ચિઠ્ઠી; વગેરે લાવનાર ખેપિયો
Bearer cheque	વાહક/ધારક ચેક; શાહજોગ ચેક
Bearing interest	વ્યાજ
Bearing tree	ફળાઉ વૃક્ષ/ઝાડ
Bearing tendency	મંદીનું વલણ
Beat	(૧) બીટ; ફેરો; રોન; ટપ્પો (૨) પ્રહાર; આઘાત; માર (૩) ધબકારો
Beater	(૧) ધોકો; મૂસળ; સાંબેલું; મોગરી (૨) ખાંડણી યંત્ર
Beat Guard	ટપ્પા ચોકીદાર; બીટ-ગાર્ડ
Bedding	(૧) અસ્તર; પાયાનો થર; રસ્તાનો પાયો (૨) પથારી; બિસ્તરો; બિછાનો
Bee-keeper	મધમાખી-પાલક
Be forfeited	સરકાર-જપ્ત થવું; ખાલસા થવું; સરકાર દાખલ થવું
Beggar's Home	ભિક્ષુક-ગૃહ
Belligerency	યુદ્ધારૂઢતા; યુદ્ધાવસ્થા; યુદ્ધની સ્થિતિ
Belligerent	યુદ્ધારૂઢ; યુદ્ધરત
Belligerent nation	યુદ્ધારૂઢ/ યુદ્ધે ચઢેલું રાષ્ટ્ર

Below par	નીચા ભાવે; ખોટના ભાવે
Bench (of judges)	(૧) (ન્યાયાધીશની) બેન્ચ; ન્યાયાસન (૨) ન્યાયાધીશગણ
Bench-mark	આધાર-ચિહ્ન; તળ-ચિહ્ન; આરંભ નિશાની
Benefaction	દાન; સખાવત; ઉપકાર; ધર્મદાન
Beneficial enjoyment	લાભદાયી ભોગવટો; સુખોપભોગ
Beneficial interest	હિતસંબંધ
Beneficially occupied property	લાભદાયી ભોગવટા હેઠળની મિલકત
Beneficial values of life	જીવનનાં શ્રેયસ્કર મૂલ્યો
Beneficiary	લાભાર્થી; હિતાધિકારી
Beneficiation plant	ધાતુશોધન પ્લાન્ટ
Benefit to doubt	શકનો લાભ
Benovolent fund	હિતકારી નિધિ; હિત ભંડોળ
Bequeathed	વીલથી આપેલું; વસિયતનામાથી આપેલું; વારસામાં આપેલું
Bequest	વસિયત-વારસો; વસિયતનામા/વીલથી આપેલી મિલકત
Berth	(૧) (રેલવે) સૂવાની જગ્યા; બર્થ (૨) લંગર સ્થાન; ઘાટ; ડક્કો; ધક્કો; કુરજો (૩) લાંગરવું; નાંગરવું
Berth Master	ગોદી અધિકારી
Besar	બેસર; કાળી અને ગોરાડુ જમીનનું મિશ્રણ
Best breed	ઉત્તમ ઓલાદ
Best course	ઉત્તમ ઉપાય/ માર્ગ/ રસ્તો
Best endeavour	પૂરો પ્રયત્ન/ પુરુષાર્થ
Betrayal	વિશ્વાસઘાત; દગો; દ્રોહ
Better farming society	કૃષિ/ ખેતી સુધાર મંડળી
Betterment	સુધારણા; સુધારો
Betterment levy	સુધારણા-વેરો
Betting tax	હોડવેરો; શરતવેરો
Bevel	ખૂણિયો; ખૂણો માપવાનું સાધન
Bevelled edge	ખૂણિયા ધાર
Bhatha	ભાઠાની જમીન

Bibliographer	ગ્રંથ સૂચિકાર
Bicameral	દ્વિગૃહી
Bid	(૧) બોલી; માગણી (૨) હરાજમાં બોલી બોલવી; માગણી કરવી
Biennial	દ્વિવાર્ષિક; દ્વૈવાર્ષિક; દ્વિવર્ષીય
Bifurcation	દ્વિભાજન; દ્વિભાગીકરણ
Bigamous	દ્વિપત્નીક; દ્વિપતિક; દ્વિવિવાહ સંબંધી
Bigamy	દ્વિપત્નીત્વ; દ્વિપતિત્વ; દ્વિવિવાહ
Bilateral	ઉભયપક્ષી; ઉભયપક્ષીય; દ્વિપક્ષી; દ્વિપક્ષીય; દ્વિવિધ
Bilingual	દ્વિભાષી
Bill	(૧) (કા.) વિધેયક; ખરડો (૨) બિલ; આંકડો (૩) હૂંડી
Bill of exchange	હૂંડી; વિનિમયપત્ર
Bill of indictment	તહોમતનામું; આરોપપત્ર
Bill of lading	સતમી; વહાણના માલનું ભરતિયું
Bill of payment	બિલ; ચુકવણી બિલ
Bindery	બંધાઈ ઘર; બંધાઈ ગૃહ; બાઈન્ડરી
Binding	(૧) બંધાઈ; બાંધણી; બાઈન્ડિંગ (૨) બંધનકારક; બંધનકર્તા
Biochemical section	જીવ-રસાયણ અનુભાગ
Biochemistry	જીવ-રસાયણશાસ્ત્ર
Bio-data	સંક્ષિપ્ત વિગત
Biological product	જૈવિક ઉત્પાદન
Biological product section	જૈવિક ઉત્પાદન અનુભાગ
Birth mark	આજન્મ ચિહ્ન; શરીર પરનું ઓળખચિહ્ન; લાખું
Birth rate	જન્મપ્રમાણ; જન્મદર
Black cotton soil	કાળી જમીન
Black list	કાળી યાદી; વર્જ્ય યાદી
Black market	કાળું બજાર
Blank cheque	કોરો ચેક
Blank endorsement	કોરી સહી; શેરા વગરની સહી
Blanket censorship	સંપૂર્ણ સેન્સરશિપ; પૂરું નિયંત્રણ
Blanket teaching certificate	સમગ્ર/સમગ્રદર્શી અધ્યાપન પ્રમાણપત્ર

Blitz programme	વીજળિક કાર્યક્રમ; વિદ્યુતવેગી કાર્યક્રમ
Block	(૧) ઘટક; ખંડ (૨) (મુદ્રણ) બ્લોક
Blockade	નાકાબંધી
Block grant	ઊચક અનુદાન
Blood bank	રક્ત બેન્ક
Blood transfusion service	(દરદીને) લોહી આપવાની સેવા; રક્ત-સંક્રમણ સેવા
Blotter; Blotting paper	શાહીચૂસ; શાહીચૂસ-કાગળ
Blower	ફૂંકણી; ધમણ
Bludgeon	ઘોકો; ઠંડૂકો; ડંડો
Blueprint	(૧) રૂપરેખા; ચિતાર; ટૂંકું બયાન; નિરૂપણ (૨) નીલપ્રત; બ્લૂપ્રિન્ટ; આખરી નકશો
Blueprinter	નીલમુદ્રક; બ્લૂપ્રિન્ટ કાઠનાર
Blueprint reading	નીલપ્રત/ આખરી નકશાવાચન
Board	(૧) બોર્ડ; મંડળ (૨) ફલક; પાટિયું
Board of Directors	સંચાલક/ નિયામક મંડળ
Board of Primary Education	પ્રાથમિક શિક્ષણ બોર્ડ/મંડળ
Board of Studies	અભ્યાસ સમિતિ
Body	(૧) સંસ્થા; મંડળી; મંડળ (૨) ખોખું (૩) સાટી
Body, Corporate	સંસ્થાપિત મંડળ
Body, Executive	કારોબારી મંડળ
Body, Governing	વહીવટી મંડળ
Boiler	બોઈલર; બાષ્પપાત્ર; બાષ્પક; બાષ્પયંત્ર
Bonafide	ખરું; સાચું; વાસ્તવિક; વિશ્વસનીય; વિશ્વાસપાત્ર; પ્રામાણિક; શુદ્ધ બુદ્ધિપૂર્વકનું
Bonafides	શુદ્ધ આશય; સાફ દાનત; સચ્ચાઈ
Bond	લેણા-ખત; બંધણી; બંધણીખત; ખત; ખત-પત્ર
Bonded labour	બંધણી હેઠળનો મજૂરવર્ગ; બંધણી મજૂર; વેઠિયો
Bonded property	ગીરવી મિલકત; બંધણી મિલકત
Bonded warehouse	(કા.) વેરાપાત્ર માલ રાખવાની વખાર; બંધિત માલ-વખાર

Bonding capacity	પદાર્થને જકડી રાખવાની શક્તિ
Bone meal	હાડકાનો ચૂરો; અસ્થિચૂર્ણ
Bonus	બોનસ; સુબડી
Book Adjustment transfer	હવાલો; ચોપડે હવાલો; હિસાબ સમાયોજન
Book-circular	પરિપત્ર સંગ્રહ
Book-debt	ચોપડે દેવું; ખાતે દેવું
Book-keeping	નામું; નામા-પદ્ધતિ
Book-keeping and accountancy	નામું અને હિસાબકામ
Book-post	બુક-પોસ્ટ
Books and publication	પુસ્તકો અને પ્રકાશનો
Book value	ચોપડે કિંમત; અંકિત કિંમત
Boom	તેજ
Bootlegger	ચોરીઃછૂપીથી દારૂ લાવનાર/ વેચનાર
Borderline cases	સીમાવર્તી કેસ; જરાક વાસ્તે/ નજીવા કેરે રહી જતા કેસ
Borer	(૧) બોરિંગ કરનાર; શારકામ કરનાર; શારક (૨) શારડી; શારડો; કાણું પાડવાનું ઓજાર; શારકામ યંત્ર; છિદ્ર યંત્ર
Boring	શારકામ; બોરિંગ
Borne on establishment	મહેકમ પર ચડાવેલ
Born teacher	આજન્મ શિક્ષક
Borough Municipality	બરો મ્યુનિસિપાલિટી/નગરપાલિકા
Borrow area	માટી લેવાનો વિસ્તાર; માટી વિસ્તાર
Borstal Institution/School	બોર્સ્ટલ સંસ્થા/શાળા; બાળ ગુનેગાર સંસ્થા/શાળા
Botanical garden	વનસ્પતિ ઉદ્યાન
Botany	વનસ્પતિવિજ્ઞાન; વનસ્પતિશાસ્ત્ર; વનસ્પતિવિદ્યા
Bottleneck	(૧) સંકડામણ; સાંકડો માર્ગ (૨) રુકાવટ; અડચણ; અવરોધ
Boulder	ગોળ પથ્થર; ગોળ ખડક; શિવા ખંડ
Bound	બંધાયેલ
Boundary dispute	સીમા વિવાદ; સીમા તકરાર
Boundary marks	હદનિશાન; બાણ
Boundary marks of trijunction point	ત્રિભેટાનાં હદનિશાન

Boundary pillar	હદ-નિશાન; બાણ; સીમા-સ્તંભ; થાંભલો
Bovines	ગો-વંશ
Box in the balloting position	મતદાન માટે તૈયાર પેટી
Boycott	બહિષ્કાર; બોયકોટ
Boy scout	બાલવીર; સ્કાઉટ
Bracket	ખૂણિયું; ટેકો; આધાર
Brain washing	દિમાગ-સફાઈ; વિચાર-સફાઈ; મગજ-સફાઈ
Brake	બ્રેક; ગતિરોધક; રોધક; સ્તંભક; સંયમકાળ
Bran	કુશકી; ભૂસું; ફોતરાં; છાલાં
Branch	શાખા
Branch, Veterinary Dispensary	પશુ-દવાખાનાની શાખા
Brassage	નાણા-ટંકામણ; સિક્કા ટંકામણ; ટંકણ-મૂલ્ય
Bravado	ફિશિયારી; બડાશ
Breach	(૧) ભંગ; ઉલ્લંઘન (૨) ભંગાણ; ગાબડું; બાકોરું; ફાટ
Breach of contract	કરારભંગ
Breach of pact	સમજૂતીનો ભંગ
Breach of trust	વિશ્વાસભંગ; વિશ્વાસઘાત; ટ્રસ્ટની શરતોનો ભંગ
Breakdown of machinery	યંત્ર સામગ્રી ખોટવાઈ જવી
Break in service	નોકરીમાં તૂટ; નોકરીની અખંડતામાં તૂટ
Breakthrough	પારવેધક પગલું; પારવેધન; અવરોધ-ભેદક પગલું; અવરોધ ભેદન; ઝડપી કાર્યસાધક પગલું
Break-up	વિભાજન; વહેંચણી; વિતરણ
Breast-wall	પુસ્તો; આધાર દીવાલ; છાતી સમાણી દીવાલ; રોક; દીવાલ
Breed	ઓલાદ; જાતિ; વંશ; કુળ
Breeder	સંવર્ધક; પાલક; ઉછેરનાર
Breeding	સંવર્ધન; પાલન; ઉછેર
Breeding bull	ધણખૂંટ; સાંઢ
Breeding farm	સંવર્ધન ફાર્મ
Breeding station	સંવર્ધન મથક
Breeding sub-station	સંવર્ધન પેટા-મથક

Breeding unit	સંવર્ધન એકમ
Brewery	દારૂ બનાવવાનું કારખાનું; દારૂભઢી
Bribery	લાંચ; રુશવત; લાંચખોરી; રુશવતખોરી
Brick lining	પાકું અસ્તર; ઈંટનું અસ્તર
Bridle path	અશ્વપથ; ઘોડાવાટ; અશ્વમાર્ગ
Brief	(૧) ટૂંકું; સંક્ષિપ્ત (૨) કેસની સંક્ષિપ્ત નોંધ; કેસનું સંક્ષિપ્ત ટાંચણ/વિવરણ
Brinkmanship	મરણિયા વૃત્તિ; ઝંપલાવવાની વૃત્તિ; આંધળુકિયા વૃત્તિ
Broad-based	વિસ્તૃત; વ્યાપક
Broadcast	(૧) વાયુ પ્રવચન; વાયુ પ્રસારણ; પ્રસારણ (૨) પ્રસારિત કરવું
Broadcasting section	પ્રસારણ અનુભાગ
Broadcast sowing	વેરણી
Broad outline	સામાન્ય રૂપરેખા; વ્યાપક રૂપરેખા
Broad-sheets	મોટાં ભીતપત્રો
Brochure	પુસ્તિકા; ચોપાનિયું
Broken period	ખંડિત સમય; તૂટનો ગાળો
Broken rice	કણકી
Broken service	ખંડિત નોકરી/સેવા
Broker	દલાલ; આડતિયો
Brood lac farm	લાખ ઉછેર ફાર્મ; લાખ ઉત્પાદન ફાર્મ
Brought forward	પાછલે પાનેથી ખેંચેલ
Brute majority	જડ બહુમતી; મૂઢ બહુમતી; પાશવી બહુમતી
Budget	અંદાજપત્ર
Budget calender	અંદાજપત્રનું સમયપત્રક
Budget/Budgeted figures	અંદાજપત્રના આંકડા
Budget works	અંદાજપત્રમાં સમાવિષ્ટ કામ
Budget estimates	અંદાજપત્રના અંદાજ
Budgeting	અંદાજકામ
Budget provision	અંદાજપત્ર જોગવાઈ
Budget session	અંદાજપત્ર સત્ર
Buffer	બફર; પ્રતિરોધક
Buffer State	બફર-રાજ્ય; અંતઃસ્થ રાજ્ય; મધ્યવર્તી રાજ્ય

Buffer stock	અનામત જથ્થો
Buffing machine	પોલિશ કરવાનું યંત્ર; પોલિશ-યંત્ર
Building committee	બાંધકામ સમિતિ
Building project	બાંધકામ પરિયોજના
Building site	બાંધકામની જગ્યા; બાંધકામ સ્થળ; ઘરથાળ
Built-in locational facilities	બાંધેલાં સ્થળોની સગવડ
Built recess	ભંડારિયું
Built-up marks	ચૂનાગચ્છીનાં નિશાન; ચણતર નિશાન
Bulk of expenditure	મોટા ભાગનું ખર્ચ
Bull	(૧) સાંઢ; ખૂંટ; આખલો; ગોધો (૨) તેજવાળો; તેજવાળો વેપારી
Bulldozer	બુલડોઝર
Bullion	સોનાચાંદી
Bund	બંધ; પાળ; પાળબંધ
Bunding	પાળાબંધી; બંધ બાંધવો તે
Bunting	ધજા; વાવટો
Burden of proof	પુરાવાનો બોજો; સાબિતીનો બોજો; સાબિત કરવાની જવાબદારી
Burden of taxation	કરભાર
Bureau	કાર્યાલય
Bureaucracy	નોકરશાહી; અમલદારશાહી
Bureau of Economics and Statistics	અર્થશાસ્ત્ર અને આંકડાશાસ્ત્ર કાર્યાલય
Burglar	ખાતરપાડુ; ઘરફોડુ
Burglary	ખાતર; ઘરફોડ ચોરી; ઘરફોડી
Burial	દફન; દફનક્રિયા
Burent brick	પાકી ઈંટ
Burnt coal ashes	કોલસી
Bursary	શિષ્યવૃત્તિ
Bus driver	બસ ડ્રાઈવર; બસ ચાલક
Business	(૧) ધંધો; વેપાર; વ્યવસાય; રોજગાર (૨) કામકાજ; કાર્ય
Business acumen	ધંધા-સૂઝ
Business forecast	વ્યાપાર-આગાહી

Business Manager	વ્યાપાર-વ્યવસ્થાપક
Bus stop	બસ થોભો
Bust	અર્ધ-પ્રતિમા; અર્ધમૂર્તિ
Buttress	(૧) ટેકો (૨) પુસ્તો
Buying capacity	ખરીદ-શક્તિ
By authority	સત્તાની રૂએ; અધિકારની રૂએ
By civil process	દીવાની રાહે
Bye-election	પેટા-ચૂંટણી
Bye law	પેટા-કાનૂન; પેટા - કાયદો
Bye - rule	પેટા-નિયમ
By meets and bounds	પ્રત્યક્ષ હદ માપીને
By order of -	- ના હુમકથી
By-product	આડ-પેદાશ; ગૌણ પેદાશ
By registered post	રસીદી રજિસ્ટર ટપાલથી;
acknowledgement due	પહોંચવાળી રજિસ્ટર ટપાલથી
By road or rail	માર્ગ દ્વારા કે રેલવે રસ્તે

C

Cabinet	મંત્રીમંડળ; કેબિનેટ
Cabinet council	મંત્રી પરિષદ; મંત્રીમંડળ પરિષદ
Cabinet minister	મંત્રીમંડળ દરજ્જાના મંત્રી; કેબિનેટ દરજ્જાના મંત્રી
Cablegram	કેબલ; સમુદ્રતાર; દરિયાઈ તાર
Cadastral survey	આકારણી/જમાબંધી મોજણી
Cadet	સૈનિક-છાત્ર; નૌછાત્ર
Cadet corps	છાત્રસેના; સૈનિક-છાત્રદળ
Cadre	સંવર્ગ
Cafeteria	ઉપાહારગૃહ; કાફે; અલ્પાહારગૃહ; નાસ્તાઘર
Calculator	(૧) ગણતરી-યંત્ર; ગણન-યંત્ર (૨) જંત્રી (૩) ગણક; ગણત્રી કરનાર
Calendar	કેલેન્ડર; તારીખિયું
Calendar month	અંગ્રેજી માસ; કેલેન્ડર માસ

Caliber (Calibre)	(૧) બુદ્ધિ-શક્તિ; બુદ્ધિ સાર્મથ્ય; બુદ્ધિ ક્ષમા (૨) અર્તવ્યાસ; બંદૂક વગેરેની નાળની અંદરની પહોળાઈ
Calibration	માપ-આંકણી; માપાંકન
Call	(૧) કોલ; માગણું (શેરની બાબતમાં) (૨) કોલ (ટેલિફોનની બાબતમાં)
Calligraphy	અક્ષરલેખનકળા; સુલેખન; સુલેખનકળા; સુલિપિ; સુંદર મરોડદાર લખાવટ
Calling attention notice	(સભ્યોનું) ધ્યાન ખેંચતી નોટિસ
Call letter	મુલાકાત-સૂચનાપત્ર
Call money	માગણીની રકમ; માગ રકમ
Call to account	પુલાસો/જવાબ માગવો
Calorie	કેલરી; ઉષ્માંક
Camouflage	છલાવરણ; યુક્તિગોપન; વ્યૂહગોપન; ઢાંકપિછોડો
Camp	(૧) શિબિર (૨) મુકામ; છાવણી; પડાવ; કેમ્પ
Camp equipage	શિબિર સરંજામ; મુકામી સામગ્રી; કેમ્પ રસાલો; કેમ્પ-સરંજામ
Camping ground	પડાવ-ભૂમિ
Camp on tour	મુકામ (પ્રવાસમાં)
Campus	પ્રાંગણ; વિસ્તાર; જગ્યા-વિસ્તાર; કેમ્પસ
Canal	નહેર
Canal lining	નેહરનું પાર્કું અસ્તર
Canal losses	નેહેરના પાણીની ઘટ
Cancel	રદ કરવું; અમાન્ય કરવું; કાઢી નાખવું
Candidate	ઉમેદવાર
Candidate's election booth	ચૂંટણી ઉમેદવારનો માંડવો/ઉમેદવારની કુટિર
Candidature	ઉમેદવારી
Candle-power	કેન્ડલ પાવર (પ્રકાશમાપનો એકમ)
Candour	નિખાલસતા; તટસ્થતા
Cannabis	ગાંજો
Canon	સૂત્ર; ધર્મનિયમ; સિદ્ધાંત; સામાન્ય નિયમ
Canons of financial property	નાણાકીય ઔચિત્યના નિયમો
Canteen	ઉપાહારગૃહ; અલ્પાહાર ગૃહ; કેન્ટીન

Cantonment	કેન્ટોનમેન્ટ; છાવણી; છાવણી વિસ્તાર
Canvassing	(૧) મત-પ્રચાર; ચૂંટણી-પ્રચાર; મત માગવા માટે ફરવું; મત મેળવવા માટે પ્રચાર કરવો. (૨) પ્રચાર; પ્રચાર માટે ફરવું
Capacity	(૧) ક્ષમતા; શક્તિ; સામર્થ્ય; હેસિયત (૨) સંગ્રહ-શક્તિ; ધારણ-શક્તિ; સમાસ શક્તિ
In the - of Capital	- ની હેસિયતથી; તરીકે (૧) મૂડી; થાપણ; પૂંજી (૨) પાટનગર; રાજધાની; મુખ્ય શહેર
Active -	સક્રિય મૂડી
Authorised -	સત્તાવાર મૂડી; અધિકૃત મૂડી
Auxiliary -	સહાયકારી મૂડી
Blocked -	સ્થગિત મૂડી; રોકાઈ રહેલી મૂડી
Called up -	માગણી કરેલ મૂડી; માગેલી મૂડી
Fixed -	નિયત/સ્થાયી/સ્થિર મૂડી
Floating -	તરતી મૂડી; છૂટી મૂડી; અસ્થાયી મૂડી
Issued -	ઈશ્યુ કરેલી મૂડી; માગી મૂડી
Joint -	સંયુક્ત મૂડી
Paid up -	ભરાયેલી/ ભરપાઈ થયેલી મૂડી
Reserved -	અનામત મૂડી
Share -	શેર મૂડી
Subscribed -	નોંધાયેલી મૂડી; ભરપાઈની બાંધધરી આપેલ મૂડી
Unissued -	નહિ માગેલી મૂડી
Working -	કાર્યકારી/ચાલુ મૂડી
Capital account	મૂડી હિસાબ; મૂડી ખાતું
Capital expenditure	મૂડી ખર્ચ
Capital formation	મૂડી રચના; મૂડી નિર્માણ
Capital goods	મૂડીગત/મૂડીરૂપ માલ; ઉત્પાદન-સહાયક માલ
Capital heads	મૂડીનાં સદર
Capital Intensive Project	મૂડી-પ્રધાન પરિયોજના
Capitalisation	મૂડી-રૂપાન્તર
Capitalise	મૂડી રૂપાન્તર કરવું; મૂડીમાં ફેરવવું; મૂડીકરણ કરવું
Capitalised value	મૂડીમાં રૂપાન્તર કરેલી કિંમત; મૂડીકૃત કિંમત
Capital letter	મોટો અક્ષર

Capital offence	(કા.) દેહાંતદંડપાત્ર ગુનો; મૃત્યુદંડનો ગુનો
Capital outlay	મૂડી ખર્ચ - જોગવાઈ
Capital Project Circle	પાટનગર યોજના વર્તુળ; પાટનગર પરિયોજના વર્તુળ
Capital punishment	(કા.) દેહાંત દંડ; મોતની સજા; ફાંસી
Capital structure	મૂડી માળખું
Capital value	મૂડી કિંમત
Capital works	મૂડી કામો
Capitation grant	માથાદીઠ અનુદાન
Capitation tax	માથાવેરો; માથાદીઠ વેરો/ કર
Capping	ઢાંકણપટ્ટી; ઢાંકણું બેસાડવાની ક્રિયા; ઢાંકણ
Carding machine	પીજણો; પીજણ
Caretaker	રખેવાળ
Caretaker Government	રખેવાળ સરકાર
Cargo	જહાજ માલ; વહાણમાં ભરેલો માલ
Cargo-cum-passenger jetty	માલ તથા ઉતારું ધક્કો
Car park	કારપાર્ક; મોટરગાડી/કાર ઊભી રાખવાનું સ્થાન
Carpet area	ભોંયતળિયા / ભોંયતળ ક્ષેત્રફળ
Carpet Master	શેતરજી કામ નિષ્ણાત
Carriage charges	વાહન-ખર્ચ; પરિવહન ખર્ચ
Carrier launch	માલવાહક લોન્ચ
Carrot and stick policy	દામ અને દંડની નીતિ
Carrying capacity	વહન-ક્ષમતા; ધારણક્ષમતા; વહનશક્તિ; ધારણશક્તિ
Cartage	ખેંચામણ; ગાડાભાડું; ગાડીભાડું
Carte blanche	નિલેખ પત્ર; પૂર્ણાધિકાર પત્ર; સંપૂર્ણ સત્તા
Cartoonist	વ્યંગ-ચિત્રકાર; કટાક્ષ ચિત્રકાર; કાર્ટૂનકાર
Case	(૧) કેસ; મુકદ્દમો; ખટલો (૨) કિસ્સો; પ્રસંગ; બાબત; વસ્તુસ્થિતિ (૩) ઢાંકણ; આવરણ; ખોલ; ખોળી (૪) પેટી; ડબ્બો; ખોખું
Case-Law	પૂર્વ-ચુકાદા શિરસ્તો/કાયદો
Cash	રોકડ; કેશ
Cash a bill	બિલ વટાવવું; બિલના નાણાં લેવાં
Cash account	રોકડ હિસાબ
Cash allowance	(૧) રોકડ ભથ્થું (૨) રોકડ ઈનામ

Cash annuity	રોકડ વર્ષાસન; રોકડ વાર્ષિકી
Cash balance	રોકડ સિલક
Cash book	કેશ-બુક; રોકડ-મેળ
Cash box	રોકડ-પેટી; કેશ-બોક્સ
Cash crop	રોકડિયો પાક
Cash deposit	રોકડ જમા
Cash discount	રોકડ વટાવ; રોકડ કસર
Cash payment	રોકડ ચુકવણી
Cash price	રોકડ કિંમત
Cash register	રોકડ રજિસ્ટર; રોકડવહી
Cash remittance	રોકડ ભરણું
Cash rent	રોકડ ગણોત ભાડું
Cash sale	રોકડ વેચાણ
Cash section	રોકડ અનુભાગ
Cash security	રોકડ જામીનગીરી
Cash transaction	રોકડ વ્યવહાર; રોકડ સોદો; રોકડ લેવડદેવડ
Cash value	રોકડ કિંમત/મૂલ્ય
Casing	ખોખા પટ્ટી; ખોખા પેકિંગ; આવરણ
Casteism	જ્ઞાતિવાદ
Caster	ઢળાઈકાર; ઢાળગર
Casting	ઢાળણી; ઢળાઈ
Casting vote	નિર્ણાયક મત
Cast iron	ભરતર લોખંડ; ઢાળાનું લોહું; બીડ
Castration	ખસી; ખસીકરણ
Casual	પ્રાસંગિક; પરચૂરણ; છૂટક; અનિયત
Casual advertisement	છૂટક જાહેર ખબર
Casual contract carriage	છૂટક કન્ટ્રાક્ટવાહન
Casualise	છૂટક મજૂર નીમવા
Casual labourer	છૂટક મજૂર
Casual leave	પ્રાસંગિક રજા; પરચૂરણ રજા
Casualty-Casualties	(૧) અકસ્માત (૨) અકસ્માતથી ઈજા/મરણ પામેલ/ઘાયલ હતાહતની સંખ્યા
Casual Vacancy	પ્રસંગોપાત્ત ખાલી પડતી જગ્યા; અનિયત ખાલી જગ્યા

Casus belli	યુદ્ધ/ઝઘડાનું કારણ
Casus fortuitous	અપરિહાર્ય ઘટના; દેવી ઘટના; ટાળી ન શકાય એવી ઘટના
Catalogue	સૂચિ; સૂચિપત્ર; યાદી; તપસીલ
Catch crop	આડપાક; વચગાળાનો પાક (મુખ્ય પાક નિષ્ફળ જતાં તેની અવેજીમાં કે તેની સાથોસાથ લેવાતો પાક)
Catchment area	આવરા-ક્ષેત્ર; આવ-ક્ષેત્ર
Catch-word	સૂચકશબ્દ; સૂત્ર શબ્દ
Catechism	પ્રશ્નોત્તરી દ્વારા શિક્ષણ
Category	કક્ષા; શ્રેણી; પ્રકાર; કોટિ; વર્ગ
Caterer	ભોજન વ્યવસ્થાપક; ખાનપાન વ્યવસ્થાપક; આહાર વ્યવસ્થાપક
Catering	ભોજન-વ્યવસ્થા; ખાનપાન વ્યવસ્થા; આહાર-વ્યવસ્થા
Cattle breeder	માલધારી; પશુપાલક
Cattle breeding	પશુ-સંવર્ધન; પશુપાલન
Cattle farm	પશુફાર્મ
Cattle feeding centre	પશુ / ઢોર નીરણ કેન્દ્ર
Cattle lifting	ઢોર-ચોરી; પશુ-ચોરી
Cattle pound	ઢોરનો ડબ્બો
Cattle shed	કોઢ; ગમાણ; ઢોર-છાપરી
Cause of action	(કા.) દાવાનું કારણ
Causeway	બેઠો પુલ; કોઝવે
Caution	ચેતવણી; સાવચેતી; સાવધાની
Caution money	બાંધધરી-રકમ
Cautious	સાવધ; સાવધાન; સાવચેત
Cease-fire	યુદ્ધવિરામ; શસ્ત્રવિરામ
Ceiling	(૧) છત (૨) ટોચ; ટોચમર્યાદા; ઈયત્તા
Ceiling price	ટોચભાવ/કિંમત; અધિકતમ ભાવ/કિંમત
Celebration	સમારંભ; ઉત્સવ; ઉજવણી; સમારોહ
Cell	(૧) એકમ (૨) કોટડી; ઓરડી
Cement pointing	(૧) સિમેન્ટના વાટા દેવા (૨) સિમેન્ટના વાટા

Censor	(૧) સેન્સર; નિયંત્રણ (૨) સેન્સર કરવું; નિયંત્રણ મૂકવું
Censor Board	સેન્સર બોર્ડ
Censorship	સેન્સર કામગીરી; નિયંત્રણ કામગીરી
Censure	(૧) ઠપકો; નિંદા (૨) ઠપકો આપવો; નિંદા કરવી
Census	વસ્તી-ગણતરી; વસ્તીપત્રક
Census of production	ઉત્પાદન ગણતરી
Census of wages	વેતન ગણતરી
Census operation	વસ્તી ગણતરીની કામગીરી
Census record	વસ્તી પત્રક
Census section	વસ્તી ગણતરી અનુભાગ
Centage charges	સેંકડા-દર; સેંકડે ખર્ચ
Central	કેન્દ્રીય; મધ્યસ્થ; મધ્ય; મધ્યવર્તી
Central circle	મધ્યસ્થ વર્તુળ
Central Designs Organisation	મધ્યસ્થ આલેખન તંત્ર
Central distillery	મધ્યસ્થ ડિસ્ટિલરી/આસવણી
Centralisation	કેન્દ્રીકરણ
Centralised Recruitment Scheme	કેન્દ્રીકૃત ભરતી યોજના
Centrally sponsored	કેન્દ્ર-પુરસ્કૃત
Central press	મધ્યસ્થ મુદ્રણાલય
Central Prison	મધ્યસ્થ/મધ્યવર્તી જેલ
Central service	કેન્દ્રીય સેવા; કેન્દ્ર સરકારની નોકરી
Central Store Purchase Organisation	મધ્યસ્થ સ્ટોર ખરીદી તંત્ર
Centre	(૧) મથક; કેન્દ્ર (૨) મધ્ય; મધ્ય બિંદુ
Ceramic expert	ચિનાઈ માટીકામ નિષ્ણાત
Ceramics	ચિનાઈ માટીકામ
Cereal	અનાજ; ધાન્ય
Ceramonial gift	સમારંભ બક્ષિસ/ભેટ
Ceremonial honour	સન્માન સમારંભ

Ceremonial occasion	સમારંભ; સમારોહ
Ceremonial parade	સમારંભ/ સમારોહ પરેડ
Ceremony	સમારંભ; વિધિ; સમારોહ; ધાર્મિક ક્રિયા
Certificate	પ્રમાણપત્ર; દાખલો
Certificate of transfer of charge	હવાલા તબદીલી પ્રમાણપત્ર
Certified	પ્રમાણિત
Certifying Officer	પ્રમાણક અધિકારી
Certifying Surgeon	પ્રમાણપત્ર આપનાર સર્જન
Cess	ઉપકર
Cess-pool	ખાળકૂવો; દટ્ટણ; દટ્ટણ કૂવો
Ceteris paribus	બીજી બાબતો સરખી હોય તો
Chairman	અધ્યક્ષ
Chakariyat	ચાકરિયાત (નોકરીના બદલામાં અપાતી મહેસૂલ-મુક્ત જમીન)
Chalan; Challan	ચલણ
Challenged vote	તકરારી મત
Chamber	ચેમ્બર; ખંડ
Chamber of Commerce	વેપારી મહામંડળ
Chancellor	કુલાધિપતિ
Channle of correspondence	પત્રવ્યવહારની પ્રણાલી
Chaotic	અતંત્ર; અસ્તવ્યસ્ત; અત્યંત અવ્યસ્થિત
Chapter case	(કા.) જામીન કેસ; ચેપ્ટર કેસ
Charge	(૧) તહોમત; આરોપ; (૨) હવાલો (૩) હક-બોજો (૪) હવાલા-ખર્ચ; ખર્ચ-બોજો (૫) દર; કિંમત; મૂલ્ય; લાગો (૬) વીજભાર; વિદ્યુતભાર
Charge allowance	હવાલા-ભથ્થુ
Charge d' affaires	કાર્યદૂત
Charge expenditure	બિન-મતપાત્ર ખર્ચ
Chargeman	કાર્યાવેક્ષક; ચાર્જમેન
Charge report	હવાલા-રિપોર્ટ / અહેવાલ
Charges	ખર્ચ; લાગો

Charge-sheet	તલોમતનામું; આરોપનામું
Charitable and religious endowments	સખાવતી અને ધાર્મિક થાપણ-દાન/દિણગી
Charitable trust	સખાવતી ટ્રસ્ટ/ન્યાસ
Charity	સખાવત; દાન; ધર્માદા; ખેરાત
Charity organisation	સખાવત તંત્ર
Chart	ચાર્ટ; નકશો; આલેખ
Chartered Accountant	ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ; સનદી હિસાબનીસ
Chartered company	સનદી કંપની; ચાર્ટર્ડ કંપની
Chassis	ચેસિસ; પાયાનું ચોકડું
Chattle	(કા.) જંગમ મિલકત; માલમત્તા; સરસામાન
Chavdi	ચાવડી; પોલીસ થાણું
Cheating	ઠગાઈ; છેતરપિંડી
Check	(૧) તપાસવું; ચકાસવું; મેળવી જવું (૨) અટકાવવું; રોકવું; નિયંત્રિત કરવું (૩) તપાસ; ચકાસણી; તાળો (૪) પ્રતિબંધ; નિયંત્રણ; અંકુશ
Check post	તપાસ નાકું/ચોકી
Chemical	(૧) રસાયણી (૨) રાસાયણિક પદાર્થ
Chemical weathering	રાસાયણિક ક્ષય/ખવાણ
Cheque	ચેક
Chequered period	તૂટક સમય
Chief	(૧) મુખ્ય; વડા (૨) આગેવાન; અગ્રણી; નાયક; મુખી
Child health	બાળ-આરોગ્ય
Children's Court	બાળગુના કોર્ટ/ અદાલત; બાળ અદાલત
Chilli Breeding Station	મરચી સંવર્ધન મથક
Chink	ફાટ
Chronically drought affected area	વારંવાર અનાવૃષ્ટિનો ભોગ બનતો વિસ્તાર
Chronic unemployment	દીર્ઘકાલીન બેરોજગારી
Cinema-theatre	સિનેમાઘર; સિનેમાગૃહ; સિનેમા થિયેટર
Cipher Code	ગૂઢ લિપિ; સંકેત-ભાષા; સંકેત લિપિ

Circle	वर्तुण; विस्तार; क्षेत्र
Circle of audit	डिसाब-तपासणी/ओडिट वर्तुण
Circuit	सरकीट; परिपथ
Circuit House	विश्राम भवन; अतिथि गृह; सरकीट हाउस
Circular	(१) परिपत्र (२) गोण; वर्तुणाकार
Circular route	वर्तुणाकार मार्ग/रस्तो
Circulating library	इस्तुं ग्रंथालय/पुस्तकालय
Circumstantial evidence	(का.) सांयोगिक पुरावो
Citation	(१) प्रशस्ति-नोंध (२) उद्धरण
City civil Court	शहरी दीवानी कोर्ट/अदालत
City Food Advisory Committee	शहरेर भाद्य सलाहकार समिति
City Municipality	शहरेर म्युनिसिपालिटी/नगरपालिका; शहरेर सुधराई
City Survey Sheet	शहरेर भोजणी पत्रक
Civil	(१) दीवानी (२) राज्य (३) मुलकी; बिन-लश्करी (४) बांधकाम - (५) नागरिक (६) सिविल
Civil action	(का.) दीवानी राडे कार्यवाही; दीवानी मुकदमो; दीवानी दावो
Civil Audit Office	मुलकी डिसाब-तपासणी/ओडिट क्येरी
Civil Budget Estimate	अंदाजपत्रक
Civil commotion	प्रज्ञक्षोभ
Civil Court	दीवानी अदालत/कोर्ट
Civil defence	मुलकी/नागरिक संरक्षण
Civil Hospital	सिविल हॉस्पिटल/हॉस्पिटल
Civil Jail	सिविल जेल; दीवानी जेल
Civil liberty	नागरिक स्वातंत्र्य
Civil lines	मुलकी विस्तार
Civil list	सिविल लिस्ट; अधिकारी यादी
Civil marriage	नोंधणी विवाह; कानूनी विवाह
Civil Procedure Code	दीवानी कार्यरीति अधिनियम
Civil servant	सरकारी नोकर; सरकारी कर्मचारी; मुलकी कर्मचारी

Civil Service	મુલકી સેવા; સરકારી સેવા; રાજ્ય સેવા
Civil supplies	નાગરિક પુરવઠો
Civil war	આંતર-વિગ્રહ; યાદવાસ્થળી
Civil works	બાંધકામ; મુલકી બાંધકામ
Civil wrong	(કા.) દીવાની અપકૃત્ય
Claim	(૧) હકદાવો; દાવો; માગણું (૨) દાવો કરવો; માગણી કરવી; હકની રૂએ માગવું
Claimant	દાવાદાર; દાવો કરનાર; હકની રૂએ માગનાર
Claim set-off	મજરે માગવું
Clarification	ખુલાસો; સ્પષ્ટીકરણ; ચોખવટ
Clash	અથડામણ
Class	વર્ગ; શ્રેણી; કક્ષા; પ્રકાર
Classical language	પ્રાચીન/પ્રશિષ્ટ ભાષા
Classification	વર્ગીકરણ; પ્રતબંધી; પ્રતવારી
Clause	(૧) (કા.) ખંડ (૨) વાક્યાંશ; વાક્ય-ખંડ; ઉપવાક્ય
Clayey black land	કાંપવાળી કાળી જમીન
Clean credit accommodation	ચોખ્ખી ધિરાણ સવલત
Clearance certificate	પરવાનગી પત્ર; મંજૂરી પત્ર
Clear day	આખો/પૂરો દિવસ
Clearing agenet	મારફતિયો
Clearly unjust	ચોખ્ખું અન્યાયી
Clear notice of a week	પૂરા અઠવાડિયાની નોટિસ
Clear overfall weir	વધારાનું પાણી ઉપરથી વહી જાય તેવો બંધ
Clear vacancy	ચોખ્ખી ખાલી જગ્યા
Clerical error	કારકુની ભૂલ; લેખન-ચૂક; લેખન-દોષ
Client	(૧) (કા.) અસીલ (૨) ગ્રાહક; ઘરાક
Climate	આબોહવા; હવાપાણી
Clinic	ચિકિત્સાલય; ક્લિનિક
Cloak Room	સામાન-ઘર
Clockwise	(ઘડિયાળના) કાંટાની દિશામાં; સવળું
Closely knit organisation	સંગઠિત સંસ્થા

Close study	ઊંડો/ઝીણવટભર્યો અભ્યાસ
Closing balance	બંધ થતી સિલક; પુરાંત બાકી
Closing data	છેલ્લી તારીખ
Closure	(૧) સમાપ્તિ; સમાપન (૨) ચર્યાબંધી
Closure motion	ચર્યાબંધી દરખાસ્ત
Clothing allowance	પોશાક-ભથ્થું
Clubbed occupancy	સંયુક્ત ભોગવટો
Cluster Type Training Centre	બહુવિધ ઔદ્યોગિક તાલીમ કેન્દ્ર
Clutch	પકડ
C/o (care of)	- ને ત્યાં; દ્વારા; મારફત
Co-accused	(કા.) સહ-આરોપી; સાથી તહોમતદાર
Coaching classes	અનુશિક્ષણ વર્ગો
Coalition Government	મિશ્ર/સંયુક્ત સરકાર
Coarse grain	બરછટ અનાજ; જાડું અનાજ
Coast	દરિયાકાંઠો
Code	સંહિતા; કાયદો
Code of conduct	આચાર-મર્યાદા; આચારસંહિતા
Code word	સંકેત; સંકેત-શબ્દ
Codicil	વસિયતનામાની પુરવણી; મૃત્યુપત્રની પુરવણી
Coercion	સખ્તી; સખ્તાઈ; જબરદસ્તી
Coercive measure	સખ્તીનાં પગલાં; સખ્તાઈનાં પગલાં; જબરદસ્તીનાં પગલાં
Co-existence	સહ-અસ્તિત્વ
Cognate	માતૃપક્ષી; સગોત્ર; સગોત્રી; સજાતીય
Cognisable offence	પોલીસ અધિકારનો ગુનો
Cold storage	શીતાગાર; શીત સંગ્રહાગાર
Collaborator	સહયોગી; સહયોગ આપનાર
Collapsible structure	સંકેલી શકાતું માળખું
Collapsible tube	દબાવી ખાલી કરી શકાતી ટ્યૂબ
Collated telegram	ખરાઈ તાર; મેળવણી તાર
Collateral consanguinity	સગોત્ર સગપણ
Collateral evidence	સંપાર્શ્વિક પુરાવો; સમાંતર પુરાવો
Collateral relationship	સગોત્ર સંબંધ

Collateral security	સમાંતર જામીનગીરી; જોડિયા જામીનગીરી
Collection of data	માહિતી-સંગ્રહ
Collective farming	સામુદાયિક ખેતી; સામૂહિક ખેતી
Collective measures	સામૂહિક પગલાં/ઉપાય
Collective responsibility	સામૂહિક જવાબદારી
Collectorate	કલેક્ટર કચેરી
College	કોલેજ; મહાવિદ્યાલય
Collision	ટક્કર; અથડામણ
Colloquial examination	બોલચાલ પરીક્ષા
Collusion	કપટી સામેલગીરી; મેળાપીપણું; મળતિયાપણું; ઘૂપી સંતલસ
Colony	વસાહત; સંસ્થાન
Colourable imitation	આભાસી અનુકરણ
Colour bar	રંગભેદ
Column	(૧) કોલમ; ખાનું (૨) કતાર (લશ્કરની બાબતમાં) (૩) કટાર (વર્તમાનપત્રની બાબતમાં) (૪) સ્તંભ; થાંભલો (બાંધકામની બાબતમાં)
Columnist	કટાર-લેખક
Combatant	યુદ્ધમાં પ્રત્યક્ષ કામગીરી બજાવનાર; યોદ્ધો
Cobined	એકત્રિત
Combustible	સળગી ઊઠે તેવું; જવાળાગ્રાહી
Command area	સિંચાઈ-ક્ષેત્ર
Commemorative medal	સ્મારક ચંદ્રક
Commemorative stamp	સ્મારક ટિકિટ
Commendatory letter	ભલામણ-પત્ર
Commensurate	અનુરૂપ
Comments	ટીકા-ટિપ્પણ
Commerce	વાણિજ્ય
Commercial concern	વેપારી પેઢી
Commercial crop	વેપારી પાક; વાણિજ્યિકપાક
Commercial intelligence	વેપાર-માહિતી; વાણિજ્ય માહિતી
Commission	(૧) આયોગ (૨) કમિશન; દલાલી; આડત

Commission agent	દલાલ; આડતિથો; કમિશન એજન્ટ
Commit for trial	ઈન્સાફ સારુ સોંપવું; કામ ચલાવવા મોકલવું; ઈન્સાફી કાર્યવાહી માટે મોકલવું
Commitment warrant	જેલ સોંપણીનું વોરંટ
Committed expenditure	નિર્ધારિત ખર્ચ
Committee	સમિતિ
Committee room	સમિતિ ખંડ
Commodity	ચીજવસ્તુ; વસ્તુ; જણસ
Commodity Committee	ચીજવસ્તુ સમિતિ
Commodity cadre	સમાન સંવર્ગ
Common good	સાર્વજનિક હિત; લોકહિત
Common interest	સમાન હિત; સાર્વજનિક હિત
Common law	સામાન્ય કાયદો; રૂઢિ-કાયદો
Common market	સહિયારું બજાર
Common pool	સામાન્ય સમુચ્ચય
Common seal	સામાન્ય મહોર
Common sense	સામાન્ય બુદ્ધિ; સહજ બુદ્ધિ; વ્યવહાર-બુદ્ધિ; સાદી સમાજ
Communalism	કોમવાદ
Communication	(૧) સંદેશા-વ્યવહાર (૨) સંદેશ; સમાચાર; માહિતી (૩) માર્ગ (૪) પત્રવ્યવહાર; સંપર્ક (૫) સંચાર
Communique	સરકારી યાદી; સત્તાવાર યાદી
Communism	સામ્યવાદ
Community Development	સમૂહ વિકાસ
Community Development Project	સમૂહ વિકાસ પરિયોજના
Community Development Project Administration	સમૂહ-વિકાસ પરિયોજના તંત્ર
Community Hall	સાર્વજનિક ગૃહ; સાર્વજનિક સભાખંડ; સાર્વજનિક ભવન
Community kitchen	સમૂહ-રસોડું; સાર્વજનિક રસોડું

Community leaders	સમાજના આગેવાનો
Community life	સમૂહ જીવન
Community radio set	સાર્વજનિક રેડિયો સેટ
Community spirit	સમૂહ-ભાવના; સામુદાયિક ભાવના
Commutation	(૧) બદલો; ઘટાડો; રૂપાંતર; ફેરફાર (૨) દિશા પરિવર્તન
Commute	બદલવું; ઘટાડવું; રૂપાંતર કરવું; હળવું કરવું
Compact area	એકજથા વિસ્તાર; ઘનિષ્ઠ વિસ્તાર
Comapny	કંપની
Comparer	મેળ કરનાર; મેળવી જોનાર; મેળવણીકાર
Compassionate allowance	રહેમિયત ભથ્થું; રહેમરાહે અપાતી રકમ
Compassionate gratuity	રહેમરાહે અપાતી ગ્રેચ્યુઈટી; રહેમિયત ઉપદાન/ગ્રેચ્યુઈટી
Compendium	(૧) સંક્ષેપ; સાર (૨) સારસંગ્રહ; સાર-ગ્રંથ
Compensation	વળતર; બદલો; નુકસાની
Compensation for damages	નુકસાનનું વળતર; નુકસાની
Compensation to third party	ત્રાહિતને વળતર
Compensatory leave	વળતર રજા
Compensatory local allowance	સ્થાનિક વળતર ભથ્થું
Competent Authority	સત્તા ધરાવતા અધિકારી/પ્રાધિકારી; સક્ષમ અધિકારી/પ્રાધિકારી
Competitive examination	સ્પર્ધા-પરીક્ષા; સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષા
Competitive rate	સ્પર્ધાત્મક દર
Compilation	સંકલન; સંપાદન
Compilation of data	માહિતી-સંકલન
Compiler	સંકલનકાર; સંકલનકર્તા; સંપાદક; સંગ્રાહક
Complacency	સ્વ-સંતુષ્ટતા; આત્મસંતુષ્ટતા
Complainant	ફરિયાદી; ફરિયાદ માંડનાર
Complaint	ફરિયાદ
Complaint book	ફરિયાદપોથી
Completion certificate	કામ પૂરું થયાનું પ્રમાણપત્ર; પૂર્ણતા-પ્રમાણપત્ર; સમાપ્તિ પ્રમાણપત્ર
Compliance	પાલન; અનુપાલન

Compliance report	પાલન/ અનુપાલન અહેવાલ
Complicity	ગુનામાં સાથીદારી/સામેલગીરી
Complimentary close (of a letter)	સમાપ્તિ વચન; વિનયયુક્ત સમાપન
Complimentary copy	ભેટ-નકલ
Complimentary present	આદર-ભેટ
Complimentary ticket	માનાર્થ ટિકિટ/પાસ
Composite programme	મિશ્ર/સંયુક્ત કાર્યક્રમ
Composition	પતાવટ; પતવણી; સમાધાન; સમજૂતી
Composition deed	પતાવટ-ખત; પતવણી ખત
Compost	ખાડાખાતર; મિશ્રખાતર
Compound	(૧) માંડવાળ કરવી (૨) સંયોજન કરવું; સંયોજિત કરવું (૩) સંયોજન (૪) વાડો; યોગાન; આંગણું
Compoundable offence	(કા.) માંડવાળપાત્ર ગુનો
Compounding	(૧) (કા.) માંડવાળ (૨) દવા તૈયાર કરવી
Comprehensive data	સર્વગ્રાહી આધાર-સામગ્રી; સર્વગ્રાહી માહિતી
Comprehensive note	સર્વગ્રાહી નોંધ
Comprehensive report	સર્વગ્રાહી અહેવાલ
Comprehensive sense	સર્વગ્રાહી અર્થ; વ્યાપક અર્થ
Comprehensive training	સર્વગ્રાહી તાલીમ
Compromise	સમાધાન
Computer	(૧) (વ્યક્તિ) સંગણક (૨) (યંત્ર) સંગણન યંત્ર; કોમ્પ્યુટર
Concentrates	સંઘટિત ખાણ
Concern	(૧) સંબંધ; નિસબત (૨) ફિકર (૩) પેઢી; સંસ્થા (૪) -ની સાથે સંબંધ હોવો; સંબંધકર્તા હોવું
Concerned	(૧) સંબંધિત; સંબંધ ધરાવતું; લાગતું વળગતું; જે તે (૨) ચિંતિત; ચિંતાતુર
Concerted attempt	એકત્રિત પ્રયાસ; સંગઠિત પ્રયાસ

Concerted refusal	સંપીલી ના; સંયુક્ત/એકત્રિત અસ્વીકાર/ઈનકાર; સંપીને ના પાડવી
Concession	છૂટછાટ; રાહત; સવલત
Conciliation	સમજૂતી; સમાધાન; સુલેહ
Conciliation Board	સમાધાન બોર્ડ/ મંડળ; સમજૂતી બોર્ડ/મંડળ
Coccluding remarks	ઉપસંહારાત્મક નોંધ; ઉપસંહાર; સમાપન
Conclusive	નિર્ણાયક; નિર્ણયાત્મક; અંતિમ; આખરી; છેવટનું
Concrete case/example	મૂર્ત/પ્રત્યક્ષ દષ્ટાંત/ દાખલો; નક્કર દાખલો/દષ્ટાંત
Concurrence	સહમતી
Concurrent audit	સહવર્તી હિસાબ-તપાસણી/ઓડિટ
Concurrent list	સહવર્તી સૂચિ/યાદી
Condemned prisoner	સજા પામેલો કેદી
Condition precedent	પૂર્વવર્તી શરત
Condition subsequent	અનુવર્તી શરત
Condominium	સહરાજ્ય
Condonation marks	માફી ગુણ
Condonation of break in service	નોકરી/સેવામાંની તૂટની માફી
Condone	માફ કરવું; દરગુજર કરવું; જતું કરવું
Conductor	(૧) કંડક્ટર (બસ કે રેલવે) (૨) સંચાલક (પરીક્ષા) (૩) વીજવાહક (વીજળી)
Conference	પરિષદ
Confession	(કા.) (ગુના, દોષ, ભૂલ, વગેરે બાબતમાં) કબૂલાત; સ્વીકાર; એકરાર
Confidant	વિશ્વાસુ વ્યક્તિ/ મિત્ર
Confidence	વિશ્વાસ
Confidential	ખાનગી
Confidential report	ખાનગી અહેવાલ
Confinement	(૧) કેદ; અટક; બંધન (૨) પ્રસવાવસ્થા; પ્રસૂતિ; સુવાવડ
Confirm	(૧) કાયમ કરવું (નોકરીમાં) (૨) સમર્થન કરવું; સમર્થિત કરવું; પુષ્ટિ આપવી
Confirmation copy	સમર્થન પ્રત/નકલ

Confirmatory order	સમર્થક હુકમ
Confiscate	જપ્ત કરવું; સરકાર-દાખલ કરવું
Confiscation	જપ્તી
Conflict	સંઘર્ષ; વિરોધ; અથડામણ
Conflicting report	વિસંવાદી અહેવાલ
Confrontation	સંઘર્ષ; મુકાબલો; સામનો
Conjectural estimate	કલ્પિત/અટકળી અંદાજ
Conjugal rights	દાંપત્ય હક/ અધિકાર; લગ્ન હક/ અધિકાર
Conjunctively or Disjunctively	સંયુક્ત રીતે કે અલગ રીતે
Connivance	ચૂંકાવણી; આંખ આડા કાન કરવા; આંખમીચામણાં કરવાં
Consanguinity	લોહીનો સંબંધ; સગોત્રતા
Conscience money	પસ્તાવા રકમ
Conscription	ફરજિયાત લશ્કરી ભરતી
Consecutive	અનુક્રમિક; એક પછી એક આવવું
Consensus	સર્વસંમતિ; સર્વાનુમતિ
Consent decree	સંમતિ હુકમનામું
Conservancy charges	સફાઈ ખર્ચ
Conservation	સંરક્ષણ; રક્ષણ
Conservation estimate	ઓછો અંદાજ
Consideration	(૧) વિચારણા (૨) અવેજ
Consignee	માલ લેનાર; જેને માલ મોકલાયો/રવાના કરાયો હોય તે
Consigner; Consignor	માલ મોકલનાર/રવાના કરનાર
Consignment	મોકલેલો/રવાના કરેલો માલ
Consistency	સુસંગતિ; સુસંગતતા; સુમેળ
Consolidate	એકત્ર કરવું; એકત્રિત કરવું; સુદઢ કરવું; મજબૂત કરવું
Consolidated	એકત્રિત; દઢીભૂત
Consolidated debt	એકત્રિત દેવું
Consolidated fund	એકત્રિત નિધિ
Consolidated pay	એકત્રિત પગાર
Consolidation	એકત્રીકરણ; દઢીકરણ
Conspectus	સંક્ષિપ્ત અહેવાલ; સારાંશ; રૂપરેખા; સારસંક્ષેપ

Conspicuous	સુસ્પષ્ટ; તરત નજરે ચઢે એવું
Conspiracy	કાવતરું; ષડ્ચંત્ર
Constabulary quarters	પોલીસ રહેઠાણ/નિવાસ
Constant tillage	કાયમી ખેડ/ખેતી
Constituency	મતદાર-મંડળ; મતદાર વિભાગ
Constituent	અંગભૂત; ઘટક; અંગ; અંગભૂત ભાગ; અવયવ
Constitution	(૧) સંવિધાન; બંધારણ (૨) રચના
Construction	બાંધકામ
Constructive	રચનાત્મક; વિધાયક
Constructive notice	પરોક્ષ નોટિસ
Constructive possession	પરોક્ષ કબજો
Consul	વાણિજ્ય દૂત
Consulate	વાણિજ્ય દૂતાવાસ
Consultant	સલાહકાર; પરામર્શક
Consultation	સલાહ; ચર્ચા-વિચારણા; વિચાર વિનિમય; પરામર્શ; સલાહ
Consume	વાપરવું; ઉપયોગ કરવો
Consumer	વાપરનાર; ગ્રાહક; વપરાશદાર
Consumer expenditure	વપરાશી માલ અંગેનું ખર્ચ; વપરાશ ખર્ચ
Consumer goods	વપરાશી માલ
Consumer price index number	ગ્રાહક ભાવાંક
Consumer's Co-operative Society	વપરાશદાર/ગ્રાહક સહકારી મંડળી
Consumption	વપરાશ; ખપત; ઉપભોગ
Contagious disease	સંસર્ગજન્ય રોગ
Contemporary evidence	સમકાલીન પુરાવો
Contempt of court	અદાલત/કોર્ટનો તિરસ્કાર
Contention	વિવાદ; તર્ક; દલીલ
Contents	(૧) વિષયવસ્તુ; વિગત; મજકૂર; બીના; હકીકત (૨) વિષયસૂચિ; અનુક્રમણિકા (૩) અંશ; માત્રા
Conterminous	સમક્ષેત્રીય; સમાન સીમાવાળું; એકસીમ

Contesting candidates	ચૂંટણી લડતા/હરીફ ઉમેદવાર
Contingencies	આકસ્મિકતા ખર્ચ
Contingency fund	આકસ્મિકતા નિધિ
Contingent	(૧) આકસ્મિક; પ્રાસંગિક (૨) સંભાવ્ય; સાપેક્ષ; શરતી (૩) (લશ્કરની કે પોલીસની) ટુકડી
Contingent bill	આકસ્મિક બિલ
Contingent contract	શરતી કરાર
Contingent expenditure	આકસ્મિક ખર્ચ; પ્રાસંગિક ખર્ચ
Contingent liability	પ્રાસંગિક જવાબદારી
Continuity	સાતત્ય
Continuous service	સર્ગંગ સેવા/નોકરી
Contour	સમોચ્ચ રેખા; કોન્ટૂર
Contour bunding	કોન્ટૂર બંધ/પાળો
Contour strip cropping scheme	કોન્ટૂર પટ્ટી ખેતી યોજના
Contraband	પ્રતિબંધિત; નિષિદ્ધ
Contra-credit	જમા-હવાલો
Contract	કન્ટ્રાક્ટ; કરાર
Contract contingencies	નિયત આકસ્મિકતા ખર્ચ
Contract grant	નિયત અનુદાન
Contractor	કન્ટ્રાક્ટર; ઠેકેદાર
Contra-debit	ઉધાર-હવાલો
Contravention	ઉલ્લંઘન; ભંગ
Contribution	ફાળો; હિસ્સો
Contributory negligence	પૂરક/સહાયક બેદરકારી
Contiributory provident fund	વર્ધિત ભવિષ્ય નિધિ
Control	નિયંત્રણ; અંકુશ; કાબૂ
Controlled credit	નિયંત્રિત ધિરાણ
Controversy	વિવાદ
Contumacious disregared	દુરાગ્રહપૂર્વક/ધરાર અવગણ
Convalescence	ક્રમિક સ્વાસ્થ્ય પ્રાપ્તિ; સ્વાસ્થ્ય પ્રાપ્તિનો ગાળો
Convener	આવાહક
Convention	(૧) સભા; સંમેલન (૨) પ્રણાલી; પરંપરા (૩) કરાર

Convertible currency	વટાઉ ચલણ
Conveyance	(૧) વાહન (૨) દસ્તાવેજ; ખત (૩) માલિકીફેર; તબદીલી (૪) (કા.) માલિકીફેર ખત/દસ્તાવેજ
Conveyance allowance	વાહન ભથ્થું
Conveyancer	દસ્તાવેજ તૈયાર કરી આપનાર; ખત તૈયાર કરી આપનાર; માલિકીફેરનો દસ્તાવેજ તૈયાર કરનાર; માલિકીફેર ખત તૈયાર કરનાર
Conviction	(૧) ગુના-સાબિતી; તકસીરવાર ઠરવું તે (૨) દંડ પ્રતીતિ
Covincing	પ્રતીતિજનક; પ્રતીતિકર; ગળે ઊતરે તેવું
Convocation	પદવીદાન/દીક્ષાન્ત સમારંભ
Cook master	મુખ્ય રસોઈયો
Coolie	કૂલી; મજૂર
Co-operation	સહકાર; સહયોગ
Co-operative	(૧) સહકારી (૨) સહકારી મંડળી
Co-operative Credit Society	સહકારી ધિરાણ મંડળી
Co-operative Farming Society	સહકારી કૃષિ મંડળી
Co-operative Housing Finance Society	સહકારી આવાસન નાણા મંડળી
Co-operative Housing Society	સહકારી આવાસન મંડળી; સહકારી ગૃહનિર્માણ મંડળી
Co-operative Marketing	સહકારી ખરીદ-વેચાણ
Co-operative Marketing Society	સહકારી ખરીદ-વેચાણ મંડળી
Co-operative society	સહકારી મંડળી
Co-opt	સહવરણી કરવી; સહયોજિત કરવું; કો-ઓપ્ટ કરવું
Co-ordination	સમન્વય; સંકલન; સુમેળ
Co-ordination Unit	સમન્વય એકમ; સંકલન એકમ
Co-parcener	સહભાગી; સહ-વારસ
Coping	કંદોરો; ભીતની મથોટી

Copy	નકલ; પ્રત
Fair -	સાફ નકલ/પ્રત; સ્વચ્છ નકલ/ પ્રત
Office -	સ્થળ પ્રત; કચેરી નકલ/પ્રત
Copy holder	મૂળ-વાચક; પ્રત-વાચક
Copy in original	મૂળ નકલ/પ્રત
Copyist	નકલ કાઢી આપનાર; લલિયો; નકલનવીસ
Copy right	કૃતિ-હક; મુદ્રણાધિકાર
Copy writer	નકલ-કારકુન; નકલનવીસ
Core scheme	હાર્દરૂપ યોજના
Co-reponent	સહ-પ્રતિવાદી
Corner	(૧) ખેલો કરવો; ખેલો (૨) ખૂણો; વળાંક
Coroner	અપમૃત્યુ-પરીક્ષક
Corporal punishment	શારીરિક શિક્ષા
Corporate body	સંસ્થાપિત મંડળ
Corporate members	સંસ્થાગત સભ્યો
Corporate Sector	નિગમ ક્ષેત્ર
Corporation	નિગમ; કોર્પોરેશન
Corporeal property	ભૌતિક મિલકત
Correctional administrative wing	સુધારણાલક્ષી વહીવટી પાંખ
Correctional Institution	સુધારણાલક્ષી સંસ્થા
Correlation	અનુબંધ; અરસપરસ સંબંધ; પરસ્પર સંબંધ
Correspondence	પત્ર-વ્યવહાર
Corresponding	અનુરૂપ; તદનુરૂપ; મળતું આવતું
Corresponding figures	અનુરૂપ આંકડા
Corrigendum	શુદ્ધિપત્ર
Corrosive	ખવાઈ જાય તેવું; કાટ લાગે તેવું
Corrugated sheets	વળિયાં-પતરાં; વળિયાંવાળાં પતરાં
Corruption	લાંચરુશવત; રુશવત; ભ્રષ્ટાચાર
Corrupt practice	ગેરરીતિ
Cortege	સ્મશાનયાત્રા
Cosmetics	સૌંદર્ય પ્રસાધનો; પ્રસાધન સામગ્રી
Cosmopolitan hostel	સાર્વજનિક છાત્રાલય

Costing	પડતર-કિંમત નક્કી કરવી
Cost of living index number	નિર્વાહ-ખર્ચનો આંક
Costume	નિયત પોશાક
Cottage industries	કુટિર ઉદ્યોગ
Cotton exchange	રૂ બજાર
Cotton ginning factory	કપાસ લોઢવાનું કારખાનું
Cotton pressing factory	રૂની ગાંસડી બાંધવાનું કારખાનું
Cotton roll	પૂણી
Cotton waste	રદી રૂ
Council	પરિષદ
Councillor	નગરપાલિકા સભ્ય; મ્યુનિસિપલ સભ્ય
Council of States	રાજ્યસભા
Counsel	(૧) સલાહ; સલાહસૂચન (૨) વકીલ; ધારાશાસ્ત્રી; સલાહકાર; કાયદા સલાહકાર
Counter	(૧) ગલ્લો; થડો; કાઉન્ટર (૨) વિરોધી; વિરુદ્ધ; પ્રતિ; સામું
Counter-affidavit	પ્રતિ-સોગંદનામું
Counter-charge	સામો આરોપ; પ્રતિ આરોપ
Counter-check	ઊલટ-ચકાસણી; પ્રતિ-ચકાસણી
Counterfoil	અડધિયું
Countermand	ઊલટ-હુકમ
Counterpart	(૧) પ્રતિરૂપ (૨) પ્રતિલેખ
Counterpart of a lease	પટાનો પ્રતિલેખ
Counter security	પ્રતિ જામીનગીરી
Countersign	સામી સહી કરવી
Countervailing duty	સમકારી શુલ્ક
Counting agent	મતગણતરી એજન્ટ
Count of yarn	સૂતરનો આંક
Country liquor	દેશી દારૂ
Coup d'etat	હિંસક રાજપલટો; રાજ્ય વિપ્લવ
Coupe	ફૂંપ
Course	અભ્યાસક્રમ
Courses Committee	અભ્યાસક્રમ સમિતિ

Court	ન્યાયાલય; અદાલત; કોર્ટ
Courtesy sheet	(વધારાનું) કોરું પાનું
Court martial	લશ્કરી અદાલત; કોર્ટ માર્શલ
Court of small Causes	નાના દાવાની અદાલત/કોર્ટ
Court of Wards	વાલી કોર્ટ/અદાલત
Craft	(૧) હાથઉદ્યોગ (૨) વહાણ; હોડી; મછવો
Craftsman	કારીગર; હાથ કારીગર
Craftsmen Training Scheme	કારીગર તાલીમ યોજના
Crannage	ઊંટડા ભાડું; કેન-ભાડું
Crane	ઊંટડો
Crash programme	પુરજોશ કાર્યક્રમ; વીજળિક કાર્યક્રમ; પુરઝડપી કાર્યક્રમ
Creche	ઘોડિયાઘર
Credit	(૧) જમા (૨) શાખ; આંટ (૩) ધિરાણ (૪) શ્રેય
Credit advice	જમા-સૂચના/ખબર
Credit note	જમાપત્ર; શાખપત્ર
Credit sale	ઉધાર વેચાણ
Credit side	જમા પાસું
Credit transaction	ઉધાર વ્યવહાર; ઊધારનો સોદો
Cremation	અગ્નિદાહ; અગ્નિસંસ્કાર
Crime	ગુનો; અપરાધ
Crime and Intelligence Branch	ગુનાશોધક અને બાતમી શાખા
Criminal	(૧) ફોજદારી; ગુનાહિત (૨) ગુનેગાર
Criminal abortion	ગુનાહિત ગર્ભપાત
Criminal breach of trust	ગુનાહિત વિશ્વાસઘાત
Criminal force	ગુનાહિત બળજબરી; ગુનાહિત બળ
Criminal intimidation	ગુનાહિત ધમકી
Criminal Investigation Department	છૂપી પોલીસ ખાતું

Criminal liaison	અનુચિત સ્ત્રી-પુરુષ સંબંધ
Criminal offence	ફોજદારી ગુનો
Criminal Procedure Code	ફોજદારી કાર્યરીતિ અધિનિયમ
Criminal proceedings	ફોજદારી કાર્યવાહી
Criminology	ગુનાવિજ્ઞાન
Crippled	અપંગ
Criteria	માપદંડ; ધોરણ (બ.વ.)
Criterion	માપદંડ; ધોરણ
Crop	પાક; ફસલ
Crop forecast	પાક વરતારો
Cropping scheme	પાક યોજના
Cross-breeding	સંકરણ
Crossed cheque	રેખિત ચેક; ક્રોસ ચેક
Cross entry	હવાલો; સામી નોંધ
Cross examination	ઊલટ-તપાસ
Crossing the floor	પક્ષબદલો; પક્ષાંતર
Cross reference	ઊલટ-સંદર્ભ; અન્યોન્ય સંદર્ભ
Crucial	નિણાયક; અતિ મહત્વનું
Cryptography	સંકેત-લિપિ
Culpable	ગુનાહિત
Culpable homicide	ગુનાહિત મનુષ્યવધ
Culprit	ગુનેગાર
Cultivable land	ખેડવાણ જમીન; ખેતીલાયક જમીન
Cultivation	ખેતી; કૃષિ; ખેડ
Cultural activities	સંસ્કાર પ્રવૃત્તિઓ; સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ
Cultural affairs	સાંસ્કૃતિક બાબતો
Cultural heritage	સંસ્કાર વારસો
Cultural innovation	સાંસ્કૃતિક નવપ્રસ્થાન
Culture	સંસ્કૃતિ
Cumulative effect	સંચિત/એકત્રિત અસર
Cumulative time deposit	સંચયી મુદતી થાપણ
Curing	(૧) પાણી છંટાઈ; ભીંજવણ; પ્રવાણ (બાંધકામ) (૨) ઘાસ, ફળ, તમાકુ, વગેરેની સુકવણી (૩) (ખાદ્ય પદાર્થોની) જાળવણી

Currency chest	નાણા પેટી; ચલણ-પેટી
Current account	ચાલુ હિસાબ/ખાતું
Curriculum	અભ્યાસક્રમ
Cusec	કયુસેક; સેકન્ડટીક ઘનફૂટ
Custodian	કબજેદાર; અભિરક્ષક
Custody	(૧) કબજો; જાપ્તો; કસ્ટડી (૨) અભિરક્ષણ
Custom	(૧) રૂઢિ; રિવાજ; શિરસ્તો (૨) જકાત; સીમાશુલ્ક
Customary easement	રૂઢિગત/ પરંપરાગત પડોશહક
Customary usage	રૂઢિગત/પરંપરાગત વ્યવહાર
Custom duty	સીમા શુલ્ક
Cut motion	કાપ દરખાસ્ત
Cut throat competition	ગળાકાપ હરીફાઈ/સ્પર્ધા
Cyclostyling unit	સાઈકલોસ્ટાઈલ એકમ
Cypher	ગૂઢ ભાષા
Cyto-genetical laboratory	કોશજનન પ્રયોગશાળા
Cytology	કોશવિજ્ઞાન; કોશવિદ્યા

D

Dacoit	ધાડપાડુ; ડાકુ; લૂંટારો
Dacoity	ધાડ; લૂંટ
Daftarband	દફતરબંદ
Daily allowance	દૈનિક ભથ્થું
Daily-rated employees	રોજ પરના કર્મચારીઓ; રોજમદાર
Daily wages	રોજી
Dairy	ડેરી; દુગ્ધાલય
Dairy farm	ડેરી ફાર્મ
Dairy farming	દૂધ ઉદ્યોગ; ડેરી ઉદ્યોગ
Dairying	ડેરી-ઉદ્યોગ; ડેરી વ્યવસાય
Dak	ટપાલ
Dak bungalow	ડાક બંગલો
Dam	બંધ

Damages	(૧) નુકસાન; બગાડ; તૂટફૂટ (૨) નુકસાની
Dam site	બંધની જગ્યા
Danger zone	ભય વિસ્તાર
Dark room	અંધકક્ષ; અંધારખંડ
Data	આધાર-સામગ્રી; માહિતી
Datum line	આધાર-રેખા
Days of grace	છૂટના દિવસ
Dead letter	નધણિયાતો પત્ર; અનામ પત્ર
Dead letter office	અનામ પત્ર પુનઃ પ્રેષણ કચેરી
Deadlock	મડાગાંઠ
Dead rent	મુકરર ભાડું
Dead stock	બિન-વેચાણપાત્ર માલસામાન; અવિક્રેય માલસામાન
Dead weight	કુલ ભાર
Dean (of the faculty)	(વિદ્યાશાખા) અધ્યક્ષ; ડીન
Dearness allowance	મોંઘવારી ભથ્થું
Death-cum-retirement gratuity	મૃત્યુ-નિવૃત્તિ ઉપદાન/ગ્રેયુઈટી
Death sentence	દેહાંતદંડ; ફાંસીની સજા; મૃત્યુની સજા
Debar from employment	નોકરીથી વંચિત કરવું
Debasement	(સિક્કાની ધાતુમાં) ભેગ
Debatable	વિવાદાસ્પદ; ચર્ચાસ્પદ
Debenture	ઋણપત્ર; ડિબેન્ચર
Debit	(૧) - ને નામે/ખાતે ઉધારવું; ખર્ચ પાડવું (૨) ઉધાર નોંધ; ઉધારેલી રકમ
Debit schedule	ઉધાર અનુસૂચિ
Debit side	ઉધાર પાસું
Debt	દેવું; કરજ; ઋણ
Debt and deposit heads	દેવાં અને થાપણનાં સદર
Debt charges	દેવાં-ખર્ચ
Debt Redemption and Avoidance Fund	ઋણમુક્તિ અને નિવારણ/પરિહાર નિધિ; ઋણમુક્તિ અને બદલી નિધિ
Debt relief	ઋણ રાહત
Debt services	દેવાં સેવા

Decasualisation of labour	છૂટક મજૂરોની ધોરણસર નિમણૂક
Deceased	મરનાર; મરહૂમ; સદ્ગત
Deceit	છેતરપિંડી; છળ; કપટ; છળકપટ
Decentralisation	વિકેન્દ્રીકરણ
Decentralised	વિકેન્દ્રિત
Declaration	એકરાર; ઘોષણા; નિવેદન
Decalaratory suit	(કા.) હકસ્થાપક દાવો
Decontrol	અંકુશ-નાબૂદી; અંકુશ નાબૂદ કરવો
Decoration (war honour)	(યુદ્ધ અંગેનું) માનચિહ્ન; વીર વિભૂષણ
Decree	હુકમનામું
Decree absolute	(કા.) આખરી હુકમનામું; પાર્કુ હુકમનામું
Decree nisi	(કા.) શરતી/પ્રારંભિક હુકમનામું
Dedication	અર્પણ; સમર્પણ
Deduction	કપાત
Deed	(કા.) ખત; ખતપત્ર; દસ્તાવેજ; લેખ
Deed of divorce	(કા.) ફારગતી/છૂટાછેડા ખત
Deed of release	(કા.) મુક્તિપત્ર (ગીરો, વગેરે સંબંધમાં)
Deed of sale	વેચાણ-ખત
Deed of settlement	ઠરાવપત્ર (મિલકત સંબંધમાં)
Deed of transfer	(કા.) નામફેરખત; તબદીલીખત; હસ્તાંતરણખત
Deemed date	માની લીધેલી તારીખ; ગણી લીધેલી તારીખ
Deface	(૧) વિરૂપિત કરવું (૨) સિક્કો મારવો
De facto guardian	ખરેખર વાલી/ પાલક
Defalcation	નાણાકીય ગોટાળો; નાણાકીય ઘાલમેલ/ઉચાપત
Defamation	(કા.) બદનક્ષી; બદનામી
Default	કસૂર; ચૂક; બાકી
Defaulter	(૧) કસૂરદાર; કસૂર કરનાર; ચૂક કરનાર (૨) બાકીદાર
Defeat debt	લેણું ડુબાડવું
Defection	પક્ષાન્તર; પક્ષબદલો; પક્ષપલટો
Defence	રક્ષણ; સંરક્ષણ; બચાવ
Defendant	પ્રતિવાદી
Deferred payment	વિલંબિત ચૂકવણી; સ્થગિત ચૂકવણી
Defiance	અવજા; આજ્ઞાનું ઉલ્લંઘન

Deficit	આધ; ઘટ
Deficit budget	આધ અંદાજપત્ર
Deficit financing	આધપૂરક નાણાવ્યવસ્થા
Definitive judgment	(કા.) નિર્ણાયક/અંતિમ ચુકાદો
Deflation	કુગાવાનો ઘટાડો
Deforestation	વન-નાબૂદી
Defraudation of tax	કરચોરી
Defunct partnership	બંધ ભાગીદારી
Degradation	પાયરી-ઉતાર
Degrade	નીચે ઉતારવું; નીચેની પાયરીએ ઉતારવું
Dehumidification	ભેજ-નિવારણ
Dehumidifying plant	ભેજ-નિવારણ પ્લાન્ટ
De jure	કાયદેસર
Delegate	(૧) પ્રતિનિધિ (૨) સત્તા સોંપવી
Delegation of powers	સત્તાની સોંપણી
Delimitation	સીમાંકન
Delinquency	ગુનાવૃત્તિ; અપરાધ; ફરજચૂક
Delinquent	ગુનાવૃત્તિવાળું; અપરાધી; ગુનેગાર
Delinquent tax	બાકી કર
Delivery	(૧) સોંપણી (૨) પ્રસવ
Demand	માગ; માગણી; માગણું
Demand draft	ડિમાન્ડ ડ્રાફ્ટ; દેખાડ ડ્રાફ્ટ; દર્શની હૂંડી
Demand notice	માગણા નોટિસ
Demand register	માગ/માગણા રજિસ્ટર
Demesne lands	(કા.) કબજા-માલિકીની જમીન
Demi-official letter	અર્ધ-સરકારી પત્ર; નીમ-સરકારી પત્ર
Demise	(૧) પટે આપવું; વસિયતનામાથી આપવું (૨) મૃત્યુ; મરણ
Demographic survey	વસતિ મોજણી
Demolish	તોડી પાડવું; પાડી નાબૂદવું
Demonetisation	ચલણ-બહાર કરવું તે
Demonstration	(૧) નિદર્શન (૨) દેખાવ

Demotion	પાયરી ઉતાર
Demurrage charges	ડેમરેજ ખર્ચ; વિલંબ લાગત
Denaturalisation	બિન-નાગરિકીકરણ
Denaturalise	નાગરિક હક લઈ લેવો; રાષ્ટ્રીયતા છીનવી લેવી
Denomination	(૧) મૂલ્ય-વર્ગ (૨) સંપ્રદાય (૩) અંકિત મૂલ્ય (૪) નામકરણ
Denotified tribes	વિમુક્ત જાતિઓ
Dentistry	દંતરોગશાસ્ત્ર; દંતવિજ્ઞાન; દંતવિદ્યા; દંતચિકિત્સા
Department	વિભાગ (સચિવાલય બાબતમાં); ખાતું (ખાતાના વડાની કચેરી બાબતમાં)
Departmental store	વિવિધ વસ્તુ ભંડાર
Dependent	આશ્રિત
Deportation	દેશવટો; હટપારી
Deposit	અનામત; થાપણ; અનામત મૂકવું; થાપણ તરીકે મૂકવું; જમા કરાવવું
Deposit account	અનામત/થાપણ ખાતું; અનામત/ થાપણ હિસાબ
Deposit bearing interest	વ્યાજુ અનામત/થાપણ
Deposition	(કા.) જુબાની
Deposition writer	જુબાની લખનાર
Deposit not bearing interest	બિનવ્યાજુ અનામત/થાપણ
Depositor	થાપણદાર; ખાતેદાર; થાપણ મૂકનાર; અનામત મૂકનાર
Depot	ડિપો
Depreciation	(૧) ભાવઘટ; ભાવઘટાડો (૨) ઘસારો; ઘસારા ખર્ચ
Depreciation account	ઘસારા ખાતું; ઘસારા-હિસાબ
Depreciation charges	ઘસારા ખર્ચ
Deprecation Reserve Fund	ઘસારા અનામત નિધિ
Depressed classes	દલિત વર્ગ
Depression	મંદી
Deputation	(૧) પ્રતિનિયુક્તિ (૨) પ્રતિનિધિ મંડળ; શિષ્ટમંડળ
Depute	પ્રતિનિયુક્ત કરવું
Derationed	અંકુશમુક્ત; નિયંત્રણમુક્ત

Dereliction of duty	ફરજની ઉપેક્ષા; કર્તવ્યચ્યુતિ
De-requisition	અધિગ્રહણ-મુક્તિ
Dermatology	ત્વચારોગશાસ્ત્ર; ત્વચારોગવિજ્ઞાન
Derogatory	અનાદરસૂચક; અપમાનજનક
Derrick	ડેરિક (ભારે બોજો ઊંચકવાનું યંત્ર)
Descriptive mark	વર્ણક ચિહ્ન
Desertification	રણવૃદ્ધિ
Desertion of duty	ફરજ-ત્યાગ; કામ છોડીને ભાગી જવું
Deserving cause	ઉમદા કામ/હેતુ
Design	રૂપાંકન; આલેખન; આકૃતિ
Designation	હોદ્દો; પદનામ
Desk diary	મેજ-ડાયરી/રોજનીશી
Despatch	(૧) રવાનગી (૨) રવાના કરવું; મોકલવું
Destitute grant	નિરાધાર અનુદાન
Detachment	(૧) ટુકડી (૨) અનાસકિત; તાટસ્થ
Detailed contingent bill	વિગતવાર આકસ્મિક ખર્ચ બિલ
Detailed head	વિગતવાર સદર
Detain	અટકમાં/અટકાયતમાં રાખવું; રોકવું; રોકી રાખવું
Detective	(કા.) ગુનાશોધક; છૂપી પોલીસ
Detective police	છૂપી પોલીસ
Detention memorandum	અટકાયત યાદી
Detenu	અટકાયતી; નજરકેદ હેઠળની વ્યક્તિ
Determination of suit	(કા.) દાવાનો નિકાલ/ફેસલો/અંત
Deterrent punishment	આકરી સજા; નિવારક સજા; પ્રતિબંધક સજા
Detonator	પ્રસ્ફોટક; પલીતો; સુરંગ
Devaluation	અવમૂલ્યન; મૂલ્ય-ઘટાડો; મૂલ્યહ્રાસ
Development	વિકાસ
Deviate	ચલિત/વિચલિત થવું; આડું ફેટાવું; ઉલ્લંઘન કરવું
Deviation	વિચલન; સ્ખલન; ફેર
Devaluation rules	સત્તાસોંપણીના નિયમો
Diarchy	દ્વિમુખી રાજ્ય પદ્ધતિ
Diarise	ડાયરીમાં નોંધવું

Diary	ડાયરી; રોજનીશી
Die-hard	કટ્ટર
Differential rate	ભિન્નક દર
Digest	દોહન; સંચય; સારસંગ્રહ
Dignitary	વ્યક્તિવિશેષ; પ્રતિષ્ઠિત વ્યક્તિ; મોભાદાર વ્યક્તિ
Digression	વિષયાંતર
Dilatory motion	વિલંબકારી દરખાસ્ત
Diploma	ડિપ્લોમા
Direct	(૧) સીધું; પ્રત્યક્ષ (૨) હુકમ કરવો; માર્ગદર્શન આપવું; નિયમન કરવું
Direct election	સીધી ચૂંટણી
Direction	(૧) સંચાલન (૨) સૂચના (૩) માર્ગદર્શન; દોરવણી (૪) દિશા
Directive	(૧) નિદેશ (૨) નિદેશાત્મક
Directorate	નિયામકની કચેરી; નિયામક કચેરી
Direct recruit	સીધી ભરતીથી નિમાયેલ
Direct tax	સીધો વેરો; પ્રત્યક્ષ કર
Disability	અશક્તતા; નિર્યોગ્યતા
Disburse	ચૂકવવું; ચુકવણી કરવી
Disbursement	ચુકવણી
Disbursing officer	ચુકવણી અધિકારી
Discharge	(૧) (કા.) છુટકારો; મુક્તિ (૨) નોકરી/હોદ્દો/ફરજ પરથી છૂટા કરવું; (જવાબદારી, વગેરેમાંથી) મુક્ત/છૂટા કરવું (૩) પાલન (૪) ચુકવણી (૫) (સ્ટીમરમાંથી) માલ, વગેરે ઉતારવાં (૬) પાલન કરવું (૭) ચૂકવવું
Discharge certificate	છૂટા કર્યાનું પ્રમાણપત્ર
Disciplinary action	શિસ્તનાં પગલાં
Disclaimer	(૧) રદિયો; ખંડન; ઈનકાર (૨) (કા.) હક/દાવાનો ત્યાગ

Discord	(૧) વિસંવાદ; વિસંગતિ (૨) અણબનાવ
Discrepancy	વિસંગતિ; ફરક
Discretion	વિવેકબુદ્ધિ; વિવેકાધિકાર
Discretionary fund	વિવેકાધીન નિધિ
Discretionary grant	વિવેકાધીન અનુદાન
Discretionary power	વિવેકાધિકાર/વિવેકાધીન સત્તા
Discrimination	(૧) ભેદભાવ; પક્ષપાત (૨) વિવેક; વિવેકબુદ્ધિ
Disfranchise	મતાધિકાર લઈ લેવો
Disgraceful conduct	અણછાજતું વર્તન
Dishonoured cheque	પાછો વળેલો ચેક; નકારાયેલ ચેક
Disinherit	વારસામાંથી બાતલ કરવું; વારસા-હક લઈ લેવો
Disintegration	વિચ્છિન્નતા; વિઘટન
Dislocation of official business	સરકારી કામકાજ ખોરંભે પડવું
Dismiss	બરતરફ કરવું; રુખસદ આપવી
Dismissal	બરતરફી; રુખસદ
Dismissal of suit	દાવો કાઢી નાખવો
Disorderly conduct	ધાંધલિયું વર્તન; ઉદ્ભટ વર્તન
Disparity in rates	ભાવફેર
Dispauper	અર્કિચન નથી એમ ઠરાવવું
Dispersal of industries	ઉદ્યોગ પ્રસારણ
Disposal	(૧) નિકાલ (૨) વેચાણ
Disposal campaign	નિકાલ ઝુંબેશ
Dispose of	(૧) નિકાલ કરવો (૨) વેચવું; વેચાણ કરવું
Dispute	(૧) તકરાર; ઝઘડો (૨) વિવાદ
Dismal	ગેરલાયકાત; અયોગ્યતા; અપાત્રતા
Dismal	ગેરલાયક ઠરેલ; અપાત્ર; અયોગ્ય
Disseize	(કા.) છીનવી લેવું; પડાવી લેવું; ઝૂંટવી લેવું; આંચકી લેવું

Dissemination of information	માહિતીનું પ્રસારણ
Dissent	અસંમતિ
Dissenting judgement	અસંમતિ ચુકાદો
Dissident	અસંતુષ્ટ; નારાજ
Dissolution	વિસર્જન; વિચ્છેદ
Dissolution of marriage	(કા.) લગ્ન વિચ્છેદ
Dissolution of partnership	ભાગીદારીનું વિસર્જન
Dissolve	વિસર્જન કરવું
Distillery	આસવણી; દારૂ ગાળવાની ભઠ્ઠી
Distinguished and meritorious service	વિશિષ્ટ અને પ્રશસ્ય સેવા
Distinguished person	પ્રતિષ્ઠિત વ્યક્તિ
Distrain	(કા.) ટાંચ; જપ્તી
Distress	દુઃખ; આપત્તિ
Distribution	વહેંચણી; વિતરણ; વિભાજન
Distributive trade	વિતરણ વેપાર; આડત વેપાર
Distributory	મુખ્ય ઉપશાખા
District	જિલ્લો
District level	જિલ્લા કક્ષા
District Local Board	જિલ્લા લોકલ બોર્ડ; જિલ્લા સ્થાનિક મંડળ
Diver	મરજીવો; ડૂબકીમાર
Diversion	માર્ગાન્તર; આડ-માર્ગ; ફાંટો
Dividend	લાભાંશ; ડિવિડન્ડ
Divine displeasure	દૈવી ક્રોધ
Division	(૧) પ્રભાગ (૨) વિભાજન; ભાગલા; ભાગ
Divisional	પ્રભાગીય
Divorce	છૂટાછેડા; લગ્નવિચ્છેદ
Docker	ગોદી-કામદાર
Docket	સારસૂચિ; ડોકેટ
Docket sheet	સારસૂચિપત્ર; ડોકેટ-શીટ
Doctor	દાકતર; તબીબ
Document	દસ્તાવેજ; લેખ; પત્ર
Documentary film	દસ્તાવેજી ચિત્ર

Document of title	માલકી-ખત/દસ્તાવેજ
Dog-bail	ખૂંટો
Dole	નિભાવ સહાય; બેકારી ભથ્થું
Domicile	વસવાટ; વતન; સ્થાયી વસવાટ; કાયમી રહેઠાણ
Domicile certificate	વસવાટ દાખલો; વસવાટ પ્રમાણપત્ર
Domiciled	વસવાટી; નિવાસી
Dominant heritage	(૧) (કા.) મુખ્ય સ્થળ; પ્રધાન સ્થળ (૨) મુખ્ય સંપત્તિ
Dominant owner	(કા.) મુખ્ય માલિક
Double entry system	દ્વિનોંધી નામા-પદ્ધતિ
Downgrading	પાયરી ઉતાર
Down stream	હેઠવાસ
Downward trend	મંદીનો ઝોક; મંદીની રૂબ
Draft	(૧) મુસદ્દો; ખરડો (૨) (બેંક) ડ્રાફ્ટ
Drafted person	કાર્યનિયુક્તિ વ્યક્તિ
Drafting	મુસદ્દા લેખન
Draftsmanship	નકશાગરી
Drainage	પાણી-નિકાલ; ગટર-વ્યવસ્થા
Drainage works	પાણી નિકાલનાં કામ; ગટર કામ
Drawback	(૧) પરત-વેરો (૨) ખામી; કચાશ; ત્રુટિ
Drawee	જેના નામે હુંડી/ચેક લખાયેલો હોય એ વ્યક્તિ
Drawing	ચિત્રકામ; ચિત્ર; રેખાંકન
Dredger	કાંપચંત્ર; ડ્રેજર; નિકર્ષક
Drill	(૧) શારડી; શારડો (૨) કવાયત; વ્યાયામ; કસરત (૩) તરફણ; ઓરણી; દાણા વાવવાનું ઓજાર
Drilling	(૧) શારકામ; છિદ્ર/કાણું પાડવું તે (૨) ચાસમાં હારબંધ વાવવું તે; ઓરવું; ઓરણીથી વાવવું તે
Drinking house	દારૂનું પીઠું
Drive	ડુંબેશ
Driving licence	વાહન ચલાવવાનું લાઈસન્સ
Drug	ઔષધ

Drugs Control Administration	औषध नियमन तंत्र
Due date	नियत तारीख
Dug-out boat	अेकथडी छोडी
Dumb barge	सढ विनानी छोडी
Dummy	(१) नकली; बनावटी; कृत्रिम (२) नकली/ बनावटी वस्तु/ व्यक्ति
Durable	टकाडि; मजबूत
Duress	दबाइ; बलबली
Duster	आपटियुं; धूल/ क्यरो साफ करवानुं लूगडुं; उस्टर
Duty	(१) कामगीरी; इरज (२) शुल्क; वेरो
Duty roster	इरज-सूचि
Dyeing	रंगाटकाम; रंगाई
Dye-stuff	रंगद्रव्य; रंगसामग्री
Dying declaration	मरइ/मृत्यु समयनुं कथन; मरती वेणानुं कथन
Dynamic	गतिशील
Dynamics	गतिशास्त्र; गतिविज्ञान

E

Early crop	वढेलो पाक; आगोतरो पाक
Earmarked	अंकित
Earned leave	यढेली रज; प्राप्त रज; ढक रज
Earnest money	भानुं; भानानी रकम
Ear of corn	डुंडुं; कइसलुं
Earth filling	माटीनी पूरइली
Easement	पडोशलक; सुभाधिकार
Apparent -	सोभो पडोशलक; देभीतो पडोशलक
Customary -	परंपरागत पडोशलक; इढिगत पडोशलक
Non-apparent	परोक्ष/अप्रगत पडोशलक
Easement of convenience	अनुकूल पडोशलक
Easement of necessity	आवश्यक/अनिवार्य पडोशलक

Ecological	परिस्थितिविज्ञान विषयक; परिस्थितिने लगतुं
Ecology	परिस्थितिविज्ञान; पारिस्थितिकी
Econometrics	अर्थमिति
Economic blockade	आर्थिक नाकाबंदी
Economic holding	पोषणक्षम (जमीन) पातुं
Economic plantation	लाभप्रद बगिया-वाडी/वावेतर
Economic rate	आर्थिक/अर्थक्षम/परवडतो/पोषणक्षम दर
Economics	(१) अर्थशास्त्र (२) अर्थतंत्र; अर्थ-व्यवस्था
Economic sinews	पायानां नाशाकीय साधनो
Economist	अर्थशास्त्री
Economy	(१) अर्थतंत्र (२) करकसर; त्रेवड
Economy Committee	करकसर समिति
Economy cut	करकसरलक्षी काप; आर्थिक काप
Economy measures	करकसरनां पगलां
Economy slip	करकसर कापली
Editorial	अग्रलेख; तंत्रीलेख; संपादकीय
Education	शिक्षण; डेणवणी
Educational film	शैक्षणिक चलचित्र
Effectual receipt	पाकी पळोय/पावती/रसीद
Efficiency	कार्यक्षमता; कार्यदक्षता; कार्यकुशलता
Efficiency bar	लायकी आड; कार्यक्षमता-बाध/अवरोध
Efficient	(१) कार्यक्षम; कार्यदक्ष; कार्यकुशल (२) असरकारक
Effigy	पूतणुं; भावलुं
Egalitarian society	समतावादी समाज
Ejectment	(का.) पाली करावणुं ते; कबजो छोडाववो ते
Election	चुंटाणी
Election booth	चुंटाणी मथक; चुंटाणी-स्थण
Election Commission	चुंटाणी आयोग
Election manifesto	चुंटाणी ढंढेरो
Elector	मतदार
Electoral college	मतदारगण; मतदार मंडण
Electoral offence	चुंटाणी-गुनो

Electoral roll	મતદાર-યાદી
Electric gird	વીજળી શ્રિડ
Electricity	વીજળી; વિદ્યુત
Electrification	વીજળીકરણ
Electrocution	વિદ્યુત-પ્રાણદંડ; વિદ્યુત દ્વારા મોત નીપજવું/ નિપજાવવું તે
Electron	વીજાણુ; ઈલેક્ટ્રોન
Electroplater	વીજ-ઢોળ કારીગર
Eligibility	પાત્રતા; યોગ્યતા; લાયકાત
Eligibility certificate	પાત્રતા/યોગ્યતા પ્રમાણપત્ર
Eligible	પાત્ર; હકદાર; યોગ્ય
Embankment	પાળો; બંધારો
Embargo	બંધી; મનાઈ; પ્રતિબંધ; નાકાબંધી
Embassy	રાજદૂત ભવન; એલચી કચેરી
Embezzlement	ઉચાપત
Emblem	પ્રતીક; મુદ્રા; ચિહ્ન
Embryology	ગર્ભવિજ્ઞાન
Emergency	(૧) કટોકટી (૨) સંકટકાળ; અણિનો સમય (૩) આકસ્મિક ઘટના; આકસ્મિક આવશ્યકતા
Emergency budget	સંકટકાલીન અંદાજપત્ર; કટોકટી અંદાજપત્ર
Emergency fund	કટોકટી નિધિ
Emigrant	દેશાંતર કરનાર; નિર્ગમી
Emigration	દેશાંતર; નિર્ગર્મન
Emissary	સંદેશવાહક; ખેપિયો; કાસદ; ગુપ્તચર
Emoluments	મળતર
Emotional integration	ભાવાત્મક એકત્વ/એકતા
Empirical method	અનુભવમૂલક પદ્ધતિ
Employee	કર્મચારી; નોકર; કામદાર
Employees' State Insurance Scheme	કામદાર રાજ્ય વીમા યોજના
Employer	નિયોક્તા; નોકરીએ રાખનાર
Employment	રોજગાર; રોજગારી; નોકરી
Employment exchange	રોજગાર કચેરી
Employment generation	રોજગાર-નિર્માણ

Employment potential	રોજગાર શક્તિ
Employment potentiality	રોજગાર શક્યતા
Employment tax	રોજગાર વેરો/કર
Emporium	ભંડાર; વસ્તુભંડાર; વેચાણ કેન્દ્ર
Enact	કાયદો કરવો/ઘડવો; અધિનિયમ કરવો/ઘડવો
En bloc	એકસાથે
Encamping ground	પડાવ-ભૂમિ
Enclave	વિદેશી થાણું; અંતરિત ક્ષેત્ર
Enclosure	(૧) વાડો; ચોતરફની વાડ/દીવાલ (૨) બિડાણ
Encroachment	દબાણ (જમીન, વગેરેનું)
Encumbered estate	બોજાવાળી સંપદા; બોજાગ્રસ્ત સંપદા
Encumbrance	બોજો
Endemic	સ્થાનવર્તી
Endemic disease	સ્થાનવર્તી રોગ
Endorse	(૧) શેરો કરવો/ મારવો; પાછળ સહી કરવી (૨) સમર્થન કરવું
Endorsement	(૧) શેરો; સહી (૨) સમર્થન; મંજૂરી
Endowment	થાપણ; ધર્મદાન; દેણગી
Enfacement	મુદ્રણ અથવા લખાણ (બિલ, વગેરે પરનું)
Enfranchise	મતાધિકાર આપવો
Engineering	ઈજનેરી
Engineering Reserch Institute	ઈજનેરી સંશોધન સંસ્થા
Enquiry	(૧) પૂછપરછ (૨) તપાસ
Enrolment	(૧) પ્રવેશ - સંખ્યા (૨) પ્રવેશ - નોંધણી; નામ-નોંધણી; સભ્ય-નોંધણી
Enterprise	ઉદ્યોગ; ઉદ્યોગ સાહસ
Entertainment	(૧) મનોરંજન (૨) સત્કાર; આતિથ્ય
Entertainment Duty Act	મનોરંજન શુલ્ક અધિનિયમ

Entomology	કીટવિજ્ઞાન
Entrepreneur	નવું સાહસ કરનાર; ઉદ્યોગ સાહસિક
Entry	નોંધ
Ephemeral roll	અલ્પકાલિક પત્રક
Ephemeris	પંચાંગ
Epidemic	મહામારી; વાવર; રોગચાળો
Epidemiology	વાવરવિજ્ઞાન; રોગચાળાવિજ્ઞાન
Epigraph	શિલાલેખ; પુરાલેખ
Epizootic disease	પશુ-રોગચાળો
Equalisation fund	સમકારી નિધિ
Equity	ન્યાયીપણું; ન્યાયસંગતતા; ન્યાયનીતિ; ઔચિત્ય; નિષ્પક્ષતા
Eradication	નાબૂદી; નિવારણ; ઉન્મૂલન; ઉચ્છેદ
Error of judgment	નિર્ણય-દોષ; નિર્ણય-ચૂક
Erstwhile	ભૂતપૂર્વ
Escape valve	વિમોચક વાલ્વ; બચાવ પડદી/વાલ્વ; બાહ્ય દ્વાર
Escort	અનુરક્ષક; અનુરક્ષક ટુકડી; અનુરક્ષણ; વળાવિયો; વળાવો; માર્ગ રક્ષણ
Espirit-de-corps	સંઘભાવના
Establishment importer	પ્રતિષ્ઠિત આયાતકાર
Establishment	(૧) મહેકમ; કર્મચારીવર્ગ (૨) વેપારી સંસ્થા/પેઢી (૩) સ્થાપના
Estate	જાગીર; જમીન-જાગીર; સંપદા; સ્થાવર મિલકત; વસાહત; એસ્ટેટ
Estate duty	જાગીર વેરો; સંપદા શુલ્ક
Estimated figures	અંદાજ આંકડા
Ethnology	નૃવંશવિજ્ઞાન; નૃવંશવિદ્યા; માનવજાતિવિજ્ઞાન
Evacuee property	નિર્વાસિત/હિજરતી મિલકત
Evaluation	મૂલ્યાંકન; મૂલવણી
Evaluation Co-ordination Committee	મૂલ્યાંકન સંકલન સમિતિ
Evasion of tax	કરચોરી
Eviction	ખાલી કરાવવું તે; કબજો છોડાવવો તે

Evidence	पुरावो
Exaction	गेरवसूली; गेरकायटे भागझी; बणजबरीथी करेली वसूलात; गेरवसूलात
Examination	(१) परीक्षा; परीक्षा; कसोटी (२) तपास; पूछपरछ
Examination Board	परीक्षा बोर्ड/मंडळ
Examination-in-chief	सरतपास
Examiner	परीक्षक; तपासनीस
Ex-cadre post	संवर्ग बहारनी जग्या
Excess profit tax	अधिक नफा वेरो; अति-नफावेरो/कर
Exchange	(१) मथक; पीठ; बज्जर (२) विनिमय; अदलाबदली; बदलो; साट्टे; आदान प्रदान
Exchange of views	विचार-विनिमय
Excise	आबकारी
Excise duty	आबकारी शुल्क
Exclusive proof	अनन्य साबिती; अेकमात्र साबिती
Execution	(१) अमलबजवझी; अमल कार्य (२) फांसी; देळांत दंड; वध
Executive	(१) कारोबारी; वहीवटी (२) कार्यपालक; कार्यवाहक
Executive committee	कारोबारी समिति
Executor	वहीवटकर्ता; वसियतनामानो वहीवट करनार
Exempt	मुक्त
Exemption	मुक्ति; माफी; छूट
Ex-factory price	कारखाना-किंमत
Ex-gratia	महेरनी रुअे; रडेभराडे
Exhaustive list	सर्वग्राही यादी
Exhibit	प्रदर्श; पुरावा-वस्तु; मुद्दामाल
Ex-officio	छोदानी रुअे
Exoneration	आरोप-मुक्ति; दोषमुक्ति
Exotic	(१) विदेशी (२) विजतीय; आगंतुक
Expansion	विस्तार; विस्तरण; वृद्धि; झेलावो; प्रसार

Ex parte	એકપક્ષી; એકતરફી
Expatriate	(૧) દેશનિકાલ કરવો; દેશ ત્યાગ કરવો (૨) દેશનિકાલ કરાયેલ/થયેલ વ્યક્તિ; દેશત્યાગ કરનાર વ્યક્તિ
Expatriation	દેશનિકાલ; દેશત્યાગ
Expectant mother	સગર્ભા/ગર્ભવતી સ્ત્રી
Expediency	(૧) ઔચિત્ય; કાર્યસાધકતા (૨) ઉપયોગિતા
Expedient	(૧) પ્રસંગોચિત; કાર્યસાધક; ઉચિત (૨) ઉપાય; યુક્તિ
Experiment	પ્રયોગ; અખતરો
Expert	નિષ્ણાત; તજજ્ઞ; તદ્દ્વિદ; વિશેષજ્ઞ
Expertise	નિષ્ણાત જ્ઞાણકારી
Expert knowledge	ખાસ જ્ઞાણકારી
Explanation	ખુલાસો; સ્પષ્ટીકરણ
Explanatory note	સ્પષ્ટીકરણ નોંધ; સમજૂતી નોંધ
Exploitation	(૧) શોષણ (૨) પૂરેપૂરો ઉપયોગ; લાભપ્રદ ઉપયોગ
Exploratory survey	સંશોધન મોજણી
Explosive substance	સ્ફોટક/વિસ્ફોટક પદાર્થ
Exponent	પુરસ્કર્તા; હિમાયતી
Export	(૧) નિકાસ કરવી (૨) નિકાસ; નિકાસ કરેલો માલ
Exportables	નિકાસક્ષમ વસ્તુઓ
Export duty	નિકાસ શુલ્ક
Exporter	નિકાસકાર
Export promotion scheme	નિકાસ વૃદ્ધિ યોજના; નિકાસ ઉત્તેજન યોજના
Export tax	નિકાસ વેરો/કર
Ex post facto sanction	કાર્યોત્તર મંજૂરી
Express acceptance	સ્પષ્ટ સ્વીકૃતિ/સ્વીકાર
Expressed and implied	વ્યક્ત અને ગર્ભિત
Expression	(૧) શબ્દ; પદ; શબ્દપ્રયોગ (૨) કથન; ઉક્તિ; નિવેદન (૩) અભિવ્યક્તિ; શૈલી

Expropriate

Fact and fiction

Expropriate

માલકી/માલિકી જૂંટવી લેવી; માલકી હક ખૂંચવી લેવો;
મિલકત જૂંટવી લેવી; ખાલસા/જપ્ત કરવું

Extension

વિસ્તરણ

Extenuating circumstances

હળવું કરતા સંજોગો

Ex testament

વિલ મુજબ; વિલની રૂએ; વસિયત મુજબ

Extinguishment of easement

પડોશહકનો લોપ

Extortion

ગેરવસૂલી; બળજબરીથી/જોરજુલમથી કઢાવવું તે;
પડાવી લેવું તે

Extradition

(ગુનેગારનું) પ્રત્યર્પણ

Extradition offence

પ્રત્યર્પણ ગુનો

Extra judicial

ન્યાયેતર

Extramural

અભ્યાસેતર; શિક્ષણેતર; અભ્યાસબાહ્ય

Extraordinary leave

અસાધારણ રજા

Eye estimate

નજર-અંદાજ

Eye relief camp

નેત્રયજ્ઞ

Eye witness

પ્રત્યક્ષ સાક્ષી; નજર-સાક્ષી

Eye witness account

આંખે દેખ્યો અહેવાલ

F

Fabric

(૧) મકાન; ઈમારત

(૨) રચના; ઢાંચો

(૩) કાપડ; રેસા; તંતુ; પોત

Fabrication of document

દસ્તાવેજ ઉપજાવી કાઢવો; બનાવટી/

ખોટો દસ્તાવેજ ઊભો કરવો

Facade

(મકાનનો) મુખભાગ; આગળનો ભાગ; મોખરો

Face value

અંકિત મૂલ્ય; અસલ કિંમત

Facilitate

સરળ/સુગમ બનાવવું

Facility

સગવડ; સરળતા; સુગમતા

Facsimile

પ્રતિકૃતિ; નકલ

Facsimile signature

સહીનો નમૂનો

Fact

હકીકત; ઘટના; બીના

Fact and fiction

તથ્યાતથ્ય

Fact book	માહિતી પુસ્તક
Fact Finding Committee	હકીકત તપાસ સમિતિ
Faction	જૂથ; તડ
Factionalism	જૂથબંધી; જૂથવાદ
Factitious	કૃત્રિમ; નકલી; બનાવટી
Factor	કારણ; ઘટક; પરિભળ
Factual	હકીકતલક્ષી; વાસ્તવિક
Facultative	(૧) વૈકલ્પિક; ઐચ્છિક (૨) વિદ્યાશાખા વિષયક
Faculty	(૧) શક્તિ; સામર્થ્ય; ક્ષમતા (૨) વિદ્યાશાખા
Fad	ધૂન; તરંગ; લત
Fair copy	સાફ/સ્વચ્છ નકલ; સાફ/સ્વચ્છ પ્રત
Fair day's pay	યોગ્ય દૈનિક વેતન
Fair dealing	ન્યાય/શુદ્ધ વ્યવહાર
Fair play	નિષ્પક્ષ/ન્યાય વ્યવહાર
Fair price shop	વાજબી ભાવની દુકાન
Fair treatment	ઉચિત/યોગ્ય વર્તવ
Fair weather road	કાચો રસ્તો/માર્ગ
Fait accompli	સિદ્ધ હકીકત
Fake	બનાવટી; નકલી; ખોટું
Fallacy	તર્કદોષ
Falling gradient	ઊતરતા ઢાળ/ઢોળાવ
Fallow water sheets	બંધિયાર જળ-વિસ્તાર
Familiar	પરિચિત; માહિતગાર
Family allowance	કુટુંબ ભથ્થું; પરિવાર ભથ્થું
Family Counselling Centre	પરિવાર/કુટુંબ સલાહ કેન્દ્ર
Family pension	કુટુંબ નિવૃત્તિવેતન/પેન્શન
Family planning	પરિવાર નિયોજન
Famine-affected	દુષ્કાળગ્રસ્ત
Famine relief	દુષ્કાળ રાહત
Famine works	દુષ્કાળ રાહત કામો
Fanaticism	ધર્માધતા; મતાધતા
Fancy goods	ફેન્સી માલ; સજાવટી માલ

Fare	ભાડું
Fare and freight	ભાડું અને નૂર
Fare table	ભાડાપત્રક
Farewell ceremony	વિદાય સમારંભ
Farm	ખેતર; ફાર્મ
Farmers of an estate	ઈજારદાર
Farm forestry	ફાર્મ વનવિદ્યા; કૃષિ વનનિર્માણ
Farming	કૃષિ; ખેતી
Farming of taxation	કર-વસૂલાતનો ઈજારો; કર-વસૂલાતનો ઠેકો
Farm output	ખેત-પેદાશ
Farm price	ખેત-કિંમત
Fatal accident	જીવલેણ અકસ્માત; પ્રાણઘાતક અકસ્માત
Fatality	મૃત્યુ-સંખ્યા
Fault control	દોષ નિયંત્રણ
Fault inspection	દોષ-નિરીક્ષણ
Fauna	પ્રાણીસૃષ્ટિ
Favouritism	પક્ષપાત; તરફદારી
Feasibility certificate	શક્યતા પ્રમાણપત્ર
Feature	(૧) લક્ષણ; ચિહ્ન; વિશિષ્ટતા; વિશેષતા (૨) મુખ્યકૃતિ; મુખ્યમુદ્રા (૩) વિશિષ્ટ પ્રસારણ (રેડિયો પર)
Feature article	મહત્વપૂર્ણ લેખ
Feature film	ફીચર ફિલ્મ; ચલચિત્ર; કથા ચિત્ર
Feature publicity	રૂપક પ્રચાર
Federation	(૧) મહામંડળ; સંઘ; ફેડરેશન (૨) સમવાયતંત્ર; સમવાય શાસન
Feed channel	કાંસ; ઢાળિયો
Feeder industry	પોષક ઉદ્યોગ
Feeder society	પુરવઠા મંડળી
Feeding charges	ભોજન-ખર્ચ
Fellow	અધ્યેતા; ફેલો
Fellow-passenger	સહ-પ્રવાસી
Fellowship	અધ્યેતાવૃત્તિ
Felon	ભયંકર ગુનો કરનાર વ્યક્તિ

Felony	મહાપરાધ; ઘોર અપરાધ
Female suffrage	સ્ત્રી-મતાધિકાર
Fence price	રક્ષિત ભાવ
Fender wall	રક્ષણ-દીવાલ
Ferriage	ઘાટવેરો
Ferrow printer	ફેરો-મુદ્રક
Ferry	(૧) ઘાટ; આરો; ઓવારો (૨) ઘાટ-નૌકા; ઘાટ-હોડી; હોડી
Ferry money	હોડી-વેરો; ઘાટ-વેરો
Ferry toll	હોડી-વેરો; ઘાટ-વેરો
Fertiliser	રસાયણી ખાતર
Fertility rate	પ્રજનન દર
Festival advance	તહેવાર પેશગી
Festoon	તોરણ
Feud	વેર; કલહ; ઝઘડો
Fiat	હુકમ; ફરમાન; આદેશ
Fiat money	હુકમી નાણું
Fictitious	બનાવટી; કૃત્રિમ; ઉપજાવી કાઢેલું; કલ્પિત
Fidelity guarantee	નિષ્ઠા બાંધપત્રી
Fidelity Guarantee Policy	નિષ્ઠા બાંધપત્રી પોલિસી
Fiduciary	(૧) વિશ્વાસયોગ્ય; વિશ્વસનીય; વિશ્વાસ-આધારિત (૨) ટ્રસ્ટ/ટ્રસ્ટી જેવું
Fiduciary paper money	વિશ્વાસ-આધારિત ચલણી નોટ
Field	ક્ષેત્ર; ખેતર; ખેત
Field administration	ક્ષેત્ર વહીવટ
Field assessment	ખેતર-આકારણી; ખેતરવાર આકાર
Field book	ક્ષેત્રપોથી
Fieldman	ક્ષેત્રિક
Field season	ખેત-કામગીરીની મોસમ
Field service	ક્ષેત્ર સેવા
Fighter aircraft	લડાયક વિમાન
Figure	આંકડો
Figure head	કેવળ નામ પૂરતો વડો
Filaria	ફિલેરિયા; હાથીપગું; શ્લીપદ

File	Financial year
File	ફાઈલ; ફાઈલ કરવું; દફતરે કરવું; દાખલ કરવું
File board	ફાઈલ બોર્ડ
File bureau	ફાઈલ કાર્યાલય
File movement register	ફાઈલ અવરજવર રજિસ્ટર
Film laboratory	ચલચિત્ર/ફિલ્મ પ્રયોગશાળા
Filter	ગળણી; નિસ્ચંદક; ફિલ્ટર
Filth	(૧) કચરો; મેલ (૨) અશ્લીલતા
Finalise	આખરીરૂપ આપવું; પૂરું કરવું
Finance	(૧) નાણાં (૨) નાણાંની જોગવાઈ કરવી; નાણા-વ્યવસ્થા કરવી; નાણાં પૂરાં પાડવા
Finance accounts	નાણા હિસાબ
Finance bill	નાણા વિધેયક
Finance Commission	નાણા આયોગ
Finance Department	નાણા વિભાગ
Financer	નાણાંની જોગવાઈ કરનાર; નાણા-વ્યવસ્થા કરનાર; નાણાં પૂરા પાડનાર; મૂડી રોકનાર
Finance society	નાણા મંડળી
Financial	નાણાકીય; નાણાવિષયક; નાણાં સંબંધી
Financial affairs	નાણાકીય બાબતો
Financial aid	નાણાકીય સહાય
Financial concurrence	નાણાકીય સહમતી
Financial control	નાણાકીય નિયંત્રણ/અંકુશ
Financial crisis	નાણા-સંકટ
Financial implication	નાણાકીય તાત્પર્ય/સૂચિતાર્થ
Financial incentive	નાણાકીય પ્રોત્સાહન
Financial obligation	નાણાકીય જવાબદારી
Financial propriety	નાણાકીય ઔચિત્ય
Financial resources	નાણાકીય સાધનો
Financial review	નાણાકીય સમીક્ષા
Financial stability	નાણાકીય સ્થિરતા; આર્થિક સધ્ધરતા
Financial stringency	નાણાબીડ
Financial year	નાણાકીય વર્ષ

Findings	તારણ; નિષ્કર્ષ; નિર્ણય
Fine	(૧) દંડ (૨) દંડ કરવો
Fine Arts Centre	લલિત કલા કેન્દ્ર
Finger post	દિશાસૂચક પાટિયું
Finger print	આંગળાંની છાપ
Finger Print Bureau	આંગળાં છાપ કાર્યાલય
Finished goods	તૈયાર માલ
Finishing touch	આખરી ઓપ
Fire	(૧) આગ; અગ્નિ (૨) ગોળીબાર; તોપમારો (૩) ગોળીબાર/તોપમારો કરવો
Fire alarm	આગ-ચેતવણી; આગની ચેતવણી
Fire arms	અગ્ન્યસ્ત્ર (દા.ત. બંદૂક, પિસ્તોલ, તોપ વગેરે)
Fire boat	બંબા હોડી
Fire brigade	બંબાદળ; બંબાવાળા; બંબાખાનું
Fire escape	આગ-સીડી; આગ-બારી; આગ-બચાવ સરંજામ; આગમાંથી બચી છૂટવાનો માર્ગ
Fire extinguisher	આગશામક
Fire insurance	આગ વીમો
Fire prevention	આગ નિવારણ
Fire proof	આગ રક્ષિત
Fire wood	બળતણનું લાકડું; ઈંધણ
Firm	(૧) પેઢી (૨) કઠણ; મજબૂત; મક્કમ; અડગ; દઢ
First aid	પ્રાથમિક ઉપચાર/સારવાર
First aid box	પ્રાથમિક ઉપચાર પેટી
First day cover	પ્રથમ દિવસ પરબીડિયું
First hand knowledge	પ્રત્યક્ષ જાણકારી
First Information Report	પ્રથમ માહિતી અહેવાલ
Firstling	મોસમની પ્રથમ ઊપજ; પહેલો ફાલ; પહેલું ફળ
First preference vote	પ્રથમ પસંદગી મત
Fiscal	રાજવિત્તીય; રાજ્યની તિજોરી/આવકને લગતું; મહેસૂલ સંબંધી; નાણાકીય; આર્થિક

Fish culture	મત્સ્ય-ઉછેર; મત્સ્ય સંવર્ધન
Fish curing	મચ્છી-સુકવણી
Fisheries	(૧) મત્સ્ય-ઉદ્યોગ (૨) મત્સ્ય-ક્ષેત્ર
Fish farm	મત્સ્ય-ઉછેર મથક
Fish-meal	મત્સ્યચૂર્ણ; માછલાંનું દળેલું ખાતર
Fish plate	જોડપટ્ટી; ફિશ પ્લેટ
Fish seeds	મત્સ્ય-બીજ
Fissiparous tendency	વિભાજક વલણ
Fissure	તડ; ફાટ; ચીરો
Fistula	ભગંદર
Fitness certificate	યોગ્યતા પ્રમાણપત્ર; સ્વાસ્થ્ય પ્રમાણપત્ર; આરોગ્ય પ્રમાણપત્ર
Fit Person Institution	ઉપયુક્ત વ્યક્તિ સંસ્થા
Five Year Plan	પંચવર્ષીય યોજના
Fixation	ઠરાવણી; ઠરાવવું તે; નિયત/નક્કી કરવું તે
Fixed capital	નિયત મૂડી; સ્થાયી મૂડી; સ્થિર મૂડી
Fixed deposit	મુદતી થાપણ; બાંધી મુદતની થાપણ
Fixed imprest	નિયત પેશગી
Fixtures	જડિત સામગ્રી/વસ્તુ
Flag	ધ્વજ; ધજા; ઝંડો; વાવટો; ઝંડી
Flag day	ધ્વજદિન
Flag hoisting	ધ્વજરોહણ; ધ્વજ ફરકાવવો તે; ધ્વજવંદન
Flag station	ઝંડી સ્ટેશન
Flag stone	લાદી પથ્થર
Flair	રસ અને ફાવટ
Flap board	પટ્ટી-પૂઠું
Flate rate	ઊંચક દર; એકસરખો દર; સામાન્ય દર
Fleet	વહાણનો કાફલો; યુદ્ધનૌકાનો કાફલો
Flexible approach	મોકળું/ઉદાર વલણ
Flight	(૧) ઉડ્ડયન; હવાઈ સફર (૨) નાસભાગ; પલાયન થવું તે
Flight of stairs	દાદર; સીડી; નિસરણી
Flimsy	નબળું; કમજોર; નજીવું; મામૂલી

Float	(૧) દૃશ્યરચના; મંચગાડી; ફ્લોટ (૨) તરાપો; બોયું; તરતું પીપ
Floating capital	છૂટી મૂડી; અસ્થાયી મૂડી; તરતી મૂડી
Floating debt	મુદતી દેવું; અસ્થાયી દેવું
Floating population	અસ્થાયી વસ્તી
Flood	પૂર; રેલ
Flood affected area	પૂરગ્રસ્ત વિસ્તાર
Flood control	પૂર નિયંત્રણ
Flood irrigation	ભરાવ-સિંચાઈ; બેહું પાણી આપવું
Flood mark	પૂર-ચિહ્ન
Floor crossing	પક્ષપલટો
Flooring	ફરસબંધી
Floor price	તળિયાના ભાવ
Flora and fauna	વનસ્પતિ અને પશુસૃષ્ટિ
Floriculture	ફૂલ-ઉછેર; ફૂલની ખેતી
Flotilla	નૌકા-કાફલો; નાના વહાણનો કાફલો
Flow capacity	પ્રવાહ/વહન-શક્તિ
Flow irrigation	વહેણ/પ્રવાહ-સિંચાઈ
Fluctuating rate	વધઘટ થતો દર
Fluctuation	વધઘટ; ચઢઊતર
Flush land	સમતળ/ સપાટ જમીન
Flush latrine	ફ્લશ જાજરૂ
Flux	(૧) પ્રવાહ; વહેણ (૨) સતત પરિવર્તન
Flying squad	શીઘ્રકાર્ય ટુકડી; ત્વરિત ટુકડી
Flying visit	ઊડતી મુલાકાત
Fly leaf	(પુસ્તકનું શરૂઆતનું) કોરું પાનું
Focus point	ફોકસ-બિંદુ; સંપાત-બિંદુ
Fodder	ઘાસચારો; ચારો; નીરણ
Fodder crop	ઘાસચારાનો પાક
Folder	ફોલ્ડર
Folio	પૃષ્ઠ; પાનું
Folk dance	લોકનૃત્ય
Folk literature	લોકસાહિત્ય

Folk music	લોકસંગીત
Follow-up programme	અનુવર્તી કાર્યક્રમ
Follow-up-work	અનુવર્તી કાર્ય/કામગીરી
Food	ખાદ્ય; ખોરાક; અન્ન; ખાદ્યવસ્તુ; આહાર; ભોજન
Food Corporation	અન્ન નિગમ; ખાદ્ય નિગમ
Food crops	ખાદ્ય પાક
Food for work	કામ બદલ અનાજ
Food grain advance	અનાજ પેશગી
Food procurement	અનાજ પ્રાપ્તિ
Food rationing	અનાજ-માપબંધી
Food stuff	ખાદ્ય પદાર્થ/ સામગ્રી; અન્ન સામગ્રી; ભોજન સામગ્રી
Food value	આહાર મૂલ્ય
Fool-proof	ખામીરહિત; સુસ્પષ્ટ
Foot-bridge	રાહદારી પુલ
Footnote	પાદટીપ; પાદ-નોંધ
Foot-road	પગરસ્તો
Forced labour	વેઠ
Force majeure	(કા.) દેવી/કુદરતી આપત્તિ
Forecast	વરતારો; પૂર્વધારણા; આગાહી
Foreclosure	ગીરો-નાબૂદી; ગીરો છોડાવવાનો હક બંધ થવો તે
Foregone conclusion	પૂર્વ-નિશ્ચિત પરિણામ
Foreign affairs	વિદેશી બાબતો
Foreign exchange	વિદેશી હૂંડિયામણ
Foreign service	(૧) રાજ્યેતર સેવા; બાહ્ય સેવા; ઈતર સેવા (૨) વિદેશ સેવા
Forensic medicine	ન્યાયસહાયક ઔષધશાસ્ત્ર; કાનૂની ઔષધશાસ્ત્ર
Forensic Science Laboratory	ન્યાયસહાયક વિજ્ઞાન પ્રયોગશાળા
Forerunner	પૂર્વગામી; પુરોગામી; અગ્રગામી
Foresight	દૂરદષ્ટિ; દૂરદેશી; અગમચેતી
Forestation	વન-સંવર્ધન
Forest-botany	વન-વનસ્પતિવિજ્ઞાન
Forest-produce	વન-પેદાશ
Forest resources	વન સંપત્તિ; વન સાધન-સંપત્તિ
Forestry	વનવિજ્ઞાન; વનનિર્માણ; વનવિદ્યા

Fore word	પુરોવચન
Forfeit	જપ્ત કરવું; સરકાર-દાખલ કરવું
Forfeiture	જપ્તી; જપ્ત થવું/ કરવું તે; સરકાર-દાખલ થવું/ કરવું તે
Forged	બનાવટી; ખોટું
Forged document	બનાવટી દસ્તાવેજ; ખોટો દસ્તાવેજ; ફૂટ-લેખ
Forgery	બનાવટ; બનાવટી લખાણ (સહી, દસ્તાવેજ વગેરે)
Form	ફોર્મ; નમૂનો
Formal	(૧) ઔપચારિક (૨) વિધિસર
Formal document	વિધિસર દસ્તાવેજ
Formal education	શાલેય શિક્ષણ
Formality	(૧) ઔપચારિકતા (૨) વિધિ
Forme	ફરમો
Formula	સૂત્ર; સિદ્ધાંત
Fortuitous appointment	આકસ્મિક નિમણૂક
Fortuitous promotion	આકસ્મિક/અણધારી બઢતી
Forum	મંચ; ગોષ્ઠીમંડળ; જાહેર ચર્ચાસ્થાન; વાકૂપીઠ
Forward contract	વાયદાનો સોદો
Forward market	વાયદા બજાર
Forward price	વાયદા કિંમત/ભાવ
Foster-care	ઉછેર-સંભાળ
Foster child	પાલ્ય/પાલિત બાળક
Foster father	પાલક પિતા
Foundation	(૧) પાયો (૨) સખાવત-નિધિ; સ્થાયી નિધિ
Foundation seed	મૂળ બિયારણ
Founding Home	અનાથ શિશુગૃહ
Foundry	ફાઉન્ડ્રી; ઢાળણ કારખાનું
Fountain head	ઊગમસ્થાન; ઊગમસ્ત્રોત
Four-wheeler	ચાર પૈડાંવાળું વાહન
Fracture	અસ્થિભંગ; હાડકું ભાંગી જવું તે
Fragmentation	ટુકડા પાડવા/ પડવા તે; વિભાજન; ભાગલા
Frame-work	ઢાંચો; માળખું; ચોકકું; ખોખું

Franchise	મતાધિકાર
Fraud	પ્રપંચ; દગો ફટકો; કપટ; છળ; છળકપટ; ચાલબાજી
Fraudulent	કપટ ભરેલું; કપટી; કપટયુક્ત; દગાબાજ; પ્રપંચી
Free access system	ખુલ્લા ઘોડા પદ્ધતિ (ગ્રંથાલય બાબતમાં)
Free goods	કરમુક્ત માલ
Free land	(૧) અઘાટ જમીન (૨) ગોચર જમીન
Free market	મુક્ત બજાર
Free on board	વહાણ સુધી ખર્ચ વિના
Free on rail	રેલવે સુધી ખર્ચ વિના
Freeship	ફી માફી
Free trade zone	મુક્ત વેપારક્ષેત્ર
Freeze	(૧) સ્થગિત કરવું (૨) ઠરી/થીજી જવું; થીજવું; ઠરવું; જામી જવું
Freezing of vacancies	ખાલી જગ્યાઓ ખાલી જ રાખવી; ખાલી જગ્યાઓ સ્થગિત રાખવી
Free zone	મુક્ત ક્ષેત્ર
Freight	નૂર; ભાડું; માલભાડું
Freight paid	નૂર ચૂકતે
Frequency	વારંવારતા; આવર્તન
Fringe benefit	અનુષંગી લાભ
Frontage	(મકાનનો) આગળનો ભાગ; અગ્રભાગ
Front elevation	આગળનો દેખાવ; મોરો
Fruit cultivation	ફળની ખેતી
Fruit experiment station	ફળ પ્રયોગ મથક
Fruit-tree	ફળ-ઝાડ
Frustration	હતાશા; વિફલતા; નિરાશા
Fuel	બળતણ; ઈંધણ
Fuel tree	જલાઉ લાકડાનું ઝાડ
Fugitive	ભાગેડુ; ફરાર; નાસી જનાર
Full age	પુખ્ત વય
Full-dress debate	સંપૂર્ણ ચર્ચા; વિસ્તૃત ચર્ચા
Full-fledged scheme	પૂર્ણ-વિકસિત યોજના
Full reservoir level	જળાશયની ટોચસપાટી
Fumigation cover	ધૂણી આવરણ/રક્ષણ

Function	Game sanctuary
Function	(૧) કાર્ય; કામ; કર્તવ્ય (૨) સમારંભ; સમારોહ; ઉત્સવ
Functional approach	કાર્યલક્ષી અભિગમ
Functional representation	ધંધાવાર પ્રતિનિધિત્વ
Fund	નિધિ; ભંડોળ
Fundamental	(૧) મૂળ તત્ત્વ/સિદ્ધાંત (૨) મૂળભૂત; પાયાનું; સૌથી મહત્ત્વનું
Fundamental rights	મૂળભૂત હક/અધિકાર
Fundamental rules	મૂળભૂત નિયમો
Funded debt	નિધિક દેવું
Fund head	નાણાં સદર
Fungicide	ફૂગનાશક
Furlough leave	ફર્લો રજા
Fusion	એકીકરણ; જોડાણ
Future market	વાયદા બજાર

G

Gala	ભવ્ય સમારંભ; ઉત્સવ; પર્વ
Gala opening	ભવ્ય ઉદ્ઘાટન; પ્રારંભ
Gale	વાવાઝોડું; આંધી
Gallantry award	શૌર્ય/બહાદુરી પારિતોષિક; વીરતા પુરસ્કાર
Gallery	(૧) ગેલેરી; છબી; ઝરૂખો (૨) ચિત્રખંડ; પ્રદર્શન-ખંડ
Galley	ગેલી; સૂપડી
Galley proof	ગેલી પ્રૂફ
Galloping Inflation	ઝપાટાબંધ વધતો ફુગાવો
Galvanise	(૧) જસતવું; જસત વડે ઢોળવું; જસતનો ઢોળ ચઢાવવો (૨) વેગથી ચાલુ કરવું
Game	(૧) રમત; રમતગમત (૨) શિકાર
Game sanctuary	શિકારમુક્ત વિસ્તાર; અભયારણ્ય

Gaming	જુગાર; જૂગટું; ઘૂત; જુગાર/જૂગટું રમવું તે
Gaming house	જુગારખાનું
Gap	(૧) અંતર; ગાળો; તૂટ; ખાલી જગ્યા (૨) કાણું; બાકું; છિદ્ર
Garbage	કચરો
Garden	બાગ; બગીચો; ઉપવન; ઉદ્યાન; વાડી
Garden city	ઉદ્યાન-નગર
Garnishee	(કા.) ઋણાનુબદ્ધ; ગાર્નિશી
Garrison	રક્ષક-સૈન્ય; દુર્ગ-સૈન્ય
Gastrology	પાકશાસ્ત્ર; પાકકલા; રસોઈશાસ્ત્ર
Gate pass	પ્રવેશ-પાસ; પ્રવેશપત્ર
Gauge	(૧) ગેજ; માપ; પરિમાણ (૨) માપદર્શક; માપક
Gazette	રાજપત્ર
Gazetted	રાજપત્રિત
Gazetted post	રાજપત્રિત જગ્યા
Gazetted service	રાજપત્રિત સેવા
Gazetteer	સર્વસંગ્રહ
Genealogy	વંશાવળી; વંશવૃક્ષ; આંબો; પેઢીનું નામું
Genera	જાતિ
General body	સામાન્ય સભા
General circular	સામાન્ય પરિપત્ર
General election	સામાન્ય ચૂંટણી
Generalisation	વ્યાપ્તિ; વ્યાપ્તિનિર્ણય
General procedure	સામાન્ય કાર્યપદ્ધતિ/વિધિ/કાર્યવાહી
General Provident Fund	સામાન્ય ભવિષ્ય નિધિ
General remarks	સામાન્ય નોંધ/અભિપ્રાય
General strike	સામાન્ય હડતાલ; સાર્વત્રિક હડતાલ
Generation	(૧) ઉત્પાદન; નિર્માણ; ઉત્પત્તિ (૨) પેઢી (૩) યુગ; જમાનો
Genesis	ઉત્પત્તિ
Genius	(૧) પ્રતિભા; વિલક્ષણ બુદ્ધિ; બુદ્ધિ પ્રતિભા (૨) પ્રતિભાશાળી/પ્રતિભાસંપન્ન વ્યક્તિ

Genocide	જાતિસંહાર
Genus	જાતિ
Geological survey	ભૂસ્તર મોજણી
Geology	ભૂસ્તરવિજ્ઞાન; ભૂસ્તરવિદ્યા; ભૂસ્તરશાસ્ત્ર
Geophysics	ભૂ-ભૌતિક વિજ્ઞાન; ભૂ- ભૌતિકશાસ્ત્ર
Germane	પ્રસ્તુત; વિષય સાથે સંબંધ ધરાવતું
Germicide	જંતુનાશક
Germination	અંકુરણ; બીજાંકુરણ
Gestation period	પૂર્વ-તૈયારીનો ગાળો
Get-up	(છપાઈ, વગેરે સંબંધમાં) ઉઠાવ; બાહ્ય દેખાવ/રૂપ
Ghee Grading Laboratory	ઘી વર્ગીકરણ પ્રયોગશાળા
Ghost cards	ભૂતિયા કાર્ડ
Gift tax	બક્ષિસ વેરો
Gild	(૧) મહાજન; સંઘ (૨) સોનાનો ઢોળ ચડાવવો (૩) ચળકાટ/ઓપ આપવો
Guilt-edged security	ઉત્તમ જામીનગીરી; સધર જામીનગીરી
Ginger group	ઉદ્દામ/જહાલ જૂથ; ઉગ્ર જૂથ
Ginned cotton	રૂ; લોઢેલો કપાસ
Girls' hostel	કન્યા છાત્રાલય
Girth	ઘેરાવો
Gist	ભાવાર્થ; સારાંશ; તાત્પર્ય; નિષ્કર્ષ
Gland	ગ્રંથિ; ગાંઠ
Glaring mistake	તરત નજરે ચડે એવી ભૂલ
Glass-paper	કાચ કાગળ; રેતિયો કાગળ
Glassware	કાચનો સામાન; કાચની વસ્તુઓ; કાચના વાસણ
Glaucoma	ઝામર (આંખનો એક રોગ)
Glaze	ચમક; ચળકાટ; ઓપ
Glazed	ચમકદાર; ઓપદાર
Glibness of expression	વાક્યપટુતા; વાક્યાતુર્ય
Glimpse	ઝાંખી; ઝલક
Glossary	શબ્દાવલિ; શબ્દસંગ્રહ; શબ્દસૂચિ
Glove puppet	કઠપૂતળી
Glut of capital	મૂડીનો ભરાવો

Goat virus producing Station	અજ વિષાણુ ઉત્પાદન મથક
Goat virus sub-depot	અજ વિષાણુ પેટા-ડિપો
Go-cart	ચાલણગાડી; બાબાગાડી
Godown	ગોદામ; વખાર
Going concern	(૧) ધીકતી પેઢી; ધમધોકાર ચાલતી પેઢી (૨) ચાલુ પેઢી
Goitre	ગલગંડ
Golden jubilee	સુવર્ણજયંતી; સુવર્ણ મહોત્સવ
Golden mean	મધ્યમમાર્ગ; વચલો માર્ગ
Good cause	વાજબી/યોગ્ય કારણ
Good consideration	યોગ્ય/વાજબી અવેજ
Good faith	શુદ્ધ બુદ્ધિ; સદ્ભાવ; સદ્ભાવના; શુભ આશય
Good for nothing	નકામું; દમ વગરનું
Good offices	સૌજન્યભર્યા/શુભેચ્છાભર્યા પ્રયાસ; સત્પ્રયાસ; વગ
Good reason	વાજબી કારણ; સબળ કારણ; પૂરતું કારણ
Goods	માલ
Goods and chattels	સરસામાન; ઘરવખરી
Good sense	સદ્વિવેક; સદ્બુદ્ધિ; સૂઝ
Goods in transit	માર્ગસ્થ માલ; હેરફેર હેઠળનો માલ
Goods tax	માલ-વેરો
Good traffic	માલ યાતાયાત
Goodwill	(૧) શુભેચ્છા; સદ્ભાવ (૨) નામશાખ; પ્રતિષ્ઠા; ધંધાની ધરાકી (૩) ગુડવિલ
Goodwill mission	શુભેચ્છા મિશન/દૂતમંડળ
Goodwill tour	શુભેચ્છા પ્રવાસ
Goodwill visit	શુભેચ્છા મુલાકાત
Go slow policy	“ધીમું કામ” નીતિ
Go slow strike	મંદ કામ હડતાલ; ધીમે કામ હડતાલ
Government	(૧) સરકાર (૨) સરકારી
Government Administration	સરકારી વહીવટ/તંત્ર
Government Ayurvedic Dispensary	સરકારી આયુર્વેદિક દવાખાનું

Government Ayurvedic Pharmacy	सरकारी आयुर्वेदिक औषधनिर्माणा शाखा
Government Central Press	सरकारी मध्यस्थ मुद्रणालय
Government circular	सरकारी परिपत्र
Government dairy farm	सरकारी डेरी फार्म
Government dispensary	सरकारी दवाखाना
Government enterprise	सरकारी उद्योगसाहस
Government farm	सरकारी फार्म
Government House	(१) राजभवन (राज्य संबंधमा) (२) राष्ट्रपति भवन (केन्द्र संबंधमा)
Government House Dispensary	राजभवन दवाखाना
Government Milk Supply Scheme	सरकारी दूध पुरवठा योजना
Government of India	भारत सरकार
Government Pilot Milk Supply Scheme	सरकारी प्रारंभिक दूध पुरवठा योजना
Government Poultry Breeding Unit	सरकारी मरघां संवर्धन એકમ
Government Poultry Farm	सरकारी मरघां फार्म
Government Primary Basic Training Collage for Men	सरकारी प्राथमिक बुनियादी पुरुष-अध्यापन मंदिर
Government Primary Basic Training Collage for Women	सरकारी प्राथमिक बुनियादी स्त्री-अध्यापन मंदिर
Government Printing Press	सरकारी मुद्रणालय
Government Publications Depot	सरकारी प्रकाशन डिपो
Government Secondary School	सरकारी माध्यमिक शाखा
Government servant	सरकारी कर्मचारी/नोकर
Government service	सरकारी सेवा/नोकरि; राज्य सेवा

Government Staff Federation	સરકારી કર્મચારી સંઘ
Government Technical Institute	સરકારી તકનિકી સંસ્થા
Government Transport Service	સરકારી પરિવહન સેવા
Governor	રાજ્યપાલ; ગવર્નર (રિઝર્વ બેંક)
Governors' Conference	રાજ્યપાલ પરિષદ
Grace days	છૂટના દિવસ
Grace marks	કૃપા ગુણ
Grace period	છૂટનો ગાળો
Gradation	ક્રમ; ક્રમનિર્ધારણ; ક્રમ સ્થાપન
Gradation list	ક્રમયાદી
Grade	(૧) દરજ્જો; કક્ષા; શ્રેણી (૨) પગારધોરણ; ગ્રેડ
Gradient	ઢાળ; ઢોળાવ; ચઢાણ કે ઉતાર/ઉતારાણ
Grading	શ્રેણીકરણ; વર્ગીકરણ
Graduate	સ્નાતક
Graduated tax	ક્રમવર્ધી કર
Graduates' Basic Training Centre	સ્નાતક બુનિયાદી તાલીમ કેન્દ્ર
Graft	(૧) કલમ (૨) લાંચ રુશવત; ગેરવાજબી લાભ
Grain Depot	અનાજ ડિપો
Graingola	અનાજનો કોઠાર; ધાન્ય ભંડાર; અનાજનું ગોદામ
Grainshop	અનાજની દુકાન
Gram sevak	ગ્રામસેવક
Gram sevak Training Centre	ગ્રામસેવક તાલીમ કેન્દ્ર
Granary	અનાજનો કોઠાર; ધાન્ય ભંડાર
Grand total	કુલ સરવાળો
Grant	અનુદાન
Grantee	અનુદાન લેનાર
Grant-in-aid	સહાયક અનુદાન
Grass farm	બીડ

Grass land	ઘાસિયા જમીન; ચરાણની જમીન; બીડ; ગોચર જમીન
Grassroot level	પાયાનો સ્તર
Grassroot of democracy	ઉછરતી લોકશાહી
Grass-roots	(૧) સામાન્ય લોકો (૨) ગ્રામ વિસ્તાર; ગ્રામ વિસ્તારના લોકો
Gratification	લાંચ; રુશવત
Gratis	મફત; વિનામૂલ્ય
Gratitude	કૃતજ્ઞતા; આભાર
Gratuitous	(૧) મફત; વિનામૂલ્ય; વણમાગ્યું (૨) અકારણ; નિર્હેતુક; સ્વયંપ્રેરિત
Gratuity	ઉપદાન; ગ્રેચ્યુઈટી
Grave and sudden provocation	ગંભીર અને ઓચિંતી ઉશ્કેરણી
Gravel	કાંકરી; ગાંગડ રેતી; ચોળિયું; મરડિયો
Gravelly soil	કાંકરીવાળી જમીન
Graveyard	કબ્રસ્તાન
Grazing ground	ગોચર; ચરાણની જમીન
Green front	ખેડૂત/કિસાન મોરચો
Green revolution	હરિયાણી ક્રાંતિ
Green room	વેશભૂષા ખંડ
Grenade	હાથબોંબ; નાનો બોંબ
Grid	ગ્રિડ
Grievance	ફરિયાદ; ફરિયાદનું કારણ
Grievance machinery	ફરિયાદ-નિવારણ તંત્ર
Grievance redressal	ફરિયાદ-નિવારણ
Grievous hurt	(કા.) મહાવ્યથા; ભારે ઈજા
Grit	કાંકરી; કપચી
Groove	ખાંચો; ખાંચ
Gross amount	એકંદર રકમ
Gross neglect	ભારે/ ગંભીર બેદરકારી; ભારે ગફલત બહુ મોટી ગફલત/બેદરકારી
Gross profit	એકંદર નફો
Gross receipts tax	એકંદર પ્રાપ્તિ કર

Gross rent	એકંદર ભાડું
Gross total	એકંદર સરવાળો
Groundage	લાંગર-ભાડું
Ground balance	પ્રત્યક્ષ સિલક
Ground rent	જમીન ભાડું; જમીનનું ભાડું
Ground water	ભૂગર્ભજળ; જમીનમાંનું પાણી
Ground work	પ્રારંભિક કાર્ય; પ્રાથમિક કાર્ય; પાયાની કામગીરી
Group feeling	સમૂહ ભાવના
Grouping	વર્ગીકરણ; જૂથ-વિભાજન
Group insurance	જૂથ વીમો
Groupism	જૂથબંધી; જૂથવાદ
Grouting	વાટાકામ; પાતળી ભરણી કરવી તે
Grove	ઉપવન; વૃક્ષઘટા; વનરાજિ; વૃક્ષવાટિકા
'Grow more food' Scheme	“વધુ અનાજ અનાજ ઉગાડો” યોજના
Growth	વૃદ્ધિ; વિકાસ
Growth rate	વૃદ્ધિ દર
Growth rate of population	વસ્તી વધારાનો દર
Guarantee	બાંધધરી; ખાતરી
Guarantee bond	બાંધધરી ખત
Guard	(૧) રક્ષક; ચોકીદાર; ચોકિયાત; પહેરેગીર; સંત્રી (૨) રક્ષણ; ચોકી; પહેરો (૩) ગાર્ડ
Guardian	વાલી; પાલક
Guardian ad litem	દાવા પૂરતા વાલી
Guard of Honour	પોલીસ/સૈનિક સલામી
Guerilla	ગેરીલા; છાપામાર
Guerilla warfare	ગેરીલાયુદ્ધ; ગેરીલા લડાઈ; છાપામાર યુદ્ધ
Guess estimate	જાડો અંદાજ; સ્થૂળ અંદાજ
Guess-work	અટકળ
Guest house	અતિથિગૃહ
Guidance	માર્ગદર્શન; દોરવણી
Guide	(૧) માર્ગદર્શન; ભોમિયો; ગાઈડ (૨) સલાહકાર (૩) માર્ગદર્શિકા; માહિતી પુસ્તક

Guided democracy	સંચાલિત/પ્રેરિત લોકશાહી
Guided tour	સંચાલિત પ્રવાસ; નિર્દેશિત પ્રવાસ
Guide lines	માર્ગદર્શક સૂચના; સૂચના
Guiding principle	માર્ગદર્શક સિદ્ધાંત
Guild Hall	મહાજન ગૃહ
Guillotine	(૧) શિરચ્છેદ યંત્ર; ગિલોટિન (૨) કાપયંત્ર (૩) ચર્ચાસમાપ્તિ આદેશ; ગિલોટિન
Guilt	ગુનો; અપરાધ; દોષ
Guilty	ગુનેગાર; અપરાધી; દોષિત
Guinea worm	વાળો
Gujarat Legislative Assembly	ગુજરાત વિધાનસભા
Gujarat Legislative Assembly Secretariat	ગુજરાત વિધાનસભા સચિવાલય
Gujarat Public Service Commission	ગુજરાત જાહેર સેવા આયોગ
Gujarat State Prohibition Board	ગુજરાત રાજ્ય નશાબંધી બોર્ડ
Gujarat State Road Transport Corporation	ગુજરાત રાજ્ય માર્ગ પરિવહન નિગમ
Gujarat Vigilance Commission	ગુજરાત તકેદારી આયોગ
Gunny	ગૂણી; ગૂણ; બોરી; થેલો
Gynaecology	સ્ત્રીરોગ વિજ્ઞાન; સ્ત્રીરોગ ચિકિત્સા
Gypsy	(૧) જિપ્સી; ભટકતી ટોળીનો માણસ (૨) રખડુ; યાયાવર

H

Habeas Corpus (Writ)	હેબિયસ કોર્પસ (રિટ) (કેદીને અદાલત સમક્ષ હાજર કરવાનો હુકમ)
Habitable	રહેવાલાયક; વસવાટયોગ્ય
Habitant	રહેવાસી; વતની; રહીશ

Habitat	રહેઠાણ; નિવાસસ્થાન
Habitation	રહેઠાણ; નિવાસસ્થાન; વાસ
Habitual offender	રીઢો ગુનેગાર
Habitual purchase	નિત્યની/રોજિંદી ખરીદી
Habituate	ટેવ પાડવી; મહાવરો/અભ્યાસ પાડવો
Hacking cough	સૂકી ખાંસી
Haematology	રક્તવિજ્ઞાન; રક્તવિદ્યા
Haemorrhage	રક્તસ્રાવ
Hail	કરા
Hailstorm	કરાવૃષ્ટિ; કરાનું તોફાન
Half average pay	અર્ધ-સરેરાશ પગાર
Half-blood	સાવકું; ઓરમાન
Half margin objection	અર્ધ-પૃષ્ઠ વાંધો
Half mast	અર્ધી કાઠીએ
Half pay leave	અર્ધ-પગારી રજા
Hallmark	પ્રમાણાંક; ગુણવત્તા-છાપ
Hall-marking	પ્રમાણાંકન
Halt	(૧) વિરામ (૨) મુકામ; રોકાણ
Halting allowance	રોકાણ/મુકામ ભથ્થું
Halting place	વિરામસ્થાન
Hamlet	નાનું ગામકું; નેસ
Hand-baggage	હાથ-સામાન
Handbill	પત્રિકા; ચોપાનિયું
Handbook	પુસ્તિકા
Handcuffs	હાથકડી; હાથબેડી
Hand grenade	હાથબોબ
Handicap	અવરોધ; મુશ્કેલી; નડતર; અંતરાય
Handicapped	ખોડખાંપણવાળું; અપંગ; વિકલાંગ
Handicraft	હાથઉદ્યોગ; હસ્તઉદ્યોગ; હાથકારીગરી; હસ્તકલા
Handloom	હાથસાળ
Handmade	હાથબનાવટનું
Handmilling	હાથછડાઈ
Hand money	બાનું; બાનાની રકમ

Handout	(वर्तमानपत्रो, वगेरेने आपवाना) वकतव्य अहेवाल
Hand-picked groundnut seeds	छायवीणाना सीगटाण्णा
Hand press	छाय-मुद्रणयंत्र
Hand pump	छायपंप; उंकी
Handwriting	छस्ताक्षर; छायनुं लभाण
Handwriting and Photographic Bureau	छस्ताक्षर अने फोटो कार्यालय
Handy	छायवगुं; सुलभ
Hang	झंसी देवी
Hangar	विमानवाडो
Hanger on	आश्रित; परावलंबी
Hanging	(का.) झंसी
Haphazard	आडेधड: अव्यवस्थित; अस्तव्यस्त
Harbour	(१) बार्डु; बंदर (२) आश्रयस्थान
Harbour a culprit	गुनेगारने संताडवो; गुनेगारने आश्रय आपवो
Harbour dues	बारां/बंदरनां लेण्णां
Hard and fast rules	कडक नियमो; युस्त नियमो; जडबेसलाभ नियमो
Hard cash	रोकड/नगद नाणुं
Hard-core problem	उकेल-विकट समस्या
Hard currency	दुर्लभ नाणुं/ यलण
Hard goods	टकाडु माल
Hard money	(१) सिक्का (२) दुर्लभ नाणुं
Hardship	छाडमारी; मुशकेली
Harmony	संवादिता; सुमेण; अेकराग
Harness	जोतरवुं; (नदी, धोध, वगेरेने) नाथवुं; काममां लेवुं
Harvest	(१) लण्णणी; कापण्णी (२) पाक; ऒपज; पेदाश
Hatch	ईडाने सेववुं; ईडानुं सेवन करवुं ते
Hatched lines	त्रांसी लीटीओ/रिभाओ
Hatchery	ईडाने-सेवनगृह
Haughty	धमंणी; अभिमान्नी; उद्वत

Haul	(१) ખેંચવું; ઘસડવું (૨) સંપ્રાપ્તિ
Haulage	ખેંચામણ; ખેંચવાની મજૂરી
Haven	(૧) બારું; બંદર (૨) આશ્રય સ્થાન
Havoc	વિનાશ; વિધ્વંસ; પાયમાલી; બરબાદી
Hay stack	ઘાસની ગંજી
Hazardous	જોખમી; ખતરનાક
Head	(૧) મુખ્ય (૨) વડા (૩) સદર (હિસાબની બાબતમાં)
Head-dress	શિરોવસ્ત્ર; માથા ઢાંકણ; (ટોપી, પાઘડી, ફેટો, વગેરે)
Head gear	માથાનો પહેરવેશ (ટોપી, પાઘડી, ફેટો વગેરે)
Heading	મથાળું; શીર્ષક
Head line	મુખ્ય સમાચાર; મુખ્ય શીર્ષક
Head of account	હિસાબનું સદર
Head office	મુખ્ય કચેરી; વડી કચેરી
Headquater	મુખ્ય મથક; વડું મથક; સદર મુકામ
Heads of departments	ખાતાંના વડા
Heads of offices	કચેરીઓના વડા
Head tax	માથાવેરો; મુંડકાવેરો
Headway	પ્રગતિ
Head wear	માથાનો પહેરવેશ (ટોપી, પાઘડી, ફેટો, સાફી, વગેરે)
Head works	ઉપરવાસ બાંધકામ
Health	આરોગ્ય; સ્વાસ્થ્ય; તંદુરસ્તી
Health camp	આરોગ્ય શિબિર
Health centre	આરોગ્ય કેન્દ્ર
Health certificate	આરોગ્ય પ્રમાણપત્ર
Health education	આરોગ્ય શિક્ષણ
Health insurance	આરોગ્ય વીમો
Health propaganda	આરોગ્ય પ્રચાર
Health resort	આરોગ્યધામ
Health supervision	આરોગ્ય દેખરેખ
Health unit	આરોગ્ય એકમ
Health week	આરોગ્ય સપ્તાહ
Hearing	સુનાવણી

Hearing aid	શ્રવણ સહાયક સાધન
Hearsay	(કા.) સાંભળેલી વાત; મોઢામોઢ ચાલી આવેલી વાત; ઊડતી વાત; અફવા; લોકવાયકા
Hearth money	ચૂલાવેરો
Hearting	ભરણી; ભરત
Heart transplantation	હૃદય પ્રતિરોપણ
Heat absorber	ઉષ્માશોષક
Heater	તાપક; હીટર
Hectic	ઉત્તેજિત; જોરદાર
Hedge	વાડ
Heedful	સાવધાન; સાવધ; સજાગ
Heedless	બેધ્યાન; ગાફેલ; અસાવધ
Heifer	વાછરડી; વોડકી; વણવિચાચેલી ગાય
Height marker	ઊંચાઈ-સૂચક
Heinous crime	ઘોર/અધમ ગુનો
Heir	વારસ; વારસદાર; ઉત્તરાધિકારી
Heir apparent	(કા.) પ્રત્યક્ષ વારસ/ઉત્તરાધિકારી
Heir-at-law	(કા.) કાયદા પ્રમાણે વારસ/ઉત્તરાધિકારી
Heirdom	(કા.) વારસાઈ; વારસપણું/ઉત્તરાધિકારત્વ
Heirloom	(કા.) વંશપરંપરાગત વસ્તુ/ સંપત્તિ
Heir presumptive	(કા.) સંભવિત વારસ/ઉત્તરાધિકારી
Heirship	(કા.) વારસાઈ; વારસપણું/ઉત્તરાધિકારત્વ
Heirship certificate	(કા.) વારસ પ્રમાણપત્ર; વારસાઈ પ્રમાણપત્ર
Held in abeyance	સ્થગિત રખાયેલું; મોકૂફ રખાયેલ
Heliometer	સૂર્યબિંબ માપક
Heliotherapy	સૂર્યકિરણ ચિકિત્સા
Helm	સુકાન
Helmet	રક્ષક ટોપો; હેલ્મેટ
Helminth	કૃમિ
Helminthicide	કૃમિનાશક
Helter-skelter	અસ્તવ્યસ્ત
Hem	કોર; કિનારી; ધાર; છોડો
Hemp	(૧) શણનો છોડ; શણ (૨) ભાંગ
Herb	વનસ્પતિ; ઔષધિ; જડીબુટ્ટી

Herbarium	वनस्पति संग्रहालय; औषधी संग्रहालय
Herbicide	वनस्पतिनाशक
Herbivorous	वनस्पतिखुवी; शाकाहारी
Herding	पशुचरार्थ; पशुपालन
Hereditament	(का.) वारसो; वारसानी मिलकत; वंशपरंपरागत मिलकत
Hereditary	आनुवंशिक; वंशपरंपरागत; वारसागत
Heredity	आनुवंशिकता
Heritage	(का.) वारसो
Hesitant	ढ्युपयु; उगुमगुं; अनिश्चित
Hesitation	आनाकानी; ढयकाट
Hessian	शङ्खुं कपडुं; गूङ्गापाट; कंतान
Heterogeneous	असमानधर्मी; विषम
Heteropathy	विषम चिकित्सा
Hiccough	छेडकी; वाधङ्गली; अटकडी
Hide	(१) ढाल (२) छुपावानी जग्या (३) छुपावुं; छुपाववुं; गुप्त राढवुं
Hierarchical	अधिकमिक; अधिश्रेङ्गिक
Hierarchy	अधिकम; अधिश्रेङ्गली
Higgle	ढावताल करवा; ढाव ढाढतढां रकङ्क करवी
High Command	ढोवडी ढंडण
High cost economy	अति ढर्याण अर्थतंत्र
High Court	उच्य न्यायालय; वडी अढालत; ङाईकोर्ट
Higher authority	उच्य सत्ताधिकारी
Higher education	उच्यतर शिक्षण
Higher Secondary School	उच्यतर ढाध्यमिक शाणा
Highest bid	सौथी ठांथी ढोली
High flood level	उच्य पूर सपाटी
High income group	उच्य आवक जूथ
High Level Committee	उच्य कक्षा समिति
Highlights	विशिष्ट तत्त्वो; विशिष्टता; विशेषता; ढुढ्य अंशो
High official	उच्य अधिकारी
High Power Committee	उच्यधिकार समिति
High priority	उच्य अग्रता
High school	ढाईस्कूल; ढाध्यमिक शाणा

High sea	ખુલ્લો દરિયો; મધદરિયો
High sounding	આડંબરી; જડબાતોડ
High tide	મોટી ભરતી; મોટો જુવાળ
Highway	ધોરીમાર્ગ; રાજમાર્ગ
High yielding varieties	વધુ પેદાશી જાતો
Hijack	બળજબરીથી હરણ કરવું
Hiking	પગપાળું પર્યટન
Hill forest	પહાડી વન/જંગલ
Hill fort	પહાડી કિલ્લો
Hill millet	ડુંગરી ધાન્ય (કોદરા, બાવટો, વગેરે)
Hill resort	ગિરિધામ
Hill station	ગિરિમથક
Hindi-speaking	હિન્દીભાષી
Hindrance	અવરોધ; અંતરાય; નડતર; હરકત
Hindu undivided family	હિંદુ અવિભક્ત કુટુંબ
Hinter land	અંતર્વર્તી પ્રદેશ; પીઠ ભૂમિ; પીઠ પ્રદેશ
Hippology	અશ્વશાસ્ત્ર; અશ્વવિદ્યા
Hire charges	ભાડું
Hired labourer	દહાડિયો
Hire purchase agreement	હપતા ખરીદી કરાર; ભાડા ખરીદી કરાર
Hiring contract	ભાડા કરાર
Histology	શરીરકોશવિજ્ઞાન
History card	હકીકત કાર્ડ; વૃત્તાંત કાર્ડ
History of service	નોકરીની પૂર્વ હકીકત; નોકરીનો વૃત્તાંત
History sheet	હકીકત-પત્ર
History ticket	હકીકત-પત્ર
Hitch	અડચણ; હરકત; મુશ્કેલી; નડતર; તકલીફ
Hoarding	(૧) સંઘરાખોરી; સંઘરો (૨) જાહેરાત પાટિયું
Hobby	રસપ્રવૃત્તિ; શોખપ્રવૃત્તિ; શોખનો વિષય
Hoisting of flag	ધ્વજારોહણ; ધ્વજ ફરકાવવો તે; ધ્વજવંદન
Holdback pay	રોકાયેલો પગાર
Holding	જમીન-ખાતું
Holiday camp	રજા-શિબિર

Holiday centre	રજા-કેન્દ્ર
Holiday home	વિહારધામ
Holiday-maker	સહેલાણી
Holograph	સ્વલેખ
Holographic will	સ્વલિખિત વિલ/વસિયતનામું
Homage	શ્રદ્ધાંજલિ; માનાંજલિ; સન્માન; અભિવાદન
Home audit office	આંતરિક હિસાબ-તપાસણી/ઓડિટ કચેરી
Home delivery	ઘરે પહોંચતું કરવું તે; ઘેર-સોંપણી
Home economics	ગૃહ અર્થશાસ્ત્ર
Home Guards	ગૃહરક્ષક દળ
Home industry	ગૃહઉદ્યોગ
Home land	સ્વદેશ; માતૃભૂમિ; વતન
Home rule	સ્વરાજ
Home science	ગૃહવિજ્ઞાન
Homesite	ઘરથાળ
Homestead	ઘર; નિવાસસ્થાન; ઘરબાર
Homestead tax	ઘરવેરો
Home travel concession	વતન પ્રવાસ રાહત
Homicide	(કા.) મનુષ્યવધ
Homogeneity	એકરૂપતા; સમરૂપતા; સજાતીયતા
Homogenous	એકરૂપ; સમરૂપ; સમાનધર્મી
Honoraria	માનવેતન (બહુવચન)
Honorarium	માનવેતન (એકવચન)
Honorary	માનદ; અવેતન; માનાર્હ
Honorific	માનવાચક; માનસૂચક
Honourable	માનનીય
Honourably acquitted	(કા.) સંપૂર્ણપણે નિર્દોષ ઠરેલ
Honour roll	સન્માન સૂચિ
Hook worm	અંકુશ કૃમિ
Hooliganism	ગુંડાગીરી
Hooping cough	ઉટાંટિયું
Horizontal	(૧) આડું; સમસ્તર (૨) ક્ષિતિજ સમાંતર
Horse box	ઘોડાનો ડબો

Horse guard	ઘોડેસવાર રક્ષક
Horseman	ઘોડેસવાર
Horsemanship	ઘોડેસવારી; ઘોડેસવારી કળા
Horticulture	બાગાયત શાસ્ત્ર; બાગબાની; બાગાયત; ઉદ્યાનવિજ્ઞાન
Hospice	ધર્મશાળા
Hospital	ઈસ્પિતાલ; હોસ્પિટલ
Hospitalise	ઈસ્પિતાલ/હોસ્પિટલમાં સારવાર માટે રાખવું/દાખલ કરવું
Hospitality	આતિથ્ય; સત્કાર; આગતાસ્વાગતા; અતિથિસત્કાર
Host	યજમાન; મિજબાન
Hostage	બાન; બાન તરીકે રાખેલી વ્યક્તિ
Hostel	છાત્રાલય; હોસ્ટેલ
Hosteller	છાત્ર; છાત્રાલયવાસી
Hostess	પરિચારિકા (વિમાન બાબતમાં)
Hostile	વિરોધી; શત્રુતાભર્યું; પ્રતિકૂળ
Hostile witness	(કા.) પ્રતિકૂળ સાક્ષી; ફરી/ફૂટી ગયેલો સાક્ષી
Hot news	તાજા સમાચાર; ગરમાગરમ/ઉત્તેજક સમાચાર
Hot pursuit	ઝડપી પીછો
Hot spell	ગરમીનો ગાળો
Hot weather allowance	ગરમ આબોહવા ભથ્થું
Hours	કામકાજનો નિયત સમય
Hours of business	કામકાજના કલાક; કામકાજનો સમય
House	(૧) મકાન; ઘર (૨) (વિધાનસભા, સંસદ બાબતમાં) ગૃહ
House-breaking	ઘરફોડ ચોરી
House building advance	મકાન બાંધકામ પેશગી
Household effects	સરસામાન
Householder	ઘરમાલિક; ઘરધણી; ગૃહસ્થ
Household goods	ઘરવપરાશની વસ્તુઓ; ઘરગથ્થુ ચીજવસ્તુઓ
House-keeping	ગૃહ-સંચાલન; ઘરસંભાળ
House of correction	(કા.) સુધારણા ગૃહ
House of Legislature	વિધાનમંડળ ગૃહ
House of people	લોકસભા
House property	ઘરમિલકત; ગૃહસંપત્તિ
House rent allowance	ઘરભાડા ભથ્થું

House site	ઘરથાળ
House-to-house survey	ઘરવાર મોજણી
House trespass	(કા.) ગુનાહિત ગૃહપ્રવેશ; ગેરકાયદે ગૃહપ્રવેશ
Housing	આવાસન; ગૃહનિર્માણ
Housing Board	આવાસન/ગૃહનિર્માણ બોર્ડ
Housing Society	આવાસન/ગૃહનિર્માણ મંડળી
Howler	હાસ્યાસ્પદ ભૂલ; ગંભીર ભૂલ
Hubbub	(૧) ઘોંઘાટ; કોલાહલ; ધમાલ (૨) ઝઘડો; તોફાન
Hue and cry	બુમરાણ; બૂમાબૂમ; ઘાંટાઘાંટ
Hull	(૧) કુશકા; છોડાં; છોતરાં (૨) વહાણનું કાઠું; વહાણની સાટી
Human consumption	માનવ વપરાશ
Humanism	માનવતાવાદ; માનવવાદ
Humanitarian approach	માનવતાવાદી અભિગમ; માનવહિતલક્ષી અભિગમ
Humanities	માનવવિદ્યાઓ
Human rights	માનવ અધિકાર
Humidification	આર્દ્રીકરણ
Humidity	આર્દ્રતા; ભેજ
Humiliation	માનહાનિ; માનભંગ; અપમાન
Hump-backed bridge	ઢેકા પુલ
Hunch-backed	પૂંધું; પૂંધ નીકળેલું
Hunger strike	ભૂખ હડતાલ
Hurdle	અંતરાય; અવરોધ; વિઘ્ન
Hurdle race	વિઘ્નદોડ
Hurricane	ઝંઝાવાત; પ્રચંડ આંધી
Hurricane lamp	ફાનસ
Husbandman	ખેડૂત; કિસાન
Husbandry	ખેતી; ખેતીનું કામ
Hush money	મો બંધ કરવા માટેની લાંચ/રુશવત
Husk	ભૂસું; કુશકા; ફોતરાં
Hybrid	સંકર
Hybrid cotton	સંકર કપાસ
Hybridization	સંકરણ

Hydrant	મોટોનળ; બંબો
Hydraulic engineering	જળવ્યવસ્થા ઈજનેરી
Hydrology	જળવિજ્ઞાન; જળવિદ્યા
Hydropathy	જળ ચિકિત્સા
Hygiene	(૧) આરોગ્યવિજ્ઞાન; આરોગ્યશાસ્ત્ર (૨) આરોગ્યરક્ષણ; આરોગ્યરક્ષા
Hygrometer	ભેજમાપક
Hypocrisy	દંભ; પાખંડ; ઢોંગ; આડંબર
Hypocrite	દંભી; પાખંડી; ઢોંગી
Hypothecation	(કા.) સાનગીરો
Hypothesis	અનુમાન; પ્રકલ્પના

|

Identical time-scale	સમાન/એકસરખું પગાર-ધોરણ
Identifiable property	(કા.) ઓળખી/ઓળખાવી શકાય એવી મિલકત
Identification	ઓળખ
Identification card	ઓળખપત્ર
Identification marks	ઓળખ-ચિહ્નો
Identification parade	(કા.) ઓળખપરેડ; ઓળખવિધિ
Identity slip	ઓળખ-ચિટ્ટી
Ideology	વિચારસરણી; વિચારધારા
Ignition	પ્રજ્વલન; સળગવું/સળગાવવું તે
Ignominy	નામોશી; અપયશ; બદનામી
Ignore	ઉપેક્ષા/અવગણના કરવી
Ill-advised	ગેરડહાપણભર્યું; અવિચારી
Ill-being	અવદશા; દુર્દશા; બૂરી હાલત
Ill-blood	વૈમનસ્ય; અંટસ
Ill-bred	અસંસ્કારી; અસભ્ય
Illegal	ગેરકાયદે; કાયદા વિરુદ્ધ; ગેરકાનૂની
Illegible gratification	(કા.) લાંચ; રુશવત
Illegible	અવાચ્ય; અસ્પષ્ટ
Illegitimate	(કા.) (૧) અનૌરસ (૨) ગેરકાયદે; ગેરકાનૂની

Illegitimate son	अनौरस पुत्र
Illegitimate son	अपयश; अपकीर्ति; भेआभद्र
III-fame	कमनसीभ; दुर्भागि
III-fated	(का.) गेरकायटे; गेरकानूनी
Illicit	निरक्षरता
Illiteracy	निरक्षर; अभाष
Illiterate	दुर्व्यवहार; गेरवर्ताव
III-treatment	सचित्र लेख
Illustrated article	(१) दाभलो; उदाहरण; दृष्टांत
Illustration	(२) चित्र
	(३) समजूती; स्पष्टीकरण
Illustrious	प्रसिद्ध; प्रख्यात; लब्धप्रतिष्ठ
Imbalance	असमतुला; समतुला-त्वंग; असंतुलन
Imbibe	(विचार, वगेरे) ग्रहण करतुं; आत्मसात् करतुं
Immature	अपरिपक्व; कायुं
Immediate	(१) ताकीदनुं; तात्कालिक; तत्काल; तरत जलदी; त्वरित
	(२) तरतनुं; समीपवर्ती; निकटवर्ती; नज्दकनुं
	(३) प्रत्यक्ष; सीधुं
Immediately preceding	- नी तरत पडेलांनुं
Immediate superior	तरत उपरना अधिकारी; तरतना उपरी अधिकारी
Immigrant	देशागत; अन्य देशमांथी आवीने वसनार
Immigration	देशागमन
Immoral traffic in women	(का.) अनैतिक स्त्री-वेपार; लोहीनो वेपार
Immovable property	स्थावर मिलकत
Immunity	रोग-प्रतिरक्षा
Immunization	रोग-प्रतिरक्षण
Immunology	रोग-प्रतिरक्षाविज्ञान
Impact	(१) असर; प्रभाव
	(२) आघात; अथडामाण; टक्कर
Impact of tax	करभार; करभोज
Imparity	असमानता; विषमता
Impartial	निष्पक्ष; पक्षपातरहित; तटस्थ
Impartible property	(का.) अविभाज्य मिलकत

Impeachment	(૧) નિંદા; અપમાન (૨) અવરોધ; બાધા; હરકત (૩) (મોટી વ્યક્તિ સામે) તહોમતનામું; અધિક્ષેપ; દોષારોપણ
Impediment	અવરોધ; અંતરાય; નડતર; હરકત
Impending danger	ઝૂંમી/તોળાઈ રહેલો ભય
Impenetrable	અભેદ્ય
Imperative	આદેશાત્મક; અચૂક કરવાપાત્ર/અમલપાત્ર; અનિવાર્ય
Imperfect title	(કા.) અપૂર્ણ હક; અપૂર્ણ માલિકીહક/ઈલાખો
Impersonation	(કા.) બીજાને નામે કામ કરવાનો ગુનો; (કપટી હેતુ માટે) વેશધારણ/નામધારણનો ગુનો
Impetus	(૧) વેગ; પ્રવર્તક-બળ; ગતિ (૨) ઉત્તેજન; પ્રોત્સાહન; પ્રેરણા
Implement	(૧) ઓજાર; સાધન; ઉપકરણ (૨) અમલમાં મૂકવું; અમલ કરવો (૩) (કન્ટ્રાકટ, વગેરે) પૂરું કરવું; પાલન કરવું
Implementation	અમલ
Implication	(૧) સૂચિતાર્થ; ગર્ભિતાર્થ; અભિપ્રેત અર્થ (૨) (કા.) ફસાવું/ફસાવવું/સંડોવવું તે; ફસામણી
Implicit	ગર્ભિત; સૂચિત; અવ્યક્ત; અસ્પષ્ટ; અંતર્ગત
Implied	ગર્ભિત; સૂચિત; અંતર્ગત
Import	(૧) આયાત કરવી (૨) આયાત; પરદેશથી મંગાવેલો માંગ (૩) અર્થ; આશય; તાત્પર્ય
Import tax	આયાત વેરો/કર
Impose	(૧) લાદવું; લાગુ કરવું; નાખવું (૨) (કા.) આરોપ મૂકવો
Impost	(૧) લાગો; વેરો (૨) થાંભલાનો ઉપરનો ભાગ; સ્તંભશીર્ષ
Impostor	ઢોંગી; ધુતારો; કપટી; ઠગ
Impound	(૧) ડાબામાં પૂરવું (રખડતાં ઢોર, વગેરેને) (૨) કબજે લેવું; જપ્ત કરવું
Impracticable	અવ્યવહારુ
Impressed stamp paper	(કા.) છાપ મારેલો સ્ટેમ્પ કાગળ

Impression	(૧) અસર; પ્રભાવ; સંસ્કાર; છાપ (૨) છાપ; નિશાની
Imprest	પેશગી; તસલમાત
Imprisonment	કેદ
Imprisonment for life	જન્મટીપ; આજીવન કેદ
Impromptu	કશી તૈયારી વિના; એકાએક; અણચિંતવ્યું; શીઘ્ર; તત્કાલ
Impropriety	અનૌચિત્ય
Improved	સુધારેલું; સુધરેલું
Improved seed	સુધારેલું બિયારણ
Improvement	સુધારણા
Improvised	કામચલાઉ; તત્કાલ પૂરતું
Imprudent	અવિચારી; અવિવેકી; શાણપણ વિનાનું
Impudent	ઉદ્દત; તોછડું; ઘૃષ્ટ
Impunity	(કા.) સજા-મુક્તિ
Imputation	(૧) કલંક; નામોશી; લાંછન (૨) આરોપણ (૩) (કા.) આરોપ; આળ; દોષારોપણ
In abeyance	સ્થગિત
Inability	અશક્તિ; અસમર્થતા; અસામર્થ્ય
Inaccessible	દુર્ગમ
Inaction	નિષ્ક્રિયતા
Inactive	નિષ્ક્રિય
Inadmissible	અગ્રાહ્ય; અસ્વીકાર્ય
In advance	અગાઉથી; પહેલેથી
Inadvertently	સરતચૂકથી; અજાણતાં
Inapplicable	લાગુ પડે નહિ તેવું
In a summary way	તરત; વિના વિલંબે
Inaugural address	ઉદ્ઘાટન; પ્રવચન
In bad faith	બદદાનતથી
Inborn	જન્મજાત; સહજ; કુદરતી
In camera	બંધ બારણે; ખાનગી
In cash or kind	રોકડ અથવા વસ્તુના રૂપમાં
Incentive	પ્રોત્સાહન
Incentive grant	પ્રોત્સાહન-અનુદાન

In charge

In default of

In charge	પ્રભારી; હવાલો ધરાવનાર
Incidence	ભાર; ભારણ; બોજો
Incidence of tax	કરભારણ
Incidental	પ્રાસંગિક; આનુષંગિક; ગૌણ
Incidental charges	પ્રાસંગિક ખર્ચ
Incidentally	પ્રસંગવશાત્; પ્રસંગોપાત્
Inclination	વલણ; ઝોક; રુચિ; વૃત્તિ
Incognito	ગુપ્તપણે; બીજો વેશ ધારણ કરીને; અજ્ઞાતવેશે
Income	આવક; કમાણી
Income, per capita	માથાદીઠ આવક
Income tax	આવકવેરો
Incomings and outgoings	આવક-જાવક; આવક-ખર્ચ
Incompetence	અક્ષમતા; બિન-કાર્યક્ષમતા
Incompetent	અક્ષમ; બિન-કાર્યક્ષમ
In conclave	બંધબારણે; ખાનગી બેઠક
Inconclusive	અનિર્ણાયક
Inconsiderate conduct	અવિચારી વર્તણૂક; અવિવેકી વર્તન
Inconsistent	અસંગત
Incorporate	(૧) સમાસ કરવો; સમાવિષ્ટ કરવું; ભેળવી દેવું દાખલ કરવું (૨) સંસ્થાપિત/નિગમિત કરવું
Incorporeal right	(કા,) અમૂર્ત હક
Incorrigible	સુધારી ન શકાય એવું; રીઠું
Incredibility	અવિશ્વસનીયતા
Increment	ઈજાફો; પગાર-વધારો
Incubator	સમતાપ-પેટી; ઉષ્માનિયંત્રક; ઈંડા-સેવન યંત્ર
Inculpate	(કા.) આરોપ મૂકવો; દોષારોપણ કરવું; ગુનામાં સંડોવવું
Incumbency	પદધારણ; પદધારણ કાળ
Incumbency chart	પદધારણ-આલેખ
Incumbent	પદધારી
Incur	(૧) ખર્ચ કરવું (૨) (જોખમ, વગેરે) વહોરવું/નોતરવું
In default of	- ને અભાવે; - ન થતા; - કરવામાં કસૂર થતાં; - ન કરવાને કારણે

Indelible ink	अविदोष्य शाही
Indemnity	(१) नुकसान ભરપાઈ; क्षतिपूर्ति; (२) હાનિરક્ષા
Indemnity bond	નુકસાન ભરપાઈ-ખત; क्षतिपूर्ति-ખત
Indent	માગ-ચાદી
Index	(१) સૂચિ; અનુક્રમણિકા; યાદી (२) સૂચક/નિર્દેશક બાબત
Index number	ભાવાંક
Indian Air Force	ભારતીય વાયુસેના
Indian Standard Institute	ભારતીય માનક સંસ્થા
Indication	(१) નિર્દેશ; સૂચન; સંકેત (२) ચિહ્ન; લક્ષણ; નિશાની
Indictment	(કા.) આરોપ; તહોમતનામું
Indifferent	(१) ઉદાસીન; બેપરવા (२) તટસ્થ
Indigenous	(१) દેશી; સ્વદેશી; સ્થાનિક (२) મૂળ; અસલ
Indigent	ગરીબ; નિર્ધન; અર્કિચન
Indirect	આડકતરું; પરોક્ષ; અપ્રત્યક્ષ
Indirect election	પરોક્ષ ચૂંટણી
Indirect tax	આડકતરો કર; પરોક્ષ કર
Indiscriminate	અવિચારી; વગર વિચાર્યું; વિવેકહીન; અવ્યવસ્થિત આડેધડ; બેફામ
Indiscriminate firing	બેફામ/આડેધડ ગોળીબાર
Indispensable	અનિવાર્ય; અત્યંત આવશ્યક; ટાળી ન શકાય એવું
Indisputable	(કા.) બિન-તકરારી; નિર્વિવાદ
Individual complaint	વ્યક્તિગત ફરિયાદ
Individual Running Ledger Account System	વ્યક્તિગત ચાલુ ખાતા હિસાબ પદ્ધતિ
Indivisible property	અવિભાજ્ય મિલકત
Indologist	ભારતવિદ્યાવિદ; ભારતીય વિદ્યાવિદ
Indology	ભારત-વિદ્યા; ભારતીય વિદ્યા
Indoor game	ઘરાઉ રમત; મકાની રમત; બેઠી રમત
Indoor patient	અંદરનો દર્દી
Indubitable	અસંદિગ્ધ; નિશ્ચિત

Induced breeding	પ્રેરિત સંવર્ધન
Inducement	(૧) પ્રેરવું તે; પ્રેરિત કરવું તે (૨) પ્રલોભન; લાલચ
Industrial	ઔદ્યોગિક; ઉદ્યોગને લગતું
Industrial adjudication	ઔદ્યોગિક ચુકાદો/ન્યાયનિર્ણય
Industrial area	ઔદ્યોગિક વિસ્તાર/ક્ષેત્ર
Industrial concern	ઔદ્યોગિક પેઢી/સંસ્થા
Industrial co-operatives	ઔદ્યોગિક સહકારી મંડળીઓ
Industrial enterprise	ઉદ્યોગ-સાહસ
Industrial estate	ઔદ્યોગિક વસાહત; ઉદ્યોગનગર
Industrialist	ઉદ્યોગપતિ
Industrial jurisprudence	(કા.) ઔદ્યોગિક ન્યાયશાસ્ત્ર
Industrial Training Institute	ઉદ્યોગ તાલીમ સંસ્થા
Industry dispersal	ઉદ્યોગ પ્રસારણ
Industry prospect sheet	ઉદ્યોગ માહિતી-પત્ર
Inedible	અખાદ્ય
Ineffective	(૧) બિન-અસરકારક; બિન-કાર્યસાધક (૨) નિરર્થક; નકામું; વ્યર્થ; નિષ્ફળ
Inevitable	અનિવાર્ય; અટળ
Inexpedient	અવ્યવહારુ; કવેળાનું
In extenso	સવિસ્તર
In factu	વસ્તુતઃ; વાસ્તવમાં; હકીકતે
Infallible	અચૂક; અમોઘ
Infection	રોગસંક્રમણ; ચેપ
Infectious disease	સંક્રમક રોગ; ચેપી રોગ
Inference	અનુમાન; તર્ક
Inferior service	ઊત્તરતા/નીચલા દરજ્જાની સેવા/નોકરી
Infirmary	અશક્તાશ્રમ
Inflate	ફુગાવો થવો; ફુગાવો કરવો
Inflated pay	વધારી મૂકેલો પગાર
Inflation	ફુગાવો
Influence	(૧) અસર; પ્રભાવ (૨) વગ; વગવસીલો
Influx	ધસારો; અંતઃપ્રવેશ; મોટા પ્રમાણમાં પ્રવેશ

Informal	અનોપચારિક; અવિધિસર
Informal education	અશાલેય શિક્ષણ
Informant	જાણ/ખબર કરનાર; ખબર/માહિતી આપનાર; બાતમીદાર
Information and Broadcasting	માહિતી અને પ્રસારણ
Information and publicity	માહિતી અને પ્રસારણ
Information booth	માહિતી મથક
Information centre	માહિતી કેન્દ્ર
Information media	માહિતી-માધ્યમ
informed sources	જાણકાર સાધનો; માહિતગાર વર્તુળો
Infrastructure	પૂર્વ-જરૂરિયાત; આધાર-માળખું
Infringement	(કા.) ભંગ; ઉલ્લંઘન
In good faith	સાફ દાનતથી; શુદ્ધબુદ્ધિથી
Ingredient	ઘટક; ઘટક-તત્ત્વ
Inhabitable	વસવાટયોગ્ય; નિવાસયોગ્ય
Inhabitant	રહેવાસી; રહીશ; નિવાસી; વતની
Inherent	અંતર્ગત; જન્મજાત; સહજ
Inheritance	(કા.) વારસો; વારસાઈ; ઉત્તરાધિકાર
Inhibition	નિષેધ; મનાઈ; બંધી; પ્રતિબંધ
Inhuman treatment	(કા.) અમાનુષી વર્તન/વ્યવહાર
Intial	(૧) પ્રારંભિક; શરૂઆતનું; આરંભનું; મૂળ (૨) ટૂંકી સહી કરવી
Initial pay	પ્રારંભિક પગાર
Initials	(૧) આઘાક્ષર; પ્રથમાક્ષર (૨) ટૂંકી સહી
Initiate	પ્રારંભ કરવો; શરૂઆત કરવી; પહેલ કરવી; ચાલુ કરવું; દાખલ/રજૂ કરવું
Initiative	પહેલ; પહેલશક્તિ; આપસૂઝ
Injunction	(કા.) મનાઈ હુકમ
Injurious	હાનિકારક; નુકસાનકારક
Injury	(૧) ઈજા (૨) હાનિ; નુકસાન
In kind	વસ્તુના રૂપમાં; વસ્તુ રૂપે

Inland fishery	અંતર્દેશીય મત્સ્યોદ્યોગ
Inland letter	અંતર્દેશીય પત્ર
Inland waters	અંતર્દેશીય જળક્ષેત્ર
Innate	જન્મજાત; નૈસર્ગિક; સહજ
Innocuous	નિરુપદ્રવી; બિન-હાનિકારક
Innovation	નવીનતા; નાવીન્ય; નવીનીકરણ; નવપરિવર્તન
Innoxious	નિરુપદ્રવી; બિન-હાનિકારક
Inoculation	રસી-ટંકાઈ
Inoperative	બિન-અમલી; અમલમાં ન હોય તેવું; નિષ્ક્રિય
Inopportune	કવેળાનું; અસમયોચિત
Inordinate delay	બેહદ/અતિશય વિલંબ/ઢીલ
In particular	ખાસ કરીને; વિશેષતઃ
In perpetuity	શાશ્વત; શાશ્વતકાળ પર્યત; હંમેશ માટે
In person	જાતે; પોતે; ખુદ
In personam	(કા.) વ્યક્તિલક્ષી
In practice	વ્યવહારમાં
In progress	ચાલુ; પ્રવર્તમાન
In pursuance of	- અનુસાર
Input	ઉત્પાદક સામગ્રી; નિવેશ; નિવિષ્ટ સામગ્રી
Inquest	(કા.) મૃત્યુવિષયક તપાસ; અપમૃત્યુ તપાસ
In question	ઉક્ત; પ્રસ્તુત
Inquietude	અશાંતિ; બેચેની
Inquire	(૧) તપાસ કરવી (૨) પૂછપરછ કરવી
Inquiry	(૧) તપાસ (૨) પૂછપરછ
Inroad	છાપો; હુમલો
In rotation	વારાફરતી; વારા પ્રમાણે
In safe custody	સુરક્ષિત; સલામત કબજામાં
Insane	પાગલ; ગાંડું; દીવાનું
Insanitary	બિન-આરોગ્યપ્રદ; આરોગ્યને હાનિકારક; અસ્વચ્છ; ગંદું
Insecticide	જંતુનાશક

Insect-proof	जंतुरोधक
Insecurity	भिन-सलामती; असुरक्षितता
Insemination	वीर्यरोपण; वीर्यदान; वीर्यसेचन
In series	श्रेणीबद्ध
In-service training	सेवा-अंतर्गत तालीम; नोकरी अंतर्गत तालीम
Insidious	दगाभोर; कपटी; प्रपंची
Insight	सूझ; आंतरसूझ; डैयाउकलत
Insignia	विशेष चिह्न; अधिकार चिह्न
In situ	मूळ स्थाने
Insolence	उद्धताई; भेअदभी; तोछडाई
Insolvency	नादारी; देवाणुं; नादारपणुं; देवाणियापणुं
Insolvency Act	नादारी अधिनियम
Insolvent	नादार; देवाणियो
In specie	(१) वस्तुना रूपमां; वस्तु रूपे (२) सिक्कां; रोकडमां
Inspection	निरीक्षण; तपासणी
Inspection unit	निरीक्षण/तपासणी ऐकम
Installation	(१) स्थापन; गोठवणी (२) नियुक्ति
Installed capacity	स्थापित शक्ति/क्षमता
Instalment	हपतो
Instalment decree	(क.) हपतानुं हुकमनामुं
Instance	दृष्टांत; उदाहरण; दाखलो
In statu quo	यथावत्
Instigation	उशेरणी
Instinct	(जन्मजात) वृत्ति; सलज वृत्ति
Institute	संस्था; शिक्षण संस्था
Institution	संस्था
Institutional finance	संस्थागत नाशा-व्यवस्था; संस्थागत नाशां
Instruction	(१) सूचना; आदेश (२) प्रशिक्षण; तालीम
Instrument	(१) साधन; उपकरण; ओजार (२) (क.) दस्तावेज; लेख; पत्र; लभाण

Instrumentation	साधन विनियोग
Instrument of partition	(का.) वडेंयइली-जत; विभाजन-जत
Instrument of title	(का.) मालिकी दस्तावेज
Insubordination	आज्ञाभंग; अवज्ञा; नाकरमानी
In supersession of	- ने रद करीने
Insurable goods	वीमापात्र माल
Insurance	वीमो
Insurance policy	वीमा पोलिसी
Insurant (Insured person)	वीमो उतरावनार व्यकित; वीमो उतराव्यो होय तेवी व्यकित; वीमादार
Insurgency	विद्रोह; भणवो; विप्लव; भंड; राजद्रोह
Insurmountable	अलंधनीय; दुस्तर; पूभ कपटुं
Insurrection	राजद्रोह; भणवो; विद्रोह; विप्लव
Intact	अकबंध; यथावत्; अखंड
Intake capacity	समास-क्षमता; प्रवेश-क्षमता
Intangible assets	अमूर्त अस्कयामतो
Intangible property	अमूर्त मिलकत/संपत्ति
Integral	अभिन्न; अविभाज्य; अंगभूत; संपूर्ण
Integrated	संकलित; संघटित; समन्वित; ऐकीकृत; सुअथित
Integrated approach	समन्वित अभिगम
Integrated development	संकलित विकास
Integration	(१) ऐकीकरण; संघटन; समन्वय; संकलन (२) ऐकता; ऐक्य
Integrity	(१) पूर्णता; समग्रता; अपंडितता; अपंडता (२) सत्यनिष्ठा; सय्याई; प्रमाणिकता
Intellectual	(१) बौद्धिक; बुद्धिशाणी; बुद्धिविषयक; बुद्धिज्वी (२) बुद्धिमान व्यकित
Intelligence	(१) बातमी; माहिती; समाचार; भबर (२) बुद्धि; यतुराई; विचक्षणता
Intelligence Branch	बातमी शाखा
Intelligence Bureau	बातमी कार्यालय; गुप्तचर कार्यालय
Intelligence unit	बातमी ऐकम
Intelligentsia	बुद्धिज्वी वर्ग; शिक्षित वर्ग/समुदाय

Intelligible	સમજાય એવું; બુદ્ધિગ્રાહ્ય; બુદ્ધિગમ્ય
Intensity	તીવ્રતા; સઘનતા; ઘનિષ્ટતા
Intensive	સઘન; ઘનિષ્ટ; તીવ્ર
Intensive training	સઘન/ઘનિષ્ટ તાલીમ
Intent	આશય; હેતુ; ઈરાદો; ઉદ્દેશ
Intentionally and knowingly	ઈરાદાપૂર્વક અને જાણીબૂજીને
Interaction	પરસ્પર; અન્યોન્ય ક્રિયા; એકબીજા પર થતી અસર
Inter alia	બીજી બાબતોની સાથોસાથ
Intercaste marriage	આંતરજાતીય લગ્ન
Intercession	મધ્યસ્થતા; દરમિયાનગીરી
Interchange	આદાન-પ્રદાન; અદલાબદલી; વિનિમય; લેવડદેવડ
Intercom	આંતરિક ટેલિફોન વ્યવસ્થા
Inter-culture	આંતર-ખેતી/ખેડ
Inter-departmental	આંતરવિભાગીય; આંતરખાતાકીય
Inter-dependence	પરસ્પરાવલંબન; પારસ્પરિક અવલંબન
Interest	(૧) વ્યાજ (૨) હિત; હિતસંબંધ (૩) રસ; અભિરુચિ
Interest-bearing	વ્યાજ
Interest free loan	વ્યાજમુક્ત લોન
Interest payment order	વ્યાજ ચુકવણી હુકમ
Interference	હસ્તક્ષેપ; દખલ; દખલગીરી
Interim	વચગાળાનું; તત્પૂરતું
Interim relief	વચગાળાની રાહત
Interlocutory order	(કા.) દાવા દરમિયાન કરાયેલો હુકમ; વચલો/દરમિયાન હુકમ
Intermediary	(૧) દલાલ; વચલી વ્યક્તિ (૨) વચલું; મધ્યવર્તી
Intermediate	વચલું; મધ્યવર્તી; વચગાળાનું
Intermediate tenure holder	વચલો ખાતેદાર/કબજેદાર
Interpretation	(૧) અર્થઘટન (૨) દુભાષિયા કામગીરી; અનુવાદ
Interpreter	દુભાષિયો; અનુવાદક

Intermittent	તૂટકતૂટક; ખંડિત
In terms of	- માં; - ના રૂપમાં
Intern	નજરકેદ કરવું
Internal	આંતરિક; અંદરનું; અંતર્ગત
Internal marking	આંતરિક ગુણાંકન
International	આંતરરાષ્ટ્રીય
Internee	(૧) નજરકેદ કરાયેલી વ્યક્તિ; નજરકેદી (૨) નિવાસી તબીબ વિદ્યાર્થી
Internment	નજરકેદ
Internship	ફરજિયાત મુકામી સેવા
Interpleader suit	(કા.) પરસ્પર વિરોધી દાવો
Interpolation	ક્ષેપક; પ્રક્ષેપ
Interrogatory	પ્રશ્નાવલિ
Interruption	વિક્ષેપ; ખલેલ; અંતરાય; તૂટ
Interruption in service	સેવામાં તૂટ; નોકરીમાં તૂટ
Inter-se	અંદરોઅંદર; માંહોમાંહે
Inter-se seniority	પારસ્પરિક/અંદરોઅંદરની/માંહોમાંહેની પ્રવરતા/ સિનિયોરિટી
Inter-state debt settlement	આંતરરાજ્ય દેવાં-પતાવટ
Intervene	(૧) વચ્ચે પડવું; દરમિયાનગીરી કરવી (૨) હસ્તક્ષેપ કરવો; દખલ કરવી
Intervention	(૧) દરમિયાનગીરી (૨) હસ્તક્ષેપ; દખલ
Interview	રૂબરૂ મુલાકાત
Intestate	(કા.) બિન-વસિયતી
Intestate property	(કા.) બિન-વસિયતી મિલકત
Intimation	જાણ; માહિતી; ખબર
Intimidation	ધમકી; ડરામણી; ધાકધમકી
Intolerable	અસહ્ય; દુઃસહ
Intolerance	અસહિષ્ણુતા
In toto	સંપૂર્ણપણે; સમગ્રતયા
Intoxication	કેફ; નશો; માદકતા
Intractable disease	અસાધ્ય રોગ
Intramural employment	જેલ-રોજગાર
In transit	માર્ગમાં; રસ્તામાં; (માલની) હેરફેર દરમિયાન

Intra Uterine Contraceptive Device (I.U.C.D)	ગર્ભનિરોધક આંકડી
Intravenous injection	નસમાં ઇન્જેક્શન
Intra vires	(કા.) કાયદેસર; સત્તાનુસાર; સાધિકાર
Intricacy	ગૂંચવણ; જટિલતા; અટપટાપણું
Intrigue	કાવતરું; ષડ્યંત્ર; પ્રપંચ; છળ
Intrinsic value	વાસ્તવિક મૂલ્ય; અંતર્ગત મૂલ્ય
Introduction	(૧) રજૂઆત (૨) પ્રારંભ; શરૂઆત (૩) પ્રસ્તાવના (૪) પરિચય; ઓળખાણ
Introductory	પ્રાસ્તાવિક; પરિચયાત્મક
Introspection	આત્મનિરીક્ષણ; આત્મખોજ
Introvert	અંતર્મુખ
Intruder	ઘૂસણખોર; અનધિકાર પ્રવેશ કરનાર
Invader	આક્રમણકાર; હુમલાખોર
Invalid	(૧) અશક્ત; નિર્બળ (૨) (કા.) ગેરકાયદે; અમાન્ય
Invalidate	(કા.) ગેરકાયદે/અમાન્ય ઠરાવવું
Invalid pension	અશક્તતા પેન્શન/નિવૃત્તિવેતન
Invariably	અચૂકપણે; નિરપવાદરૂપે
Inventory	(૧) સૂચિ; યાદી (૨) માલસૂચિ; માલયાદી
Invest	(૧) મૂડી-રોકાણ કરવું; (૨) (કા.) નિયુક્તિ કરવી; સત્તા આપવી
Investigation	તપાસ; શોધ-તપાસ
Investment	મૂડીરોકાણ
Invigilator	નિરીક્ષક
In virtue of	- ને કારણે; - ને આધારે; - ની રૂએ
In vogue	પ્રચલિત; લોકપ્રચલિત
In voice	ભરતિયું
Involve	(૧) સમાવિષ્ટ કરવું; -માં ગર્ભિત હોવું (૨) સંડોવવું
Invulnerable	અભેદ
Inward register	આવક રજિસ્ટર

Ipsa facto	આપોઆપ; આપમેળે; સ્વતઃ
Irksome	કંટાળાજનક; ત્રાસદાયક; થકવી નાંખે એવું
Irrecoverable	વસૂલ ન થઈ શકે તેવું; બિન-વસૂલાતપાત્ર
Irregular employment	અનિયમિત રોજગાર
Irrelevant	અસંગત; અસંબંધ; અપ્રસ્તુત
Irreparable	(૧) સમારકામ/મરામત ન થઈ શકે તેવું (૨) નુકસાન ભરપાઈ ન થઈ શકે તેવું
Irrespective of	- ને લક્ષમાં લીધા વિના; ગમે તે હોય એ છતાં
Irresponsibility	બેજવાબદારી
Irrevocable	અટલ; ફેરફાર ન કરી શકાય એવું
Irrigated area	સિંચિત વિસ્તાર; પિયત વિસ્તાર
Irrigation	સિંચાઈ
Irrigation potential	સિંચાઈ શક્તિ
Irrigation project	સિંચાઈ પરિયોજના
Isolate	છૂટું/અલગ પાડી દેવું
Isolation word	(ચેપી રોગના દર્દીઓ માટેનો) અલગ/અલાયદો વોર્ડ
Issue	(૧) કાઢી આપવું; રવાના કરવું; મોકલવું; બહાર પાડવું (૨) રવાનગી (૩) વિષય; મુદ્દો
Issure branch	રવાનગી શાખા
Issued capital	માગી મૂડી; ઈશ્યુ કરેલી મૂડી
Issue price	રવાનગી કિંમત
Itemized Appropriation	બાબતવાર વિનિયોગ
Itemwise	બાબતવાર; મુદ્દાવાર
Itinerary	(૧) પ્રવાસ-કાર્યક્રમ (૨) માર્ગ-સૂચિ; માર્ગ-નિર્દેશિકા

J

Jail જેલ; કેદખાનું	
Jeopardize	જોખમ/સંકટમાં મૂકવું
Job	(૧) કામ; કાર્ય; કામગીરી; નોકરી; રોજગાર (૨) છૂટક/પરચૂરણ કામ
Job assignment	કાર્ય-સોંપણી; કામની સોંપણી
Job course	રોજગાર/વ્યવસાય અભ્યાસક્રમ

Job opportunity	રોજગાર/નોકરીની તક
Job-orientation training	વ્યવસાયલક્ષી/રોજગારલક્ષી તાલીમ
Job prospects	રોજગાર શક્યતા
Job seeker	રોજગારવાંછુ
Job work	(૧) પરચૂરણ/છૂટક કામ (૨) પ્રત્યક્ષ કામ
Joinder	જોડાણ
Joining date	(ફરજ પર) હાજર થવાની તારીખ
Joining period	(ફરજ પર) હાજર થવાની મુદત
Joint and several liability	સંયુક્ત અને વ્યક્તિગત જવાબદારી
Joint capital	સંયુક્ત મૂડી
Joint family	સંયુક્ત કુટુંબ
Joint farming	સંયુક્ત ખેતી; મજિયારી ખેતી
Jointly and severally	સંયુક્ત અને વ્યક્તિગત રીતે; એકામતે એકાજથે
Joint ownership	સંયુક્ત માલિકી
Jointure	(કા.) સ્ત્રીધન; પલ્લું; વિધવા-ધન
Joint venture	સંયુક્ત સાહસ
Jotting book	ટાંચણપોથી
Journal	(૧) રોજમેળ; દૈનિક; આવરો; રોજનામું (૨) સામયિક
Journalism	પત્રકારત્વ
Journalist	પત્રકાર
Journey on tour	ફેરણી પ્રવાસ
Jubilee	જયંતી-મહોત્સવ
Judge made law	(કા.) પૂર્વ-નિર્ણયાશ્રિત કાયદો
Judgement	(કા.) ચુકાદો; ફેસલો; નિર્ણય
Judgment by default	(કા.) ગેરહાજરીમાં ચુકાદો
Judgement creditor	હુકમનામી લેણદાર
Judgement debt	હુકમનામી દેવું; નિર્ણીત દેવું
Judgement debtor	હુકમનામી દેણદાર/કરજદાર
Judgement nisi	પ્રારંભિક ચુકાદો
Judgement on admission	કબૂલાતી ચુકાદો
Judgement with costs	ખર્ચ સાથે ચુકાદો
Judicature	(૧) અદાલત; કોર્ટ (૨) ન્યાયતંત્ર (૩) ન્યાયાધીશગણ

Judicial	અદાલતી; ન્યાયને લગતું; ન્યાયસંબંધી
Judicial custody	અદાલતનો કબજો; અદાલતી જાપ્તો
Judicial lock-up	અદાલતી કાચી જેલ
Judicial Panchayat	ન્યાય પંચાયત
Judicial power	અદાલતી/ન્યાયિક સત્તા
Judicial precedent	અદાલતી / ન્યાયિક પૂર્વદષ્ટાંત; ન્યાયિક પૂર્વ-નિર્ણય
Judicial probe	અદાલતી/ન્યાયિક તપાસ
Judicial proceedings	અદાલતી કાર્યવાહી
Judicial sentence	અદાલતે કરેલી સજા
Judicial separation	આંશિક લગ્નવિચ્છેદ; કોર્ટના હુકમથી પૃથકનિવાસ
Judiciary	(૧) ન્યાયતંત્ર (૨) ન્યાયાધીશગણ
Jugglery of words	શબ્દજાળ; શબ્દપ્રપંચ
Jump	કુદાવેલો પગાર-વધારો; અતિક્રમિત/અક્રમિક પગાર-વધારો (પગાર ઠરાવણીની બાબતમાં)
Junior	જુનિયર; અવર
Jurisdiction	હકૂમત; અધિકારક્ષેત્ર; ક્ષેત્રાધિકાર
Jurisprudence	ન્યાયશાસ્ત્ર; કાયદાશાસ્ત્ર
Justa causa	ન્યાય/ન્યાયસંગત/ન્યાયોચિત કારણ
Justice	(૧) ન્યાય (૨) ન્યાયમૂર્તિ
Justifiable	વાજબી ઠરાવી શકાય તેવું; ન્યાયોચિત; ન્યાય
Justifiable homicide	ન્યાયક્ષમ્ય મનુષ્યવધ
Justification	વાજબીપણું; સમર્થન
Justify	વાજબી ઠરાવવું; સમર્થન કરવું
Juvenile	(૧) બાળક; કિશોર; બાળ (૨) બાળક/કિશોરને લગતું
Juvenile convict	બાળ/કિશોર ગુનેગાર
Juvenile court	બાળ અદાલત; બાળ ન્યાયાલય
Juvenile delinquency	બાળ ગુનાખોરી/ગુનાવૃત્તિ

K

Keelage	વહાણવેરો
Keen competition	તીવ્ર સ્પર્ધા/હરીફાઈ
Keen prices	ખૂબ નીચા ભાવ
Keepsake	(૧) સંભારણું; સ્મૃતિચિહ્ન (૨) ભેટ-પુસ્તક

Key-board	કળપટ
Key industry	ચાવીરૂપ/આધારરૂપ ઉદ્યોગ
Keynote	પ્રધાનસૂર; મુખ્ય વિચાર/ મુદ્દો
Key-word	સાંકેતિક/સૂચક શબ્દ
Khadi and Village Industries Board	ખાદી અને ગ્રામોદ્યોગ બોર્ડ
Khana Sumari	ખાના-સુમારી; ઘરોની (વસ્તી) ગણતરી
Khar Land Development Board	ખાર જમીન વિકાસ બોર્ડ
Khar land reclamation	ખાર જમીન નવપ્રાપ્તિ
Kidnapping	અપહરણ
Kiln	ભટ્ટો
Kinder Garten	શિશુ બાળવાડી; બાલમંદિર
Kinship	(૧) સગપણ; સંબંધ (૨) સમાનતા; સામ્ય
Kitbox	સાધનપેટી; ઓજારપેટી
Kitchen garden	આંગણ-શાકવાડી
Knack	કુનેહ; હથોટી
Know-how	વિશેષ જાણકારી
Knowingly and unlawfully	જાણીબૂજીને અને ગેરકાયદે
Knowledgeable person	જાણકાર; વિદ્વાન

L

Label	લેબલ; નામપટ્ટી
Laboratory	પ્રયોગશાળા
Laborious	શ્રમસાધ્ય; કપરું
Labour	(૧) કામદાર; કામદારવર્ગ; મજૂરવર્ગ (૨) મજૂરી; શ્રમ (૩) પ્રસવ; પ્રસવ-વેદના
Labour Advisory Board	કામદાર સલાહકાર મંડળ/ બોર્ડ
Labour camp	શ્રમ શિબિર
Labour charges	મજૂરી

Labour class	કામદારવર્ગ; મજૂરવર્ગ
Labour contract	મજૂરી-કન્ટ્રાક્ટ; શ્રમ-કન્ટ્રાક્ટ; મજૂરીનો ઠેકો
Labour co-operative	કામદાર/મજૂર સહકારી મંડળી
Labour Court	મજૂર/શ્રમ અદાલત
Labour dispute	કામદાર તકરાર/વિવાદ
Labourer	કામદાર; મજૂર; શ્રમજીવી
Labour institute	મજૂર સંસ્થા
Labour intensive scheme	શ્રમપ્રધાન યોજના
Labour Ministry	શ્રમ મંત્રાલય
Labour mobility	કામદાર ગતિશીલતા
Labour Saving Device	શ્રમ બચાવ સાધન/ઉપાય
Labour Union	મજૂર મહાજન; કામદાર/મજૂર સંઘ
Labour unrest	કામદાર અશાંતિ
Labour welfare	કામદાર/મજૂર કલ્યાણ
Labyrinth	(૧) ભુલભલામણી (૨) જટિલ સમસ્યા; અટપટી/ગૂંચવણભરી પરિસ્થિતિ
Lac	(૧) લાખ (૨) લાખ (સો હજાર); લક્ષ
Lacerated wound	ચિરાયેલો ઘા
Laches	(૧) ઉપેક્ષા; ગફલત (૨) બિનજરૂરી ઢીલ; અનુચિત વિલંબ; દીર્ઘસૂત્રતા (૩) ગુનાહિત બેદરકારી
Lacquer	(૧) લાખકામ (૨) રોગાન; વાનિર્શ
Lacuna	(૧) ખાલી જગ્યા; છિદ્ર (૨) ખૂટતો ભાગ; ત્રુટિ; ક્ષતિ
Lacustrine fisheries	સરોવરી મત્સ્ય-ઉદ્યોગ
Lading charges	બંદરી ચઢામણ
Lag	(૧) મંદતા; વિલંબ; પાછળ રહી જવું તે (૨) ઊણપ; ન્યૂનતા; ક્ષતિ
Laissez Faire Policy	મુક્તનીતિ
Lame duck	(૧) દેવાણિયો; નાદાર (૨) (છેલ્લી ચૂંટણીમાં ફરી ન ચૂંટાવાને કારણે) વિદાય લેતા સભ્ય (૩) અશક્ત/અસમર્થ વ્યક્તિ

Lame duck session	વિદાયસત્ર
Land acquisition	જમીન સંપાદન; ભૂમિ સંપ્રાપ્તિ
Land acquisition survey	જમીન સંપાદન મોજણી
Land ceiling	જમીન ટોચમર્યાદા
Land Development Bank	જમીન વિકાસ બેંક
Landed property	જમીન-મિલકત; સ્થાવર મિલકત
Landfall point	ભૂમિબિંદુ
Land held in fee simple	વાંટો; બિનશરતી/અઘાટ જમીન
Land holder	જમીન ખાતેદાર
Land holding	જમીન ખાતું
Land improvement	જમીન-સુધારણા
Landing	(૧) ઉતરામણ; ઉતરાણ (૨) ઉતરાણ સ્થળ; ધક્કો
Landing charges	બંદરી ઉતરામણ; ઉતરામણ ખર્ચ
Landing strip	ઉતરાણ-પટ્ટી
Land lease	જમીન-પટ્ટો
Landless labourer	ભૂમિહીન મજૂર; જમીનવિહોણો મજૂર
Land-locked area	જમીનબદ્ધ વિસ્તાર; સમુદ્રથી દૂરનો વિસ્તાર
Landlord	(૧) જમીન માલિક; જમીનદાર (૨) મકાન માલિક
Land mark	(૧) સીમા ચિહ્ન; સરહદ નિશાન (૨) ઐતિહાસિક ઘટના; વિશિષ્ટ પ્રસંગ
Land mortgage	જમીન ગીરો
Land owner	જમીનમાલિક
Land reclamation	જમીનની નવપ્રાપ્તિ/નવસાધના
Land record	જમીન દફતર; જમીન રેકર્ડ
Land reform	જમીન સુધારા
Land registration fee	જમીન નોંધણી ફી
Land revenue	જમીન મહેસૂલ; વિઘોટી
Land revenue assessment	જમીન મહેસૂલ આકારણી
Land Revenue Tribunal	જમીન મહેસૂલ પંચ
Landscape	(૧) ભૂમિદૃશ્ય; સ્થળ દૃશ્ય (૨) પ્રાકૃતિક દૃશ્ય (૩) પ્રકૃતિ ચિત્ર

Land settlement	જમાબંદી
Land simple	અઘાટ જમીન
Land survey	જમીન મોજણી
Land tenure	જમીન હક/ભોગવટાહક; જમીન સત્તાપ્રકાર
Land tenure abolition	જમીન હક નાબૂદી; જમીન સત્તા-પ્રકાર નાબૂદી
Land to tiller	ખેડે તેની જમીન
Land utilization	જમીન ઉપયોગ
Land Watered from wells	કુવેતર જમીન
Language proficiency	ભાષા-પ્રાવીણ્ય
Lapse	(૧) ચૂક; ભૂલ; સ્ખલન; ત્રુટિ (૨) રદ થવું; મુદત વીતી જવી (૩) (સમયની બાબતમાં) પસાર/વ્યતીત થવું; વીતવું
Lapsed grant	રદ થયેલ અનુદાન
Larcenous intent	ચોરીનો ઉદ્દેશ્ય/આશય/ઈરાદો
Larceny	ચોરી
Large-scale industry	મોટા પાયાનો ઉદ્યોગ; મોટો ઉદ્યોગ
Large-sized Agricultural Multipurpose Society	મોટી કૃષિ બહુલક્ષી મંડળી
Lassitude	શિથિલતા; મંદતા; ઢીલાપણું
Last pay certificate	છેલ્લા પગારનો દાખલો; અંતિમ પગાર પ્રમાણપત્ર
Late crop	પાછોતરો પાક
Late duty	સમયોત્તર ફરજ/કામગીરી; નિયત સમય પછીની ફરજ/કામગીરી
Late news	તાજા સમાચાર
Latent	અપ્રગટ; અંતર્ગત; અવ્યક્ત; ગર્ભિત
Lateral	બાજુ; બાજુ પરનું; પાર્શ્વ; પાર્શ્વીય
Lateral root	પાર્શ્વમૂળ; ઉપમૂળ
Laterite soil	લાલ માટી
Lathe	(૧) ખરાદ; સંઘાડો; લેથ (૨) ચાકડો; ચાક
Latitude	(૧) અક્ષાંશ (૨) ઉદારતા; છૂટછાટ (૩) વ્યાપ; ક્ષેત્ર; વિસ્તાર

Latter half	ઉત્તરાર્ધ
Lattice	જાળી
Laudable	પ્રશંસનીય; સ્તુત્ય
Launch	(૧) લોન્ચ; વિહાર-નૌકા (૨) (હોડી કે વહાણ) પાણીમાં તરતું મૂકવું (૩) (યોજનાનો) આરંભ કરવો; શરૂ કરવું
Lavatory	શૌચાલય
Lavish	(૧) ઉડાઉ (૨) અનહદ; પુષ્કળ
Law	(૧) કાયદો; કાનૂન (૨) નિયમ; સિદ્ધાંત
Law and order	કાયદો અને વ્યવસ્થા
Lawful	કાયદેસર; કાયદામાન્ય
Lawlessness	અરાજકતા; અવ્યવસ્થા; અંધેર
Law point	કાનૂની મુદ્દો
Lawyer	વકીલ; ધારાશાસ્ત્રી
Lax	શિથિલ; બેદરકાર; પ્રમાદી
Laxity	શિથિલતા; પ્રમાદ
Laying house	ઈંડા-સેવનગૃહ
Lay-off	ફરજિયાત અસ્થાયી કામ છુટ્ટી/કાર્યમુક્તિ; લે-ઓફ
Layout	(૧) નકશો; રેખાંકન (૨) રચના; ગોઠવણી
Lazaretto for animals	રોગી પશુ માટે વાડો
Lead bank	અગ્રણી બેંક; મુખ્યબેંક
Leader drain	મુખ્ય નાળું
Leaderette	લઘુ અગ્રલેખ
Leading case	દૃષ્ટાંતરૂપ કેસ
Leading question	સૂચક પ્રશ્ન
Lead story	મુખ્ય સમાચાર
Leaflet	પત્રિકા
Leak	(૧) ચૂવું; ગળવું; ટપકવું; ઝમવું (૨) રહસ્ય પ્રગટ થવું; ભેદ છતો થવો; વાત ફૂટી જવી; ખાનગી વાત બહાર આવવી (૩) કાણું; છિદ્ર; ચૂવો

Leakage of question paper	પ્રશ્નપત્ર ફૂટી જવો તે
Leak-proof	ચૂંકે નહિ તેવું; ચૂંકારહિત
Lean year	અછતનું વર્ષ; નબળું વર્ષ
Learner's licence	શિખાઉ લાઈસન્સ/ પરવાનો; કાચું લાઈસન્સ; કાચો પરવાનો
Learning by doing	કાર્ય દ્વારા શિક્ષણ; ક્રિયામૂલક શિક્ષણ
Lease	(૧) પટો; ભાડાપટો (૨) પટો કરી આપવો
Lease hold	(૧) પટે ધારણ કરેલી જમીન; પટાની જમીન (૨) પટાનું; પટેથી/પટે ધારણ કરેલું
Lease holder	પટેદાર; પટેથી ધારણ કરનાર
Lease hold mortgage	પટા-ગીરો; પટેથી ધારણ કરેલ ગીરો
Leather tanning	ચામડું કમાવવું/પકાવવું તે; ચામડા-કમાવણી
Leave	રજા
Leave account	રજા હિસાબ
Leave licence	અનુમતિ અને લાઈસન્સ/પરવાનો
Leave due	જમા રજા
Leave not due	બિન-જમા રજા
Leave of absence	ગેરહાજરીની રજા
Leave on average pay	સરેરાશ પગારની રજા
Leave on full pay	પૂરા પગારની રજા
Leave on half average pay	અર્ધ-સરેરાશ પગારની રજા
Leave on half pay	અર્ધ-પગારી રજા
Leave on medical ground	તબીબી કારણસર રજા
Leave on private affairs	અંગત કામે/કારણસર રજા
Leave reserve	રજા-અનામત કર્મચારી
Leave salary	રજા પગાર
Leave without pay	બિન-પગારી રજા
Leave with pay	પગાર સાથેની રજા
Leavings	(૧) અવશેષ; શેષ (૨) કચરો (૩) એકું; છાંડેલું
Lechery	લંપટતા
Lecture room	વ્યાખ્યાન ખંડ

Lecture series	व्याख्यान श्रेणी; व्याख्यानमाणा
Ledger	आतावडी
Ledger reconciliation sheet	आतामेण पत्रक
Leftist	डाबेरी; उद्दाम
Legacy	(का.) वारसो; वसियत वारसो; बापीको वारसो
Legal	कानूनी; कायदाकीय; कायदेसर
Legal adjudication	कायदेसर न्यायनिर्णय
Legal aid	कानूनी सहाय
Legalisation	कानूनीकरण; कायदेसर बनाववुं/ठराववुं ते; कायदामान्य करवुं ते
Legality	कायदेसरता
Legal pariance	कायदान्ती भाषा
Legal point	कानूनी मुद्दो/भाबत
Legal parctitioner	वकील; कायदा-व्यवसायी
Legal remedy	कानूनी उपाय
Legal tender	कायदेसर चलण; कायदामान्य चलण
Legal tender coin	कायदेसर चलण्णी सिक्को
Legate	(१) दूत; राजदूत; प्रतिनिधि (२) (वसियती) वारसो आपवो
Legation	दूतावास
Legend	(१) नोध; समजूती (२) दंतकथा; किंवदंती; लोकवायका (३) मुद्रालेख; सिक्का परनुं लभाण
Legible	सुवाच्य
Legislation	(१) विधान; कायदो; कानून; धारो (२) कायदो घडवो
Legislation Branch	विधानशाखा
Legislative	वैधानिक; धाराकीय
Legislative Assembly	विधानसभा
Legislative Assembly Hall	विधानसभा गृह
Legislative Assembly Secretariat	विधानसभा सचिवालय
Legislative Council	विधान परिषद
Legislative prerogative	वैधानिक विशेषाधिकार

Legislator	(૧) કાયદો ઘડનાર (૨) વિધાનમંડળનો સભ્ય
Legislature	વિધાનમંડળ
Legitimacy	(૧) કાયદેસરતા; કાયદેસરપણું (૨) ઔચિત્ય; વાજબીપણું (૩) ઔરસતા
Legitimate	(૧) કાનૂની; કાયદેસર (૨) યોગ્ય; ઉચિત; વાજબી; ન્યાય્ય (૩) ઔરસ
Legitimate son	ઔરસપુત્ર
Lender	ધીરધાર કરનાર; શાહુકાર; શરાફ
Length of service	નોકરીનો ગાળો; નોકરીની મુદત
Leniency	ઉદારતા
Leper	રક્તપિત્તિયો; રક્તપિત્તનો રોગી; પતિયો
Leprosy	રક્તપિત્ત; ગળતો કોઢ; કુષ્ઠ રોગ
Lessee	પટે લેનાર/રાખનાર
Lessor	પટે દેનાર/આપનાર
Let	(૧) ભાડે આપવું (૨) પટે આપવું
Lethal weapon	ઘાતક/પ્રાણઘાતક હથિયાર
Lethargy	શિથિલતા; નિષ્ક્રિયતા; ઉદાસીનતા
Let out land	સાંચવું; જમીન સાંચે આપવી
Letter-head	નામ-સરનામા પત્ર
Letter of acceptance	સ્વીકૃતિપત્ર; સ્વીકારપત્ર
Letter of administration	વહીવટી-પત્ર
Letter of advice	સૂચનાપત્ર
Letter of allotment	ફાળવણીપત્ર
Letter of attorney	મુખત્યારનામું
Letter of authority	અધિકારપત્ર
Letter of credit	શાખપત્ર
Letter of exchange	હૂંડી; વિનિમય-પત્ર
Letter of hypothecation	સાનગીરો-પત્ર
Letter of indemnity	ક્ષતિપૂર્તિ-બાંધધરી પત્ર
Letter of intent	ઈરાદાપત્ર

Letter of introduction	ઓળખાણપત્ર; પરિચયપત્ર
Letter-press	અક્ષર-મુદ્રણ
Letters patent	અધિકાર-પત્ર; એકાધિકાર-પત્ર
Letting value	ભાડા-કિંમત/મૂલ્ય
Leucoderma	શ્વેતકુષ્ઠ; કોઠ
Level crossing	રેલવે ફાટક
Levy	(૧) લેવી; કર; વસૂલાત (૨) લેવી નાખવી; કર નાખવો; વસૂલ કરવું
Lexicographer	કોશકાર
Laxicon	શબ્દકોશ
Ley	ઘાસિયા જમીન; ગોચર
Liability	(૧) જવાબદારી (૨) આર્થિક જુમ્મેદારી; કરજ (૩) સંભાવના
Liable	જવાબદાર; પાત્ર
Liaison	સંપર્ક
Libel	બદનક્ષી; બદનક્ષીકારક લખાણ
Liberal	(૧) ઉદાર (૨) ઉદારમતવાદી; વિનીત
Liberalism	ઉદારમતવાદ
Library	ગ્રંથાલય; પુસ્તકાલય
Library science	ગ્રંથાલય વિજ્ઞાન
Licence	(૧) લાઇસન્સ; પરવાનો (૨) સ્વચ્છંદ; સ્વેચ્છાચાર
Licence holder	પરવાનાદાર; પરવાનો/લાઇસન્સ ધરાવનાર
Licensee	પરવાનાદાર; પરવાનો/લાઇસન્સ ધરાવનાર
Licentious	સ્વચ્છંદી; સ્વેચ્છાચારી
Lien	ધારણાધિકાર
Life and property	જાનમાલ
Life annuity	આજીવન વાર્ષિકી; જિંદગી પર્યંતનું વર્ષાસન
Life boat	જીવનરક્ષા નૌકા
Lifebuoy	રક્ષક બોયું
Life certificate	હયાતી પ્રમાણપત્ર; હયાતીનો દાખલો
Life convict	જન્મટીપનો કેદી

Life expectancy	સંભવિત/અપેક્ષિત આયુષ્ય; આયુસંભાવના
Life imprisonment	જન્મટીપ; આજીવન કેદ
Life Insurance	જીવન વીમો
Life member	આજીવન સભ્ય
Lift	(૧) લિફ્ટ (૨) ઉદ્ધવહન; ઉપાડવું; ઊંચે ઉઠાવવું (૩) સહાય; મદદ (૪) ચડતી માટે મદદ કરવી (૫) ઉઠાંતરી કરવી
Lift irrigation	પંપસિંચાઈ; ઉદ્ધવહન સિંચાઈ
Lighter	માલહોડી; માલવાહક હોડી
Lighterage	માલહોડી ભાડું; ઉતરામણ ભાડું; વહાણમાંથી માલ હોડી પર ચઢાવવા-ઉતારવાનું ભાડું
Lighthouse	દીવાદાંડી
Lightning strike	વીજળિક હડતાળ; અણધારી/ઓચિંતી હડતાળ
Limitation	(૧) હદ; મર્યાદા; સીમા (૨) સીમા-નિર્ધારણ (૩) ઊણપ; ક્યાશ; ન્યૂનતા (૪) મુદત
Lineage	વંશપરંપરા; કુળપરંપરા; પેઢી; વંશ; કુળ
Lineal	વંશપરંપરાગત; પેઢીગત; રેખીય; રૈખિક
Lined field channel	પાકા ધોરિયા
Line Guard	પાઈપ ચોકિયાત; લાઈન ચોકિયાત
Line of action	લેવાનાં પગલાં; કાર્યવાહીનું સ્વરૂપ
Line of demarcation	સીમા-રેખા; ભેદ-રેખા
Lingua franca	લોકભાષા; સંપર્કભાષા; આંતરપ્રાદેશિક ભાષા
Linguist	(૧) ભાષાવિજ્ઞાની; ભાષાશાસ્ત્રી (૨) બહુભાષાવિદ
Linguistic acculturation	ભાષાકીય સંસ્કૃતિ-સંક્રમણ; ભાષાકીય સાંસ્કૃતિક આદાન-પ્રદાન
Linguistic fanaticism	ભાષાકીય ઝનૂન
Linguistic minorities	ભાષાકીય લઘુમતીઓ; ભાષાગત લઘુમતીઓ
Lining	અસ્તર

Link language	કડીભાષા; સંપર્ક ભાષા
Link road	કડી-માર્ગ
Lintel	ઓતરંગ; બારસાબનો ઉપલો ભાગ; લિંટલ
Lion show	સિંહદર્શન
Liquid assets	રોકડ અસ્કયામત/પૂંજી/મતા
Liquidate	(૧) દેવું ભરપાઈ કરવું/ચૂકતે કરવું; પતાવવું; પતાવટ કરવી (૨) સમેટી લેવું; ફડયામાં લઈ જવું; બંધ/સમાપ્ત કરવું (૩) નિર્ધારિત કરવું (૪) ખતમ કરવું
Liquidated demand	નિર્ધારિત માગ/માગણી
Liquidation	(૧) ફડયો (૨) દેવાની ચુકવણી; પતવણી; પતાવટ (૩) નિર્ધારણ
Liquidation of damages	નુકસાનીની પતવણી
Liquidation of debts	દેવાંની ચુકવણી
Liquidity	રોકડપણું; તરલતા
Liquor	દારૂ; મદ્ય
List	(૧) યાદી; સૂચિ (૨) યાદી તૈયાર કરવી
Literacy	અક્ષરજ્ઞાન
Literal interpretation	શાબ્દિક/શબ્દશઃ અર્થઘટન
Literate	ભણેલું; અક્ષરજ્ઞાન ધરાવનાર
Lithography	શિલામુદ્રણ
Litigant	દાવાદાર; દાવો માંડનાર; વાદી; ન્યાયાર્થી
Litigation	(૧) દાવાકામ; દાવાબાજી; દાવો; મુકદ્દમો; ખટલો (૨) દાવો માંડવો
Live assets	વેચાણપાત્ર અસ્કયામત
Live fence	લીલી વાડ; થોરની વાડ
Live register	(૧) ચાલુ રજિસ્ટર/પત્રક (૨) ઉમેદવાર રજિસ્ટર (૩) ખાલી જગ્યા રજિસ્ટર

Livery	(૧) ગણવેશ; પોશાક (૨) કાયદેસર મિલકત-સોંપણી
Livestock	પશુધન
Live storage water	રોજના ઉપયોગનો જલસંગ્રહ
Living wages	નિર્વાહ વેતન
Load	(૧) ભાર; બોજ; વજન (૨) ભાર/બોજ લાદવો; માલ ચઢાવવો/ભરવો
Load capacity	ભાર-ક્ષમતા
Loading charges	લદામણ ખર્ચ
Loamy soil	ગોરાડુ જમીન; ગોરાડુ માટી
Loan and advance	લોન અને પેશગી
Loanee	લોન લેનાર
Loan service	ઉછીની સેવા
Lobby	(૧) પરસાળ (૨) (વિધાનસભા/સંસદમાં) લોબી; અગ્રખંડ; ગોષ્ઠિખંડ (૩) વગદાર જૂથ; લોબી
Local	સ્થાનિક
Local administration	સ્થાનિક વહીવટ
Local audit	સ્થાનિક હિસાબ-તપાસણી
Local Board	સ્થાનિક બોર્ડ/મંડળ
Local body	સ્થાનિક સંસ્થા/મંડળ
Local Crime and Intelligence Branch	સ્થાનિક ગુના અને ખાતમી શાખા
Local Fund Account	સ્થાનિક નિધિ હિસાબ
Local Self Government	સ્થાનિક સ્વરાજ્ય
Locate	(૧) સ્થાન નિર્ધારિત કરવું; સ્થાન દર્શાવવું; જગ્યા દર્શાવવી; પત્તો મેળવવો; - ની ચોક્કસ જગ્યા શોધી કાઢવી/નક્કી કરવી (૨) કોઈ જગ્યાએ આવેલું હોવું; કોઈ જગ્યાએ સ્થાપિત હોવું/કરવું
Location	(૧) સ્થાન; સ્થળ; જગ્યા (૨) સ્થાન નિર્ધારણ
Lock-gate	જલબંધક દ્વાર; લોક-ગેટ

Lockout	તાળાબંધી
Lock-up	કાચી જેલ
Loco price	ગોદામ કિંમત
Locus standi	(૧) (કા.) કાયદેસર માન્ય સ્થિતિ/સ્થાનાધિકાર (૨) હસ્તક્ષેપ કરવાનો હક/અધિકાર (૩) કોર્ટમાં હાજર થવાનો હક/અધિકાર
Lodging house	નિવાસગૃહ; આવાસગૃહ; પ્રવાસી ભવન
Loft	માળિયું
Log book	કાર્ય રોજનીશી; કામગીરી બુક; કામ નોંધપોથી
Longevity	દીર્ઘાયુષ્ય; આવરદા
Long range planning	લાંબા ગાળાનું આયોજન
Long staple cotton	દીર્ઘતંતુ કપાસ
Long term finance	લાંબી મુદતનું ધિરાણ; લાંબી મુદતની નાણા-વ્યવસ્થા
Look notice	તપાસ નોટિસ
Loom	(૧) સાળ (૨) હલેસાનો દંડો
Loop	(૧) પાશ; ગાળો; ફાંસો (૨) (ગર્ભનિરોધક) આંકડી
Lop-sided development	એકાંગી વિકાસ
Loss in transit	હેરફેર દરમિયાન થયેલ નુકસાન/પડેલ ઘટ
Loss of private Practice allowance	ખાનગી વ્યવસાયબંધી ભથ્થું
Lounge	વિશ્રામખંડ
Lower age limit	નીચલી વયમર્યાદા
Lower court	નીચલી અદાલત
Lower House	(સંસદનું) નીચલું ગૃહ; લોકસભા
Low Income Group Housing Scheme	ઓછી આવક-જૂથ આવાસન યોજના
Low-lying area	નીચાણવાળો વિસ્તાર
Lubricant	ઊંજણ
Luggage	સામાન
Lunatic asylum	પાગલખાનું; ગાંડાની ઈસ્પિતાલ; મનરોગ ચિકિત્સાગૃહ

Lump sum

Major irrigation

Lump sum

ઊંચક/સામટી રકમ

Lurking house trespass

છૂપો ગુનાહિત/ગેરકાયદે ગૃહપ્રવેશ

Luxury goods

મોજશોખની ચીજો/વસ્તુઓ

M

Machine

યંત્ર; સંચો; મશીન

Machinery of Government

સરકારી તંત્ર

Machine tools

યંત્ર-ઓજાર

Macro level planning

બૃહદસ્તરીય આયોજન

Magazine

(૧) સ્ફોટક-ભંડાર; દારૂગોળા ભંડાર

(૨) સામયિક

(૩) (બંદૂક, વગેરેમાં) ગોળી રાખવાની જગ્યા

Magic Remedies Act

જાદુઈ ઈલાજ અધિનિયમ

Magnitude

(૧) પરિમાણ; માત્રા; કદ

(૨) મહત્ત્વ

(૩) વ્યાપ; વિસ્તાર

Maid

(૧) કુમારિકા; કન્યા; અપરિણીત સ્ત્રી

(૨) કામવાળી; નોકરડી; ચાકરડી

Maiden speech

પ્રથમ પ્રવચન/ભાષણ

Mailing list

ટપાલ-યાદી

Mail transfer

ટપાલ-નાણાં તબદીલી

Maim

અપંગ બનાવવું; અંગ વિકૃત કરવું

Mainstay

મુખ્ય આધાર/ ટેકો

Maintenance

(૧) નિર્વાહ; ભરણ પોષણ; ખાધાખોરાકી

(૨) નિભાવ; જાળવણી

Maintenance charges

જાળવણી ખર્ચ; નિભાવ ખર્ચ

Major

(૧) પુખ્ત

(૨) મુખ્ય; મોટું

(૩) (લશ્કરમાં) મેજર

Major District Road

મુખ્ય જિલ્લા માર્ગ

Major head

મુખ્ય સદર

Major irrigation

મોટી સિંચાઈ

Majority	(૧) બહુમતી (૨) પુખ્ત વય
Major port	મોટું બંદર
Make believe	મનમનામણું; મિથ્યા પ્રયત્ન
Make good	નુકસાન, વગેરે ભરી આપવું/ભરપાઈ કરવું
Make over	સોંપી દેવું; સુપરત કરવું; હવાલો સોંપવો
Make up wages	પૂરક રોજી
Make up work	પૂરક કામ
Maladjustment	મેળનો અભાવ; મેળ ન હોવો તે; મેળ ન મળવો તે
Maladministration	ગેરવહીવટ
Malady	વ્યાધિ; રોગ; બીમારી
Malafide	બદદાનતથી; બદઈરાદાથી
Malafides	બદદાનત; બદઈરાદો
Malaria	મલેરિયા
Malbehaviour	ગેરવર્તન; ગેરવર્તાવ
Male line	પુરુષ પરંપરા; પુરુષ વંશક્રમ; પુરુષ પેઢી
Male lineal descendant	પૈતૃક વંશજ
Malfeasance	(કા.) દુષ્કૃત્ય
Malicious	દ્વેષપૂર્ણ; દ્વેષીલું; ખારીલું
Malignant disease	અસાધ્ય/જીવલેણ રોગ
Malnutrition	અપોષણ; પોષણન્યૂનતા; અલ્પપોષણ; અપૂરતું પોષણ; અપર્યાપ્ત પોષણ
Malpractice	ગેરરીતિ
Mammal	સસ્તનપ્રાણી
Mammoth	પ્રચંડ; વિશાળ; વિરાટ
Manage	(૧) વ્યવસ્થા કરવી; પ્રબંધ કરવો; ગોઠવણ કરવી; વહીવટ કરવો; સંચાલન કરવું (૨) દેખરેખ રાખવી; સંભાળવું
Management	(૧) વ્યવસ્થાપન; પ્રબંધ; સંચાલન; વહીવટ (૨) સંચાલક મંડળ; વ્યવસ્થાપક મંડળ
Mandamus writ	(કા.) પરમ આદેશ રિટ; મેન્ડમસ રિટ
Mandate	(કા.) આદેશ; ફરમાન
Mandatory	(૧) આદેશમૂલક (૨) ફરજિયાત (૩) આદેશપ્રાપ્ત

Mandatory provision	આદેશમૂલક જોગવાઈ
Mandatory provision	આદેશમૂલક જોગવાઈ
Man-day	માનવ-દિવસ; માનવ-દિન
Manhandle	(૧) ધક્કે ચઢાવવું; ઈજા પહોંચાડવી (૨) માનવશક્તિથી/હાથ વડે ચલાવવું
Manhole	ગટરબાકું; મેનહોલ
Man-hour	માનવ-કલાક
Mania	(૧) ઘેલછા; ધૂન (૨) ગાંડપણ
Manifesto	ઢંઢેરો; ઘોષણાપત્ર; નીતિઘોષણા
Manipulate	(૧) હાથ વડે વાપરવું; ચલાવવું (૨) હોશિયારીથી કામ લેવું; કુશળતાપૂર્વક વ્યવસ્થા કરવી (૩) ચાલાકી કરવી; ઘાલમેલ કરવી; સ્વાર્થ સાધવો; અપ્રમાણિકતા આચરવી
Manoeuvre; Maneuver	(૧) વ્યૂહ; કવાયત (૨) ચાલાકી; પેતરો; યુક્તિપ્રયુક્તિ; દાવપેચ; કાવાદાવા
Man of letters	પંડિત; સાહિત્યકાર; વિદ્વાન
Manpower	માનવશક્તિ
Manual	(૧) નિયમસંગ્રહ (૨) હાથનું; હાથે બનાવેલું (૩) શારીરિક
Manual labour	શારીરિક શ્રમ; અંગમહેનત
Manual labourer	મજૂર; શ્રમ કામદાર
Manual possession	વાસ્તવિક કબજો
Manufacture	(૧) ઉત્પાદન; નિર્માણ; બનાવટ (૨) માલ તૈયાર કરવો; મોટા પાયા પર ઉત્પાદન કરવું
Manufacture goods	તૈયાર/ઉત્પાદિત માલ
Manufacturer	ઉત્પાદક; નિર્માતા
Manufacturing	ઉત્પાદન/નિર્માણ કામગીરી
Manure pit	ખાતર-ખાડો
Manuscript	હસ્તપ્રત
Margin	(૧) હાંસિયો (૨) સીમાન્ત; કિનારી; કોર (૩) અંતર; ગાળો; તફાવત; નફો
Marginal	સીમાન્ત
Marginalia	હાંસિયા-નોંધ

Marine	(૧) દરિયાઈ; સમુદ્ર સંબંધી; સમુદ્રી (૨) જહાજી; વહાણ સંબંધી (૩) નૌકાદાળ સંબંધી; નૌસેના સંબંધી
Marine corps	દરિયાઈ દળ
Marine engineering	દરિયાઈ ઈજનેરી
Marine insurance	દરિયાઈ વીમો
Mariner	નાવિક; ખલાસી
Marital status	લગ્નવિષયક દરજ્જો
Maritime	દરિયાઈ; દરિયાકાંઠાનું
Maritime state	દરિયાકાંઠો ધરાવતું રાજ્ય; સમુદ્રતટવર્તી રાજ્ય
Market borrowing	બજાર-કરજ/લોન
Marketing	ખરીદ-વેચાણ; લે-વેચ; બજાર-વ્યવસ્થા
Market-oriented economy	બજારલક્ષી અર્થતંત્ર
Market price	બજાર કિંમત
Market rate	બજાર ભાવ
Market yard	બજાર-યાર્ડ; પીઠ
Mark of identification	ઓળખ-ચિહ્ન
Marksmanhip	નિશાનબાજી; લક્ષ્યવેધિત્વ
Marriageable age	(કા) લગ્ન-વય
Marsh land	કળણ; ભેજવાળી જમીન
Martial Law	લશ્કરી કાયદો
Martyrdom	શહીદી; શહાદત
Masonry dam	પાકો બંધ; ચણતર-બંધ
Masonry work	(૧) કડિયાકામ (૨) પાકું-બાંધકામ; ચણતરકામ
Mass communication	લોકસંપર્ક; જનસંપર્ક
Mass media	લોક-માધ્યમ
Mass production	વિપુલ ઉત્પાદન; થોડ ઉત્પાદન
Mass promotion	સામૂહિક વર્ગ-બઢતી
Mass publicity	બહોળી પ્રસિદ્ધિ; બહોળો પ્રચાર
Masterpiece	શ્રેષ્ઠ કૃતિ/રચના; ઉત્તમ રચના/ કલાકૃતિ
Master plan	બૃહદ યોજના
Mastery	પ્રભુત્વ; નિપુણતા

Matching grant	સામું સમાન અનુદાન
Material	(૧) પદાર્થ; વસ્તુ; માલ; સામાન (૨) તાત્વિક; વાસ્તવિક; મહત્વનું; ભૌતિક (૩) મોટા પ્રમાણમાં; ભારે; અત્યંત
Materia medica	ઔષધિગુણકોશ
Maternity	(૧) પ્રસૂતિ (૨) માતૃત્વ
Maternity and Child Health	પ્રસૂતિ અને બાળ આરોગ્ય
Maternity home	પ્રસૂતિ ગૃહ
Maternity leave	પ્રસૂતિ રજા
Matrimonial court	લગ્ન અદાલત
Mature	(૧) પુખ્ત; ઉંમરલાયક (૨) પરિપક્વ; પકવ (૩) પાકેલું; જેની મુદત પાકી ગઈ હોય એવું (૪) પાકવું; પૂરું થવું
Maturity value	પાકતી મુદતે મૂલ્ય; પરિપક્વતા કિંમત
Maxim	સૂત્ર; ઉક્તિ; નિયમ
Maximum	અધિકતમ; વધારેમાં વધારે
Mearge resources	ટાંચાં/અલ્પ સાધનો
Mean	(૧) વચલું; મધ્યમ (૨) સરેરાશ (૩) ઊતરતી કોટિનું; હલકું (૪) વચલો/મધ્યમ માર્ગ
Means	(૧) સાધન; ઉપાય (૨) આવક; કમાણી
Measure	(૧) પગલું; કાર્યવાહી; ઉપાય (૨) માપ; માપિયું (૩) પ્રમાણ
Mechanical	(૧) યાંત્રિક; યંત્રસંબંધી; યંત્રસંચાલિત (૨) યંત્રવત્ (૩) યંત્રવિજ્ઞાનને લગતું
Mechanical cultivation	યાંત્રિક ખેતી
Mechanical Division	યાંત્રિક પ્રભાગ
Mechanical engineering	યંત્ર-ઈજનેરી

Mechanics	(૧) યંત્રરચના (૨) રચના; ગોઠવણી (૩) યંત્રવિજ્ઞાન
Medal	ચંદ્રક; ચાંદ; પદક
Mediate	મધ્યસ્થી થવું; દરમિયાનગીરી કરવી; વચ્ચે પડવું
Mediator	મધ્યસ્થ/તટસ્થ વ્યક્તિ
Medical	(૧) તબીબી; દાકતરી (૨) દવા સંબંધી (૩) સારવાર/ઉપચાર સંબંધી
Medical certificate of fitness	આરોગ્ય/સ્વાસ્થ્ય પ્રમાણપત્ર
Medical check-up	દાકતરી તપાસ; આરોગ્યવિષયક તપાસ
Medical evidence	(કા.) તબીબી/દાકતરી પુરાવો
Medical jurisprudence	તબીબી ન્યાયશાસ્ત્ર
Medical leave	માંદગી રજા
Medical practice	તબીબી વ્યવસાય
Medical practitioner	વ્યવસાયી ચિકિત્સક/તબીબ/દાકતર
Medical Relief Scheme	તબીબી રાહત યોજના
Medical services	તબીબી સેવાઓ
Medicine	(૧) દવા; ઔષધ (૨) ચિકિત્સાપદ્ધતિ; ચિકિત્સાવિજ્ઞાન
Medico-legal	તબીબી-કાનૂની
Mediocre	સામાન્ય; સરેરાશ કક્ષાનું; મધ્યમ કોટિનું
Medium and long-term Credit	મધ્યમ અને લાંબી મુદતનું ધિરાણ
Medium irrigation	મધ્યમ સિંચાઈ
Medium of instruction	શિક્ષણનું માધ્યમ; શિક્ષણની બોધભાષા
Meeting in camera	બંધ બારણે બેઠક; ખાનગી બેઠક
Member	સભ્ય
Member-Secretary	સભ્ય-સચિવ
Membership	(૧) સભ્યપદ (૨) સભ્ય સંખ્યા
Memento	સ્મરણ-ચિહ્ન; સ્મૃતિચિહ્ન; યાદગીરી; સંભારણું
Memo	યાદી
Memoir	સંસ્મરણ; જીવનવૃત્ત

Memorandum	(૧) યાદી-પત્ર (૨) નિવેદન; આવેદન (૩) ઉદ્દેશપત્ર; નિયમાવલિ
Memorandum of appeal	(કા.) અપીલ યાદી/ નિવેદન
Memorandum of Association	કંપનીનો/મંડળનો ઉદ્દેશપત્ર
Memorial	(૧) સ્મારક; સ્મરણ-ચિહ્ન (૨) સ્મરણરૂપ; સ્મૃતિરૂપ
Menace	(૧) ખતરો; જોખમ; ભય; સંકટ; (૨) ધમકી
Menial staff	નોકરચાકર વર્ગ
Mens rea	(કા.) ગુનાહિત માનસ
Mental hospital	મનોરોગ ઈસ્પિતાલ
Mentally deficient	મનપંગુ/માનસિક ખામીવાળું; મંદબુદ્ધિ
Mentally retarded children	મંદબુદ્ધિ બાળકો
Mercantile	વાણિજ્યિક; વાણિજ્ય/વેપાર સંબંધી
Mercenary	(૧) ભાડૂતી (૨) ભાડૂતી સૈનિક
Merchandise	માલ; વેપારી માલ; ધંધા માટેનો માલ; વાણિજ્યિક ચીજવસ્તુ
Merchantman	(કા.) વેપારી-વહાણ
Mercy petition	(કા.) દયાની અરજી/અરજ
Merge	વિલીન થવું/કરવું
Merged state	વિલીન રાજ્ય
Merger	વિલીનીકરણ; વિલયન
Meritorious service	પ્રશસ્ય/સ્તુત્ય સેવા
Merit scholarship	ગુણવત્તા શિષ્યવૃત્તિ
Mesne	વચગાળાનું; વચલું
Mesne mortgage	(કા.) વચલાગાળાના ગીરો; મધ્યવર્તી ગીરો
Mesne profit	(કા.) વચગાળાનો લાભ/નફો
Meso planning	મધ્યસ્તરીય આયોજન
Metallurgical laboratory	ધાતુવિજ્ઞાન પ્રયોગશાળા
Meteorology	હવામાનશાસ્ત્ર
Methodology	પદ્ધતિવિજ્ઞાન
Metropolils	(૧) મહાનગર (૨) રાજધાની; પાટનગર

Metropolitan plan	મહાનગરનો નકશો
Microbiology	સૂક્ષ્મ જીવવિજ્ઞાન
Micro level planning	સૂક્ષ્મસ્તરીય આયોજન
Mid-day meal programme	મધ્યાહ્ન ભોજન કાર્યક્રમ
Middle income group	મધ્યમ આવક જૂથ
Middleman	(૧) દલાલ (૨) વચલી વ્યક્તિ
Mid-term election	મધ્યસત્ર ચૂંટણી
Midwifery	દાયણકામ
Migrant	સ્થળાંતર કરનાર
Migration	સ્થળાંતર
Migration certificate	સ્થળાંતર પ્રમાણપત્ર
Migratory birds	યાયાવર પક્ષીઓ
Milch cattle	દુધાળા/દૂગણાં ઢોર
Mileage	માઈલ-લંબાઈ
Mileage allowance	માઈલ-ભથ્થું
Milestone	(૧) માઈલ-પથ્થર; સીમાચિહ્ન (૨) મહત્વપૂર્ણ ઘટના/તબક્કો
Milieu	વાતાવરણ; પર્યાવરણ; સામાજિક પરિસ્થિતિ/વાતાવરણ
Military base	લશ્કરી મથક
Military operation	વ્યૂહાત્મક લશ્કરી કામગીરી
Military rule	લશ્કરી રાજ/શાસન
Military supplies	લશ્કરી પુરવઠો
Militia	નાગરિક લશ્કરી દળ
Milk bar	દૂધઘર
Milk distribution	દૂધ વહેંચણી/વિતરણ
Milking capacity	દૂધ આપવાની ક્ષમતા
Milk-shed areas	દૂધ-પ્રાપ્તિ વિસ્તારો
Millet	બરછટ ધાન્ય
Minerology	ખનિજ વિજ્ઞાન
Miniature form	લઘુરૂપ
Mini-industrial estate	લઘુઔદ્યોગિક વસાહત
Minimum	લઘુતમ; ન્યૂનતમ; ઓછામાં ઓછું

Minimum Needs Programme	ન્યૂનતમ જરૂરિયાત કાર્યક્રમ
Minimum Wages Act	લઘુતમ વેતન અધિનિયમ
Ministerial Committee	મંત્રી-સમિતિ
Ministerial services	(૧) મંત્રાલય સેવા (૨) દફતરી સેવા
Ministry	(૧) મંત્રાલય (૨) મંત્રીમંડળ
Minor	(૧) (કા.) સગીર (૨) ગૌણ; નાનું
Minor head	ગૌણ સદર
Minor irrigation	નાની સિંચાઈ
Minority	(૧) લઘુમતી (૨) (કા.) સગીરપણું (૩) લઘુમતી વર્ગ
Mintage	(૧) સિક્કા પાડવા; સિક્કા-ટંકન (૨) સિક્કા ટંકામણ; સિક્કા પાડવાનો દર
Minus balance	બાદ સિલક
Minute of dissent	અસંમતિ નોંધ; ભિન્નમત-નોંધ
Minutes	કાર્યનોંધ
Minutes book	કાર્યનોંધવહી
Misapprehension	(કા.) સમજફેર; ગેરસમજ
Missappropriation	(૧) દુર્વિનિયોગ (૨) નાણાંની ઉચાપત
Misbehaviour	ગેરવર્તન; ગેરવર્તાવ; અસભ્ય વર્તન/વર્તાવ
Miscellaneous	પરચૂરણ; પ્રકીર્ણ
Misclassification	ખોટું વર્ગીકરણ
Misconception of fact	હકીકતની ખોટી સમજ; હકીકત વિશે ખોટો ખ્યાલ; હકીકત અંગે ગેરસમજ
Miscounduct	ગેરવર્તણૂક
Misconstrue	ખોટો અર્થ કરવો/ ઘટાવવો
Miscreant	તોફાની; બદમાશ; ગુંડો
Misdemeanour	(કા.) દુરાચરણ; સાધારણ ગુનો
Misfeasance	(કા.) અપહરણ

Misinformer	ખોટો બાતમીદાર
Misinterpretation	(કા.) ખોટું અર્થઘટન
Misjoinder	(કા.) ગેર-જોડાણ; અનુચિત જોડાણ; ખોટું જોડાણ
Misleading	ગેરમાર્ગે દોરનારું
Misnomer	ખોટું નામ; અયથાર્થ નામ
Misposting	ખોટી ખતવણી
Misprint	મુદ્રણદોષ; છાપભૂલ
Misrepresentation	ગેરરજૂઆત
Missing credit	ખૂટતી જમા રકમ
Missing road link	ખૂટતી માર્ગ-કડી
Missionary	(૧) ધર્મપ્રચારક; મિશનરી (૨) મિશન/ ધર્મપ્રચારક મંડળને લગતું
Missionary spirit	સેવાવૃત્તિ; સેવાભાવ
Mitigate	હળવું કરવું; ઓછું કરવું; ઘટાડવું
Mixed farming	મિશ્ર ખેતી
Mob	(૧) ટોળું (૨) ઉત્તેજિત ટોળું
Mobile	ફરતું; જંગમ; ગતિશીલ
Mobile dispensary	ફરતું દવાખાનું
Mobile labour	સ્થળાંતરી મજૂર; બીજે લઈ જવાય તેવા મજૂર
Mobile squad	ફરતી ટુકડી
Mobile van	ફરતી વાન
Mobilisation	(૧) ગતિશીલ બનાવવું તે; ગતિ આપવી તે (૨) એકત્ર કરી કામે લગાડવું તે; એકત્ર કરી કાર્યમાં પ્રવૃત્ત/પ્રયુક્ત કરવું તે; જમાવટ (૩) સૈન્ય-જમાવટ
Mobility	ગતિશીલતા
Mobocracy	ટોળાશાહી; ટોળારાજ
Mock court	ટીખળ; અદાલત; વિનોદ-અદાલત
Model	(૧) નમૂનો; મોડલ (૨) આદર્શ; અનુકરણીય વસ્તુ/વ્યક્તિ
Model scheme	નમૂનારૂપ યોજના
Mode of life	રહેણીકરણી; જીવનપદ્ધતિ; જીવનપ્રણાલી
Moderator	સમધારણકર્તા; સમયધોરણકર્તા; મોડરેટર
Modernisation	આધુનિકીકરણ

Modification	(કા.) ફેરફાર; સુધારાવધારા
Modified budget	ફેરફાર કરેલું અંદાજપત્ર
Modus operandi	(કા.) કાર્યપ્રણાલી
Modus vivendi	જીવનપ્રણાલી
Mofussil	મુકસિલ
Moiety	અર્ધો/આંશિક ભાગ
Molasses	ગોળની રસી
Molestation	છેડતી
Momentous	મહત્વપૂર્ણ; અત્યંત મહત્વનું
Momentum	વેગ; ગતિ
Monetary	નાણાકીય; નાણાં સંબંધી; વિત્તીય
Money bill	નાણા-વિધેયક
Money lender	ધીરધાર કરનાર; શરાફ; શાહુકાર
Monitoring	દેખરેખ-નિયંત્રણ
Monopoly	ઈજારો
Monsoon crop	ખરીફ/ચોમાસુ પાક
Monument	સ્મારક
Moot case	(કા.) કાલ્પનિક કેસ-મનોયત્ન
Moot point	વિવાદાસ્પદ મુદ્દો/બાબત
Moral obligation	નૈતિક જવાબદારી
Moral turpitude	નૈતિક પતન/અધ:પતન
Moratorium	દેવા-મોકૂફી; દેવા-મોકૂફીની મુદત; મોકૂફી
Morgue	શબઘર
Mortality rate	મૃત્યુ દર; મૃત્યુ-પ્રમાણ
Mortgage	(૧) ગીરો (૨) ગીરો મૂકવું; ગીરવવું
Mortgagee	ગીરોદાર; ગીરો લેનાર; ગીરો રાખનાર
Mortgage in possession	કબજા-ગીરો
Mortgager, - gor	ગીરો મૂકનાર
Mortuary	(૧) શબઘર (૨) મૃત્યુ કે અંતિમ સંસ્કારને લગતું
Most immediate	અત્યંત તાકીદનું
Most urgent	અત્યંત જરૂરી
Motion	દરખાસ્ત; પ્રસ્તાવ
Motion for consideration	વિચારણા-દરખાસ્ત

Motion of condolence	શોક-પ્રસ્તાવ
Motion of no-confidence	અવિશ્વાસની દરખાસ્ત
Motion of thanks	આભાર-દરખાસ્ત
Motirrigation	કોસ/કૂવા સિંચાઈ
Motivate	પ્રેરવું; સક્રિય બનાવવું; પ્રવૃત્ત કરવું; પ્રોત્સાહિત કરવું; કારણભૂત બનવું
Motivation	(૧) પ્રેરણા; ચાલકબળ (૨) કારણ; પ્રયોજન; હેતુ
Motivator	પ્રેરક/પ્રોત્સાહક વ્યક્તિ
Motive	હેતુ; પ્રયોજન; ઉદ્દેશ
Motive power	ચાલક શક્તિ; ચાલક બળ
Motor car advance	મોટર કાર પેશગી
Motor transport	મોટર પરિવહન
Motto	મુદ્રાલેખ; સૂત્ર
Mould	(૧) બીજું; ઢાળો (૨) ઢાળવું
Moulding	ઢાળકામ; ઢળાઈ
Mountaineering	પર્વતારોહણ
Mounted police	ઘોડેસવાર પોલીસ
Mouthpiece	(૧) મુખપત્ર (૨) પ્રવક્તા
Movable property	જંગમ મિલકત
Movement	(૧) હેરફેર; ગતિ; આવજા (૨) હિલચાલ (૩) ચળવળ; આંદોલન
Mud brick	કાચી ઈંટ
Muddamal	મુદ્દામાલ
Multi-faceted approach	બહુપાર્શ્વીય અભિગમ
Multifarious	બહુવિધ; અનેકવિધ
Multi-lane traffic road	બહુપથ માર્ગ; એકી સાથે વધુ વાહનો પસાર થઈ શકે એવો માર્ગ
Multi-level planning	બહુસ્તરીય આયોજન
Multiple elections	બહુપદીય ચૂંટણી

Multiplication	(१) वधारो; वृद्धि (२) गुणाकार
Multi-point tax	बहुमुष्णी कर
Multi-pronged attack	बहुपांभियो हुमलो/आक्रमण
Multipurpose	बहुलक्षी; विविधलक्षी
Multipurpose high school	विविधलक्षी/बहुलक्षी छाईस्कूल
Multi-storeyed building	बहुभाणी मकान
Municipal Corporation	महानगरपालिका; म्युनिसिपल कोर्पोरेशन
Municipality	नगरपालिका; म्युनिसिपालिटी
Mural painting	भीतचित्र
Murder	पून; हत्या
Museum	संग्रहालय; संग्रहस्थान
Muster roll	छाजरीपत्रक
Mutation	(१) ફેરફાર; परिवर्तन (२) (क.) भोभदलो; नामभदलो
Mutatis mutandis	(क.) अनुरूप ફેરફાર साथे
Mycology	ईगविज्ञान

N

Naked eye	नरी आंभ
Naked fact	नग्न हकीकत; निर्भेण हकीकत
Naked truth	नग्न सत्य; नर्यु/निर्भेण सत्य
Nala plugging	नाणां छांदवां ते
Name-index	नाम-सूचि
Name-plate	नाम-तकती
Namesake	नामेरी; नामराशि
Nameworthy	उल्लेखनीय; नोधपात्र
Narcotics	केई; मादक द्रव्य; केई/मादक पदार्थ
Narrow majority	नखवी/पातणी बहुमती
Nascent industry	उगतो उद्योग; नवजात उद्योग
Natality	जन्म-दर

Nation	રાષ્ટ્ર
National	(૧) રાષ્ટ્રીય; રાષ્ટ્રનું (૨) રાષ્ટ્રવાસી; રાષ્ટ્રનો વતની
National anthem	રાષ્ટ્રગીત
National cadet	રાષ્ટ્રીય કેડેટ
National Cadet Corps	રાષ્ટ્રીય કેડેટ કોર; રાષ્ટ્રીય છાત્ર સેના
National council	રાષ્ટ્રીય પરિષદ
National emblem	રાષ્ટ્રમુદ્રા; રાષ્ટ્રચિહ્ન
National Extension Service	રાષ્ટ્રીય વિસ્તરણ સેવા
National flag	રાષ્ટ્રધ્વજ
National highway	રાષ્ટ્રીય ધોરી માર્ગ
National income	રાષ્ટ્રીય આવક
National integration	રાષ્ટ્રીય એકતા
Nationalisation	રાષ્ટ્રીયકરણ
Nationalised bank	રાષ્ટ્રીયકૃત બેંક
Nationality	રાષ્ટ્રીયતા
National Loan Scholarship	રાષ્ટ્રીય લોન શિષ્યવૃત્તિ
National Malaria Eradication Programme	રાષ્ટ્રીય મેલેરિયા નાબૂદી કાર્યક્રમ
National output	રાષ્ટ્રીય ઉત્પાદન
National park	રાષ્ટ્રીય ઉપવન
National resources	રાષ્ટ્રીય સંપત્તિ; રાષ્ટ્રીય સાધનસંપત્તિ
National revenue	રાષ્ટ્રીય આવક
National Rural Employment Programme	રાષ્ટ્રીય ગ્રામીણ રોજગાર કાર્યક્રમ
National sample survey	રાષ્ટ્રીય નમૂનાઈ મોજણી
National Savings Certificate	રાષ્ટ્રીય બચત પ્રમાણપત્ર; રાષ્ટ્રીય બચત પત્ર
National Security Act	રાષ્ટ્રીય સલામતી અધિનિયમ
National solidarity	રાષ્ટ્રીય એકતા/ઐક્ય
National wages	રાષ્ટ્રીય વેતન
National waterway	રાષ્ટ્રીય જળમાર્ગ
Native country	વતનભૂમિ; સ્વદેશ
Native State	દેશી રાજ્ય; રજવાડું
Natural-born subjects	દેશજ પ્રજા; જન્મ-હકવાળી પ્રજા

Natural calamity	કુદરતી આફત; આસમાની આફત
Natural citizen	જન્મથી નાગરિક; જન્મસિદ્ધ નાગરિક
Natural father	સગા પિતા
Natural guardian	કુદરતી વાલી
Natural habitat	કુદરતી રહેઠાણ
Natural heir	કુદરતી વારસ/વારસદાર
Natural history	પ્રકૃતિવિજ્ઞાન
Naturalisation	નાગરિકીકરણ; નાગરિકતા પ્રદાન; નાગરિક હક આપવો તે
Natural light	કુદરતી પ્રકાશ; સૂર્યપ્રકાશ
Natural science	પ્રકૃતિ વિજ્ઞાન
Natural conservancy	પ્રકૃતિ સંરક્ષણ
Naturopathy	નિસર્ગોપચાર પદ્ધતિ
Nautical	નૌપરિવહન વિષયક
Nautics	નૌવિજ્ઞાન
Naval aircraft	નૌસેના/નૌકાદળ-વિમાન
Naval blockade	દરિયાઈ નાકાબંધી
Navigable	નાવ્ય; નૌકા/વહાણ ચાલી શકે તેવું
Navigation	(૧) નૌચાલન; નૌપરિવહન; નૌવિજ્ઞાન (૨) વિમાન-ચાલન; વિમાન-પરિવહન (૩) (વહાણ/વિમાનની બાબતમાં) માર્ગનિર્દેશન
Navy	નૌસેના; નૌકાદળ
Neap tide	નાની ભરતી
Nearest of kin	નિકટતમ સગું
Near full employment	પૂર્ણવત્ રોજગાર; લગભગ પૂર્ણ રોજગાર
Necessaries of life	જીવનજરૂરી વસ્તુઓ/ચીજવસ્તુઓ
Necessarily	અવશ્ય; આવશ્યકપણે; અનિવાર્યપણે
Necessitous circumstances	કંગાલ હાલત; કંગાલ પરિસ્થિતિ
Need based wage	જરૂર મુજબનું વેતન
Nefarious activities	હીન પ્રવૃત્તિઓ/કૃત્યો
Negate	નકારી કાઢવું; ઈન્કાર કરવો; રદ કરવું; ખંડન કરવું
Negation of justice	ન્યાયનો ઈન્કાર/ લોપ
Negative testimony	નકારાત્મક સાબ; નકારાત્મક જુબાની
Negligence	બેદરકારી

Negligible

Next below rule

Negligible

નજીવું; નહિ જેવું; નગણ્ય; નહિવત્

Negotiable Instruments Act

વટાઉ ખત અધિનિયમ

Negotiate

(૧) વાટાઘાટ કરવી; મંત્રણા કરવી; વિષ્ટિ કરવી;
સોદો કરવો
(૨) વટાવવું (નાણા-વ્યવહારની બાબતમાં)

Neo-literate

નવશિક્ષિત

Nepotism

સગાવાદ

Nervous excitement

ગભરાટ; માનસિક ઉત્તેજના; ક્ષોભ

Net proceeds

ચોખ્ખી ઊપજ

Net profit

ચોખ્ખો નફો

Net receipt

ચોખ્ખી પ્રાપ્તિ

Net total

ચોખ્ખો સરવાળો

Network

(૧) માળખું; તંત્ર

(૨) જાળ; જાળગૂંથણી

Netural

(૧) તટસ્થ; નિષ્પક્ષ (૨) ઉદાસીન; નિષ્ક્રિય;
બિન-અસરકારક

Neutralise

અસર નિર્મૂળ કરવી; અસરકારકતા નાબૂદ કરવી;
નિષ્ક્રિય બનાવવું

New entrant

નવું આવેલું; નવું દાખલ થયેલું

News

સમાચાર; ખબર

News agency

સમાચાર સંસ્થા

News blackout

સમાચાર -પ્રતિબંધ; સમાચાર અંધારપટ

News bulletin

સમાચાર-પત્રિકા; સમાચાર બુલેટિન

News clip

સમાચાર-કાપલી

News item

સમાચાર; સમાચારની બાબત

Newsman

(૧) પત્રકાર; સંવાદદાતા; સમાચાર લેખક
(૨) છાપાં વેચનાર

Newsprint

અખબારી કાગળ; ન્યૂસપ્રિન્ટ

News reel

સમાચાર-ચિત્ર; સમાચાર-દર્શન

News reporter

ખબરપત્રી; સંવાદદાતા

News review

સમાચાર સમીક્ષા

News service

સમાચાર સેવા

Next below rule

નિમ્ન/અવર સંબંધી નિયમ; તરત નીચેની વ્યક્તિ
અંગેનો નિયમ

Next of kin	तदन नञ्जकुनुं सगुं
Next preceding	तरत पडेलांनुं; तरत पूर्ववर्ती
Next succeeding	तरत पछीनुं
Night shift	रातपाणी
Night soil	भेलुं; मण. विष्टा
Nil balance	शून्य सिलक
Nil report	शून्य विगत
Nisi judgment	(का.) प्रारंभिक युकादो
No admission	प्रवेश मनाई; दाखल थवानी मनाई
No-confidence motion	अविश्वासनी दूरभास्त; अविश्वास-प्रस्ताव
Nodal agency	केन्द्रस्थ/केन्द्रवर्ती अेजन्सी/संस्था
Nodding acquaintance	अल्प/जूज परिचय
No demand certificate	यूकते लेझांनो दाखलो
Noes	(१) ना; नकार (२) 'नछि' मतवाणा; विरोधी मनो
Nomadic tribe	अस्थायी जाति; भ्रमणशील/ विचरती जाति
Nomenclature	नाम; नामाभिधान; नामकरण
Nominal	नामनुं; नञ्जनुं; नाममात्र
Nominal roll	नामयादी; नामावलि
Nominate	नामनिर्दिष्ट करवुं; नामनियुक्त करवुं; नियुक्त करवुं
Nomination	(१) नामनियुक्ति; नामनिर्देशन; नियुक्ति (२) उमेदवारी
Nomination paper	(१) नाम नियुक्ति-पत्र; नामनिर्देशन-पत्र (२) उमेदवारी-पत्र
Nominee	नामनियुक्त; नामनिर्दिष्ट; नियुक्त
Non-academic staff	बिन-शैक्षणिक कर्मचारीवर्ग
Non-agricultural assessment	बिन-भेती/कृषि आकारण
Non-apparent property	(का.) अपैतृक मिलकत
Non-apparent easement	(का.) परोक्ष/अप्रगट पडोशक
Non-availability certificate	अप्राप्यता प्रमाणपत्र
Non-banking treasury	अबैंकीय तिजोरी; बिन-शराफी तिजोरी
Non-budgeted works	बिन-अंदाजपत्रीय काम; अंदाजपत्र बहारनां काम
Non-cognizable offence	(का.) पोलीस अधिकार बहारनो गुनो

Non-commercial	બિન-વાણિજ્યિક; વાણિજ્યેતર
Non-committal reply	ગોળગોળ જવાબ; બંધાયા વગરનો જવાબ
Non-compliance	અપાલન; અપરિપાલન
Non-compoundable offence	(કા.) માંડવાળ ન કરી શકાય તેવો ગુનો; બિન-માંડવાળપાત્ર ગુનો
Non-continuous service	ખંડિત સેવા
Non-contract contingencies	અનિયત આકસ્મિકતા/પ્રાસંગિક ખર્ચ
Non-controversial	અવિવાદાસ્પદ; બિન-ચર્ચાસ્પદ
Non-co-operation movement	અસહકારની ચળવળ
Non-differential tax	સમપ્રભાવી કર; ભેદવિહીન કર
Non-formal education	અશાલેય શિક્ષણ; શાળાબાહ્ય શિક્ષણ; અનૌપચારિક શિક્ષણ
Non-gazetted	બિન-રાજપત્રિત
Non-interest bearing	બિન-વ્યાજુ; વ્યાજરહિત
Non-joinder	બિન-જોડાણ
Non-judicial	બિન-અદાલતી
Non-lapsable sanction	બિન-રદપાત્ર મંજૂરી; રદ ન થઈ શકે એવી મંજૂરી; અવિલોપ્ય મંજૂરી
Non-literate	નિરક્ષર; અભણ
Non-official	બિન-સરકારી; બિન-સત્તાવાર
Non-official member	બિન-સરકારી સભ્ય
Non-parliamentary	બિન-સંસદીય
Non-pattern scheme	ઢાંચા બહારની યોજના
Non-plan expenditure	આયોજન બહારનું ખર્ચ; બિન-આયોજન ખર્ચ
Non-practising allowance	વ્યવસાયબંધી ભથ્થું
Non-scheduled trip	અનિયત ફેરો
Non-statutory	બિન-વૈધાનિક
Non-suit	(કા.) દાવો અટકાવી દેવો
Non-tax sources	કર સિવાયનાં સાધનો; બિન-કર સાધનો
Non-transferable	બિન-તબદીલીપાત્ર; તબદીલ ન કરી શકાય તેવું; (નોકરી) બદલી ન થાય તેવી
Non-use; Non user	(કા.) અનુપયોગ
Non-vegetarian	બિન-શાકાહારી; માંસાહારી; આમીષાહારી
Non-violence	અહિંસા

Non-votable expenditure	બિન-મતપાત્ર ખર્ચ
No-objection certificate	ના-વાંધા પ્રમાણપત્ર
Norm	માપદંડ; ધોરણ
Normal	સામાન્ય; સાધારણ; રાબેતા મુજબનું
Norm-oriented	ધોરણલક્ષી
Note	(૧) નોંધ (૨) નોટ (ચલણી) (૩) નોંધ કરવી; ટપકાવવું; ધ્યાનમાં રાખવું
Note of dissent	અસંમતિ નોંધ; બિન્નમત નોંધ
Note of protest	વિરોધ નોંધ
Notice	(૧) (કા.) નોટિસ (૨) ખબર; જાણ (૩) લક્ષ; ધ્યાન
Noticeable	ઉલ્લેખનીય; ધ્યાનપાત્ર
Notice board	સૂચનાપટ; નોટિસબોર્ડ
Notification	જાહેરનામું; અધિસૂચના
Notified area	નિર્દિષ્ટ વિસ્તાર
Notified Tribes	અધિસૂચિત જાતિઓ/આદિજાતિઓ
Notify	જાહેર કરવું; અધિસૂચિત કરવું; નિર્દિષ્ટ કરવું; જણાવવું
Noting and drafting	નોંધ અને મુસદ્દાલેખન
National pay	કલ્પિત પગાર
Notorious	નામચીન; કુખ્યાત
No-trust motion	અવિશ્વાસની દરખાસ્ત
Nourishment	(૧) પોષણ (૨) પોષક/પૌષ્ટિક આહાર
Novation	નવીકરણ; નવસ્થાપન
Novice	શિખાઉ/બિન-અનુભવી
Noxious	હાનિકારક
Nuclear weapon	અણુશસ્ત્ર
Nucleus budget	બીજરૂપ અંદાજપત્ર
Nude contract	(કા.) અવેજરહિત કરાર/કન્ટ્રાક્ટ
Nugatory expenditure	નકામું/નિરર્થક ખર્ચ
Nuisance	(૧) ઉપદ્રવ; ત્રાસ (૨) ઉપદ્રવરૂપ/ત્રાસરૂપ વસ્તુ કે વ્યક્તિ

Null and void	(क.) रदभातल; ड़ोक
Nullify	(क.) रदभातल/ड़ोक करवुं
Number	(१) नंभर; कडडंक (२) संडुडुडु; आंकडुडु
Numerical account	संडुडुडुडुडु डुडुडुडु
Numerical strength	संडुडुडुडुडु; संडुडुडु
Numismatic	सुडुडुडुडुडुडुडु
Numismatics	सुडुडुडुडुडुडुडु
Nuptial	(क.) लडुनडुडुडुडुडु; डुडुडुडुडुडु
Nursery	(१) डुडुडुडुडुडुडु डुडुडुडु (२) डुडुडुडुडुडु; डुडुडुडुडुडुडु; शलशुडुडुडुडुडु
Nursery pond	डुडुडुडुडुडुडुडुडु तडुडुडु
Nursery school	डुडुडुडुडुडुडु; डुडुडुडुडुडुडु; शलशुडुडुडुडुडुडु
Nursing home	डुडुडुडुडुडुडुडु
Nursing mother	सुतनडुडुडुडु डुडुडुडुडु डुडुडुडु
Nutrition	डुडुडुडुडु
Nutritional deficiency	डुडुडुडुडुडु डुडुडुडु; डुडुडुडुडुडुडुडुडु
Nutritional supplement	डुडुडुडुडुडुडुडु
Nutritious diet	डुडुडुडुडुडुडु/ डुडुडुडु/ डुडुडुडुडुडुडु डुडुडुडु
Nutritive analysis	डुडुडुडुडुडुडु डुडुडुडुडुडुडु; डुडुडुडुडु डुडुडुडुडुडुडु
Nutritive value	डुडुडुडुडुडुडुडु

O

Oath of allegiance	डुडुडुडुडुडुडु/डुडुडुडुडुडुडुडु डुडुडुडुडुडुडु
Oath of office	डुडुडुडुडु डुडुडुडुडुडुडुडु
Oath of secrecy	डुडुडुडुडु डुडुडुडुडुडुडुडु
Oath taking ceremony	डुडुडुडुडुडुडु डुडुडुडुडु
Obedience to law	कडुडुडुडुडुडु; कडुडुडुडुडु डुडुडुडु
Obiter dictum	डुडुडुडुडुडु डुडुडुडुडुडु
Obituary	डुडुडुडुडुडु; नलडुडुडुडुडुडु
Objection	डुडुडुडु
Objectionable	डुडुडुडुडुडुडु

Objection memo	વાંધા-યાદી
Objective	(૧) ઉદ્દેશ; ધ્યેય (૨) વસ્તુલક્ષી; વસ્તુનિષ્ઠ; વાસ્તવિક (૩) વ્યક્તિનિરપેક્ષ; તટસ્થ; નિષ્પક્ષ
Obligation	(૧) અહેસાન; ઉપકાર; પાડ (૨) બંધન (૩) જવાબદારી
Obligatory	ફરજિયાત
Obligatory and binding	ફરજિયાત અને બંધનકર્તા
Obligatory expenses	અનિવાર્ય ખર્ચ
Obnoxious	(૧) નુકસાનકારક; હાનિકારક; ત્રાસદાયક (૨) ઘૃણાસ્પદ; અણગમતું
Obscene	અશ્લીલ
Obscure	દુર્બોધ; કિલષ્ટ; અસ્પષ્ટ
Obsequies	અંત્યેષ્ટિ; ઉત્તરક્રિયા
Observance of rule	નિયમપાલન
Observation	(૧) અવલોકન; નિરીક્ષણ (૨) મંતવ્ય; અભિપ્રાય; ટીકા-ટિપ્પણ
Observation home	વર્તન-નિરીક્ષણ ગૃહ
Observatory	વેધશાળા
Observer	નિરીક્ષક; પ્રેક્ષક; અવલોકનકાર
Obsolescent equipment	જૂની પુરાણી/કાળગ્રસ્ત/લુપ્તપ્રાય/અપ્રચલિત સાધનસામગ્રી
Obsolete	અપ્રચલિત; કાળગ્રસ્ત; લુપ્ત; જૂનુંપુરાણું
Obstetrics	પ્રસૂતિવિજ્ઞાન
Obstructed heritage	બાધિત/સપ્રતિબંધ વારસો
Obvious error	દેખીતી/સ્પષ્ટ ભૂલ
Occasional	પ્રાસંગિક; પ્રસંગોપાત્ત થતું; ક્યારેક ક્યારેક થતું
Occupancy	કબજો; ભોગવટો
Occupancy holding	ભોગવટા ખાતું; ભોગવટા-ધારણ
Occupancy right	કબજા હક; ભોગવટા-હક
Occupancy tenure	કબજા/ભોગવટા સત્તાપ્રકાર; કબજા મુદત; ભોગવટા મુદત
Occupant	(૧) ભોગવટો કરનાર; કબજો ધરાવનાર (૨) વસવાટ કરનાર

Occupation	Officiating promotion
Occupation	(૧) વ્યવસાય; ધંધો-રોજગાર (૨) કબજો; ભોગવટો
Oceanology	સમુદ્રવિજ્ઞાન; સમુદ્રવિદ્યા
Octavo	આઠપેજી
Octroi duty	જકાત; ઓકટ્રોય; નાકાવેરો
Offence	ગુનો
Offender	ગુનેગાર
Office	(૧) કચેરી; કાર્યાલય; (૨) પદ; હોદ્દો
Office-bearer	હોદ્દેદાર
Office copy	સ્થળ પ્રત; કચેરી નકલ/પ્રત
Office establishment	કચેરી મહેકમ
Office manual	કચેરી નિયમસંગ્રહ
Office of issue	નિર્ગમ કચેરી
Office of origin	મૂળ કચેરી; ઉદ્ભવ કચેરી
Office of profit	લાભદાયી હોદ્દો/ પદ
Office order	કચેરી હુકમ
Office procedure	કચેરી કાર્યપદ્ધતિ
Officer	અધિકારી
Officer-in-charge	પ્રભારી અધિકારી
Officer-oriented	અધિકારીલક્ષી
Official	(૧) સરકારી; સત્તાવાર (૨) અધિકારી; કર્મચારી
Official business	સરકારી કામકાજ
Official capacity	પદની/હોદ્દાની હેસિયત; સત્તાવાર હેસિયત
Official decorum	સરકારી શિષ્ટાચાર
Official dress	સરકારી/સત્તાવાર પોશાક
Official gazette	સરકારી રાજપત્ર
Official language	રાજભાષા
Official Secrets Act	સરકારી ગુપ્તતા અધિનિયમ
Official trustee	સરકારી ટ્રસ્ટી/ન્યાસી
Official Version	સત્તાવાર કથન/બયાન
Officiate	સરકારી ફરજ બજાવવી
Officiating	કાર્યકારી
Officiating promotion	કાર્યકારી બઢતી

Offprint	અનુમુદ્રિત નકલ
Off season	બિન-મોસમી; મોસમ સિવાયનું
Offset printing	ઓફસેટ મુદ્રણ
Offshore drilling	અપતટીય શારકામ; દરિયામાં કાંઠાથી થોડે દૂર શારકામ
Offtake	(૧) પ્રસ્થાન; પ્રયાણ; (૨) કુલ ખરીદી; ઉપાડ
Offtake stage	પ્રસ્થાન તબક્કો; સ્વાવલંબન કક્ષા
Off-the-record talk	અવિધિસર વાતચીત; દફતરે નહીં લેવાતી વાતચીત
Oil crusher	ઘાણી
Oil field	તેલક્ષેત્ર
Oil mill	તેલમિલ; ઘાણો
Oilseeds	તેલીબિયાં
Old age pension	વૃદ્ધાવસ્થા નિવૃત્તિવેતન/પેન્શન
Oleograph	તેલચિત્ર
Oleography	તેલમુદ્રણ
Olericulture	શાકભાજીની ખેતી
Omission	(૧) ચૂક; ભૂલ; ત્રુટિ (૨) અકૃત; કાર્યલોપ
Omnibus	(૧) સર્વગ્રાહી; સાર્વજનિક; સાર્વત્રિક (૨) બસ
Omnibus bill	સર્વગ્રાહી વિધેયક
On account payment	- ખાતે વચગાળાની ચુકવણી
On approval	જાંગડ
On consignment account	રવાના કરેલા માલ ખાતે; પ્રેષિત માલ ખાતે
Onerous condition	ભારે/આકરી શરત
One way traffic	એકમાર્ગી યાતાયાત/વ્યવહાર
On India Government Service	ભારત સરકાર સેવાર્થ
On long-term basis	લાંબા ગાળાના ધિરાણે
Onlooker	પ્રેક્ષક
On parole	પેરોલ પર
On probation	(૧) અજમાયશ પર (૨) પરિવીક્ષા પર (ગુનેગારની બાબતમાં)

On the spot	સ્થળ પર; ત્યાં ને ત્યાં જ; તતકાળ
Onus of proof	(કા.) પુરાવાનો બોજો; પુરાવાની જવાબદારી; સાબિત કરવાની જવાબદારી
Onus probandi	(કા.) પુરાવાનો બોજો; પુરાવાની જવાબદારી; સાબિત કરવાની જવાબદારી
Open air theatre	ખુલ્લું થિયેટર; ખુલ્લો રંગમંચ
Open competition	ખુલ્લી હરીફાઈ/ સ્પર્ધા
Open general licence	ખુલ્લું સામાન્ય લાઈસન્સ; ખુલ્લો સામાન્ય પરવાનો
Opening balance	ઊઘડતી સિલક; પ્રારંભિક સિલક; શ્રી પુરાંત જણસે
Opening ceremony	ઉદ્ઘાટન સમારંભ
Open to conviction	માનવા/સ્વીકારવા તૈયાર; પ્રતીતિ-તત્પર
Open to Objection	વાંધાપાત્ર
Operation	(૧) કામગીરી; સંચાલન; વ્યવસ્થા (૨) (યંત્ર, વગેરે) ચલાવવાની/ચાલુ કરવાની ક્રિયા; ચાલન (૩) અમલ (૪) શસ્ત્રક્રિયા
Operational cost	સંચાલન-ખર્ચ; કામગીરી-ખર્ચ
Operation flood	મોટા પાયા પરની કામગીરી; વિપુલ કામગીરી
Operation theatre	શસ્ત્રક્રિયા ખંડ; ઓપરેશન થિયેટર
Operative words	ક્રિયાત્મક શબ્દો; સૌથી મહત્વના શબ્દો
Ophthalmology	નેત્રરોગ વિજ્ઞાન/ચિકિત્સા
Ophthalmotomy	નેત્રશસ્ત્રક્રિયા; આંખનું ઓપરેશન
Opinion	અભિપ્રાય; મત; મંતવ્ય; રાય
Opponent	(૧) સામાવાળો; પ્રતિપક્ષી (૨) શત્રુ; હરીફ (૩) વિરુદ્ધ; વિરોધી; પ્રતિકૂળ
Opportune	સમયોચિત
Opportunist	તકવાદી; તકસાધુ
Opposition	(૧) વિરોધ (૨) વિરોધ પક્ષ
Oppressed	દલિત; પીડિત
Oppressive	દમનકારી; જુલમી

Opt	વિકલ્પ પસંદ કરવો; પસંદગી દર્શાવવી
Optimal	ઈષ્ટતમ; સર્વોત્તમ; યુક્તતમ
Optimum	ઈષ્ટતમ; યુક્તતમ; સર્વોત્તમ
Optional	વૈકલ્પિક; ઐચ્છિક
Oral	(૧) મૌખિક (૨) મોં વાટે લેવાનું
Oral evidence	મૌખિક જુબાની/ પુરાવો
Orchard	ફળ-બાગ; ફળવાડી; ફળઝાડનો બગીચો; ફલોદ્યાન
Ordeal	આકરી કસોટી; કઠણ/આકરી પરીક્ષા; અગ્નિપરીક્ષા
Order	(૧) હુકમ; આદેશ; આજ્ઞા (૨) ક્રમ; અનુક્રમ (૩) શ્રેણી; દરજ્જો (૪) પદ્ધતિ; વ્યવસ્થા; પરંપરા (૫) હાલત; સ્થિતિ (૬) વરદી; (માલનો) ઓર્ડર
Order of merit	ગુણવત્તાક્રમ; યોગ્યતાક્રમ
Order of priority	અગ્રતાક્રમ
Ordinal number	ક્રમસૂચક સંખ્યા; ક્રમ-સંખ્યા
Ordinance	વટહુકમ
Ordinance	શસ્ત્રસરંજામ
Ore	કાચી ધાતુ
Organ	(૧) અંગ; અવયવ (૨) મુખપત્ર (૩) એક પ્રકારનું વાદ્ય
Organic	સેન્દ્રિય; કાર્બનિક
Organic chemistry	કાર્બનિક રસાયણશાસ્ત્ર
Organic manure	સેન્દ્રિય ખાતર
Organisation	તંત્ર; સંસ્થા; સંગઠન; તંત્ર-વ્યવસ્થા
Organisation and method	વ્યવસ્થા અને કાર્યરીતિ
Organised	સંગઠિત
Organiser	સંગઠક; આયોજક
Oriental	પ્રાચ્ય; પૌરસ્ત્ય; પૂર્વનું
Orientation	સંસ્કરણ

Original	मूण; असल; मौलिक
Originator	जनक; प्रज्ञेता; प्रवर्तक
Ornamentation	सुशोभन; अलंकरण; सज्जवट
Orography	पर्वतविज्ञान
Orphanage	अनाथाश्रम
Orthodox	रूढियुस्त; रूढमतवादी; स्थितियुस्त; जुनवाणी
Orthodox finance	प्रणालिकागत नाशा-व्यवस्था
Orthopaedic department	विकलांग चिकित्सा विभाग
Orthopaedics	विकलांग विज्ञान; विकलांग-चिकित्सा
Ostensible	दृष्याव पूरतुं; उपलक्ष्युं; दृष्यतुं
Ostensible owner	दृष्यतो मालिक
Osteology	अस्थिविज्ञान
Osteo-physio-therapy	अस्थि-अंगव्यायाम चिकित्सा
Oust	काढी मूकतुं; छांकी/धकेली काढतुं; - नो कबजो लई लेवो
Oustee	विस्थापित व्यक्तित
Outage	अनुपयोग काण
Outcry	भूमाभूम; भुमराश; डोडा
Outdated	जूनं; पुराणुं; काणग्रस्त
Outdoor game	मेदानी रमत; घर बडार रमवानी रमत
Outdoor patient	बडारनो दर्दी
Outgoing partner	छूटो थतो भागीदार
Outgrown city	अति-विकसित शहरे
Out-house	उपभवन; उपगृह
Outlay	भर्य-जोगवाछ; परिव्यय
Outlet	(१) बडिद्वार; निकास बार्तुं (२) मोरी (३) (लागणी, वगेरेनी) अन्विकित
Outline	(१) रूपरेखा (२) सारांश; संक्षेप (३) रेखाचित्र
Outlying area	दूरनो विस्तार; सीमावर्ती विस्तार
Outmodel	जुनवाणी; जूनी ढबनुं; अप्रयवित
Out of date	जूनं; अप्रयवित
Out of print	(मुद्रित रूपे) अप्राप्य

Out of the way place	કથોલું સ્થળ
Out-patient	બહારનો દર્દી
Outpost	થાણું; ચોકી
Output	ઉત્પાદન; પેદાશ
Outpost cost	ઉત્પાદન ખર્ચ
Outrage modesty	લજ્જાભંગ/શીલભંગ કરવો
Outright	સીધું; પ્રત્યક્ષ; સ્પષ્ટ; સંપૂર્ણ
Outright grant	સીધું અનુદાન
Outspoken	સ્પષ્ટ વક્તા; આખાબોલા; નિખાલસ
Outstanding	(૧) બાકી; વણ ચૂકવાયેલું; ભરપાઈ કરાયા વિનાનું; વસૂલ નહિ આવેલું (૨) વિશિષ્ટ; ઉત્કૃષ્ટ; આગળ પડતું; ઉત્તમ; શ્રેષ્ઠ
Outstanding balance	બાકી સિલક; બાકી નીકળતી રકમ
Outstanding dues	બાકી લેણું
Outstanding work	ઉત્કૃષ્ટ કામગીરી
Outstation allowance	બાહ્ય મથક ભથ્થું
Out-turn	ઉત્પાદન; ઊપજ; કામગીરી
Outward	(૧) જાવક (૨) બહાર; બહારનું; બાહ્ય; બહાર જતું
Outward entry	જાવક નોંધ
Outward register	જાવક રજિસ્ટર
Overage	નિયત કરતાં વધુ વય
Overall	એકંદર; સમગ્ર; કુલ
Overall charge	સમગ્ર હવાલો
Overall control	સમગ્ર નિયંત્રણ
Overall picture	સમગ્ર ચિત્ર
Over collection	અતિ-વસૂલાત
Overdraft	અતિ-ઉપાડ; વધુ ઉપાડ; ઓવરડ્રાફ્ટ
Overdrawal	અતિ-ઉપાડ
Overdue debt	મુદત વીત્યું ટેલું
Overdue notice	મુદતવીતી નોટિસ
Over-estimate	(૧) અતિ-અંદાજ; વધુ પડતો અંદાજ (૨) વધુ પડતો અંદાજ બાંધવો
Over expansion	અતિવિસ્તરણ

Overgrowth	અતિવૃદ્ધિ
Overhaul	સંપૂર્ણ મરામત કરવી; મરામત-તપાસ કરવી
Overhead charges	સામાન્ય વ્યવસ્થા-ખર્ચ
Overheads	સામાન્ય વ્યવસ્થા-ખર્ચ
Overlapping authority	બેવડાતી સત્તા; બેવડાતો સત્તાધિકાર
Overlapping scales of pay	બેવડાતાં પગાર-ધોરણ
Overnight	(૧) રાતોરાત; રાત્રિ દરમિયાન (૨) આગલી રાતનું
Overpayment	અતિ-ચુકવણી
Over-riding decision	ઉપરવટ નિર્ણય
Over-riding public interest	સર્વોપરિ જાહેર હિત
Overseas allowance	દરિયાપાર ભથ્થું
Overseas countries	દરિયાપારના દેશો
Overseas pay	દરિયાપાર પગાર
Oversight	સરતચૂક; ધ્યાનચૂક
Overstayal	અતિ-રોકાણ; (નિયત સમય કરતાં) વધુ રોકાણ
Overt	પુલ્લું; પ્રગટ; પ્રત્યક્ષ
Overtake	(સાથે થઈ જઈને) વાહન આગળ કાઢવું
Overtime allowance	અતિકાલિક ભથ્થું; અધિક સમય ભથ્થું
Overwriting	ઉપર ઘૂટેલું લખાણ
Owner	માલિક
Ownership	માલિકી
Own Your Telephone scheme	‘ઘરનો ટેલિફોન વસાવો’ યોજના
Oyster	છીપ
Oyster fishery	છીપ મતસ્ય-ઉદ્યોગ

P

Pace	(૧) ગતિ; વેગ; પ્રગતિ (૨) કદમ; ડગ; પગલું
Pace-maker	ગતિપ્રેરક; ગતિનિર્ધારક
Pace-setter	ગતિનિર્ધારક

Pacifist	શાંતિવાદી
Package	(૧) પેકેજ; પોટલું; ગાંસડી (૨) સંહત
Package deal	ઊચક સોદો; સંહત સોદો
Package programme	સંહત કાર્યક્રમ
Pack-animal	ભારવાહી / ભારવાહક પશુ
Pack-bullock	ભારવાહી બળદ
Packet	પડીકું; પેકેટ
Packing	(૧) પેકિંગ; પેક કરવું તે (૨) પેકિંગ-સામગ્રી
Packing charges	પેકિંગ ખર્ચ
Packing needle	સોયો; મોટી સોય
Pact	કરાર; સમજૂતી; સંધિ
Paddock	વાડો; પશુવાડો
Paddy	ડાંગર
Padlock	તાળું (છૂટું તાળું)
Paediatrics	બાળરોગવિજ્ઞાન
Pageantry	ભવ્ય સજાવટ; ઠાઠમાઠ; ભપકો
Paginate	પાનાને ક્રમ નંબર આપવો
Paid holiday	સવેતન રજાનો દિવસ
Paid up capital	ભરાયેલી મૂડી; ભરપાઈ થયેલી મૂડી
Paid up policy	ભરપાઈ થયેલી પોલિસી
Painstaking	(૧) ઉદ્યમી; મહેનતુ; પરિશ્રમી; ખંતીલું (૨) શ્રમસાધ્ય; કષ્ટસાધ્ય
Palaeographer	પુરાલિપિવિદ; પુરાલિપિવિજ્ઞાની
Palaeography	(૧) પુરાલિપિવિજ્ઞાન (૨) પ્રાચીન લિપિ; પુરાલિપિ
Pall bearer	શબવાહક; આંધ આપનાર; ડાણુ
Palliative	(૧) ઉપશામક; પ્રશામક (૨) દર્દશામક ઔષધ
Palm-gur	તાડગોળ
Palm leaf manuscript	તાડપત્રીય હસ્તપ્રત
Palm-wine	તાડી
Palpable error	સુસ્પષ્ટ ભૂલ/ચૂક/ત્રુટિ
Palpitation	ધબકારો

Paltry	તુચ્છ; નગણ્ય; નજીવું; નિરર્થક
Pamphlet	ચોપાનિયું; પત્રિકા
Panacea	અકસીર ઈલાજ/ઉપાય; રામબાણ ઔષધ
Panchayati Raj admini- stration	પંચાયત રાજ તંત્ર
Panchayat Secretary	પંચાયત મંત્રી
Pandemic	દેશવ્યાપી/વિશ્વવ્યાપી રોગ
Pandemonium	ધાંધલ-ધમાલ; શોરબકોર; કોલાહલ
Panegyric	પ્રશસ્તિ; ગુણગાન; સ્તુતિ
Panel	(૧) નામાવલિ; નામયાદી; પેનલ (૨) તકતી; ફલક; પાટિયું; પડદો (૩) ભાગ; ખંડ
Panelled door	તકતીદાર બારણું
Panel wall	પડદા દીવાલ; પડદી
Panic	ગભરાટ; આતંક
Panicky	ભયભીત; ભયત્રસ્ત; ગભરાટિયું
Panic monger	ગભરાટ ફેલાવનાર
Panoramic view	સર્વાંગી દૃશ્ય; અખિલ દર્શન
Paper currency	ચલણી નોટ; કાગળનું ચલણ
Paper pulp	કાગળનો માવો
Paper-setter	પ્રાશ્નિક
Paper weight	કાગળ દાબ
Papier mache	કાગળનો માવો
Par	(૧) સમાનતા (૨) સમમૂલ્ય; અંકિત મૂલ્ય
Parachute	હવાઈ છત્રી; પેરાશૂટ
Parachutist	છત્રી-સૈનિક
Parade	પરેડ; કવાયત
Para-medical	અર્ધ-તબીબી; ઉપ-તબીબી; સહ-તબીબી
Parameter	પારમિતિ
Para-military	અર્ધ-લશ્કરી
Paramount	સર્વોપરિ; સર્વોચ્ચ; સાર્વભૌમ
Parapet	(૧) અગાશી/ધાબાની પાળી; ધોરો (૨) કોટ; હૈયારખી

Paraphernalia	સાધનસરંજામ; સાજસરંજામ; અંગત સરંજામ સરસામાન
Parasite	પરજીવી; પરોપજીવી
Parasiticide	પરજીવીનાશક
Parasitologist	પરજીવીવિજ્ઞાની
Parasitology	પરજીવીવિજ્ઞાન
Parcener	(કા.) વારસા-ભાગીદાર; સહ-વારસ
Parentage	(૧) પિતૃત્વ; માતૃત્વ; માતૃપિતૃત્વ (૨) કુળ; વંશ; વંશવેલો (૩) પિતાનું નામ; માતા-પિતાનું નામ
Parental generation	પૈતૃક પેઢી
Parent cadre	મૂળ સંવર્ગ
Par excellence	ઉત્કૃષ્ટ; પરમોત્કૃષ્ટ
Pari passu	સમાન ધોરણે; સમાન રીતે; એકસાથે; - ની સાથોસાથ
Parity	(૧) સમાનતા; સરખાપણું; સામ્ય (૨) અનુરૂપતા; એકરૂપતા (૩) સમમૂલ્ય દર
Park	ઉપવન; ઉદ્યાન
Parking place	વાહન ઊભું રાખવાની જગ્યા; પાર્કિંગ સ્થળ
Parks and gardens	ઉપવન અને બગીચા
Parlance	બોલચાલ; વાતચીત; બોલવાની ઢબ
Parliament	સંસદ
Parliamentarian	(૧) સંસદવિદ (૨) સંસદ-સભ્ય (૩) સંસદીય
Parliamentary affairs	સંસદીય બાબતો
Parliamentary Committee	સંસદીય સમિતિ
Parliamentary constituency	સંસદ મતદાર વિભાગ
Parliamentary democracy	સંસદીય લોકશાહી
Parliament House	સંસદ ભવન
Parlour	(૧) મંત્રણા ખંડ (૨) બેઠક-ખંડ; દીવાનખાનું
Parochial	સંકુચિત; પ્રદેશવાદી; સંકુચિત દષ્ટિવાળું
Parochialism	સંકુચિતતા; પ્રદેશવાદ

Par of exchange	विनिमय सममूल्यता
Parole	शरती/मुदती छुट्टी; पेरोल
Parricide	(१) पितृहत्या (२) पितृघाती
Pastime	आनंदप्रभोद; विनोद; मनोरंजन
Pasture land	चरो; गोचर; चराश
Patent	(१) अेकाधिकार; पेटेंट (२) पुढलुं; स्पष्ट; प्रगट (३) पेटेंट मेणववा/लेवा; अेकाधिकारपत्र प्राप्त करवो
Paternal	पैतृक; बापीकुं
Paternity	पितृत्व
Pathogenic	रोगकारक; रोगजनक
Pathology	रोगविज्ञान
Patricide	(१) पितृहत्या; पितृवध (२) पितृघातक
Patrimony	पैतृक वारसो; बापीकी मिल्कत
Patrol	(१) रोच; चोकी पहेरो (२) रोच टुकडी; चोडियात टुकडी
Patron	(१) आश्रयदाता (२) पुरस्कर्ता; प्रोत्साहक (३) ब्राह्मक; वाचक
Pattern	(१) ढांचो; नमूनो; इरमो (२) आदर्श/नमूनारूप वस्तु
Paucity	तंगी; षेंच
Pauper	गरीब; निर्धन; अकिंचन; दरिद्र
Pauper pleader	अकिंचन/निर्धन/दरिद्र लोकोचो वकील
Pavement	इरसबंधी; पाकी पगथी
Pavilion	मंडप; शमियाणो; तंबू
Pawn	(१) आड; गीरो मूकेली जणस (२) आडमां मूकवुं; गीरो/घरेणो मूकवुं
Pawn-broker	आड पर धीरधार करनार; गीरोदार शराड/शाहुकार
Pawnee	आड लेनार; आडदार; गीरोदार
Pawner	आडमां मूकनार
Pay	(१) पगार; वेतन (२) यूकवुं; पगार आपवो.
Payable	यूकववापात्र; युकवणीपात्र

Pay and allowances	પગાર અને ભથ્થાં
Pay-bill	પગાર-બિલ
Pay-day	પગાર-દિવસ
Payee	નાણાં લેનાર
Pay fixation	પગાર-ઠરાવણી
Parsimonious	(૧) કરકસરિયું (૨) કંજૂસ; કૃપણ
Par stock	મૂલ્યાંકિત માલ
Partial	(૧) આંશિક; અપૂર્ણ; અધૂરું (૨) પક્ષપાતી
Partiality	પક્ષપાત
Participant	ભાગ લેનાર; સહભાગી
Participation	ભાગ લેવો તે; સહભાગિતા; સહયોગ
Partition	(૧) વિભાજન; ભાગલા; વહેંચણી (૨) આડભીત; વિભાજક દીવાલ; પડદી (૩) હિસ્સો; વિભાગ
Partner	ભાગીદાર
Part-owner	અંશ-માલિક; આંશિક માલિક; ભાગ-માલિક
Part-payment	આંશિક ચુકવણી
Part-time	અંશકાલિક; ખંડ સમયનું
Part-timer	અંશકાલિક કર્મચારી/કામદાર
Party	(૧) (કા.) પક્ષ; પક્ષકાર (૨) પક્ષ (૩) જૂથ; ટુકડી (૪) મિજબાની; પાર્ટી
Party faction	પક્ષ-વિખવાદ; પક્ષીય જૂથબંધી
Par value	સમમૂલ્ય; સમાન કિંમત
Pass	(૧) પાસ; રજાચિટ્ટી; અનુમતિપત્ર; પ્રવેશપત્ર (૨) ઉત્તીર્ણ થવું; (૩) પસાર કરવું
Passage	(૧) રસ્તો; માર્ગ; અવરજવરનો માર્ગ (૨) મુસાફરી; પ્રવાસ; પ્રવાસાધિકાર; સ્થળાંતર (૩) મુસાફરી ભાડું (૪) મંજૂર થવું તે (૫) ફકરો; ઉદ્ધરણ; અવતરણ

Pass-book	પાસબુક
Passive bond	બિન-વ્યાજુ/વ્યાજરહિત ખત
Pass-Key	ગુરુચાવી
Passport	પાસપોર્ટ; પારપત્ર
Password	સંકેતશબ્દ
Pasteurized milk	પાશ્વરિત દૂધ; જીવાણુરહિત દૂધ
Pay-in-arrears	બાકી પગાર; ચડેલો પગાર
Pay-in-slip	જમા-કાપલી
Payment of Wages Act	વેતન/રોજી ચુકવણી અધિનિયમ
Payment order	ચુકવણી હુકમ
Pay order	ચુકવણી હુકમ
Pay-roll	પગાર-પત્રક
Pay-scale	પગાર-ધોરણ
Pay-slip	પગાર-કાપલી
Peace mission	શાંતિમિશન; શાંતિદૂતમંડળ; શિષ્ટમંડળ
Peak	(૧) ટોચ; શિખર (૨) પરાકાષ્ઠા; ચરમસીમા; સર્વોચ્ચ બિંદુ (૩) ઉચ્ચતમ
Peak hours	સૌથી વધુ ભીડનો સમય; ચરમ સીમા સમય
Peak level	ટોચ-કક્ષા; ઉચ્ચતમ કક્ષા
Peak period	ટોચનો ગાળો; સર્વોત્તમ સમય
Peak season	ટોચની મોસમ
Pearl fishery	મોતી-મત્સ્યોદ્યોગ
Pearl millet	બાજરો
Pearl-oyster	મોતી-છીપ
Peculation	ઉચાપત
Peculium	અંગત મિલકત; બાપીકી મિલકત
Pecuniary	નાણાને લગતું; નાણાકીય; આર્થિક
Pedagogics	શિક્ષણશાસ્ત્ર; અધ્યાપનશાસ્ત્ર
Pedestal	કુંભી; બેસણી; પાદપીઠ; આધાર; પડઘી
Pedestrian crossing	રાહદારી પારપથ
Pedigree	(૧) વંશાવલિ; વંશવેલો; વંશવૃક્ષ (૨) વંશ; કુળ (૩) ઓલાદ (૪) કુલીન; ઊંચી જાતનું

Pedigree bull	ધણખૂંટ
Pedigree seeds	સંવર્ધન બિયારણ
Pedology	ભૂમિવિજ્ઞાન
Pegged price	સ્થિરીકૃત ભાવ/કિંમત
Penal	(૧) શિક્ષાત્મક; શિક્ષાસંબંધી (૨) શિક્ષાપાત્ર
Penal code	ફોજદારી કાયદો; દંડ સંહિતા
Penal interest	શિક્ષાત્મક વ્યાજ
Penalty	શિક્ષા; દંડ
Pen down strike	કલમ-બંધ હડતાળ
Pen-name	ઉપનામ; તખલ્લુસ
Pension	પેન્શન; નિવૃત્તિવેતન
Pensionable	પેન્શનપાત્ર; નિવૃત્તિવેતનપાત્ર
Pensionary charges	પેન્શન-ખર્ચ; નિવૃત્તિવેતન-ખર્ચ
Pension contribution	નિવૃત્તિવેતન ફાળો; પેન્શન ફાળો
Pension Equalization Fund	પેન્શન સમકારી નિધિ; નિવૃત્તિ વેતન સમકારી નિધિ
Pensioner	પેન્શનર; નિવૃત્તિ વેતન મેળવનાર
Pension payment order	પેન્શન/નિવૃત્તિવેતન ચુકવણી હુકમ
Perambulatory	ભ્રમણશીલ
Per capita	માથાદીઠ; વ્યક્તિદીઠ
Percolation	અનુસ્રાવ; ઝમણ
Percolation tank	અનુસ્રાવ તળાવ
Per contra credit	સામો જમા-હવાલો
Per diem	દૈનિક; રોજનું
Peremptory order	(કા.) અનુલ્લંઘનીય હુકમ
Perennial	બારમાસી; કાયમી
Perfidious	વિશ્વાસઘાતી; દગાખોર; દ્રોહી
Perforated	છિદ્રિત; છિદ્રવાળું
Performance audit	કામગીરી હિસાબ-તપાસણી/ઓડિટ
Performance budget	કામગીરી અંદાજપત્ર
Perfunctory	ઉપરછલ્લું; ઉપરચોટિયું; જેમ તેમ કરી નાંખેલું; બેદરકારીભર્યું
Perimeter	(૧) પરિમિતિ; પરિધિ (૨) પરિમિતિમાપક

Periodical	(१) सामयिक; नियतकालिक; मुदती (२) सामयिक; सामयिकपत्र
Periodicity	सामयिकता
Period of gestation	(१) गर्भकाल (२) पूर्व-तैयारी गाणो; परिपक्वता गाणो
Peripatatic training	इरती तालीम; अडु-मुकामी तालीम
Peripheral functions	गौण कार्यो
Periphery	परिध; घेरावो
Periscope	परिदर्शक
Perishable goods	अगडी ज्ञाय तेवो माल
Perjurer	(क.) जूठो साक्षी; षोडो साक्षी; षोडा सोगंढ वेनार
Permanent advance	कायमी पेशगी
Permanent alimony	कायमी निर्वाह-अर्थ
Per mensem	मासिक; दर महिने
Permit	परमिट; परवानगीपत्र
Pernicious	घातक; विनाशक; हानिकारक; अनिष्टकारक
Perpetual interest	कायमी हितसंबंध; कायमी हित
Perpetual succession	शाश्वत/कायमी उत्तराधिकार
Perquisite	अनुलाभ
Persecution	सितम; जुलम; पीडन
Persian wheel	रेट
Persistent disobedience	सतत आज्ञाभंग
Persona designata	नामोद्दिष्ट व्यक्ति
Persona grata	स्वीकार्य व्यक्ति
Personal capacity	अंगत/व्यक्तिगत ह्येसियत
Personal chattels	अंगत सामान/मालमता
Personality test	व्यक्तित्व कसोटी
Personal law	अंगत कायदो
Personal ledger account	व्यक्तिगत आतावडी हिसाब
Personal pay	अंगत पगार
Personal recognition	ज्ञात-मुयुरको
Personal security bond	अंगत ज्ञामीनगीरी/बंधण्णी अत
Personal vilification	अंगत अहनामी

Person and property	જાનમાલ
Persona non-grata	અસ્વીકાર્ય વ્યક્તિ
Personation	બીજાને નામે કામ કરવાનો ગુનો; છદ્મ નામધારણ/ વેશધારણનો ગુનો
Personnel	કર્મચારીવર્ગ
Persona wanted	(કા.) (૧) ફરાર વ્યક્તિ; લાપતા/બિપતા વ્યક્તિ (૨) જેની શોધખોળ ચાલતી હોય તેવી વ્યક્તિ
Perspective	પરિપ્રેક્ષ્ય; યથાર્થ દર્શન; દૃશ્ય; દૃષ્ટિકોણ
Perspective planning	ભાવિલક્ષી/પર્યાયલક્ષી આયોજન/યોજના
Persuasion	સમજાવટ
Pertussis	ઉટાંટિયું
Perusal	જોઈ જવું તે; વાચન
Pest	ઉપદ્રવી જીવાત
Pesticide	ઉપદ્રવી જીવાતનાશક; કીટનાશક
Pestilence	મહામારી
Pests control	જીવાત/કીટ-નિયંત્રણ
Petition	અરજી; અરજ; દાદ-અરજી
Petitioner	અરજદાર; દાદ માગનાર
Petties	પરચૂરણ ખર્ચ
Petty bill	પરચૂરણ બિલ
Petty cash	પરચૂરણ રોકડ
Petty expenditure	પરચૂરણ ખર્ચ
Pharmaceutics	ઔષધનિર્માણ વિજ્ઞાન
Pharmacology	ઔષધવિજ્ઞાન, ઔષધગુણવિજ્ઞાન
Pharmacopoeia	ઔષધનિર્માણકોશ; ઔષધકોશ
Pharmacy	(૧) ઔષધનિર્માણ શાળા; ઔષધશાળા; રસશાળા; ફાર્મસી (૨) ઔષધનિર્માણ વિજ્ઞાન
Phased programme	તબક્કાવાર કાર્યક્રમ
Phenomenon	(૧) ઘટના; દૃશ્ય/પ્રત્યક્ષ વસ્તુ; તત્ત્વ (૨) અસાધારણ/વિલક્ષણ/અદ્ભુત/અપૂર્વ ઘટના, વ્યક્તિ કે વસ્તુ
Philanthropist	દાનવીર; પરોપકારી; દાનેશ્વરી
Philately	ટપાલ-ટિકિટ સંગ્રહ

Photo	ફોટો; છબી
Photographer	ફોટોગ્રાફર; છબીકાર; તસવીરકાર
Photographic Bureau	ફોટો કાર્યાલય
Photographic documentation	ફોટો/છબી દસ્તાવેજીકરણ
Photolithography	ફોટોલિથો-મુદ્રણ
Photostat copy	ફોટોસ્ટેટ નકલ
Physical check	પ્રત્યક્ષ તપાસ/ચકાસણી
Physical count	વસ્તુવાર ગણતરી; પ્રત્યક્ષ ગણતરી
Physical custody	પ્રત્યક્ષ કબજો/કસ્ટડી
Physical education	શારીરિક શિક્ષણ; વ્યાયામ શિક્ષણ
Physical facts	સ્થૂળ/નક્કર હકીકત
Physical fitness	શારીરિક યોગ્યતા
Physically handicapped	અપંગ; વિકલાંગ; શારીરિક ખોડખાંપણવાળું
Physical training	વ્યાયામ; વ્યાયામ તાલીમ
Physical verification	પ્રત્યક્ષ ખરાઈ
Physio-therapy	અંગવ્યાયામ ચિકિત્સા
Picketing	ધરણાં; પિકેટિંગ
Pick-up weir	જલગ્રહણ આડબંધ
Picture gallery	ચિત્રભવન; ચિત્રવીથી; ચિત્રદીર્ઘા
Piecemeal	ટુકડે ટુકડે; તૂટક તૂટક
Piece rate	છૂટક/ ઊંચક દર; કામ પ્રમાણે દર; ઊંચક દર
Piece work	છૂટક કામ; ઊંચક કામ
Pier	(૧) પુસ્તો; ફુરજો; ડક્કો; ધક્કો (૨) થાંભલો; સ્તંભ; આધારસ્તંભ
Pig iron	બીડ; કાયું લોહું/લોખંડ
Pigment	રંગ; રંગદ્રવ્ય
Pilfer-proof cap	ચોરી-રક્ષિત ઢાંકણ
Pilgrim centre	યાત્રાધામ; તીર્થ સ્થાન
Pilot car	માર્ગદર્શક ગાડી
Pilot census	પ્રાયોગિક ગણતરી
Pilot Milk Supply Scheme	પ્રારંભક દૂધ પૂરવઠા યોજના
Pin cushion	પીન-ગાદી; ટાંકણિયું
Pioneering institute	આદિ/આદ્ય સંસ્થા
Piped supply of water	પાણીના નળની વ્યવસ્થા; નળ દ્વારા પાણી પુરવઠો
Pipe-line	નળ-માર્ગ; પાઈપ-લાઈન

Piracy	(૧) ચાંચિયાગીરી (૨) સાહિત્યિક ચોરી
Pisciculture	મત્સ્યપાલન; મત્સ્યઉછેર
Piscifauna	મત્સ્યસૃષ્ટિ; મત્સ્યવર્ગ
Pit latrine	ખાડા-જાજરૂ
Placard	સૂત્રપાટિયું; સૂત્રફલક; ભીતપત્ર
Plaint	દાવા અરજી
Plaintiff	વાદી; દાવો કરનાર
Plan	(૧) યોજના (૨) નકશો; રૂપરેખા (૩) કાર્યક્રમ; વ્યવસ્થા (૪) કાર્યપદ્ધતિ; કાર્યપ્રણાલી (૫) યુક્તિ; ઉપાય
Plan holiday	યોજના વિરામ
Planning	આયોજન
Planning machinery	આયોજન તંત્ર
Plan performance	આયોજન કામગીરી
Plan project	આયોજન પરિયોજના
Plans and estimates	નકશા અને અંદાજ
Plan scheme	આયોજન યોજના
Plant	(૧) છોડ; વનસ્પતિ; રોપ (૨) સંયંત્ર; પ્લાન્ટ; કારખાનું;
Plantation	બગીચા-વાડી; બગીચા; વૃક્ષ બગીચા; વાડી; વાવેતર
Plantation crop	બગીચા/વૃક્ષબગીચા પાક
Plant ecology	વનસ્પતિ પરિસ્થિતિવિજ્ઞાન
Plant protection	છોડ-રક્ષણ; વનસ્પતિ-રક્ષણ
Plasma	જીવનરસ; જીવદ્રવ્ય
Plateau	ઉચ્ચ સપાટ પ્રદેશ
Platform	મંચ; સભામંચ; વ્યાસપીઠ; પ્લેટફોર્મ
Platoon	પલટણ; ટુકડી
Plausible	બુદ્ધિગમ્ય; તર્કસંગત
Plea	(૧) કથન; દલીલ; રજૂઆત; કેફિયત (૨) દાવો; મુકદ્દમો (૩) આજીજી; અનુનય

Pleader	વકીલ
Plead guilty	ગુનો કબૂલ કરવો
Pleading	(૧) રજૂઆત; નિવેદન; દલીલ; બચાવ (૨) વકીલાત
Pleasure resort	વિહારધામ
Plebiscite	લોકમત
Pledge	(૧) આડમાં મૂકવું; ઘરેણે/ ગીરો મૂકવું (૨) આડ; ગીરો મૂકેલી જણસ (૩) વચન
Plenary session	પૂર્ણ અધિવેશન/સત્ર
Pleno jure	પૂર્ણ સત્તા/ અધિકાર સાથે
Plinth	ઊભણી
Plough agriculture	હળખેડ; હળખેતી
Plumb	ઝોળંબો
Plumbery	નળકામ; પ્લમ્બરકામ; નળદુરસ્તી
Plural taxation	એકાધિક કરવેરા
Plural voting	એકાધિક મતદાન
Plus minus memorandum	વત્તા-ઓછા યાદીપત્ર
Plutocracy	ધનિકશાહી
Ply for hire	ભાડે ફેરવવું
Point at issue	વિવાદાસ્પદ પ્રશ્ન/ મુદ્દો; વિવાદનો મુદ્દો
Pointing	વાટાકામ
Point of order	નિયમનો મુદ્દો
Point of origin	ઉદ્ભવ-સ્થાન; ઊગમ સ્થાન
Point of view	દૃષ્ટિબિંદુ
Polarization	ધ્રુવીકરણ; ધ્રુવીભવન
Police atrocities	પોલીસ અત્યાચાર/જુલમ
Police custody	પોલીસ કબજો/જાપતો/ હવાલો
Police escort	પોલીસ અનુરક્ષક; પોલીસ અનુરક્ષક ટુકડી; પોલીસ અનુરક્ષણ
Police force	(૧) પોલીસ દળ (૨) પોલીસબળ
Police intelligence	પોલીસ બાતમી
Police outpost	પોલીસ ચોકી/થાણું

Police squad	पोलीस टुकडी
Police station	पोलीस मथक; पोलीस स्टेशन
Policy decision	नीतिविषयक निर्णय
Political pension	राजकीय पेन्शन/निवृत्ति वेतन
Political prisoner	राजकीय कैदी
Political sufferer	राजकीय बाजतोमां सहन करनार
Poll	(१) मतदान (२) मतसंख्या; मतगणतरी (३) मतदार-सूचि (४) मत आपवो/भेणववो
Pollarding of trees	वृक्षोनुं टोय-छेदन
Poll day	मतदान दिवस
Polling agent	मतदान अजन्ट
Polling booth	मतदान स्थण/किन्द्र
Polling officer	मतदान अधिकारी
Polling party	मतदान संयालन टुकडी
Polling rehearsal	मतदाननो पूर्व-प्रयोग
Polling station	मतदान-मथक
Poll tax	माथावेरो
Pollution	प्रदूषण
Polygamy	बहुलग्न प्रथा
Polygyny	बहुपत्नीत्व
Polytechnic	पोलिटेकनिक; विविध उद्योग विद्यालय
Pomology	इणविज्ञान; इणकृषिविज्ञान; इणसंवर्धनशास्त्र
Pool	(१) समुख्य (२) व्यावसायिक संघ (३) सामूहिक निधि (४) अकत्र करवुं
Pooling	अकत्रीकरण
Poppy capsules	पोसटोडा
Populace	आमजनता; सामान्य लोको
Popular contribution	लोकङाणो
Population census	वस्तीगणतरी
Porch	द्वारमंडप; प्रवेशमंडप; पोर्थ

Port	બંદર
Portable	સુવાહ્ય
Portal	પ્રવેશદ્વાર; સિંહદ્વાર; દ્વારતોરણ
Port charges	બંદર-લાગત
Portfolio	દફતર; પોર્ટફોલિયો; પત્ર-પેટી
Portico	દ્વારમંડપ
Port of call	વિશ્રામ બંદર
Portrait	(૧) પ્રતિકૃતિ; વ્યક્તિચિત્ર; છબી (૨) શબ્દચિત્ર
Ports and pilotage	બંદરો અને બંદરવિષયક માર્ગદર્શન
Poser	કોયડો; કૂટપ્રશ્ન; સમસ્યા
Positive proof	અસંદિગ્ધ/પાકી સાબિતી
Possession	કબજો
Possession in fact	વાસ્તવિક કબજો
Possession in law	કાયદેસર કબજો
Possessory action	કબજા-દાવો
Possessory title	કબજા-હક
Post	(૧) જગ્યા; પદ (૨) ટપાલ (૩) ચોકી; મથક; થાણું (૪) જગ્યા પર નીમવું; સ્થળ-નિમણૂક કરવી
Postage	ટપાલખર્ચ; ટપાલ-લાગત
Postal ballot	ટપાલ-મતદાન; ટપાલ-મતપત્ર
Postal life insurance	ટપાલ જીવન વીમો
Post an account	ખતવવું; ખતવણી કરવી
Post-audit	ઉત્તર-ઓડિટ/હિસાબ-તપાસણી
Post-dated cheque	પછીની તારીખનો ચેક
Poster	ભીતપત્ર; જાહેરાતપત્ર; પ્રચારપત્ર
Post facto sanction	કાર્યોત્તર મંજૂરી
Post-graduate	(૧) અનુસ્નાતક (૨) સ્નાતકોત્તર
Posthumous	મરણોત્તર
Posthumous award	મરણોત્તર પુરસ્કાર
Posting order	સ્થળ-નિમણૂક હુકમ
Post-intensive phase	ઉત્તર-સઘન તબક્કો

Post-mortem examination	શબપરીક્ષા
Post-natal	અનુપ્રસૂતિ; જન્મ પછીનું; જન્મોત્તર
Post-natal care	અનુપ્રસૂતિ સંભાળ
Post-natal clinic	અનુપ્રસૂતિ ચિકિત્સાલય
Post-nuptial	લગ્નોત્તર
Post partum centre	અનુપ્રસૂતિ સારવાર કેન્દ્ર
Post-script	તાજા કલમ
Post-training examination	અનુતાલીમ પરીક્ષા; તાલીમોત્તર પરીક્ષા
Postulate	ગૃહીત; પૂર્વધારણા; આધારતત્ત્વ
Post-war development	યુદ્ધોત્તર વિકાસ
Potable water	પીવાનું પાણી
Potamology	નદીવિજ્ઞાન
Post and pans	વાસણકૂસણ
Poultry	મરઘાં; મરઘાં-બતકાં; મરઘાં-પાલન; મરઘાં ઉછેર
Poultry breeding unit	મરઘાં સંવર્ધન એકમ
Poultry co-operative	મરઘાં-પાલન સહકારી મંડળી
Poultry farm	મરઘાં-ફાર્મ
Poultry farming	મરઘાં-પાલન; મરઘાં-ઉછેર
Poultry feed	મરઘાં-ચણ
Pound	ડબ્બો (ઢોર; વગેરે પૂરવાનો)
Power	(૧) વીજળી-શક્તિ (૨) સત્તા-અધિકાર (૩) શક્તિ; ક્ષમતા
Power-loom	યંત્રસાળ
Power of attorney	મુખ્યત્યારનામું
Practicable	વ્યવહારુ
Practical	(૧) વ્યવહારુ; વાસ્તવિક (૨) પ્રાયોગિક; પ્રયોગાત્મક (૩) પ્રત્યક્ષ (૪) પ્રયોગ; પ્રયોગ-પરીક્ષા; પ્રત્યક્ષકામ
Practical approach	વ્યવહારુ અભિગમ
Practical demonstration	પ્રત્યક્ષ નિદર્શન
Practising school	શિક્ષણાનુભવ શાળા
Practitioner	વ્યવસાયી

Pragmatic approach	વ્યવહારુ/વાસ્તવિક/વાસ્તવલક્ષી અભિગમ
Preamble	આમુખ
Pre-arranged	પૂર્વયોજિત
Pre-audit	પૂર્વ-ઓડિટ/હિસાબ-તપાસણી
Precaution	સાવચેતી; અગમચેતી; સાવધાની
Precautionary measures	સાવચેતીનાં પગલાં
Precedence	(૧) પૂર્વવર્તિતા; અગ્રવર્તિતા; પૂર્વગામિતા (૨) અગ્રતા; અગ્રતા-ક્રમ (૩) પૂર્વાધિકાર; પ્રથમાધિકાર; અગ્રહક
Precedent	પૂર્વ-દૃષ્ટાંત; પૂર્વવર્તી
Precincts	(૧) સીમા; હદ (૨) હકૂમત/અધિકાર ક્ષેત્ર
Precipitate action	ઉતાવળિયું કામ; અવિચારી કામ
Precision	સૂક્ષ્મ ચોક્કસાઈ; પરિશુદ્ધતા
Preclude	નિવારવું; રોકવું
Preconception	પૂર્વધારણા; પૂર્વકલ્પના
Precursor	(૧) પુરોગામી; પૂર્વગામી; પૂર્વવર્તી (૨) પૂર્વ-સંકેત
Predecessor	(૧) પુરોગામી (૨) પૂર્વાધિકારી
Predestined	પૂર્વનિર્મિત; પૂર્વનિર્ધારિત
Predicament	દુર્દશા; વિષમ પરિસ્થિતિ
Predominance	વર્યસ્વ; પ્રાધાન્ય
Pre-emption	ખરીદીનો અગ્રહક/અગ્રાધિકાર
Preface	પ્રસ્તાવના; આમુખ; ઉપોદ્ઘાત
Prefer (bill, appeal, etc.)	રજૂ કરવું (બિલ, અરજી વગેરે)
Preference	પસંદગી; અધિક મહત્ત્વ; અગ્રાધિકાર
Preference share	પ્રેફરન્સ શેર; અગ્રાધિકાર શેર
Preliminaries	પ્રારંભિક કામગીરી/તૈયારી/વ્યવસ્થા
Prelude	(૧) ઉપોદ્ઘાત; પ્રસ્તાવના (૨) ભૂમિકા; આરંભ
Premature retirement	મુદત પહેલાંની નિવૃત્તિ; વહેલી નિવૃત્તિ
Premises	મકાન-હદ; જગ્યા
Premises of a deed	ખતનો આમુખ/આદિ-ખંડ

Premium	(१) प्रीमियम; हप्तो (वीमानो) (२) अधिमूल्य; वधारो (३) ईनाम; पुरस्कार
Premonitory report	पूर्वसूचक अह्तेवाल
Prepayment	पूर्वयुक्तवण्णी
Pre-primary education	पूर्व-प्राथमिक शिक्षण
Pre-receipted bill	पह्लोय साथेनुं बिल
Pre-requisite	पूर्व-जडुरियात; पूर्व-जडुरी; पूर्ववश्यक; पूर्वशरत
Prerogative	अधिकारविशेष; विशेषाधिकार; परमाधिकार
Pre-school age	पूर्व-शाळा वय
Prescribed	नियत; ठरावेल
Prescription	(१) दवा-यिद्धी; औषध-पत्र (२) (का.) लांबो भोगवटो; परंपरागत भोगवटो (३) निर्धारण; ठराववुं ते
Presentation	रजुआत; निरूपण
Presentation copy	भेट नकल
Presents	भत
Preservation	जणवण्णी; परिरक्षण
Preservative material	परिरक्षक सामग्री
Pre-service training	पूर्व-सेवा तालीम
President	(१) राष्ट्रपति (भारतना); राष्ट्रप्रमुख (अन्यत्र) (२) प्रमुख
President's Rule	राष्ट्रपति शासन
Presiding Officer (election)	मतदान-मथकना प्रमुख अधिकारी
Press	(१) मुद्रणालय; छापणानुं (२) वर्तमानपत्र; अखबार; पत्रकारवर्ग; प्रेस
Press communique	सत्तावार समाचार-यादी
Press conference	पत्रकार-परिषद; अखबारी परिषद
Press copy	मुद्रण-प्रत
Press gallery	पत्रकार दीर्घा/गेलेरी
Press hand-out	अखबारजोग निवेदन; अखबारी निवेदन
Press Information Bureau	प्रेस माहिती कार्यालय
Pressman	(१) पत्रकार (२) मुद्रण कर्मचारी

Press-matter	मुद्रण सामग्री; छापवा माटेनुं लभाण
Press-note	अजबारी यादी
Press release	अजबारीमां प्रसिद्धि अर्थे माहिती
Press round-up	संक्षिप्त समाचार; समाचार-संक्षेप
Presumption	अनुमान; मानी लेवुं ते; गृहीत
Presumptive evidence	अनुमानसिद्ध पुरावो; गृहीत पुरावो
Presumptive pay	संभावी पगार
Presupposition	पूर्वधारणा; पूर्वकल्पना
Prevention	निवारण
Preventive action	निवारक कार्यवाही
Preventive detention	निवारक अटकायत; तडेदारी अटकायत
Preventive measures	निवारक पगलां; तडेदारीनां पगलां
Price control	भाव-नियंत्रण; भाव नियमन
Priced publication	वेयाऊ प्रकाशन
Price fixation policy	भाव-ठराव नीति
Price fluctuation	भाव वधघट; भावनी यढ-उतर
Price index number	भावांक
Price level	भावसपाटी
Price line	भावसपाटी; भाव-रेखा
Price list	भावसूचि
Price parity	भाव-समता
Price structure	भाव-माणभुं
Price support policy	भाव टकाव नीति
Prima facie	प्रथमदर्शनी; प्रथम दृष्टिओ
Prima facie evidence	प्रथमदर्शनी पुरावो
Primary	(१) प्राथमिक; प्रारंभिक (२) मुप्य; प्रधान (३) मूल; मूलगत (४) आद्य; आदिम
Primary Health Centre	प्राथमिक आरोग्य केन्द्र
Primary School Leaving Certificate Examination	प्राथमिक शाळांत प्रभाषापत्र परीक्षा
Prime Minister	प्रधानमंत्री

Primitive	(૧) આદિમ; આદ્ય; મૂળ (૨) પ્રાથમિક સ્વરૂપનું/કક્ષાનું (૩) અસંસ્કૃત; અણઘડ
Primitive group	આદિમ જૂથ
Primogeniture	જ્યેષ્ઠાધિકાર
Princely State	દેશી રાજ્ય; રજવાડું
Principal	(૧) મુખ્ય; પ્રધાન (૨) આચાર્ય (૩) મુખ્ય
Printer	મુદ્રક
Printer's devil	મુદ્રણ-દોષ
Printing	મુદ્રણ; છપાઈ
Printing and stationery	મુદ્રણ અને લેખનસામગ્રી
Printing press	મુદ્રણાલય; છાપખાનું
Printing script	મુદ્રણ-લિપિ
Print line	મુદ્રણ પંક્તિ
Priority	અગ્રતા
Priority list	અગ્રતા યાદી
Prior sanction	પૂર્વ-મંજૂરી
Prison	જેલ; કેદખાનું; કારાગૃહ
Prisoner	કેદી
Prison offence	જેલ-ગુનો
Privacy	એકાંત; મલાજો
Private	(૧) અંગત; નિજ; ખાનગી (૨) વ્યક્તિગત (૩) બિન-સરકારી
Private carrier	ખાનગી માલવાહન; ખાનગી મોટર લોરી/ટ્રક
Privation	અભાવ; તંગી; હાલાકી; તકલીફ
Privilege	વિશેષાધિકાર
Privilege committee	વિશેષાધિકાર સમિતિ
Privy purse	સાલિયાણું
Prize bond	ઈનામી બોન્ડ
Probability	સંભાવના; સંભવિતતા
Probable	સંભવિત

Probate	प्रमाहित वसियतनामुं; प्रोबेट
Probation	(१) अजमायश (२) परिवीक्षा (गुनेगारनी बाबतमां)
Probationary	अजमायशी
Probationer	अजमायशी (व्यक्ति)
Probe	ठिंडी तपास
Probity	सख्यार्थ; ईमानदारी
Procedural	कार्यवाहीविषयक; कार्यपद्धति संबंधी
Procedure	कार्यपद्धति; विधि; कार्यरीति
Proceedings	कार्यवाही
Proceeds	ठिपज; आवक
Process	(१) प्रक्रिया; कार्यवाही; कार्यपद्धति (२) मुकदमो; दायो (३) आदेशिका
Processing unit	प्रक्रिया अेकम
Proclamation	ढंढेरो; उद्घोषणा
Procurement	प्राप्ति
Produce	(१) उत्पन्न; ठिपज; पेदाश (२) निर्माणा करवुं
Producer	(१) उत्पादक (२) निर्माता (३) प्रस्तुतकर्ता (रेडियो बाबतमां)
Product	उत्पादन; बनावट; बनावेलो माल; पेदाश
Production	(१) उत्पादन (२) (कला) संपादन (३) निर्माणा (४) रजू करवुं ते
Productive	उत्पादक
Productivity	उत्पादकता
Profession	व्यवसाय; धंधो
Professional	व्यवसायिक; व्यवसायी; धंधादारी
Professional tax	व्यवसायवेरो
Proficiency	प्रावीण्य
Profile	(१) पार्श्वचित्र (२) रूपरेखा

Profit and loss account	નફાતોટા હિસાબ; નફા-નુકસાન હિસાબ
Profiteering	નફાખોરી
Proforma account	કાચો હિસાબ; પ્રોફોર્મા હિસાબ
Programme evaluation	કાર્યક્રમ મૂલ્યાંકન
Programming	કાર્યક્રમ નિર્માણ
Progress card	પ્રગતિ-કાર્ડ
Progressive	(૧) પ્રગતિશીલ (૨) પ્રાગતિક; ઉત્તરોત્તર; ક્રમિક
Progressive development	ક્રમિક વિકાસ
Progressive figures	પ્રાગતિક આંકડા
Progressive tax	પ્રાગતિક દર
Progressive total	પ્રાગતિક/ઉત્તરોત્તર સરવાળો
Progressive report	પ્રગતિ અહેવાલ
Prohibit	મનાઈ કરવી; નિષેધ કરવો
Prohibition	(૧) નિષેધ; બંધી; મનાઈ (૨) નશાબંધી
Prohibition Board	નશાબંધી બોર્ડ/મંડળ
Prohibitive	નિષેધાત્મક
Project	પરિયોજના
Projected development	પરિયોજિત વિકાસ
Projection	(૧) બહાર આવતું બાંધકામ (૨) પ્રક્ષેપણ; પ્રક્ષેપ (૩) ધારણા
Promissory note	વચનપત્ર; પ્રોમિસરી નોટ
Promote	(૧) બઢતી આપવી (૨) પ્રવર્તન કરવું; પ્રોત્સાહન આપવું; શરૂ કરવું; ઊભું કરવું (૩) (શિક્ષણમાં) ઉપલા વર્ગમાં ચડાવવું
Promotee	બઢતી પામેલ વ્યક્તિ
Promoter	પ્રવર્તક; શરૂ કરનાર
Promotion	(૧) બઢતી (૨) પ્રવર્તન; પ્રોત્સાહન; વૃદ્ધિ
Promotion post	બઢતીની જગ્યા
Prompt	શીઘ્ર; ત્વરિત
Promulgation	જાહેરાત; ઘોષણા; ઢંઢેરો

Proof	(१) साबिती; पुरावो; प्रमाश (२) (मुद्रश) प्रूफ
Proof correction	प्रूफ-सुधारश
Proof-reader	प्रूफवायक
Propaganda	प्रचार
Proper channel	योग्य राह
Property tax	मिलकत वेरो
Prophylactic vaccine	रोग-निवारक/निरोधक रसी
Proponent	पुरस्कर्ता; छिमायती; समर्थक
Proportional	प्रमाशसर
Proposal	दरभास्त; प्रस्ताव
Proposed	सूचित
Proposer	प्रस्तावकर्ता; दरभास्त मूकनार
Proprietary	मादिकीनुं; भानगी मादिकीनुं
Proprietary right	मादिकी-हक
Proprietor	मादिक
Propriety	औचित्य
Pro rata	भागे पडतुं; झणे आवतुं; वराडे आवतुं
Prorogation	सत्रसमाप्ति
Prorogue	सत्रसमाप्ति करवी
Proscribe	प्रतिबंध मूकवो; गेरकायदे ठरावतुं
Proscription	प्रतिबंध; मनाई
Prosecute	इरियाद मांडवी; काम यलावतुं; मुकदमो यलाववो
Prosecution witness	इरियाद पक्षनो साक्षी
Proselytization	धर्मांतरश; वटाण; धर्मांतर/धर्मपरिवर्तन करावतुं ते
Prospecting licence	भनिज-शोध परवानो/लाईसन्स; पूर्वैक्षश परवानो/ लाईसन्स
Prospective	भावि; संभावित
Prospective candidate	भावि उमेदवार; संभावित उमेदवार
Prospective planning	भाविलक्षी आयोजन
Prospects	शक्यता; भावि शक्यता
Prospectus	माहिती-पत्र; बोध-पत्र
Prosthetic aid	कृत्रिम अंग साधन
Protagonist	समर्थक; पुरस्कर्ता; छिमायती

Protected area	રક્ષિત વિસ્તાર
Protected detention	રક્ષણાત્મક અટકાયત
Protective duty	રક્ષણાત્મક શુલ્ક
Protest note	વિરોધ-નોંધ
Protocol	રાજદ્વારી શિષ્ટાચાર; નયાચાર; પ્રોટોકોલ
Prototype	આદિરૂપ
Provident fund	ભવિષ્ય નિધિ
Provision	(૧) (કા.) જોગવાઈ (૨) વ્યવસ્થા; જોગવાઈ
Provisional	કામચલાઉ
Proviso	પરંતુક
Provocation	ઉશ્કેરણી
Provocative	ઉશ્કેરણીજનક
Proxy	(૧) અવેજી; પ્રતિનિધિ; પ્રોકસી (૨) અવેજીપત્ર; પ્રોકસી
Prudence	ડહાપણ; શાણપણ; સમજદારી
Pruning	કાટછાંટ; કાપકૂપ
Pseudonym	તખલ્લુસ; ઉપનામ
Pseudonymous	છન્નનામી
Psychiatry	મનરોગવિજ્ઞાન
Psychotherapy	મનરોગચિકિત્સા; મનશ્વિકિત્સા
Psychotropic	માનસિક વિકૃતિકારક
Public	(૧) લોકો; જાહેરજનતા (૨) જાહેર; ખુલ્લું; સાર્વજનિક (૩) સરકારી; રાજ્ય
Public Accounts Committee	જાહેર હિસાબ સમિતિ
Publication	પ્રકાશન
Public auction	જાહેર હરાજી/વિલામ
Public authority	(૧) જાહેર સત્તાધિકારી (૨) જાહેરતંત્ર
Public body	જાહેર સંસ્થા
Public carrier	સાર્વજનિક માલવાહક; ભાડાની મોટરલોરી/ટ્રક
Public concern	(૧) જાહેર સંસ્થા (૨) લોકહિત
Public debt	સરકારી દેવું

Public enterprise	જાહેર ઉદ્યોગ-સાહસ
Public finance	જાહેર/સરકારી નાણા-વ્યવસ્થા
Public health	જાહેર આરોગ્ય; લોક-સ્વાસ્થ્ય
Public Health Laboratory	જાહેર આરોગ્ય પ્રયોગશાળા
Public interest	જાહેર હિત
Publicity	પ્રચાર; પ્રસિદ્ધિ
Publicity campaign	પ્રચાર ઝુંબેશ
Public library	સાર્વજનિક ગ્રંથાલય
Public morals	જાહેર નીતિમત્તા
Public notice	જાહેર નોટિસ/સૂચના
Public nuisance	સાર્વજનિક ઉપદ્રવ/ત્રાસ
Public opinion	લોકમત
Public policy	જાહેરનીતિ
Public premises	જાહેર સ્થળ
Public sector	જાહેર ક્ષેત્ર
Public security	(૧) જાહેર સલામતી (૨) સરકારી જામીનગીરી
Public servant	રાજ્ય સેવક; સરકારી નોકર; જાહેર સેવક
Public service	જાહેર સેવા; રાજ્ય સેવા; સરકારી નોકરી
Public Service Commission	જાહેર સેવા આયોગ
Public trust	જાહેર ટ્રસ્ટ
Public utility concern	લોકોપયોગી સંસ્થા
Publisher	પ્રકાશક
Publishing house	પ્રકાશનગૃહ
Pulpit	વ્યાસપીઠ; મંચ
Punched card	છિદ્રિત કાર્ડ
Punching machine	છિદ્રણ-યંત્ર
Punishable	સજા/શિક્ષાપાત્ર
Punishment	સજા; શિક્ષા
Punitive tax	શિક્ષાત્મક કર
Purchase tax	ખરીદ વેરો; ખરીદી કર
Purchasing power	ખરીદશક્તિ
Purport	તાત્પર્ય; મતલબ
Pursuant	અનુસાર

Pursue	(૧) પાછળ મંડ્યા/ લાગ્યા રહેવું (૨) આગળ વધારવું (૩) શોધમાં રહેવું
Pursuit	વ્યવસાય; ધંધો; વ્યાસંગ
Purview	કાર્યક્ષેત્ર
Putrefaction	સડો; કોહવાટ
Put-up slip	રજૂ-કાપલી
Puzzle	કોયડો; ગૂંચવાડો; સમસ્યા

Q

Quadruplicate	ચાર નકલ
Qualification	લાયકાત; પાત્રતા; યોગ્યતા
Qualified	(૧) લાયક; લાયકાતી; લાયકાત ધરાવનાર; પાત્ર; યોગ્ય (૨) મર્યાદિત; શરતી
Qualified acceptance	શરતી સ્વીકૃતિ
Qualifying date	પાત્રતાની તારીખ
Qualifying examination	લાયકાત/પાત્રતા/યોગ્યતા પરીક્ષા
Qualifying service	લાયકાત સેવા/નોકરી; પેન્શનપાત્ર નોકરી
Qualitative	ગુણાત્મક
Quality control	ગુણવત્તા નિયંત્રણ
Quality goods	નંબરી માલ; ઉચ્ચ કોટિનો માલ; ગુણવત્તા માલ
Quality marketing	ગુણવત્તા-મારકો
Quantitative	પરિમાણાત્મક; જથ્થાવિષયક
Quantum	જથ્થો; પરિમાણ; માત્રા
Quarantine	સંસર્ગનિષેધ; સંગરોધ; સૂતક; કોરેન્ટાઈન
Quarry	પથ્થરખાણ; ખાણ
Quarry licence	પથ્થરખાણ; ખાણ પરવાનો/ લાઈસન્સ
Quarter	(૧) ત્રિમાસ (૨) ચોથો ભાગ; એક્યતુર્થાંશ (૩) નિવાસ (૪) દિશા
Quarterly	ત્રૈમાસિક; દર ત્રણ મહિને

Quash	(કા.) રદ કરવું; સમાપ્ત કરવું; ગેરકાયદે ઠરાવવું
Quasi-commercial	અર્ધ-વાણિજ્યિક, વાણિજ્યિક જેવું
Quasi-judicial	અર્ધ-અદાલતી; અદાલતી જેવું
Quasi permanent	કાયમી જેવું; લગભગ કાયમી
Quay	ડક્કો; ધાટ
Query	(૧) પ્રશ્ન; સવાલ; પૂછપરછ (૨) સંદેહ; શંકા
Questionable	શંકાસ્પદ; તકરારી
Questionable antecedents	શંકાસ્પદ પૂર્વ-વૃત્તાંત/પૂર્વ-ઈતિહાસ
Questioned document	શંકાસ્પદ/તકરારી દસ્તાવેજ
Question hour	પ્રશ્નોત્તરી કલાક/સમય
Questionnaire	પ્રશ્નાવલિ
Question branch	પ્રશ્નશાખા
Queue	હાર; કતાર
Quick assets	વેચાણસુલભ અસ્કયામત
Quick-witted	હાજરજવાબી; હાજરબુદ્ધિ
Quinquennial	પંચવાર્ષિક; પંચવર્ષીય
Quit-rent	સલામી; મુકિત ભાડું; જુડી
Quittance	ચૂકતે પાવતી
Quiz programme	પ્રશ્નોત્તરી કાર્યક્રમ
Quorum	કાર્યસાધક સંખ્યા; કોરમ
Quota	કોટા; હિસ્સો; નિયત હિસ્સો
Quotation	(૧) અવતરણ; ઉદ્ધરણ; ઉતારા (૨) જણાવેલ ભાવ/દર/કિંમત; ભાવયાદી
Quo warranto	અધિકારપૃચ્છા; “કયા હકથી ?”

R

Rabble	(૧) ધાડું; ટોળું (૨) નીચલા વર્ગના લોકો
Rabi	રવી (પાક)
Rabid dog	હડકાયું કૂતરું
Rabies	હડકવા

Racial discrimination	વર્ણભેદ; જાતિભેદ
Rack	(ધાતુ/લાકડાનો) ઘોડો
Racket	(૧) ધાંધલધમાલ; ધમાચકડી (૨) ઠગવિદ્યા; કૌભાંડ; ષડ્યંત્ર
Racketeer	ઠગ વેપારી; કાવતરાખોર
Rack rent	બેહદ ભાડું; આકરું ભાડું
Radical	(૧) આમૂલ; મૂલગત (૨) આમૂલ પરિવર્તનવાદી; ઉગ્ર સુધારાવાદી
Radical change	આમૂલ પરિવર્તન/ફિરફાર
Radio address	વાયુ-પ્રવચન
Radio broadcast	રેડિયો પ્રસારણ
Radio engineering	રેડિયો ઈજનેરી
Radio facsimile	રેડિયો પ્રતિકૃતિ/અનુલિપિ
Radio feature	રેડિયો રૂપક
Radiology	વિકિરણ-ચિકિત્સા વિજ્ઞાન
Radio station	આકાશવાણી કેન્દ્ર; પ્રસાર કેન્દ્ર; રેડિયો સ્ટેશન
Radio talk	રેડિયો વાર્તાલાપ
Radio therapy	વિકિરણ ચિકિત્સા
Raft	તરાપો
Rafter	(છાપરાની) વળી
Raid	દરોડો; ધાડ; છાપો
Rail-borne traffic	રેલવે યાતાયાત
Railing	કઠેરો
Rail transport	રેલવે પરિવહન
Railway administration	રેલવેતંત્ર
Railway authority	રેલવે સત્તાધિકારી
Railway Betterment Fund	રેલવે સુધારણા નિધિ
Railway crossing	રેલવે ફાટક; રેલ ઓળંગો
Railway fare	રેલવે ભાડું
Railway freight	રેલવે નૂર
Railway mail	રેલવે ટપાલ
Railway passenger	રેલવે ઉતારુ; રેલ યાત્રી
Railway reservation	રેલવે આરક્ષણ
Railway route	રેલવે માર્ગ

Railway siding	રેલવે સાઈડિંગ
Railway track	રેલમાર્ગ
Rainfall	વરસાદ
Rain guage	વરસાદ માપક
Rain-proof	વરસાદ-રક્ષિત
Rain spell	વરસાદની હેલી
Rain tight	વરસાદચુસ્ત; વરસાદરોધક; વરસાદરોધી
Raison d'etat	રાજ્યહિત
Raison d'etre	ઉદ્દેશ; પ્રયોજન
Rally	(૧) રેલી; સંમેલન (૨) એકઠા/એકત્ર થવું/કરવું
Rampage	તોફાન મચાવવું તે; તોફાને ચડવું તે; હિંસાત્મક ધાંધલ
Rampant	(૧) ઉચ્છૃંબલ; ઉગ્ર; પ્રચંડ; પ્રબળ (૨) પ્રચલિત; ફેલાયેલું
Rancour	ક્રીનો; અંટસ; દ્વેષ; વેર; ખાર
Random	યાદચ્છિક; ફાવે તેમ કરેલું; અવ્યવસ્થિત
Random check	યાદચ્છિક તપાસ
Random sample survey	યાદચ્છિક નમૂના મોજણી
Random selection	યાદચ્છિક પસંદગી
Range	(૧) હાર; પંકિત; શ્રેણી; માળા (૨) વર્ગ; પ્રકાર (૩) વનખંડ; વિસ્તાર; પ્રદેશ; ક્ષેત્ર; રેન્જ; મેદાન (૪) મર્યાદા; પહોંચ
Rank	(૧) પાયરી; શ્રેણી; દરજ્જો (૨) પદ; હોદ્દો (૩) ક્રમ (૪) પ્રતિષ્ઠા; મોભો (૫) પંકિત; હાર
Rank and file	(૧) સામાન્ય માણસો; જનસાધારણ (૨) સામાન્ય સૈનિકો
Ransack	લૂંટફાટ કરવી; લૂંટવું
Ransom	બાનની રકમ; બાન-છોડાઈ
Rape	બળાત્કાર; બળાત્કાર કરવો
Rare book	દુષ્પ્રાપ્ય/દુર્લભ પુસ્તક

Rare manuscript	દુષ્પ્રાપ્ય/દુર્લભ હસ્તપ્રત
Rash	ઉતાવળું; આંધળુકિયું; અવિચારી
Rate	(૧) દર; ભાવ (૨) વેરો; કર
Rateable	વેરાપાત્ર
Rateable value	વેરાપાત્ર મૂલ્ય
Rate contract	દર કન્ટ્રાક્ટ
Rated capacity	નિર્ધારિત ક્ષમતા
Rate list	દર-સૂચિ
Rates and taxes	કરવેરા; વેરા અને કર
Rate schedule	દર-અનુસૂચિ
Ratification	બહાલી; અનુસમર્થન
Ratify	બહાલ રાખવું; બહાલી આપવી; અનુસમર્થન કરવું
Ratio	ગુણોત્તર; પ્રમાણ
Ration	સીધુંસામાન; રેશન
Rational	(૧) તર્કસંગત; બુદ્ધિગમ્ય (૨) બુદ્ધિશાળી; બુદ્ધિસંપન્ન
Rationalisation	સુયોજન
Rationalisation of pay-scales	પગાર-ધોરણોનું સુયોજન
Rationalism	બુદ્ધિવાદ
Ration allowance	રેશન-ત્મથ્યું
Ration card	રેશન કાર્ડ
Rationing	માપબંધી; નિયંત્રિત વિતરણ
Ration shop	રેશનની દુકાન
Ratproof	ઉંદર-રક્ષિત
Ravage	વિનાશ; વિધ્વંસ; બરબાદી; પાયમાલી
Ravine	કોતર
Ravine land	કોતર; કોતર જમીન
Ravishment	(કા.) બળાત્કાર
Raw	કાર્યું
Raw material	કાર્યો માલ; કાર્યી સામગ્રી
Raw produce	કાર્યી પેદાશ
Raw water	કાર્યું પાણી

Raze	જમીનદોસ્ત કરવું; પાડી નાંખવું
Reacceptance	પુનઃસ્વીકૃતિ
Reaction	પ્રત્યાઘાત; પ્રતિક્રિયા
Reactionary	પ્રત્યાઘાતી
Readable	વાંચી શકાય તેવું; સુવાચ્ય
Reader's proof	પ્રારંભિક પ્રૂફ
Readily	તરત; જલદી; સહેલાઈથી
Readiness	તૈયારી; તત્પરતા
Reading room	વાચનાલય
Readjustment	ફરીથી મેળ બેસાડવો; પુનર્મેળ; પુનઃસમાયોજન
Ready delivery	તત્કાલ સોંપણી
Ready delivery contract	હાજર કબાલો; તરત સોંપણી કરાર
Ready-made	તૈયાર
Ready reckoner	જંત્રી; તત્કાલ ગણક
Reafforestation	પુનર્વનનીકરણ
Real brother	સગો ભાઈ
Real capital	વાસ્તવિક મૂડી
Realisation	પ્રાપ્તિ; વસૂલાત
Realisation account	પ્રાપ્તિ/વસૂલાત હિસાબ
Realism	વાસ્તવવાદ
Real issue	વાસ્તવિક પ્રશ્ન/ મુદ્દો
Realistic	વાસ્તવવાદી; વાસ્તવલક્ષી
Reallotment	પુનઃ ફાળવણી
Realm	(૧) રાજ્ય (૨) ક્ષેત્ર; વિસ્તાર
Real owner	વાસ્તવિક માલિક
Real property	સ્થાવર મિલકત; વાસ્તવિક મિલકત
Real value	વાસ્તવિક મૂલ્ય
Real wages	વાસ્તવિક રોજી/વેતન
Reanimate	પુનર્જીવિત કરવું
Reappointment	ફેરનિમણૂક; પુનર્નિયુક્ત
Reappraisal	પુનર્મૂલ્યાંકન; ફેરમુલવણી
Reappropriation	પુનર્વિનિયોગ
Rear	(૧) પાછળનું; પાછલો ભાગ (૨) ઉછેરવું; પાલનપોષણ કરવું

Rearmost	છેક પાછળનું
Reawards	પાછળ; પાછલી બાજુ
Reasoning	તર્ક; દલીલ
Reassessment	ફેરઆકારણી; પુનઃ આકારણી
Rebate	રિબેટ; કસર
Rebel	(૧) બળવાખોર; વિદ્રોહી; બંડખોર (૨) વિદ્રોહ કરવો
Rebellion	બળવો; વિદ્રોહ; બંડ
Rebellious	બળવાખોર; વિદ્રોહી; બંડખોર
Rebut	રદિયો આપવો; ખંડન કરવું
Rebuttal	રદિયો; ખંડન; નિરસન
Recalcitrant	હઠીલું; જિદ્દી; કોઈને દાદ ન આપે એવું
Recalcitrant debtor	દાદ ન આપનાર દેણદાર
Recall	(૧) પાછું બોલાવવું; પાછું મંગાવવું (૨) યાદ કરવું/કરાવવું
Recapitulate	સાર આપવો; સાર કહી જવો
Recast	સુધારીને નવું રૂપ આપવું
Receipt	(૧) પહોંચ; પાવતી; રસીદ (૨) આવક; વસૂલ આવેલી રકમ; પ્રાપ્તિ; આવરો
Receipt book	પહોંચ બુક
Receipt counterfoil	પહોંચનું અડધિયું
Receipted bill	પહોંચવાળું બિલ
Receipted challan	પહોંચવાળું ચલણ
Receipts and disbursement	પ્રાપ્તિ અને ચુકવણી
Receivable	પ્રાપ્ય; સ્વીકાર્ય; મળવાપાત્ર
Receiving station	અભિગ્રાહી મથક/સ્ટેશન
Recension	(૧) પાઠભેદ; વાચના (૨) સંશોધિત પાઠ
Receptacle	પાત્ર
Reception	સ્વાગત; સ્વાગત સમારંભ; સત્કાર સમારંભ
Reception committee	સ્વાગત સમિતિ
Reception room	સ્વાગત ખંડ
Reception service	સ્વાગત સેવા
Receptive	ગ્રહણશીલ

Recess	વિરામ
Recession	મંદી
Recipient	લેનાર; ગ્રહણ કરનાર
Reciprocal	પરસ્પર; અન્યોન્ય; અરસપરસ; પારસ્પરિક
Reciprocation	આદાન-પ્રદાન
Reckless	બેપરવા; અવિચારી; આંધળુકિયું
Reckon	ગણતરી કરવી; ગણવું
Reckoner	ગણક
Reclaim	નવપ્રાપ્ત કરવું
Reclassification	પુનર્વર્ગીકરણ
Recognise	(૧) માન્ય કરવું (૨) સ્વીકારવું (૩) ઓળખી કાઢવું; પિછાણવું (૪) કદર કરવી; સન્માન કરવું
Recognised school	માન્યતાપ્રાપ્ત શાળા; માન્ય શાળા
Recognizance	મુચરકો; જામીનખત
Recommendation	ભલામણ
Recommit	ફરીથી સોંપવું
Recommitment	ફેરસોંપણી
Reconciliation	સમાધાન
Reconciliation certificate	હિસાબમેળ પ્રમાણપત્ર
Reconciliation of accounts	હિસાબમેળ (૧) પ્રારંભિક મોજણી (૨) જાસૂસી પૂર્વ-તપાસ મોજણી
Reconstitution	પુનર્ચના
Reconveyance of mortgage	ગીરો-છોડામણ/મુકિતખત
Record	(૧) દફતર; રેકર્ડ (૨) વિગતો; પૂર્વવૃત્તાંત (૩) વિક્રમ
Record of rights	હકપત્ર
Record room	દફતર ખંડ
Recoup	ભરપાઈ કરવું
Recoupment	ભરપાઈ
Recover	વસૂલ કરવું

Recoverable	વસૂલ થઈ શકે તેવું; વસૂલાતપાત્ર
Recovery	વસૂલાત
Recreation	મનોરંજન
Recreational facilities	મનોરંજન સુવિધાઓ
Recreation centre	મનોરંજન કેન્દ્ર
Recriminate	પ્રત્યારોપ કરવો
Recruitment	ભરતી
Recruitment authority	ભરતી સત્તાધિકારી
Rectification	સુધારો; સુધારવું તે
Rectify	સુધારવું
Rectifying entry	સુધારા-નોંધ
Recurrence	આવર્તન
Recurrent	આવર્તક
Recurring charges	આવર્તક ખર્ચ
Redeem	(૧) (વસ્તુ, વગેરેની બાબતમાં) છોડાવવું; કિમત આપીને પાછું મેળવવું; ગીરો મુક્ત કરવું; (દેવું; જવાબદારી; વગેરેની બાબતમાં) ફેડવું; અદા કરવું (૨) નુકસાની આપવી; વળતર આપવું
Redeemable bond	ફેડણીપાત્ર/ છોડાવી શકાય તેવું બોન્ડ/ખત
Redemption of debt	દેવાંની ફેડણી
Redemption of mortgage	ગીરોની છોડવણી; ગીરોની ફેડણી; ગીરોમુક્તિ; ગીરો છોડાવવો તે
Redirected (article)	ફરી મોકલેલી (વસ્તુ); બીજા સરનામે મોકલેલી (વસ્તુ)
Redress	(૧) નિવારણ કરવું (૨) નુકસાન-ભરપાઈ; નુકસાની વળતર
Redressal of grievances	ફરિયાદ નિવારણ
Red tapism	તુમારશાહી
Reduce to writing	લિખિતરૂપ આપવું; લખાણમાં મૂકવું
Reduction	(૧) ઘટાડો (૨) પાયરી-ઉતાર (૩) પરિવર્તન; રૂપાંતર
Redundant	ફાલતું; અનાવશ્યક; બિન-જરૂરી; નકામું; નિરર્થક
Re-election	ફેર-ચૂંટણી

Re-employment	ફેરનિમણૂક; ફરી નોકરીમાં લેવું/રાખવું તે
Re-entry	પુનઃપ્રવેશ; ફરી પ્રવેશ
Re-establishment	પુનઃ સ્થાપના
Re-examination	ફેરતપાસ; પુનઃતપાસ; ફરી પૂછપરછ
Refer	(૧) સંદર્ભ આપવો; ઉલ્લેખ કરવો; હવાલો ટાંકવો (૨) પુછાણ કરવું; લખવું; (વિચારણા માટે) મોકલવું; (નિર્ણય માટે) સોંપવું (૩) (કથન, વગેરેની બાબતમાં) -ને અનુલક્ષીને હોવું; - સાથે સંબંધિત હોવું
Referee	પંચ; મધ્યસ્થ; નિર્ણાયક; રેફરી
Reference	(૧) સંદર્ભ; ઉલ્લેખ; હવાલો (૨) પુછાણ; લખાણ (૩) સંબંધ
Reference book	સંદર્ભગ્રંથ
Reference library	સંદર્ભ પુસ્તકાલય/ગ્રંથાલય
Referendum	લોકમત; જનમત
Referral hospital	સંદર્ભ ઈસ્પિતાલ
Refill	ફેરભરણી; ફરીથી ભરવું; રિફિલ
Refinance	પુનર્ધિરાણ; પુનઃનાણાવ્યવસ્થા
Refinance corporation	પુનર્ધિરાણ નિગમ
Refinement	સંસ્કારિતા; શિષ્ટતા; સુરુચિસંપન્નતા
Refitment	દુરસ્તી; મરામત
Refixation of pay	પગારની ફેરઠરાવણી
Reforestation	પુનર્વનનીકરણ
Reform	સુધારો; સુધારો કરવો; સુધારવું
Reformatory	(૧) સુધારગૃહ; બાળ-સુધારગૃહ (૨) સુધારાત્મક; સુધારા સંબંધી
Refresher course	ઓપ અભ્યાસક્રમ
Refreshment	નાસ્તો; અલ્પાહાર; ઉપાહાર
Refrigeration	પ્રશીતન
Refugee	શરણાર્થી
Refund	(૧) પરત કરેલ રકમ; રિફંડ (૨) રિફંડ કરવું; રિફંડ આપવું
Refundable	પરત આપવાપાત્ર; રિફંડપાત્ર

Refuse	ઈન્કાર કરવો; અસ્વીકાર કરવો; નામંજૂર કરવું (૧) કચરો; કચરાપટ્ટી; નકામી વસ્તુ (૨) નકામું; નિરર્થક
Refuse bin	કચરા-પેટી
Refuse disposal	કચરા-નિકાલ
Refuse leave	નકારેલી રજા
Refute	ખંડન કરવું; રદિયો આપવો; ખોટું હોવાનું સાબિત કરવું; તોડી પાડવું
Regain	પાછું મેળવવું
Regardless	બેદરકાર; બેકાળજીવાળું; બેપરવા
Regeneration	(૧) પુનરુદ્ધાર; નવજીવન (૨) પુનર્જન્મ
Regime	(૧) શાસન; રાજ્ય; અમલ (૨) શાસનકાળ; રાજ્યકાળ
Regimentation	(૧) વ્યૂહરચના (૨) સંગઠન (૩) નિયંત્રણ
Region	પ્રદેશ; ક્ષેત્ર; વિસ્તાર
Regional	પ્રાદેશિક
Regional language	પ્રદેશ-ભાષા; પ્રાદેશિક ભાષા
Register	(૧) રજિસ્ટર; પત્રક (૨) રજિસ્ટર/પત્રકમાં નોંધણી કરવી/કરાવવી
Registered dealer	નોંધાયેલ વેપારી
Registered post	રજિસ્ટર ટપાલ
Registering authority	નોંધણી સત્તાધિકારી/તંત્ર
Registration	નોંધણી
Registry	(૧) બારનીશી/નોંધણી શાખા (૨) નોંધણી
Regret	(૧) ખેદ; દિલગીરી; રંજ (૨) ખેદ કરવો; દિલગીર થવું
Regretful	દિલગીર; ખિન્ન
Regrouping	પુનર્વર્ગીકરણ; ફેરવર્ગણ
Regular	(૧) નિયમિત; નિયમાનુસાર; નિયમસર; કાયદેસર (૨) વ્યવસ્થિત; પદ્ધતિસર (૩) સ્થાયી

Regularise	નિયમિત કરવું; કાયદેસર બનાવવું
Regularity	નિયમિતતા
Regulate	(૧) વિનિયમિત કરવું; વિનિયમન કરવું (૨) નિયંત્રિત કરવું
Regulation	(૧) વિનિયમ (૨) વિનિયમન; નિયમન
Regulatory	નિયમનકારી; નિયંત્રક
Regulatory measures	નિયમનકારી પગલાં; નિયંત્રક પગલાં
Rehabilitate	(૧) પુનઃસ્થાપિત કરવું; ફરી વસાવવું/વસવું (૨) ફેરનિમણૂક આપવી (૩) (અધિકાર, દરજ્જો, વગેરેની બાબતમાં) પાછું સોંપવું; પુનઃપ્રતિષ્ઠિત કરવું (૪) (ગુનેગારની બાબતમાં) સુધારવું; પુનઃસ્થાપિત કરવું
Rehabilitation	પુનઃસ્થાપન; પુનઃવસવાટ
Rehabilitation allowance	પુનઃસ્થાપન ભથ્થું
Rehearing	ફેર-સુનાવણી; ફરી સુનાવણી
Rehearsal	પૂર્વ-પ્રયોગ; પૂર્વાભ્યાસ
Reimburse	(અર્થ) ભરપાઈ કરવું
Reimbursement	(અર્થ) ભરપાઈ
Reinforced cement concrete	પ્રબલિત સિમેન્ટ કોંક્રીટ
Reinforcement	પ્રબલીકરણ
Reinstate	(૧) (નોકરીમાં મૂળ જગ્યા પર) ફરી લેવું; ફેરનિમણૂક આપવી (૨) પૂર્વવત્ કરવું
Reiterate	ફરી કહેવું; ફરી ફરી કહેવું; ભારપૂર્વક પુનરુચ્ચારણ કરવું; પુનરુકિત કરવી
Reject	અમાન્ય કરવું; નામંજૂર કરવું; રદ કરવું; કાઢી નાંખવું
Rejected evidence	અમાન્ય કરેલો પુરાવો
Rejoin	ફરી કામે ચઢવું; ફરી જોડાવું
Rejoinder	(કા.) પ્રત્યુત્તર; ઉત્તર
Related	(૧) સંબંધિત; સંબંધ; સંકળાયેલું; સંબંધી (૨) સગપણ ધરાવતું (૩) વર્ણવેલ; ઉલ્લેખેલ

Relation	(૧) સંબંધ (૨) સગપણ (૩) સંબંધી; સગું
Relative	(૧) સંબંધી; સગું (૨) સંબંધિત; સંબંધ (૩) સાપેક્ષ
Relative value	સાપેક્ષ મૂલ્ય
Relax	(૧) છૂટછાટ મૂકવી/આપવી; હળવું કરવું (૨) આરામ કરવો; વિશ્રામ કરવો
Relaxation	(૧) છૂટછાટ; હળવું બનાવવું તે (૨) આરામ; વિશ્રામ
Relaxation of rules	નિયમોમાં છૂટછાટ મૂકવી તે
Relay fast	વારાફરતી ઉપવાસ
Relay station	પુનઃપ્રસારણ કેન્દ્ર; રિલે કેન્દ્ર
Release	(૧) છૂટું કરવું; છોડી મૂકવું (૨) છૂટકારો; મુક્તિ (૩) (ગ્રંથ બાબતમાં) વિમોચન; પ્રકાશન; પ્રસિદ્ધિ (૪) (ફિલ્મ બાબતમાં) પ્રથમ રજૂઆત (૫) (હક બાબતમાં) ત્યાગ
Release deed	ફારગતી; મોચનપત્ર
Release from service	નોકરીમાંથી છૂટું કરવું
Release of a book	ગ્રંથ વિમોચન
Release on bail	જામીન પર છોડવું
Relevant	સુસંગત; પ્રસ્તુત
Reliability	વિશ્વસનીયતા; ભરોસાપાત્રતા
Reliable evidence	વિશ્વસનીય/વિશ્વાસપાત્ર પુરાવો; આધારપાત્ર પુરાવો
Reliable source	વિશ્વાસપાત્ર સાધન; આધારપાત્ર સાધન
Relics	અવશેષ; પુરાવશેષ; ભગ્નાવશેષ; ખંડેર
Relief	(૧) રાહત; સહાય (૨) (પીડા, વગેરેમાં) આરામ; રાહત (૩) (કા.) દાદ
Relief agent (Election)	(ચૂંટણીમાં) બદલી/અવેજી એજન્ટ
Relief works	રાહત કામો

Relieve	(૧) (નોકરીમાંથી) છૂટું કરવું (૨) હવાલો સંભાળી લેવો (૩) છૂટકારો આપવો; છોડાવવું; મુક્ત કરવું
Relieved officer	હવાલો સોંપનાર/સોંપતા અધિકારી
Relieving officer	હવાલો સંભાળતા અધિકારી
Relieving staff	અવેજી કર્મચારીવર્ગ
Religious denomination	ધાર્મિક સંપ્રદાય/પંથ
Religious endowment	ધાર્મિક દેણગી
Religious minority	ધાર્મિક લઘુમતી
Reline	(બાંધકામ બાબતમાં) ફરી અસ્તર લગાવવું
Relinquish	છોડવું; ત્યાગ કરવો; છોડી દેવું
Relinquish office	હોદ્દો છોડવો
Reluctance	અનિચ્છા; નામરજી; આનાકાની
Remain in force	અમલમાં રહેવું; ચાલુ રહેવું
Remains	અવશેષ; ખંડેર
Remand	(૧) રિમાન્ડ પર લેવું; આરોપી કેદીને ફરી પોલીસને હવાલે કરવો અથવા જેલમાં મોકલવો (૨) પાછું મોકલવું; હવાલે કરવું
Remand home	બાળ રક્ષાગૃહ; બાળ સુધારગૃહ
Remand prison	હવાલાત
Remand to custody	(કા.) કસ્ટડીમાં રાખવા પાછું મોકલવું
Remand to prison	જેલમાં રાખવા પાછું મોકલવું
Remarkable	નોંધપાત્ર; વિશિષ્ટ; અનોખું
Remarks	ટીકા; ટિપ્પણ; ટીકાટિપ્પણ; શેરો; વિશેષ નોંધ
Remedial	(૧) ઉપાયાત્મક; પ્રતિકારક (૨) ઈલાજ/ઉપચાર સંબંધી; ઉપચારાત્મક
Remedial measures	ઉપાયાત્મક પગલાં; પ્રતિકારક ઉપાય
Reminder	સ્મૃતિપત્ર
Remiss	બેદરકાર; બેપરવા; અસાવધાન; ગાફેલ
Remission	માફી; છૂટ; ઘટાડો
Remit	(૧) (નિર્ણય માટે) મોકલવું (૨) માફ કરવું; જતું કરવું; ઘટાડવું (૩) નાણાં મોકલવાં
Remittance	ભરણું

Remittance transfer receipt	ભરણાં તબદીલી પહોંચ
Remote	દૂરનું; દૂરવર્તી; પરોક્ષ
Removal	(૧) નાબૂદી; દૂર કરવું તે; નિવારણ (૨) રુખસદ; છૂટા કરવું તે
Remuneration	(૧) મહેનતાણું (૨) પુરસ્કાર
Remunerative	લાભપ્રદ; લાભકારી
Remunerative price	લાભપ્રદ કિંમત
Render account	હિસાબ રજૂ કરવો; હિસાબ આપવો
Rendering; Rendition	ભાષાંતર; અનુવાદ
Renew	નવીકરણ કરવું; તાજું કરવું; ફરી ચાલુ કરવું
Renewal	નવીકરણ
Renewal and repair	નવીકરણ અને મરામત
Renewal and replacement	નવીકરણ અને ફેરબદલી
Renounce	ત્યાગ કરવો; છોડી દેવું
Renovate	ફરી બનાવવું; જીર્ણોદ્ધાર કરવો
Renovation	જીર્ણોદ્ધાર; નવીનીકરણ
Renowned	વિખ્યાત; પ્રખ્યાત; પ્રસિદ્ધ
Rent	(૧) ભાડું (૨) ગણોત; સાંથ
Rental	ભાડું
Rental value	(૧) ભાડા કિંમત (૨) ગણોત-મૂલ્ય; સાંથ-મૂલ્ય
Rent farmer	ગણોતિયો; સાંથી
Rent-free accommodation	ભાડામુક્ત નિવાસ; ભાડા વિનાની જગ્યા
Rent-free holding	માફી ખાતું
Rent-note	ભાડા ચિટ્ટી
Reopen	ફરી ખોલવું; ફરી ચાલુ/શરૂ કરવું
Reorganisation	પુનર્રચના; પુનર્ઘટના
Reorientation	નવસંસ્કરણ
Repair	(૧) મરામત; સમારકામ (૨) મરામત કરવી; સમારકામ કરવું
Repairable	મરામત-યોગ્ય
Reparation	હાનિપૂર્તિ; ક્ષતિપૂર્તિ

Repatriate	સ્વદેશ પાછા ફરનાર; સ્વદેશ પાછું મોકલવું/ફરવું
Repay	ચૂકવવું; પરત ચૂકવવું; પાછું આપવું/વાળવું
Repayable advance	પરત ચૂકવવાની પેશગી
Repayment	પરત ચુકવણી
Repeal	(૧) રદ કરવું; નિરસન કરવું (૨) લોપ; નિરસન
Repeals and savings	લોપ/નિરસન અને અપવાદ
Repel	(૧) પાછું હટાવવું (૨) નિવારણ કરવું (૩) (કા.) ખંડન કરવું
Repercussion	પ્રત્યાઘાત; પડઘો; આડકતરું પરિણામ
Replacement	ફેરબદલી
Replenish	ફરી ભરવું
Replete	પરિપૂર્ણ; ભરેલું; ભરપૂર
Replica	પ્રતિકૃતિ
Replay paid telegram	જવાબી તાર
Reply postcard	જવાબી પોસ્ટકાર્ડ
Report	(૧) અહેવાલ (૨) ખબર; સમાચાર
Reporting	સમાચારલેખન; સમાચાર; પ્રેષણ; નિવેદન
Reporting officer	(૧) અહેવાલ મોકલનાર અધિકારી (૨) ખબર આપનાર અધિકારી; જાણ કરનાર અધિકારી
Repository	ભંડાર; પાત્ર; સંગ્રહ
Reprehend	દોષારોપણ કરવું; વખોડી કાઢવું; ઠપકો આપવો
Reprehensible	ઠપકાપાત્ર; ધિક્કારપાત્ર
Reprehension	ઠપકો; દોષારોપણ; ધિક્કાર
Represent	(૧) - નું પ્રતિનિધિત્વ કરવું;- ના પ્રતિનિધિ હોવું (૨) રજૂઆત કરવી
Representation	(૧) પ્રતિનિધિત્વ (૨) રજૂઆત કરવી
Reresentative	પ્રતિનિધિ
Repress	દમન કરવું; દબાવી દેવું
Repression	દમન
Repressive tax	દમનકારી કર

Reprimand	(૧) સખત ઠપકો (૨) સખત ઠપકો આપવો
Reprint	પુનર્મુદ્રણ
Reprobation	(૧) ઠપકો; ફિટકાર; ધિક્કાર (૨) (કા.) અનુમોદન
Reproduction rate	જન્મ-દર
Republic	પ્રજાસત્તાક રાજ્ય; ગણતંત્ર
Republic Day	પ્રજાસત્તાક રાજ્ય દિન; ગણતંત્ર દિન
Repudiate	ખંડન કરવું; અસ્વીકાર કરવો; નકારવું
Repugnance	અસંગતિ; પ્રતિકૂળતા; વિરોધ
Reputation	ખ્યાતિ; નામના; પ્રતિષ્ઠા; કીર્તિ
Reputed owner	(કા.) કહેવાતા માલિક
Requisite	જરૂરી; અપેક્ષિત; આવશ્યક
Requisition	(૧) માગ-પત્ર; માગણી (૨) અધિગ્રહણ
Requisition form	માગ-પત્રક
Resale	પુનઃ વેચાણ
Rescind	રદ કરવું
Rescue	(૧) બચાવવું; છોડાવવું (૨) બચાવ; છુટકારો
Rescue boat	બચાવ-હોડી; બચાવ-નૌકા
Research	સંશોધન
Research centre	સંશોધન કેન્દ્ર
Research fellowship scheme	સંશોધન અધ્યેતાવૃત્તિ યોજના
Research institute	સંશોધન સંસ્થા
Research laboratory	સંશોધન પ્રયોગશાળા
Resemblance	સાદૃશ્ય; સામ્ય
Resentment	રોષ; ચીડ
Re-sent telegram	પુનઃપ્રેષિત તાર; ફરીથી મોકલેલો તાર
Reservation	આરક્ષણ
Reserve Bank of India	ભારતીય રિઝર્વ બેંક
Reserve capital	અનામત મૂડી

Reserved	(૧) આરક્ષિત (૨) અનામત; અનામત રાખેલું (૩) અતરું; ઓછાબોલું
Reserved accommodation	આરક્ષિત જગ્યા
Reserve fund	અનામત નિધિ
Reserve stock	અનામત જથ્થો
Reservist	અનામતી
Reservoir	(૧) જળાશય; જલાગાર (૨) ભંડાર
Resettlement	પુનઃસ્થાપન; પુનર્વસવાટ; પુનર્વ્યવસ્થા
Reshipment	ફેરલદાણ
Reshuffling	ઊલટા-સૂલટી; ફેરબદલી
Residence	નિવાસ; નિવાસસ્થાન; રહેઠાણ
Resident	(૧) નિવાસી; રહીશ; મુકામી (૨) સ્થાનિક
Resident college	નિવાસી કોલેજ
Residential	(૧) નિવાસી; મુકામી; નિવાસ/મુકામ સંબંધી; સ્થાનિક (૨) વસવાટ યોગ્ય
Residential area	રહેણાક વિસ્તાર
Residential building	રહેણાક મકાન
Residential premises	નિવાસી/રહેણાકની જગ્યા
Residential quarters	નિવાસ; રહેણાક મકાન
Residential school	નિવાસી શાળા
Residential University	નિવાસી યુનિવર્સિટી
Residual	શેષ; અવશેષ; અવશિષ્ટ; બાકી રહેલું
Residual income	શેષ આવક
Residuary	શેષ; અવશિષ્ટ; બાકી રહેલું
Residuary powers	શેષ સત્તાઓ
Resign	રાજીનામું આપવું
Resignation	રાજીનામું
Resist	પ્રતિકાર કરવો; સામનો કરવો
Resistance	પ્રતિકાર; પ્રતિકાર-શક્તિ; સામનો
Res judicata	(કા.) પૂર્વન્યાય; પૂર્વનિર્ણીત બાબત
Resolution	ઠરાવ

Resort	(૧) આશરો; આશ્રય (૨) ઉપાય; સાધન; માર્ગ (૩) સ્થળ (૪) - ની મદદ લેવી; - નો ઉપયોગ કરવો
Resource	સાધન; પ્રાપ્તિસ્થાન
Resourcefulness	સૂઝ; કોઠાસૂઝ; હૈયાઉકલત
Resource mobilisation	સાધન-જમાવટ
Resources	સાધનો; નાણા-સાધનો; સાધન-સંપત્તિ
Resources matrix	સાધન-માળખું
Respectfully	સાદર; સવિનય
Respondent	(કા.) પ્રતિવાદી
Response	(૧) ઉત્તર; પ્રત્યુત્તર; જવાબ (૨) પ્રતિભાવ; સાનુકૂળ પડઘો
Responsibility	જવાબદારી
Responsible	જવાબદાર
Responsive	પ્રતિભાવશીલ
Rest house	વિશ્રામ ગૃહ
Restitution	પુનઃસ્થાપન; પાછું આપવું/અપાવવું
Restoration	પુનઃસ્થાપન; પાછું આપવું; ફેરસોંપણી
Restore	(૧) પુનઃસ્થાપિત કરવું; પાછું સોંપવું (૨) પૂર્વવત્ કરવું
Restrain	(૧) રોકવું; અટકાવવું; નિયંત્રણમાં રાખવું; દાબ/અંકુશ રાખવો (૨) કેદ કરવું
Restraint	(૧) નિયંત્રણ; દાબ; અંકુશ; સંયમ (૨) કેદ
Restrict	સીમિત/મર્યાદિત કરવું; નિયંત્રિત કરવું; પ્રતિબંધ મૂકવો
Restricted	સીમિત; મર્યાદિત; નિયંત્રિત; પ્રતિબંધિત
Restricted goods	પ્રતિબંધિત માલ
Restricted holiday	મર્યાદિત રજા
Restricted suffrage	સીમિત મતાધિકાર
Restricted tenure	મર્યાદિત સત્તાપ્રકાર/ભોગવટા હક
Restricted trade	પ્રતિબંધિત વેપાર

Restriction	નિયંત્રણ; પ્રતિબંધ
Restrictive clause	(કા.) નિયંત્રક ખંડ
Resultant	પરિણામરૂપ; ફલસ્વરૂપ
Resume	સંક્ષિપ્ત માહિતી
Resumed land	ખાલસા જમીન
Resume duty	ફરજ પર ફરી હાજર થવું
Resumption	(૧) ફરી ગ્રહણ કરવું તે; પુનઃગ્રહણ (૨) ફરી શરૂ કરવું તે; પુનઃપ્રારંભ (૩) ખાલસા કરવું તે; જપ્તી
Retail	(૧) છૂટક; પરચૂરણ (૨) છૂટક વેચાણ
Retailer	છૂટક વેપારી
Retailing	છૂટક વેપાર
Retail price	છૂટક કિંમત/ભાવ
Retain	(૧) રાખવું; ટકાવી રાખવું; પ્રતિધારણ કરવું (૨) યાદ રાખવું
Retaining allowance	પ્રતિધારણ ભથ્થું
Retaining wall	પ્રતિધારક દીવાલ; પુસ્તા દીવાલ
Retaliation	બદલો; વેર; પ્રતિકાર
Retaliatory duty	પ્રતિકારી શુલ્ક
Retarded child	મંદબુદ્ધિ બાળક
Retinue	અનુચરવર્ગ; રસાલો
Retire	નિવૃત્ત થવું; નિવૃત્તિ લેવી
Retired	નિવૃત્ત
Retirement	નિવૃત્તિ
Retirement benefit	નિવૃત્તિ લાભ
Retiring room	વિશ્રામ ખંડ
Retort	(૧) પ્રત્યુત્તર; વળતો જવાબ; જડબાતોડ જવાબ (૨) પ્રતિ-આક્ષેપ
Retrench	(૧) છટણી કરવી; છૂટા કરવું (૨) કપાત/કાપકૂપ કરવી
Retrenchment	(૧) છટણી (૨) કપાત; કાપકૂપ
Retribution	બદલો; સજા

Retrospective effect	પાછલી તારીખથી/પૂર્વલક્ષી/પશ્ચાદ્વર્તી અમલ
Retrospectively	પાછલી તારીખથી અમલી બને એ રીતે; પૂર્વલક્ષી/પશ્ચાદ્વર્તી અસરથી
Return	(૧) નિયત પત્રક (૨) પાછા ફરવું તે; પાછું વાળવું તે (૩) મળતર; બદલો; પ્રાપ્તિ
Returned candidate	ચૂંટાયેલ ઉમેદવાર
Return journey	વળતી મુસાફરી
Returns	પ્રાપ્તિ; વળતર
Return ticket	પરત પ્રવાસ ટિકિટ; જાતવળતની ટિકિટ
Revalidate	(કા.) પુનઃ પ્રમાણિત કરવું; ફરી કાયદેસર/ માન્ય ઠરાવવું
Revaluation	પુનઃમૂલ્યાંકન
Revenue	(૧) મહેસૂલ (૨) આવક
Revenue account	મહેસૂલ હિસાબ
Revenue expenditure	મહેસૂલ ખર્ચ
Revenue settlement	જમાબંદી
Revenue surplus	મહેસૂલ પુરાંત/અધિશેષ
Reversion	(૧) (નોકરીમાં) મૂળ જગ્યાએ પાછા ફરવું તે (૨) (મિલકત, વગેરે બાબતમાં) પ્રત્યાવર્તન (૩) (કા.) ઉત્તરાધિકાર
Reversioner	ઉત્તરાધિકારી; ઉત્તરાધિકાર ધરાવનાર
Revert	(૧) (નોકરીમાં) મૂળ જગ્યા પર પાછા મોકલવું/ફરવું (૨) (મિલકત, વગેરે બાબતમાં) પ્રત્યાવર્તિત થવું
Review	સમીક્ષા; પુનર્વિલોકન; પુનરવલોકન
Reviewer	સમીક્ષક; સમાલોચક
Revise	(૧) સુધારવું; ફેરફાર કરવો; ફરી જોઈ જવું (૨) ફેરતપાસ કરવી (૩) પુનરાવર્તન કરવું
Revised estimates	સુધારેલા અંદાજ
Revised proof	સુધારેલું પ્રૂફ
Revision	સુધારણા; ફેરતપાસ; પુનરાવર્તન
Revision of pay-scales	પગાર-ધોરણની સુધારણા
Revision survey	સુધારણા મોજણી

Revival on lien	ધારણાધિકાર ફરી ચાલુ કરવો
Revival of policy	વીમા પોલિસી ફરીથી ચાલુ કરવી
Revive	પુર્નજીવિત કરવું; ફરી ચાલુ કરવું; ફરી સક્રિય બનાવવું
Revocable	રદ કરવાપાત્ર; રદ કરી શકાય તેવું; પાછું ખેંચી લઈ શકાય તેવું
Revoke	રદ કરવું; ફોક કરવું; પાછું ખેંચવું
Revolt	બળવો; બંડ
Revolving credit	ફરતી શાખ; ફરતું ધિરાણ
Reward	ઈનામ; પારિતોષિક; પુરસ્કાર
Rice land	કયારીની જમીન
Rickets	સુકતાન
Rider	(૧) ઘોડેસવાર (૨) (દસ્તાવેજ બાબતમાં) ઉમેરેલું લખાણ; અનુવૃદ્ધિ
Rifleman	બંદૂકધારી; રાઈફલધારી
Right	(૧) હક; અધિકાર (૨) ખરું; સાચું; યોગ્ય (૩) જમાણું
Right and title	હક અને ઈલાખો
Righteousness	નીતિપરાયણતા; સચ્ચાઈ; નેકી; ઈમાનદારી
Right owner	કાયદેસર માલિક
Right in personam	વ્યક્તિલક્ષી/વ્યક્તિગત અધિકાર
Right in rem	સર્વલક્ષી અધિકાર
Rightist	જમણેરી; વિનીત
Right of assembly	(કા.) મંડળી ભરવાનો અધિકાર; સભા ભરવાનો અધિકાર; એકત્ર/ભેગા થવાનો અધિકાર
Right of association	સંઘ-અધિકાર; સંઘ/મંડળ રચવાનો અધિકાર
Right of entry	પ્રવેશાધિકાર; પ્રવેશ-હક
Right of occupancy	ભોગવટા-હક
Right of ownership	માલિકીહક
Right of passage	અવરજવરનો હક; માર્ગાધિકાર હક
Right of possession	કબજા-હક
Right or property	મિલકત-અધિકાર
Right of self-defence	આત્મરક્ષણ અધિકાર

Right of user	વપરાશ-હક
Right of way	અવરજવરનો હક; ચાલનો હક; માર્ગાધિકાર હક
Rights and obligations	હક અને ફરજ
Right of assemble	એકત્ર/ભેગા થવાનો અધિકાર; સભા ભરવાનો અધિકાર
Right to vote	મતદાન-અધિકાર
Right to work	કામ મેળવવાનો અધિકાર; રોજી-અધિકાર
Rigid	(૧) (નિયમ, વગેરે બાબતમાં) કડક; યુસ્ત; સખત (૨) પાર્કું; દઢ; મજબૂત; સ્થિર; અનમનીય
Rigorous	આકરું; ઉગ્ર; સખત
Rigorous imprisonment	સખત કેદ
Rigorous imprisonment for life	આજીવન સખત કેદ
Rinderpest	પશુમહામારી; પશુમરકી
Ring road	વર્તુળ માર્ગ
Riot	હુલ્લડ; તોફાન; રમખાણ
Riparian rights	નદી કિનારાના અધિકાર
Riparian State	તટવર્તી રાજ્ય
Rising gradient	ચઢતો ઢાળ; ચઢાણ
Risk	જોખમ; ખતરો; ભય; સંકટ
Risky	જોખમકારક; જોખમી
Rival	(૧) હરીફ; પ્રતિસ્પર્ધી; પ્રતિપક્ષી (૨) વિરોધી; હરીફાઈ/સ્પર્ધા કરનારું
Rival claim	પરસ્પર વિરોધી દાવો; વિરોધી દાવો
Rivalry	હરીફાઈ; ચડસાચડસી; મુકાબલો
River basin	નદીક્ષેત્ર
River bed	નદીનો તટ; નદીતળ
River catchment	નદીનું આવરાક્ષેત્ર
River course	નદી માર્ગ; નદીનું વહેણ
River fisheries	(૧) નદી-મત્સ્યક્ષેત્ર (૨) નદી-મત્સ્યોદ્યોગ
River valley	નદી-ખીણ પ્રદેશ; નદી પ્રદેશ
Road metal	કાંકરી; કપચી

Road side plantation	માર્ગની બાજુઓ પર વૃક્ષ-રોપણ/વૃક્ષ ઉછેર
Road sign	માર્ગ-નિશાન
Roadstead	વહાણ લાંગરવાનું સ્થળ; લંગર સ્થાન
Road Transport	માર્ગ પરિવહન
Road Transport Corporation	માર્ગ પરિવહન નિગમ
Road Transport Service	માર્ગ પરિવહન સેવા
Rock inscription	શિલાલેખ
Rodent control measures	ઉંદર નિયંત્રણ પગલાં
Roadenticide	ઉંદરનાશક દવા
Rogues' gallery	ગુનેગારોનો ફોટાસંગ્રહ (પોલીસ ખાતામાંનો)
Role	ભૂમિકા
Roll	(૧) યાદી; નામાવલિ; સૂચિ (૨) હાજરીપત્રક; પત્રક (૩) (કાગળનો) વીટો; વીટાળેલો દસ્તાવેજ
Rolling plan	પરિવર્તનશીલ/ફેરફારપાત્ર યોજના
Ropeway	રસ્સીમાર્ગ
Roster	(૧) રોસ્ટર; કર્મચારીયાદી; કર્મચારી નામાવલિ (૨) કર્તવ્ય સૂચિ
Rotation	વારો
Rotational crop	ફરતો પાક; ફેરબદલપાક
Rotational grazing	ફરતી ચરાઈ
Rotative	ફરતું; વારાફરતી બનતું; આવર્તક
Rough	કાચું; કામચલાઉ; અચોક્કસ; અંદાજ
Round off figures	(નજીકના) પૂરે આંકડે કરવું
Round table conference	ગોળમેજી પરિષદ
Round the clock	રાતદિવસ; ચોવીસે કલાક; લગાતાર
Round up	ધરપકડ; ગિરફતારી
Route	(૧) માર્ગ; રસ્તો (૨) નિશ્ચિત માર્ગે મોકલવું
Routine	રોજિંદું; રાબેતા મુજબનું
Routine work	રોજિંદું કામ; રોજબરોજનું કામ

Rowdysim	તોફાન; હુલ્લડબાજી; ગુંડાગીરી
Royalty	હકસાર્થ; રોયલ્ટી
R.S.V.P.	ઉત્તર અપેક્ષિત
Rubbish	(૧) કચરો; નકામી વસ્તુ; રદી ચીજ (૨) વાહિયાત વાત
Rubble	રોડાં; ડબર
Rudimentary	(૧) મૂળ; પ્રાથમિક; પાયાનું (૨) અલ્પવિકસિત; અવિકસિત; અપૂર્ણ
Rule	(૧) નિયમ (૨) શાસન (૩) રેખા (૪) રેખક (૫) માપપટ્ટી (૬) ચુકાદો (૭) અમલ કરવો; શાસન કરવું (૮) નિયમિત કરવું (૯) ફેસલો આપવો
Rule out	રદ કરવું; નિયમવિરુદ્ધ/અપ્રસ્તુત ઠરાવવું
Rules and regulations	નિયમો અને વિનિયમો; ધારાધોરણ
Rules of business	કામકાજના નિયમો
Ruling	નિર્ણય; ચુકાદો
Ruling party	શાસક પક્ષ; સત્તારૂઢ/સત્તાધારી પક્ષ
Rumour	અફવા; ઊડતી વાત; ગપ
Rumour monger	અફવા ફેલાવનાર
Running account	ચાલુ ખાતું/ હિસાબ
Running commentary	આંખે દેખ્યો અહેવાલ; બનાવની સાથોસાથ અપાતું વિવરણ
Running foot	ફૂટમાં સળંગ લંબાઈ
Runway	વિમાનપટ્ટી; દોડમાર્ગ; ઉડાણમાર્ગ
Rural	ગ્રામીણ
Rural community	ગ્રામીણ સમાજ
Rural economy	ગ્રામીણ અર્થતંત્ર; ગ્રામીણ અર્થ-વ્યવસ્થા
Rural finance	ગ્રામીણ નાણાતંત્ર/નાણા વ્યવસ્થા
Rural uplift	ગ્રામોન્નતિ; ગ્રામોદ્ધાર

Rush hours	ભીડનો સમય; ભારે અવરજવરનો સમય
Rusticate	કાઢી મૂકવું
Rust-proof	કાટરોધક
Ryot; Raiyat	રૈયત; પ્રજા; ખેડૂત
Ryotwari system	રૈયતવારી પદ્ધતિ

S

Sabotage	ભાંગફોડ
Saboteur	ભાંગફોડિયો
Safe	(૧) તિજોરી (૨) સલામત; સુરક્ષિત
Safe custody	સલામત કબજો
Safe deposit vault	સલામત થાપણખંડ; સેફ ડિપોઝિટ વૉલ્ટ
Safeguard	(૧) સલામતી; રક્ષણ (૨) અગમચેતી
Safety device	સુરક્ષા-સાધન; સુરક્ષા-ઉપાય
Sailing boat	સઢવાળી હોડી
Sailing ship	સઢવાળું વહાણ
Salaried	પગારદાર; વેતનદાર; સવેતન
Salaried employee	પગારદાર કર્મચારી; નોકરિયાત કર્મચારી
Salaried office	સવેતન હોદ્દો/પદ
Salary	પગાર; વેતન
Sale	વેચાણ
Saleable	વેચાઉ; વેચાણયોગ્ય; વેચાણપાત્ર
Sale deed	વેચાણ-ખત
Sale on credit	ઉધાર વેચાણ; શાખ પર વેચાણ
Sale on trial	જાંગલ વેચાણ
Sale proceeds	વેચાણ-ઊપજ
Salesman	વેચાણકર્તા; વેચાણ કરનાર
Salesmanship	વેચાણ-ચાતુર્ય; વેચાણની આવડત
Sales tax	વેચાણવેરો

Sales Tax Tribunal	વેચાણવેરા પંચ
Sale value	વેચાણ-મૂલ્ય
Saline area	ખાર વિસ્તાર
Salinity ingress	ક્ષારતા પ્રવેશ
Salt land	ખારપાટ; ખાર જમીન
Salt land reclamation	ખાર જમીન નવપ્રાપ્તિ
Salt pan	મીઠાનો અગર
Salutation	(૧) અભિવાદન; નમસ્કાર (૨) સલામી
Salvage	(૧) બચાવ; ઉદ્ધાર; માલરક્ષણ; નાશરક્ષણ (૨) બચાવેલો માલ (૩) (ડૂબતા વહાણમાંથી માલ બચાવવા માટેનું) મહેનતાણું/મજૂરી
Salvage party	બચાવ ટુકડી
Salvaging army	મુક્તિ ફોજ/સેના
Sample check	નમૂનાઈ તપાસ/ચકાસણી
Sample survey	નમૂનાઈ મોજણી
Sanatorium	આરોગ્ય ભવન
Sanction	(૧) મંજૂરી (૨) પીઠબળ
Sanctioning authority	(૧) મંજૂર કરનાર/મંજૂરી આપતા સત્તાધિકારી (૨) મંજૂરી આપનાર તંત્ર
Sanctioning order	મંજૂરી આપતો હુકમ
Sanctioning power	મંજૂરી આપવાની સત્તા
Sanctuary	(૧) અભયારણ્ય (૨) પવિત્ર સ્થળ; ગર્ભગૃહ (૩) આશ્રય સ્થાન
Sand dune	રેતીનો ઢૂવો
Sand stone	રેતિયો પથ્થર
Sandwich courses	અંતર્વર્તી અભ્યાસક્રમ
Sanitary	(૧) સ્વચ્છતાલક્ષી; સ્વચ્છતાવિષયક (૨) આરોગ્યપ્રદ
Sanitation	(૧) સ્વચ્છતા; સફાઈ; આરોગ્યલક્ષી સફાઈ-પગલાં (૨) સ્વાસ્થ્ય વિજ્ઞાન

Satellite township	ઉપનગર
Satisfaction of a debt	કરજની ભરપાઈ
Saving clause	(કા.) રક્ષાત્મક ખંડ; અપવાદ ખંડ
Savingram	તાર-પત્ર
Savings	બચત
Savings Bank	બચત બેન્ક
Savings deposit	બચત થાપણ/અનામત
Saw mill	વહેરણી; વહેરણ મિલ
Scaffold	(૧) પાલખ (૨) ફાંસીનો માંચડો
Scale line	માપરેખા
Scandal	બદનક્ષી; ફજેતી; લોકાપવાદ; કલંક
Scanning	ઝીણવટપૂર્વકની તપાસ; બારીક તપાસ
Scarce goods	દુર્લભ/દુષ્પ્રાપ્ય માલ
Scarcity	અછત; અભાવ
Scarcity area	અછતગ્રસ્ત વિસ્તાર
Scarcity condition	અછતની પરિસ્થિતિ
Scarcity relief works	અછત રાહતનાં કામ
Scene	(૧) દૃશ્ય (૨) ઘટના (૩) ઘટનાસ્થળ
Scenery	દૃશ્યાવલિ; કુદરતી દૃશ્ય
Scenic spot	રમણીય/મનોહર સ્થળ
Schedule	(૧) અનુસૂચિ; યાદી; પત્રક (૨) અનુસૂચિમાં સમાવિષ્ટ કરવું (૩) નિયત કરવું
Scheduled area	અનુસૂચિત વિસ્તાર
Scheduled Bank	અનુસૂચિત બેન્ક
Scheduled caste	અનુસૂચિત જાતિ
Scheduled employment	અનુસૂચિત રોજગાર
Scheduled flight	નિયત ઉડ્ડયન
Schedule docket	અનુસૂચિ ડોકેટ
Scheduled time	નિયત/નિર્ધારિત સમય
Scheduled tribe	અનુસૂચિત આદિજાતિ

Schedule of demand	માગસૂચિ
Schedule of payment	ચુકવણી-ચાટી
Schedule of trains	રેલગાડીનું સમયપત્રક
Schematic	યોજનાકીય; યોજનાવિષયક
Schematic budget	યોજનાકીય અંદાજપત્ર
Scheme	(૧) યોજના (૨) પદ્ધતિ
Schism	મતભેદ; ભેદ
Scholar	(૧) છાત્ર; શિષ્યવૃત્તિધારક (૨) વિદ્વાન; વિદ્યાવ્યાસંગી
Scholarship	(૧) શિષ્યવૃત્તિ (૨) વિદ્વતા
School	(૧) શાળા; વિદ્યાલય; નિશાળ; વિદ્યાભવન (૨) સંપ્રદાય; શાખા
School age	શિક્ષણ-વય
School Board	શાળા મંડળ
Schooling	શાળા-શિક્ષણ
School leaving age	શાળા અભ્યાસ-સમાપ્તિ વય
School leaving certificate	(૧) શાળા છોડ્યાનું પ્રમાણપત્ર (૨) શાળાંત પ્રમાણપત્ર
Science	વિજ્ઞાન; શાસ્ત્ર; વિદ્યા
Science improvement Unit	વિજ્ઞાન સુધારણા એકમ
Scientific data	વૈજ્ઞાનિક આધારસામગ્રી
Scope of authority	અધિકારક્ષેત્રનો વિસ્તાર; અધિકારનું કાર્યક્ષેત્ર
Score sheet	પ્રાપ્તાંક પત્રક
Scout	બાલવીર
Scouting	બાલવીર પ્રવૃત્તિ
Scrap	(૧) કતરણ (૨) ભંગાર; રઢી માલ
Screening	(૧) તપાસ; પરખ (૨) પૃથક્કરણ; કાટછાંટ (૩) આવરણ
Screening committee	પરખ સમિતિ
Screen wall	પડદી

Script	(૧) લિપિ (૨) પ્રત; નકલ (૩) લખાણ
Scroll	(૧) નામાવલિ; નામયાદી; યાદી (૨) રજિસ્ટર
Scrupulous	(૧) અતિસાવધાન (૨) ધર્મભીરુ (૩) કર્તવ્યનિષ્ઠ; નિયમનિષ્ઠ; ઈમાનદાર
Scrutinise	ચકાસણી કરવી; બારીકાઈથી તપાસવું
Scrutiny	ચકાસણી; બારીક તપાસ; અન્વીક્ષણ
Scuffle	ઝપાઝપી; બાઝાબાઝી
Sculptor	શિલ્પી; શિલ્પકાર
Sculpture	(૧) શિલ્પકળા (૨) શિલ્પકૃતિ; શિલ્પ
Sea-borne trade	સમુદ્રી વ્યાપાર; દરિયાઈ વેપાર
Sea convoy	સમુદ્રી કાફલો
Sea craft	સાગર નૌકા
Sea customs	દરિયાઈ સીમા શુલ્ક; તરી જકાત
Sea fisheries	દરિયાઈ મત્સ્યક્ષેત્ર
Seal	સિક્કો; મુદ્રા; મહોર; સીલ; છાપ
Sealed tender	મહોરબંધ નિવિદા; સીલબંધ ટેન્ડર
Sea mail	દરિયાઈ ટપાલ
Seaman	નાવિક; ખલાસી; ખારવો
Sea mile	દરિયાઈ માઈલ
Sea port	દરિયાઈ બંદર
Sea quake	સમુદ્રકંપ
Search	(૧) શોધ; તપાસ; સંશોધન (૨) ઝડતી
Searcher	સંશોધક
Search for talent	પ્રતિભા-ખોજ
Search warrant	ઝડતી-અધિપત્ર/વોરંટ
Season	ઋતુ; મોસમ
Seasonal camp	મોસમી શિબિર
Seasonal demand	મોસમી માગ
Seasonal employment	મોસમી રોજગાર
Seasonal epidemic	મોસમી રોગચાળો

Seasonal finance	ટૂંકી મુદતનું ધિરાણ; મુદતી ધિરાણ/ નાણાવ્યવસ્થા
Seasonal forecast	મોસમી વરતારો
Seasonal migration	મોસમી સ્થળાંતર
Seasoned	પાકું; ઘડાયેલું; કસાયેલું; પરિપકવ; પીઠ
Season ticket	મુદતી ટિકિટ
Sea swimming competition	સમુદ્ર-તરણ સ્પર્ધા
Seating accommodation	બેઠકસ્થાન; બેસવાની જગ્યા
Seating arrangement	બેઠક-વ્યવસ્થા
Seat of Government	રાજધાની
Seat of justice	ન્યાયાસન; અદાલત; ન્યાયાલય
Sea transport	દરિયાઈ પરિવહન
Seat reservation	બેઠક આરક્ષણ
Secede	છૂટા થવું/પડવું; અલગ થવું/પડવું
Secession	અલગતા; સંબંધ-વિચ્છેદ
Seclusion	એકાંત; એકાંતવાસ
Secondary causes	ગૌણ કારણો
Secondary school	માધ્યમિક શાળા
Secondary School Certificate Examination Board	માધ્યમિક શાળાંત પ્રમાણપત્ર પરીક્ષા બોર્ડ
Secondary unit	પેટા-એકમ
Secrecy	(૧) ગુપ્તતા; ગોપનીયતા (૨) રહસ્ય
Secret	(૧) ગોપનીય; ગુપ્ત (૨) રહસ્ય; ભેદ
Secret agreement	ગુપ્ત સમજૂતી/કરાર
Secretarial staff	દફતરી કર્મચારીવર્ગ
Secretariat	સચિવાલય
Secret ballot	ગુપ્ત મતદાન
Sect	પંથ; સંપ્રદાય; મત
Sectarianism	સંપ્રદાયવાદ; સાંપ્રદાયિકતા
Section	(૧) અનુભાગ (૨) કલમ (૩) પરિચ્છેદ (૪) પૃથક્ ભાગ

Section diary	અનુભાર રોજનીશી/ડાયરી
Sector	ક્ષેત્ર/સેક્ટર
Sector of development	વિકાસનું ક્ષેત્ર
Secular	(૧) ધર્મનિરપેક્ષ; બિન-સાંપ્રદાયિક (૨) ચિરકાલીન
Secularism	ધર્મનિરપેક્ષતા; બિન-સાંપ્રદાયિકતા; સર્વધર્મસમભાવ
Security	(૧) જામીનગીરી (૨) સલામતી; સુરક્ષા (૩) ઋણપત્ર
Security arrangment	સલામતી વ્યવસ્થા; સુરક્ષા પ્રબંધ
Security detention	સુરક્ષા અટકાયત
Security measures	સલામતીનાં પગલાં
Security zone	સલામતી વિસ્તાર/પરિક્ષેત્ર
Sedentary occupation	બેઠાડુ વ્યવસાય
Sedition	રાજદ્રોહ
Seduce	શીલભંગ માટે લલચાવવું/ફસાવવું; ભ્રષ્ટ કરવું
Seed	બી; બિયારણ; બીજ
Seed garden	બીજ-ઉદ્યાન
Seed multiplication	બીજ-વૃદ્ધિ; બીજ-વર્ધન
Seed-multiplication farm	બીજ-વૃદ્ધિ ફાર્મ
Seepage	ઝમણ
Segregation	અલગતા; અલગવાસ
Seism	ભૂકંપ
Seismology	ભૂકંપવિજ્ઞાન
Select Committee	પસંદગી સમિતિ
Selection grade	પસંદગી પગાર-ધોરણ
Selective approach	પસંદગીલક્ષી અભિગમ
Select list	પસંદગી યાદી
Self-accusation	સ્વદોષારોપણ
Self-acquired	સ્વોપાર્જિત; જાતે રળેલું
Self-addressed envelope	સ્વનામાંકિત પરબીરિયું
Self-appraisal	સ્વમૂલ્યાંકન
Self-contained	સ્વયં-પર્યાપ્ત

Self-defence	આત્મરક્ષા; સ્વરક્ષા
Self-employment	સ્વરોજગાર
Self-evident	સ્વયંસિદ્ધ
Self-explanatory	સ્વયંસ્પષ્ટ
Self-governing	સ્વયંશાસિત
Self-government	સ્વયંશાસન; સ્વરાજ્ય
Self-propelled	સ્વયંચાલિત
Self-styled	બની બેઠેલું; સ્વઘોષિત
Semblance	આભાસ; ઝલક
Semester	(૧) સત્ર (૨) અર્ધુ વર્ષ
Semi-annual	અર્ધવાર્ષિક
Semi-arid area	અર્ધ-શુષ્ક વિસ્તાર
Semi-government	અર્ધ-સરકારી
Seminar	ચર્ચાસત્ર; વિચારગોષ્ઠી; પરિસંવાદ
Semi-official	અર્ધ-સરકારી; નીમ-સરકારી
Semi-permanent staff	અર્ધ-કાયમી કર્મચારીવર્ગ
Senate member	સેનેટ સભ્ય
Senator	સેનેટ સભ્ય
Sender	પ્રેષક; મોકલનાર
Senior	પ્રવર; જ્યેષ્ઠ; વરિષ્ઠ; સિનિયર
Seniority	પ્રવરતા; જ્યેષ્ઠતા; વરિષ્ઠતા; સિનિયોરિટી
Seniority list	પ્રવરતાયાદી; જ્યેષ્ઠતા યાદી; વરિષ્ઠતા યાદી; સિનિયોરિટી યાદી
Senior most	પ્રવરતમ; જ્યેષ્ઠતમ; વરિષ્ઠતમ; સૌથી સિનિયર
Sense of proportion	પ્રમાણભાન; પ્રમાણવિવેક
Sensitive crop	નાજુક પાક
Sensitive plant	લજ્જમણીનો છોડ
Sentence of death	મોતની સજા; મૃત્યુદંડ; દેહાંતદંડ
Sentence of imprisonment	કારાવાસની સજા
Sentence of solitary Confinement	એકાંત કેદની સજા
Sentinel	સંત્રી; પહરેગીર
Sentry	સંત્રી

Separated milk	મલાઈ કાઢી લીધેલું દૂધ
Separation deed	ફારગતી
Separator	વિભાજક
Septic	પાકતું; સડતું
Septic tank	મળ-ટાંકી
Sequence	(૧) ક્રમ; અનુક્રમ; ઘટનાક્રમ; શ્રેણી (૨) નિષ્પત્તિ
Sequestration	(૧) મિલકતની જપ્તી (૨) અલગવાસ; અકાંતવાસ
Serf labour	ખેતગુલામી
Serial	(૧) ક્રમિક; ધારાવાહી (૨) શ્રેણી
Serial number	ક્રમ નંબર; અનુક્રમ નંબર
Sericulture	કોશેટા-ઉછેર; રેશમ ઉત્પાદન
Serve a notice	નોટિસ બજાવવી
Service	સેવા; નોકરી
Serviceable material	કામમાં લાગી શકે તેવો માલ/તેવી સામગ્રી
Service book	સેવાપોથી
Service charges	સેવા-ખર્ચ
Service conditions	સેવા/નોકરીની શરતો
Service contract	સેવા કરાર/કંટ્રાક્ટ
Service co-operative	સેવા સહકારી મંડળી
Service fund	સેવાનિધિ
Service postage stamp	સરકારી ટપાલ ટિકિટ
Service-sheet	સેવા-પત્રક; નોકરીનું વિગત-પત્રક
Service telegram	સરકારી તાર
Servient owner	ગૌણ માલિક; અધીન/અનુસેવી માલિક
Session	સત્ર; અધિવેશન; બેઠક
Sessions court	સેશન્સ કોર્ટ/અદાલત
Set off	(૧) પ્રતિદાવો; સામો દાવો (૨) પ્રવૃત્ત કરવું; (૩) વધારવું; (૪) સ્પષ્ટ કરવું
Settlement	(૧) તડજોડ; પતાવટ; સમાધાન (૨) નિર્ણય; ફેસલો; પતાવટ

Settlement (Revenue)	જમાબંધી
Set-up	મહેકમ; તંત્ર; તંત્ર-રચના
Several liability	અલગ અલગ જવાબદારી
Severally and jointly	વ્યકિતગત અને સંયુક્ત રીતે
Sewage	(૧) મળ; મળમૂત્ર (૨) ગટરનું ગંદું પાણી; મળપાણી
Sewage farming	મળ-પાણી ખેતી
Sewer	મોરી; પાકી ગટર
Sewerage	ગટર-વ્યવસ્થા; મળ-પાણી નિકાલ વ્યવસ્થા
Share	(૧) શેર (૨) હિસ્સો
Share broker	શેર દલાલ
Share capital	શેરમૂડી
Share holder	શેર ધરાવનાર; શેર હોલ્ડર; હિસ્સેદાર
Share market	શેર બજાર
Shed	છાપરી; શેડ; કોઢ
Sheep breeding farm	ઘેટાં સંવર્ધન ફાર્મ
Sheet anchor	મુખ્ય આધાર
Shell fishing	છીપ-મચ્છીમારી
Shelter belt	રક્ષણ-પટ્ટી; આશ્રય-વિસ્તાર
Sheltered workshop	રક્ષિત વર્કશોપ
Shelter house	આશ્રયગૃહ
Shift	(૧) પાળી (૨) સ્થળાંતર કરવું; ખસેડવું
Shifting	સ્થળાંતર
Shifting cultivation	ફરતી ખેતી; ઝૂમ ખેતી
Ship breaking yard	જહાજ ભાંગવાનો વાડો
Shipment	જહાજમાં માલ ચઢાવવો; જહાજ માલ
Ship money	જહાજ વેરો
Shipping	(૧) નૌપરિવહન; વહાણવહું (૨) નૌકા કાફલો; જહાજ કાફલો
Shipping freight	જહાજ નૂર
Shipyards	જહાજવાડો
Shopping centre	ખરીદ-કેન્દ્ર; બજાર

Shortage	તંગી; ખેંચ; તૂટ
Shortage of funds	નાણાભીડ
Short delivery	માલની ઓછી રવાનગી
Shortfall	ઘટાડો
Shorthand	લઘુલિપિ
Short notice question	ટૂંકી મુદતનો પ્રશ્ન; ટૂંકી નોટિસનો પ્રશ્ન
Short-term finance	ટૂંકી મુદતનું ધિરાણ; ટૂંકી મુદતનો નાણા-પ્રબંધ
Show cause notice	‘કારણ બતાવો’ નોટિસ/ સૂચના
Sick leave	માંદગી-રજા; બીમારીની રજા
Sight-draft	દર્શની-ડ્રાફ્ટ; દેખાડ ડુંડી
Signatory	સહી કરનાર
Signature	સહી
Signboard	(૧) નામનું પાટિયું (૨) જાહેરાતનું પાટિયું
Silopit	લીલા ઘાસનો ખાડો
Silviculture	વનવૃક્ષવિજ્ઞાન
Simple imprisonment	સાદી કેદ; આસાન કેદ
Simplification	સરળ બનાવવું તે; સરલીકરણ
Sine die	(કા.) અનિયત મુદત માટે
Sin qua non	(કા.) અનિવાર્ય શરત
Single entry system	એકનોંધી નામા-પદ્ધતિ
Single-lane traffic road	એકપથ માર્ગ; એકી સાથે એક વાહન પસાર થઈ શકે તેવો માર્ગ
Single transferable vote	એક તબદીલીપાત્ર મત
Single window system	એકબારી પદ્ધતિ
Sinking fund	ડૂબત નિધિ; ઋણ ભંડોળ
Sit-down strike	બેઠી હડતાળ
Site	સ્થળ; જગ્યા
Site plan	સ્થળ નકશો
Sitting fee	બેઠક ફી
Sitting member	ચાલુ સભ્ય; વર્તમાન સભ્ય
Skeleton staff	અનિવાર્ય કર્મચારીવર્ગ; ખપપૂરતો કર્મચારી વર્ગ
Skilled	કુશળ
Skilled artisan	કુશળ કારીગર

Skilled worker	કુશળ કામદાર
Skill test	કૌશલ કસોટી
Sky scraper	ગગનચુંબી ઈમારત
Slander	(કા.) મૌખિક બદનક્ષી; નાલેશી; અપવચન; ખોટી નિંદા
Slaughter house	કતલખાનું
Slip of pen	લેખનચૂક; કલમચૂક
Slit	ચિરાડ; ફાટ; તરડ
Slogan shouting	સૂત્રોચ્ચાર; સૂત્રો પોકારવાં
Slope	ઢાળ; ઢોળાવ
Slow down strike	ધીમે- કામ હડતાલ
Sluggish economy	શિથિલ/ સુસ્ત અર્થતંત્ર
Slum	ગંદાં રહેઠાણ; ગંદા વસવાટ; ઝૂંપડપટ્ટી
Slum Clearance Board	ગંદાં રહેઠાણ નાબૂદી બોર્ડ
Slump	મંદી; ભાવ ઊતરી જવા તે
Small and Marginal Farmers Agency	નાના અને સીમાંત ખેડૂત સંસ્થા
Small Causes Court	નાના દાવાની અદાલત/કોર્ટ
Small industries	લઘુ ઉદ્યોગ
Small savings	નાની બચત
Small-scale industries	લઘુ ઉદ્યોગો; નાના ઉદ્યોગો
Smart money	(૧) દંડ (૨) વળતર; નુકસાની
Smokeless	નિર્ધૂમ
Smuggler	દાણચોર
Smuggling	દાણચોરી
Soak pit	શોષણ ખાડો; શોષ ખાડો
Social and moral hygiene	સામાજિક અને નૈતિક સ્વાસ્થ્ય
Social boycott	સામાજિક બહિષ્કાર
Social defence	સમાજ-સુરક્ષા
Social discrimination	સમાજિક ભેદભાવ/પક્ષપાત
Social forestry	સામાજિક વનનિર્માણ
Social framework	સામાજિક માળખું; સમાજનો ઢાંચો
Social justice	સામાજિક ન્યાય

Socially and economically backward classes	સામાજિક અને આર્થિક રીતે પછાત વર્ગો
Socially and educationally backward classes	સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગો
Social malaise	સામાજિક અનારોગ્ય
Social mobility	સામાજિક ગતિશીલતા
Social order	સમાજ-વ્યવસ્થા; સામાજિક તંત્ર
Social security	સામાજિક સુરક્ષા; સમાજ સુરક્ષા
Social service	સમાજ સેવા
Social stratification	સામાજિક સ્તરીકરણ
Social welfare	સમાજકલ્યાણ
Social worker	સામાજિક કાર્યકર
Society	(૧) મંડળી; મંડળ; સોસાયટી; સંસ્થા (૨) સમાજ; સમુદાય
Socio-economic planning	સામાજિક-આર્થિક આયોજન
Soft currency	સુલભ નાણું; સુલભ ચલણ
Soil	ભૂમિ; માટી
Soil conservation	ભૂમિ-સંરક્ષણ
Soil erosion	ભૂમિ-ધોવાણ
Soil physics	ભૂ-ભૌતિકવિજ્ઞાન
Soil survey	ભૂમિ-મોજણી
Solar cooker	સૂર્ય કૂકર
Solar energy	સૌર ઊર્જા; સૂર્ય-ઊર્જા
Solar village	સૌરગ્રામ
Solatium	વળતર રાહતની રકમ; નુકસાની/વળતર પેટે આપેલી વસ્તુ
Sole agent	એકમાત્ર એજન્ટ/આડતિયો
Solely of jointly	એકલા અથવા સંયુક્ત રીતે
Solemn affirmation	સત્યનિષ્ઠાપૂર્વક/ ગંભીરતાપૂર્વક પ્રતિજ્ઞા
Solitary case	એકલદોકલ કેસ/કિસ્સો
Solvency certificate	દારપણાનો દાખલો; સધ્ધરતા પ્રમાણપત્ર
Solvent	(કા.) દાર; સધ્ધર
Sophisticated machine tools	અદ્યતન યંત્ર-ઓજાર
'S.O.S.' message	સંકટ-સંદેશો

Sound mind	(કા.) સ્વસ્થ માનસ; સ્વસ્થ મન/ચિત્ત
Source	(૧) સાધન; પ્રાપ્તિસ્થાન; પ્રાપ્તિસાધન; સ્ત્રોત (૨) પ્રમાણ; આધાર
Source-book	આધાર-ગ્રંથ; મૂળ ગ્રંથ
Source of income	આવકનું સાધન
Souvenir	(૧) સ્મરણિકા (૨) સ્મૃતિ ચિહ્ન; સ્મૃતિ ભેટ; સ્મરણ ભેટ
Sovereign Democratic Republic	સાર્વભૌમ લોકશાહી પ્રજાસત્તાક રાષ્ટ્ર
Sovereignty	સાર્વભૌમત્વ
Sowing drill	ઓરણી
Space Application Centre	અંતરીક્ષ ઉપયોગ કેન્દ્ર
Space research	અંતરીક્ષ/અવકાશ સંશોધન
Spadework	પ્રારંભિક કાર્ય; પૂર્વતૈયારીનું કામ
Span	ગાળો; વિસ્તાર; પહોળાઈ
Spare copy	વધારાની નકલ; ફાજલ નકલ
Spare part	(યંત્ર; વગેરેનો) છૂટો ભાગ; વધારાનો ભાગ
Spatial	(૧) સ્થળવિષયક; સ્થળલક્ષી (૨) અવકાશ/અંતરીક્ષ સંબંધી (૩) અંતર સંબંધી
Speaker	(૧) વક્તા (૨) અધ્યક્ષ (વિધાનસભા)
Speaking order	વિગતદર્શક હુકમ
Specialist	વિશેષજ્ઞ; તદ્દ્વિદ
Special pay	ખાસ પગાર
Specific	નિર્દિષ્ટ; વિશિષ્ટ; ચોક્કસ
Specific duty	કદના આધારે શુલ્ક
Specimen signature	સહીનો નમૂનો
Spectacular progress	અસાધારણ પ્રગતિ
Speculative market	સડા બજાર
Spell of service	નોકરીનો ગાળો; સેવા-ગાળો
Spillover works	આગળ ખેંચાતાં/બાકી ખેંચાતાં કામ
Spillway	છલતી
Spokesman	પ્રવક્તા

Sponser	(૧) પ્રયોજક; પુરસ્કર્તા (૨) પ્રયોજવું; પુરસ્કૃત કરવું
Sponsored	પુરસ્કૃત
Sponsoring authority	પુરસ્કર્તા સત્તાધિકારી; પ્રયોજક સત્તાધિકારી
Sports	ખેલક્રૂદ; રમતગમત
Sports complex	ખેલક્રૂદ/ રમતગમત સંકુલ
Sports council	ખેલક્રૂદ/રમતગમત પરિષદ
Sports festival	રમતોત્સવ
Spot delivery	હાજર-રવાનગી; હાજર સોદો
Spot price	હાજર-કિંમત
Sprinkle irrigation	છંટકાવ સિંચાઈ
Spurious	બનાવટી; નકલી; ભ્રમજનક; ભ્રામક
Spurious drug	બનાવટી/નકલી ઔષધ
Squad	ટુકડી
Stabilization fund	સ્થિરીકરણ નિધિ
Staff	કર્મચારીવર્ગ
Staff council	કર્મચારી પરિષદ
Staff Selection Committee	કર્મચારી પસંદગી સમિતિ
Stage	(૧) રંગમંચ; મંચ; તખતો; રંગભૂમિ (૨) તબક્કો (૩) મજલ; મુકામ
Staggering of recess hours	વિરામ-સમયની સુયોજિત ગોઠવણ; વિરામની સમયાંતર પ્રમાણે ગોઠવણી
Stagnation	ગતિરોધ; સ્થગિતતા
Stagnation and wastage	સ્થગિતતા અને બગાડ/અપવ્યય
Stalemate	મડાગાંઠ; સ્થગિતતા; ગતિરોધ
Stallion	વાલી ઘોડો; સંવર્ધન માટેનો ઘોડો
Stamp	(૧) સ્ટેમ્પ; ટિકિટ (૨) છાપ; મહોર; સિક્કો
Stampede	(૧) નાસભાગ (૨) નાસભાગ કરવી
Stamped receipt	સ્ટેમ્પ લગાડેલી/સ્ટેમ્પવાળી પહોંચ/રસીદ
Standrard	માનક; ધોરણ; ધોરણસર
Standardisation	માનકીકરણ; ધોરણસ્થાપન

Standard price	मानक किंमत; धोरणसर किंमत
Standard rent	मानक भाडुं; धोरणसर भाडुं
Stand-by	(१) तैयार; सद्यसज्ज (२) संकट समय माटेनुं
Standing Committee	स्थायी समिति
Standing orders	स्थायी हुकमो
Standing types	बांधेला टाईप
Standpoint	दृष्टिबिंदु
Staple	(१) रेसा; तंतु (२) मुख्य
Staple crop	मुख्य पाक
Staple fibre	रेसातंतु
Starred question	तारांकित प्रश्न
Starting point	प्रस्थान बिंदु; प्रारंभबिंदु
Starvation wages	भूखमरा/भूख-वेतन
State aid	राज्य सहाय
State aided	राज्य सहायित
State Assembly	राज्य विधानसभा
State Bank of India	भारतीय स्टेट बँक
State domestic product	राज्यनुं आंतरिक उत्पादन
State emblem	राज्यमुद्रा
State Government	राज्य सरकार
State highway	राज्य धोरीमार्ग
State home	राज्य आश्रयगृह
State language	राजभाषा
State Legislature	राज्य विधानमंडळ
Stately	भव्य; शानदार
Statement	(१) निवेदन; अयान; केडियत; कथन (२) पत्रक
State mourning	राज्यशोक
State Road Transport Corporation	राज्य मार्ग परिवहन निगम
State sector	राज्य क्षेत्र
State Sports Council	राज्य खेलकूद परिषद

State Trading Corporation	રાજ્ય વેપાર નિગમ
Station	મથક; કેન્દ્ર; સ્ટેશન
Stationary	સ્થિર; સ્થાયી; અચલ; અપરિવર્તનશીલ
Stationery	લેખનસામગ્રી
Statistical data	આંકડાકીય માહિતી
Statistic	(૧) આંકડાશાસ્ત્ર (૨) આંકડા
Statue	પ્રતિમા; બાવલું; પૂતળું
Status	મોભો; દરજ્જો; પ્રતિષ્ઠા
Status quo	યથાવત્
Statute	વિધાન; કાનૂન; ધારો
Statutory	વેધાનિક; કાનૂની
Stay-in-strike	અંદર-બેઠાં હડતાળ; બેઠી હડતાળ
Stay order	મનાઈ હુકમ
Steering Committee	સુકાન સમિતિ
Stencil paper	સ્ટેન્સિલ કાગળ
Stenography	લઘુલિપિ
Step brother	સાવકો/ઓરમાન ભાઈ
Step-in-aid	સહાયક પગલું
Stereotype	નિશ્ચિત સ્વરૂપ; નિયત પ્રકાર
Stereotyped	રૂઢ; ચીલાચાલુ; રૂઢિબદ્ધ
Sterility	(૧) વંધ્યત્વ (૨) અનુત્પાદકતા (૩) રોગાણુરહિતતા
Sterilization	(૧) વંધ્યીકરણ (૨) અનુત્પાદકીકરણ (૩) રોગાણુનાશન; જીવાણુનાશન
Sterling	સ્ટર્લિંગ; પાઉન્ડ
Sterling debt	સ્ટર્લિંગ દેવું; પાઉન્ડ દેવું
Stet	પૂર્વવત્/છે તેમ રાખો
Stipend	વૃત્તિકા
Stipendiary	વૃત્તિકાગ્રાહી; વૃત્તિકા મેળવનાર
Stipulated date	નિયતતારીખ
Stock	જથ્થો; સ્ટોક
Stock-in-trade	ધંધાનો માલ; વેચાણ માટેનો માલ

Stock list	(૧) માલસૂચિ (૨) સ્ટોક-મૂલ્ય યાદી; શેર-મૂલ્ય યાદી
Stock raising	પશુ-ઉછેર
Stock register	માલ પત્રક; સ્ટોક રજિસ્ટર
Stock verification	માલ-ખરાઈ
Stockyard	પશુવાડો
Stop-gap arrangement	વચગાળાની/કામચલાઉ વ્યવસ્થા
Stop notice	મનાઈ નોટિસ; મનાઈની જાણ/ સૂચના
Stop press	(૧) છાપતાં છાપતાં; ચાલુ યંત્રે (૨) મોડા મગેલ સમાચાર માટેની જગ્યા
Storage	સંગ્રહ; સંગ્રહ-વ્યવસ્થા; કોઠાર; ભંડાર
Storage capacity	સંગ્રહશક્તિ
Store	ભંડાર; સામાન; સ્ટોર
Store-in-hand	હાજર માલ
Storm-water drain	વરસાદી પાણીની ગટર
Strain of bull	બળદની ઓલાદ
Strain of cotton	કપાસની જાત
Strata	સ્તર; પડ; થર
Strategic area	વ્યૂહાત્મક વિસ્તાર
Strategy	વ્યૂહ; વ્યૂહરચના
Stratification	સ્તરીકરણ
Stray cattle	હરાયાં/રખડતાં ઢોર
Streamline	સુયોજન કરવું; સુવ્યવસ્થિત કરવું
Strength of office	કચેરીનું સંખ્યાબળ
Strict action	કડક પગલાં
Strictly confidential	સંપૂર્ણપણે ખાનગી
Stricture	આકરી/પ્રતિકૂળ ટીકા; ઠપકો
Stringency	(૧) સખતી; સખતાઈ (૨) તંગી; નાણાભીડ
Stringent measures	કડક/સખત પગલાં
Stronghold	ગઢ; કિલ્લો
Strong room	સુરક્ષિત ખંડ; તિજોરીખંડ; સ્ટ્રોંગરૂમ
Structural engineering	સંરચનાત્મક ઈજનેરી
Stud	ઊંચી ઓલાદનો ઘોડો
Stud bull	ધણ ખૂંટ

Studentship	વિદ્યાર્થીવૃત્તિ; છાત્રવૃત્તિ
Stud farm	અશ્વ સંવર્ધન ક્ષેત્ર
Study group	અભ્યાસ જૂથ
Study team	અભ્યાસ ટુકડી
Sub	(૧) પેટા (૨) તાબાનું
Sub-charge	પેટા-હવાલો
Sub-clause	પેટા-ખંડ
Sub-committee	પેટા-સમિતિ
Sub-contract	પેટા-કરાર; પેટા-કન્ટ્રાક્ટ
Sub-divisional office	પેટા-પ્રભાગીય કચેરી
Sub-head	પેટા-સદર
Subject-matter specialist	વિષયવસ્તુ તદ્દવિદ્
Subject to	- ને આધીન; - ને અધીન રહીને
Sub-judice	(કા.) ન્યાયાધીન; અદાલતી વિચારણા હેઠળ
Sub-lease	(કા.) પેટા-પટે
Sub-let	(કા.) પેટા-ભાડે આપવું; પેટા-પટે આપવું
Sub-major-head	પેટા-મુખ્ય સદર
Submission	(૧) રજૂઆત (૨) નિવેદન (૩) શરણાગતિ
Submit	(૧) રજૂ કરવું; મોકલવું (૨) નિવેદન કરવું (૩) તાબે થવું
Subordinate	(૧) ગૌણ (૨) તાબાનું
Subordinate office	તાબાની કચેરી
Subordinate service	તાબાની સેવા
Subordinate staff	તાબાનો કર્મચારીવર્ગ
Sub-rule	પેટા-નિયમ
Subscribed capital	(૧) નોંધાયેલી મૂડી (૨) ભરપાઈની બાંધધરી આપેલી મૂડી
Subscriber	(૧) બચતદાર; ફાળો આપનાર (૨) લવાજમ ભરનાર; ગ્રાહક
Subscription	(૧) ફાળો (૨) લવાજમ

Sub-section	પેટા-કલમ
Subserve	સહાયભૂત થવું; સાધનરૂપ થવું
Subsidiary	(૧) પેટા; ગૌણ; આનુષંગિક (૨) સહાયકારી
Subsidiary centre	પેટા-કેન્દ્ર
Subsidiary occupation	ગૌણ વ્યવસાય
Subsidised	સહાયિત
Subsidy	સહાયકી
Subsistence allowance	નિર્વાહ ભથ્થું
Subsisting contract	ચાલુ કરાર; વિદ્યમાન કરાર
Sub-soil water	ભૂગર્ભ પાણી
Substantive appointment	પાકી નિમણૂક; મૂળ નિમણૂક
Substantive pay	પાકો પગાર
Substantive post	પાકી જગ્યા; મૂળ જગ્યા
Sub-station	પેટા-મથક/કેન્દ્ર
Substitute	અવેજી (વ્યકિત); બદલી ભરનાર
Sub-tenant	(૧) પેટા ભાડૂત (૨) પેટા-ગણોતિયો
Sub-total	પેટા-સરવાળો
Sub-treasury	પેટા-તિજોરી
Subvention	આર્થિક સહાય; સરકારી નાણા-સહાય
Subversion	વિધ્વંસ; ભાંગફોડિયા પ્રવૃત્તિ
Subversive element	વિધ્વંસક/ ભાંગફોડિયા તત્વ
Sub-voucher	પેટા-વાઉચર
Succession	(૧) ઉત્તરાધિકાર; વારસો; વારસાહક (૨) અનુક્રમ; પરંપરા
Succession duty	વારસાવેરો; ઉત્તરાધિકાર શુલ્ક
Successor	(૧) ઉત્તરાધિકારી; વારસદાર (૨) અનુગામી
Succour	સંકટ-સહાય
Succumb to injury	ઈજાને લીધે મૃત્યુ થવું
Sue	દાવો/મુકદ્દમો માંડવો
Suffrage	મતાધિકાર
Suit	દાવો; મુકદ્દમો
Suitor	દાવાદાર

Sullage	गंदु पाणी
Summarily	संक्षिप्त रीते; ञडपथी
Summary disposal	(का.) संक्षिप्त रीते निकाल; त्वरित निकाल
Summary investigation	(का.) संक्षिप्त रीते तपास
Summary proceedings	(का.) संक्षिप्त कार्यवाही
Summer resort	श्रीष्म विहारधाम
Summon	(का.) बोलाववुं; कोर्टमां हाजर थवा इरमाववुं
Summons	(का.) समन्स; अहालती हाजरीनो आदेश
Sumptuary allowance	(का.) हाहा-भर्य भथ्युं; सत्कार भथ्युं
Sundry charges	परयूरुण भर्य
Suo motu	स्वयं; आपभेणे
Superannuation	(का.) (१) वय-निवृत्ति वेतन (२) वय-निवृत्ति
Superannuation allowance	वय-निवृत्ति भथ्युं
Superimpose	अधारोपण करवुं; लाहवुं
Superintendence	अधीक्षण; हेभरेभ
Superior	उच्य; उपली कक्षानुं; यडियातुं
Supernumerary post	संख्याधिक जग्या
Supersede	(१) -नी उपरवट थवुं; अधिकभण करवुं; रह करवुं (२) स्थानय्युत करवुं; भिन-असरकारक बनाववुं
Supersending order	उपरवट हुकम; रह करवानो हुकम
Super tax	(का.) अधिकवेरो; अधिकर
Supervision	हेभरेभ; अवेक्षण
Supervisory body	अवेक्षण संस्था
Supplement	पूर्ति; पुरवणी; पूर्ति करवी
Supplemental provision	(का.) पूरक जोगवार्थ
Supplementary	पूरक
Supplementary demand	पूरक मागणी
Supplementary question	पूरक प्रश्न
Supplier	(१) पुरवहाकार; माल पूरो पाडनार (२) विकेता
Supply	पुरवहा
Supply price	पुरवहा किमत
Supporting document	समर्थक हस्तावेज

Supporting industries	આધાર-ઉદ્યોગો; ટેકારૂપ ઉદ્યોગો
Support price	ટેકારૂપ ભાવ
Suppression of immoral traffic	અનૈતિક અપવ્યાપાર નિયંત્રણ; લોહીના વેપારનું નિયંત્રણ
Suppressive	દમનકારી
Supremacy	સર્વોપરિતા; સર્વોચ્ચતા
Supreme authority	(૧) સર્વોચ્ચ સત્તાધિકારી (૨) સર્વોચ્ચ સત્તા/સત્તાધિકાર/સત્તાતંત્ર
Supreme court	સર્વોચ્ચ ન્યાયાલય/અદાલત
Surcharge	અધિક લાગત; અધિલાગત; અધિક કર
Surety	(૧) જામીન (૨) જામીનગીરી
Surety bond	જામીન-ખત; જામીનગીરી ખત
Surety for appearance	હાજરી-જામીન
Surfaced road	સમતલમાર્ગ; ડામર-સડક
Surface water	સપાટી જળ; ભૂપૃષ્ઠ જળ
Surgery	(૧) શસ્ત્રક્રિયા; શસ્ત્રચિકિત્સા (૨) શસ્ત્રક્રિયા વિજ્ઞાન; શસ્ત્રચિકિત્સાશાસ્ત્ર
Surplus budget	પુરાંત અંદાજપત્ર; બચતવાળું અંદાજપત્ર
Surplus staff	ફાજલ કર્મચારીવર્ગ
Surprise check/checking	ઓચિંતી તપાસ
Surrender	(૧) સોંપણી (૨) શરણાગતિ
Surrender in deed	(કા.) ખત દ્વારા સોંપણી
Surrender value	સોંપણી-મૂલ્ય
Surveillance	જાપ્તો
Survey	મોજણી
Survey and settlement	મોજણી અને જમાબંદી
Survey mark	મોજણી નિશાન
Survey number	મોજણી નંબર
Survive	ઉત્તરજીવિત રહેવું; અનુજીવી હોવું; હયાત હોવું; બચી જવું
Surviving	(૧) (કા.) ઉત્તરજીવી; હયાત વ્યક્તિ (૨) અવશિષ્ટ

Survivor	ઉત્તરજીવી; હયાત વ્યક્તિ
Susceptible	(૧) ગ્રહણશીલ; ગ્રહણક્ષમ (૨) અત્યંત સંવેદનશીલ
Susceptible to error	ભૂલપાત્ર
Suspect	શકમંદ; શકમંદ વ્યક્તિ
Suspend	(૧) ફરજમોકૂફ કરવું (૨) સ્થગિત કરવું; મુલતવી રાખવું
Suspended lien	સ્થગિત ધારણાધિકાર
Suspense account	ઉપલક ખાતું/હિસાબ
Suspense head	ઉપલક સદર
Suspension	(૧) ફરજ-મોકૂફી (૨) સ્થગિતતા; મોકૂફી
Swearing-in-ceremony	શપથવિધિ; શપથ-ગ્રહણ સમારંભ
Sweepings	વળામણ; કસોજણ
Swimming competition	તરણ સ્પર્ધા
Swimming pool	તરણ-હોજ
Syllabus	પાઠ્યક્રમ
Symbol	(૧) પ્રતીક (૨) સંકેત
Symposium	(૧) પરિસંવાદ; વિચારગોષ્ઠી (૨) (એક જ વિષય પર) નિબંધ-સંગ્રહ
Symptom	લક્ષણ; ચિહ્ન
Synchronised programme	સમકાલિક કાર્યક્રમ
Syndicate	વ્યવસાયસંઘ; સિન્ડિકેટ
Synopsis	સંક્ષેપ; રૂપરેખા
Synthesis	સમન્વય
Synthetic view	સમન્વિત દષ્ટિકોણ; સમન્વયાત્મક અવલોકન

T

Table	કોઠો; કોષ્ટક
Table land	ઉચ્ચ સમતલ પ્રદેશ
Taboo	(૧) નિષેધ; મનાઈ (૨) નિષિદ્ધ; વજર્ય

Tabular/Tabulated statement	કોઠાપત્રક; કોષ્ટકપત્રક
Tabulation	કોઠાકરણ
Tabulator	(૧) કોઠાકાર (૨) કોઠા-યંત્ર
Taccavi/Takavi loan	તગાવી લોન
Tacit acceptance	મૂક સ્વીકૃતિ
Tackle	હાથ ધરવું; ઉકેલ આણવા મથવું
Tact	કુનેહ; વ્યવહારકુશળતા
Tag	ટેગ; દોરી
Tailling	શેષ/અવશિષ્ટ પદાર્થો
Take-home pay	ચોખ્ખો પગાર
Take-off stage	પ્રારંભ તબક્કો; પ્રસ્થાન તબક્કો
Take over	-નો હવાલો સંભાળવો; - નો વહીવટ સંભાળી લેવો; -ને સ્વનિયંત્રણ હેઠળ લેવું
Talent search	પ્રતિભા-શોધ
Tally-book	મેળ-વહી
Tamper with	(૧) ચેડાં કરવાં; ઘાલમેલ કરવી (૨) દખલગીરી કરવી; હસ્તક્ષેપ કરવો
Tangible assets	મૂર્ત અસ્કયામત
Tannery	(૧) ચામડાં-કમાવણી કેન્દ્ર (૨) ચામડું કમાવવાનો વ્યવસાય
Tapering rate	ક્રમિક દર; કમશ; ઘટતો જતો દર
Tapped water-supply	નળ દ્વારા પાણી પુરવઠો
Target	(૧) લક્ષ્યાંક; લક્ષ્ય; ઉદ્દેશ (૨) નિશાન; લક્ષ્ય
Target group	લક્ષ્યાંક જૂથ
Target-oriented programme	ઉદ્દેશલક્ષી કાર્યક્રમ
Tariff	(૧) પ્રશુલ્ક; ટેરિફ (૨) પ્રશુલ્ક; દરસૂચિ (૩) પ્રશુલ્ક પદ્ધતિ
Task force	કાર્યવિશેષ દળ

Tax	કર; કરવેરો
Taxable	વેરાપાત્ર; કરપાત્ર
Tax assessment	કર-આકારણી
Taxation	કરવેરા
Taxation Enquiry Commission	કરવેરા તપાસ આયોગ
Taxation policy	કરવેરા નીતિ
Taxation structure	કરવેરા માળખું
Tax avoidance	કર ટાળવો; કર-ટાળણ
Tax burden	કર-બોજ
Tax Clearance Certificate	કર-ચૂકતે પ્રમાણપત્ર
Tax evasion	કરચોરી
Tax exemption	કર-માફી; કર-મુક્તિ
Tax-free	કર-મુક્ત
Taxidermy	પ્રાણી-મમીવિદ્યા
Taxonomy	(૧) વર્ગીકરણ (૨) વર્ગીકરણવિજ્ઞાન
T.B.	ક્ષય
T.B. control	ક્ષય નિયંત્રણ
Teaching	અધ્યાપન; શિક્ષણ
Teaching staff	શિક્ષકગણ; અધ્યાપકગણ; શૈક્ષણિક કર્મચારીવર્ગ
Tear gas	અશ્રુવાયુ
Technical	તકનિકી; પ્રાવિધિક; પારિભાષિક
Technical education	તકનિકી શિક્ષણ
Technical terminology	પારિભાષિક શબ્દાવલિ
Technique	તકનિક; પ્રવિધિ; પ્રયુક્તિ
Technocracy	(૧) તકનિક તંત્ર (૨) તકનિક તંત્રવાદ
Technocrat	(૧) તકનિક નિષ્ણાત (૨) તકનિક તંત્રવાદી
Technologist	પ્રૌઘોગિકીવિદ; પ્રૌઘોગવિજ્ઞાની
Technology	(૧) પ્રૌઘોગિકી (૨) પ્રક્રિયા પદ્ધતિ
Telecast	દૂરદર્શન-પ્રસારણ
Telecommunication	દૂરસંચાર

Telegram	તાર
Telephone directory	દૂરભાષ નિર્દેશિકા
Teleprinter	દૂરમુદ્રક; ટેલિપ્રિન્ટર
Teller	(૧) (બેંક) ગણક; શીઘ્ર ચુકવણીકાર; ટેલર (૨) મતગણક; મત-ગણતરીકાર
Temporary	હંગામી; કામચલાઉ
Tenable	ટકી શકે તેવું; તર્કસંગત; સમર્થનીય
Tenancy	(૧) ગણોત; ગણોતહક (૨) ભાડૂતહક (૩) (કા.) પટા-ભોગવટો; કબજા-ભોગવટો
Tenancy lease	ગણોત-પટો; ગણોતનામું
Tenant	(૧) ગણોતિયો (૨) ભાડૂત (૩) પટ્ટા-ભોગવટો ધરાવનાર; કબજા-ભોગવટો ધરાવનાર
Tenant farmer	ગણોતિયો
Tender	(૧) નિવિદા; ટેન્ડર (૨) કોમળ; નાજુક; સૌમ્ય; સહૃદય
Tendered vote	સુપરત કરેલ મત
Tenderer	નિવિદાકાર; નિવિદા/ ટેન્ડર ભરનાર
Tenement	નિવાસ
Tenor	(૧) (કા.) (દસ્તાવેજ, વગેરેની બાબતમાં) પ્રગટ-શબ્દ; સ્પષ્ટ લખાણ (૨) સમયગાળો; પરિપકવતા મુદત (૩) ભાવાર્થ
Tension	(૧) તંગદિલી (૨) માનસિક તાણ; ઉદ્વેગ
Tentative	(૧) કામચલાઉ (૨) પ્રયોગાત્મક; અજમાયશી
Tenure	(૧) (જમીન) સત્તાપ્રકાર; ભોગવટા-હક (૨) મુદત
Tenure holder	જમીન-ખાતેદાર; જમીન-કબજેદાર
Tenure of office	પદની/હોદ્દાની મુદત; પદાવધિ
Tenure post	મુદતી જગ્યા

Term	(१) मुदत; सत्र (२) शरत; बोली (३) पद; शब्द
Terminable	समाप्तिपात्र; समापनीय
Terminal tax	सीमा कर
Terminate	समाप्त करवुं/थवुं; अंत लाववो/आववो
Termination	समाप्ति; अंत
Termination of service	नोकरीनो अंत; सेवा-समाप्ति
Term of office	पद/छोदानी मुदत
Terms and conditions	शरतो
Terms of reference	विचारवाना मुदत; (विचारवा माटे) सोंपेवी बाबतो
Terrace farming	ढोणाव भेती
Territorial	प्रादेशिक; क्षेत्रीय; राज्यक्षेत्रनुं
Territorial jurisdiction	प्रादेशिक हकूमत/क्षेत्राधिकार
Territory	प्रदेश; मुलक; राज्यविस्तार
Tertiary sector	तृतीय क्षेत्र
Test	कसोटी; परीक्षा; परभ
Testament	(का.) वसियतनामुं
Testate estate	(का.) वसियती संपत्ति
Testator	वसियतनामुं करनार; वसियतकर्ता
Test audit	कसोटी हिसाब-तपासणी
Test check	कसोटी-चकासणी
Testimonial	प्रशंसापत्र; प्रमाशपत्र
Testimony	साक्षी; जुबानी
Test piece	परीक्षा-नमूनो; परभ-नमूनो
Text	(१) पाठ; मूणपाठ (२) विषय; कलेवर
Text-book	पाठ्यपुस्तक
Text-book Board	पाठ्यपुस्तक मंडळ
Textile industry	कापड उद्योग
Theodolite survey	विकोणमान भोजणी; थियोडोलाईट भोजणी
Therapeutic approach	उपयारात्मक/उपयारलक्षी अभिगम
Therapeutics	उपयारशास्त्र; उपयारविज्ञान

Therapy	ઉપચાર
Thermal power station	થર્મલ/ ઉષ્મીય વીજળી મથક
Third party	(કા.) ત્રાહિત વ્યક્તિ; અન્ય વ્યક્તિ
Thoroughfare	સાર્વજનિક રસ્તો; સરિયામ રસ્તો; સળંગ માર્ગ
Through proper channel	ધોરણસર રાહે; યોગ્ય ઉપરી અધિકારી મારફત
Thrust	ઝોક
Thumb impression	અંગૂઠાની છાપ
Tied loan	શરતી લોન
Time-barred	મુદત બહારનું; મુદત-વીત્યું.
Time-bound programme	સમયબદ્ધ કાર્યક્રમ
Time deposit	મુદતી થાપણ
Time lag	સમયાંતર; વચગાળો
Time rate	સમય પ્રમાણનો દર; સમયાનુપાતી દર
Time-scale	સમય-ધોરણ
Time-scheduled programme	સમયપત્રિત કાર્યક્રમ
Time wages	સમય-વેતન; મુદતી વેતન
Title	(૧) હક; માલકીહક; સ્વત્વાધિકાર (૨) શીર્ષક (૩) ખિતાબ; પદવી; ઈલકાબ
Title deed	માલકીખત
Token cut	નામનો કાપ; પ્રતીક કાપ
Token demand	પ્રતીક માગણી
Token grant	પ્રતીક અનુદાન
Token provision	પ્રતીક જોગવાઈ
Toll	માર્ગકર; નાકાવેરો; ટોલ
Toll station	ટોલ-નાકું; નાકું
Ton; Tonne	ટન
Toned-down motion	નરમ/ હળવો બનાવેલો પ્રસ્તાવ
Tonnage	ટન-ભાર; ટન-બોજ; ટન શુલ્ક
Topographical map	સ્થળાલેખન નકશો
Topography	(૧) સ્થળાલેખન (૨) સ્થળ રૂપરેખા
Top priority	ઉચ્ચ અગ્રતા; ટોચ અગ્રતા
Top secret	અતિ ગુપ્ત

Tour	પ્રવાસ
Tour advance	પ્રવાસ પેશગી
Tour charges	પ્રવાસ-ખર્ચ
Tourism	પ્રવાસન
Tourism Corporation	પ્રવાસન નિગમ
Tourist	પ્રવાસી; સહેલાણી; પર્યટક
Tourist bungalow	પ્રવાસી બંગલો
Tournament	રમતસ્પર્ધા; ખેલકૂદ સ્પર્ધા
Tout	(કા.) દલાલ
Town-hall	નગરગૃહ
Township	નગર વસાહત
Toxicology	વિષવિજ્ઞાન
Tracing	અનુરેખણ
Tracker	પગેરું શોધનાર; પગી; પત્તો મેળવનાર
Trade mark	વેપાર-ચિહ્ન
Trade name	વેપારી નામ
Trade union	વ્યવસાય સંઘ; મજૂર સંઘ
Traffic	યાતાયાત; અવરજવર; ટ્રાફિક
Trained	તાલીમી; તાલીમ પામેલું; તાલીમબંદ
Trainee	તાલીમાર્થી
Training	તાલીમ
Training camp	તાલીમ શિબિર
Training institute	તાલીમ સંસ્થા
Traitor	(૧) વિશ્વાસઘાતી (૨) રાજદ્રોહી; દેશદ્રોહી
Transaction	(૧) વ્યવહાર; લેવડદેવડ; સોદો (૨) કાર્ય; કાર્ય-વ્યવસ્થા
Transcription	(૧) અનુલેખન (૨) અનુલિપિ (૩) ધ્વનિમુદ્રણ; રેકોર્ડિંગ (૪) લિખંતર
Transfer	(૧) બદલી; સ્થાનફેર; સ્થાનાંતર (૨) તબદીલી
Transferable	(૧) બદલીપાત્ર (૨) તબદીલીપાત્ર

Transferable property	તબદીલીપાત્ર મિલકત; સ્વત્વાર્પણ કરી શકાય તેવી મિલકત
Transferable vote	તબદીલીપાત્ર મત
Transfusion	સંક્રમણ
Transgression	ઉલ્લંઘન
Transshipment	(૧) વાહન-બદલી (૨) વહાણ-બદલી
Transient goods	ક્ષણભંગુર વસ્તુઓ/માલ
Transit	હેરફેર
Transit goods	હેરફેર-માલ
Transit insurance	હેરફેર-વીમો
Transit loss	હેરફેર ખોટ; હેરફેર ઘટ
Transit pay	સ્થાનાંતર પગાર
Transliteration	લિપ્યંતર
Transmission	(૧) રવાનગી; પ્રેષણ; પ્રસારણ (૨) રોગ સંક્રમણ/સંચારણ
Transplantation	(૧) રોપણી (૨) પ્રત્યારોપણ
Transport	(૧) પરિવહન (૨) વાહન
Transport service	પરિવહન સેવા
Travel Agency	પ્રવાસ એજન્સી/સંસ્થા
Traveller's cheque	પ્રવાસી ચેક
Travelling allowance	પ્રવાસ ભથ્થું
Travelling expenses	પ્રવાસ ખર્ચ
Treason	રાજદ્રોહ; દેશદ્રોહ
Treasure	કોષ; ખજાનો
Treasure trove	દટાયેલું ધન
Treasury	તિજોરી
Treasury balance	તિજોરી સિલક
Treasury bill	તિજોરી બિલ
Treasury chalan	તિજોરી ચલણ
Treatise	પ્રબંધ; શોધ-પ્રબંધ; નિબંધ; મીમાંસા
Treatment centre	સારવાર કેન્દ્ર; ઉપચાર કેન્દ્ર
Trench	ખાઈ
Trend	વલણ; રૂબ; ઝોક
Trespass	(કા.) અપ્રવેશ; અનધિકાર પ્રવેશ; અતિક્રમણ

Trespasser	અપપ્રવેશ કરનાર
Trial and error method	અજમાયશ દ્વારા ભૂલ-સુધાર પદ્ધતિ
Trial balance	કાર્યું સરવૈયું
Tribal area	આદિજાતિ વિસ્તાર
Tribal Area Sub-plan	આદિજાતિ વિસ્તાર પેટા-યોજના
Tribal welfare	આદિજાતિ કલ્યાણ
Tribunal	પંચ; ન્યાયપંચ
Tributary	(૧) ઉપનહેર; ઉપનદી (૨) કરદાતા (૩) ગૌણ; સહાયક
Triennial	ત્રિવાર્ષિક
Trijunction point	ત્રિભેટો
Trilingual	ત્રિભાષી
Trip	(૧) ફેરો; ખેપ; આંટો (૨) સફર; સહેલગાહ
Tripartite	ત્રિપક્ષી
Triplicate	(૧) ત્રીજી નકલ/પ્રત (૨) ત્રણ નકલ
Trolley; Trolly	ઠેલાગાડી; ટ્રોલી
Troop	જૂથ; ટુકડી
Trophy	વિજય-પ્રતીક; વિજય ચિહ્ન; વિજય-સ્મારક; વિજય પદ્મ
Trough	હવાડો
Troupe	(કલાકાર) વૃંદ; મંડળી
True copy	ખરી નકલ
Trunk road	ધોરી માર્ગ
Trust	(૧) ટ્રસ્ટ; ન્યાસ (૨) વિશ્વાસ (૩) જવાબદારી
Trustee	ટ્રસ્ટી; ન્યાસી
Tubewell	નળકૂવો; પાતાળકૂવો; ટ્ર્યુબવેલ
Turn-out	ઊપજ; ઉત્પાદન
Turnover	(૧) ફુલ વેચાણ (૨) વકરો (૩) (માલનો) હાથબદલો

Turnover of the capital	મૂડીનો હાથબદલો
Turpitude	અધમતા; ભ્રષ્ટતા
Tuition	શિક્ષણ; ઉપશિક્ષણ
Tuition class	ઉપશિક્ષણ વર્ગ
Tuition fee	શિક્ષણ ફી
Two-lane traffic road	દ્વિપથ માર્ગ; એકીસાથે બે વાહનો જઈ શકે તેવો માર્ગ
Type design	નમૂનાઈ આલેખન
Typewriter	ટાઈપ-યંત્ર; ટાઈપરાઈટર
Typewriting	ટાઈપ કરવું તે; ટાઈપકામ
Typographical error	મુદ્રણ-ભૂલ; છાપ-ભૂલ; ટાઈપ-ભૂલ

U

Ulterior motive	ગૂઢ/ પ્રચ્છન્ન હેતુ/ ઈરાદો/ આશય
Ultimate	અંતિમ; છેવટનું; આખરી
Ultimatum	(૧) આખરીનામું (૨) આખરી પ્રસ્તાવ
Ultra vires	સત્તાબાહ્ય; સત્તા બહારનું
Umpire	અધિનિર્ણાયક; અમ્પાયર; પંચ
Unadjusted balance	અસમાયોજિત સિલક; બિન-મેળ સિલક
Unalienated land	બિન-સ્વત્વાર્પણની જમીન
Unanimity	એકમતી; સર્વસંમતિ; સર્વાનુમતિ
Unanticipated expenditure	અણધાર્યું ખર્ચ
Unarmed police	બિન-હથિયારી પોલીસ; નિ:શસ્ત્ર પોલીસ
Unauthorised	અનધિકૃત; બિન-સત્તાવાર
Unavoidable circumstances	અનિવાર્ય સંજોગો
Unbailable offence	બિન-જામીનપાત્ર ગુનો; બિન-જામીની ગુનો
Unbecoming	અણછાજતું; અણઘટતું; અશોભનીય
Unbroken journey	સળંગ મુસાફરી/પ્રવાસ
Unclaimed	બિન-માલિકીનું; નધણિયાતું; બિન-વારસી
Unconditional	બિન-શરતી
Unconstitutional	અસંવૈધાનિક; ગેરબંધારણીય
Under-employment	અલ્પ-રોજગાર
Under-graduate	પૂર્વ-સ્નાતક

Under-lease	પેટા-ભાડાપત્રો
Underlying provisions	અંતર્ગત જોગવાઈઓ
Under one's own hand	પોતાની સહીથી
Undertaking	(૧) ઉપક્રમ (૨) બાંધધરી; જવાબદારી
Undertaking in writing	લિખિત બાંધધરી
Under-trial prisoner	(કા.) કાચા કામનો કેદી
Underwrite	(૧) જુમ્મેદાર થવું; જુમ્મેદારી લેવી (૨) વીમો ઉતરાવવો (૩) - ની હેઠળ લખવું
Underwriter	(૧) જુમ્મેદાર (૨) વીમાકર્તા
Underwriting	જુમ્મેદારી
Undue influence	ગેરદબાણ; અઘટિત/ અણછાજતી લાગવગ
Unearned	અનુપાર્જિત
Unemployment	બેરોજગારી; બેકારી
Unfunded debt	અનિધિક દેવું; મુદતી દેવું
Unicameral	એકસદની
Uniform	(૧) એકસરખું; એકરૂપ (૨) ગણવેશ
Uniformity	એકરૂપતા
Union	સંઘ
Union Public Service Commission	સંઘ લોક સેવા આયોગ
Union territory	સંઘ પ્રદેશ; કેન્દ્ર શાસિત પ્રદેશ
Unit	એકમ; એકાંશ
Unitary tax system	એકમુખી કર પદ્ધતિ
Unitary University	એકસ્થાનીય યુનિવર્સિટી
Unladen weight	ખાલી વજન (વાહનનું)
Unlawful assembly	ગેરકાયદે મંડળી; કાયદાવિરુદ્ધ મંડળી
Unlawful restraint	ગેરકાયદે અટકાયત
Unnatural offence	સૃષ્ટિક્રમ વિરુદ્ધનો ગુનો
Unobstructed heritage	(કા.) અપ્રતિબંધ વારસો
Unofficial	(૧) બિન-સરકારી (૨) બિન-સત્તાવાર; અવિધિસર

Unparliamentary	અસંસદીય; બિન-સંસદીય
Unqualified	બિન-લાયકાતી
Unspent balance	વણખર્ચી રકમ; વણખર્ચેલી સિલક
Untouchability	અસ્પૃશ્યતા
Untrained	બિન-તાલીમી
Unusual	અસામાન્ય; વિલક્ષણ
Unveil	અનાવરણ કરવું
Unwritten law	વણલખ્યો કાયદો
Upgrade	(૧) કક્ષા ઊંચી બનાવવી/લાવવી (૨) પગાર-ધોરણ ઊંચું લાવવું
Upholsterer	ગાદીગર
Uproar	ઘોંઘાટ; ધાંધલ; શોરબકોર; કોલાહલ
Upset price	(૧) નક્કી કરેલી ઓછામાં ઓછી કિંમત (૨) પહેલી બોલીની કિંમત
Up-to-date	અદ્યતન; છેલ્લામાં છેલ્લી તારીખ સુધીનું
Urban	શહેરી; શહેરી વિસ્તારનું
Urgency	તાકીદ
Urgent	જરૂરી; તાકીદનું
Usual	રાખેતા મુજબ; સામાન્ય
Usufruct	ઉપભોગ-અધિકાર
Usurious loan	આકરા વ્યાજની લોન
Usury	વ્યાજખોરી
Uterine	(૧) ગર્ભાશય સંબંધી (૨) આંગણિયાત
Utilization	ઉપયોગ
Utter ignorance	ઘોર અજ્ઞાન

V

Vacation	વેકેશન; દીર્ઘાવકાશ
Vaccine	રસી
Vaccine institute	રસી સંસ્થા
Vagrancy	રખડુપણું; આવારાપણું

Vagrant	રખડુ; આવારા
Valedictory address	વિદાય ઉદ્બોધન
Valid	(૧) કાયદેસર; માન્ય (૨) સંગીન; સબળ
Validity	કાયદેસરપણું; માન્યતા
Valuable consideration	મૂલ્યવાન અવેજ
Valuation	મૂલ્યાંકન; મૂલ્ય-નિર્ધારણ; કિંમતની આંકણી
Value	(૧) મૂલ્ય; કિંમત (૨) મહત્વ
Value payable parcel	વી.પી. પારસલ; મૂલ્યદેય પારસલ
Van	વાન
Variation	(૧) ફેરફાર; ફરક; તફાવત (૨) વિભિન્નતા; વિવિધતા
Vasectomy	નસબંધી; પુરુષવંધીકરણ
Vender; Vendor	વેચનાર; વિક્રેતા
Venereal disease	ગુપ્તરોગ; યૌન રોગ
Venereology	ગુપ્ત/યૌન રોગશાસ્ત્ર
Ventilator	વા-બારી; હવા-બારી
Venue	સ્થળ
Verdict	ચુકાદો; નિર્ણય; ફેસલો
Verification	ખરાઈ
Versus	વિરુદ્ધ
Very urgent	ખૂબ જ જરૂરી
Vested in	- માં નિહિત
Vested interest	સ્થાપિત હિત
Veterinary college	પશુચિકિત્સા કોલેજ
Veterinary dispensary	પશુરોગ-દવાખાનું
Veterinary science	પશુરોગવિજ્ઞાન
Viability	(૧) નભાઉપણું; સ્વનિર્ભરતા; આત્મનિર્ભરતા (૨) જીવનક્ષમતા
Viable	નભી શકે તેવું; સ્વાવલંબી; સ્વનિર્ભર; આત્મનિર્ભર
Viable unit	સધ્ધર/સ્વાવલંબી/સ્વનિર્ભર એકમ; નભાઉ એકમ
Vice-Chairman	ઉપાધ્યક્ષ
Vice versa	ઊલટું; ઊલટી રીતે

Victimization	ક્રિન્નાખોરી; શોષણ; ભોગ
Vigilance	તકેદારી
Village site	ગામઠાણ
Virus	વિષાણુ
Visa	વિઝા; પ્રવાસ-પરવાનગી; દેશ-પ્રવેશ પરવાનગી
Vis-a-vis	(૧) સામસામે; - ની સામે (૨) - ની સરખામણીમાં
Visting artist	અતિથિ કલાકાર
Visitor's room	મુલાકાત ખંડ
Visual education	દૃશ્ય શિક્ષણ
Vital issue	પ્રાણ-પ્રશ્ન
Vital statistics	જન્મ-મરણના આંકડા
Vivarium	પ્રાણીઘર
Vocational guidance	વ્યવસાય/વ્યવસાયલક્ષી માર્ગદર્શન
Void	(૧) રદભાતલ; ફોક (૨) નિરર્થક; વ્યર્થ (૩) શૂન્ય; ખાલી
Voidable	રદ થવા પાત્ર; રદ થઈ શકે તેવું
Voluntary agency	સ્વયંસેવી/સ્વૈચ્છિક સંસ્થા
Voluntary body	સ્વયંસેવી/સ્વૈચ્છિક સંસ્થા
Voluntary liquidation	મરજિયાત ફડયો
Voted expenditure	મતપાત્ર ખર્ચ
Vote of censure	ઠપકાની દરખાસ્ત
Vote on account	પેશગી-ખર્ચ મત; લેખાનુદાન
Voting by ballot	ગુપ્ત મતદાન
Voting compartment	મત-કુટિ
Voucher	વાઉચર; ખર્ચ-પત્ર; ખર્ચ-પ્રમાણક

W

Wage Board	વેતન બોર્ડ/મંડળ
Wages	વેતન; રોજી
Wages statistics	વેતનવિષયક આંકડા; રોજીવિષયક આંકડા

Wages system	વેતન પદ્ધતિ; રોજી પદ્ધતિ
Waif	(૧) નધણિયાતું (૨) બેઘર વ્યક્તિ (૩) ત્યક્ત બાળક (૪) હરાયું/રખડતું પ્રાણી
Waiting list	પ્રતીક્ષા યાદી
Wanton firing	મનસ્વી ગોળીબાર
Ward	(૧) વોર્ડ (ચૂંટણી કે દવાખાનાનો) (૨) (કા.) પાલ્ય; પાલિત
Ward-boy	વોર્ડ-બોય/પરિચર
Warehouse	વખાર; ગોદામ
Warning	તાકીદ; ચેતવણી
Warrant	(કા.) વોરંટ; અધિપત્ર; આજ્ઞાપત્ર
Warranty	ખાતરી/બાંધધરી મેળવનાર
Washing allowance	ધોલાઈ-ભથ્થું
Wastage	(૧) અપવ્યય (૨) ઘટ
Waste	દુર્વ્યય; બગાડ
Waste land	ખરાબો; પડતર જમીન
Wasting assets	ઘસાતી અસ્કયામત
Watch and ward	ચોકી-પહેરો
Watchword	(૧) મુદ્રાલેખ; (૨) સંકેત શબ્દ
Water-charges	પાણી-ખર્ચ
Water-closet	ફ્લશ-જાજરૂ
Water-course	ધોરિયો; ઢાળિયો; જળમાર્ગ
Water hut	પાણીની પરબ
Water-logging	પાણીનો ભરાવો
Water-meter	પાણી-માપક; જળમાપક
Waterproof	જળરોધક; જલાભેદ
Water resources	જળસંપત્તિ
Water scheme	જળયોજના
Water supply	પાણી પુરવઠો
Watertight	(૧) જલાભેદ; જલચુસ્ત (૨) ત્રુટિરહિત; જડબેસલાક

Water transport	જળ પરિવહન
Waterway	જળમાર્ગ
Water works	વારિગૃહ
Way-bill	(૧) માર્ગ-પત્રક (૨) ભરતિયું
Ways and means	સાધનોપાય
Wealth tax	સંપત્તિ-વેરો
Wear and tear	ઘસારો; તૂટકૂટ
Weather-board	વાછટિયું
Weaving	વણાટકામ
Weekly market	અઠવાડિક બજાર; ગુજરી
Weigh-bridge	વાહન કાંટો; તોલ-યંત્ર
Weights and measures	તોલ અને માપ
Weir	આડબંધ; બંધારો
Welfare State	કલ્યાણ રાજ્ય
Well irrigation	કોસસિંચાઈ; કૂવા સિંચાઈ
Wharf	ડક્કો; ધક્કો
Wheat Breeding Station	ઘઉં-સંવર્ધન મથક
Wheel tax	વાહનવેરો; પૈડાવેરો
Whip	(૧) ચાબુક; કોરડો (૨) ગાડીવાન (૩) દંડક (પક્ષની બાબતમાં)
White collar job	ઊજળી મનાતી કામગીરી/નોકરી
Whole-time	પૂર્ણકાલિક; પૂર્ણકાલીન
Wild life	વન્ય પ્રાણીસૃષ્ટિ
Wild life preservation	વન્યપ્રાણી સંરક્ષણ
Will	(૧) વિલ; વસિયતનામું (૨) ઈચ્છાશક્તિ
Wing	પાંખ; શાખા
Wireless message	બિન-તારી સંદેશો; વાયરલેસ સંદેશો
With compliments	સાદર; સવિનય
Withdraw	(૧) ઉપાડવું (૨) પાછું ખેંચવું/લેવું (૩) - થી દૂર જવું/અલગ થવું

With due diligence

Wrongful confinement

With due diligence	વાજબી ખંતથી; ખંતપૂર્વક
With effect from	- (તારીખ) થી
Without prejudice to	- ને બાધ આવ્યા વિના; પૂર્વગ્રહરિત
Woodland	વનભૂમિ
Wool Analysis Laboratory	ઊન પૃથક્કરણ પ્રયોગશાળા
Wool Utilization Centre	ઊન ઉપયોગ કેન્દ્ર
Work-charged	કામ-ખર્ચિત
Work-charges	છૂટક રોજી
Worker	(૧) કામદાર (૨) કાર્યકર
Work in arrears	ચડી ગયેલું કામ
Working capital	કાર્યકારી મૂડી; ચાલુ મૂડી
Working committee	કારોબારી સમિતિ
Working expenses	ચાલુ ખર્ચ
Working group	કાર્ય-જૂથ
Working partner	સક્રિય/કાર્યશીલ ભાગીદાર
Work-load	કાર્ય બોજ/ ભાર
Workman	કારીગર; કામદાર
Workmanship	કારીગરી; કસબ
Work priorities	કામની અગ્રતા
Workshop	(૧) કાર્યશાળા (૨) વર્કશોપ; કારખાનું
World Bank	વિશ્વબેંક
Writ	રિટ; ન્યાયાલય-આદેશ
Write off	(૧) માંડી વળવું; માંડવાળ કરવી (૨) રદ કરવું
Write up	(૧) વિવરણ; (૨) લખાણ; લેખ
Wrong	(૧) અપકૃત્ય; અનુચિત કાર્ય (૨) ખોટું; અન્યાયી
Wrongful	ગેરકાયદે; અન્યાયી
Wrongful confinement	ગેરકાયદે અટાકાયત

X

Xerox copy	ઝેરોક્સ નકલ
X-ray	ક્ષ-કિરણો; એક્સ-રે
X-ray apparatus	ક્ષ-કિરણ યંત્ર
Xylography	કાષ્ઠ-કોતરણી કલા; નકશી કલા

Y

Yacht	(૧) વિહાર નૌકા (૨) સ્પર્ધા નૌકા
Yard	(૧) વાર (૨) વાડો; પ્રાંગણ (૩) (વહાણનું) પરબાણ; કાઠી
Yard stick	(૧) વારપટ્ટી (૨) માપદંડ
Yearling	એક વર્ષનું; એકવર્ષીય
Yearly	વાર્ષિક
Yeast	આથો; ખમીર
Yellow journalism	સનસનાટીજનક પત્રકારત્વ; પીળું પત્રકારત્વ
Yellow Press	(૧) સનસનાટીજનક વર્તમાનપત્રો/છાપાં; ઉત્તેજના ફેલાવતાં અખબાર (૨) સનસનાટીપૂર્ણ પત્રકારત્વ
Yeoman	(૧) સામાન્યજન (૨) સ્વૈચ્છિક કાર્યકર
Yield	ઊપજ; ઉતાર; ઉતારો
Yielding ability	ઊપજ-ક્ષમતા
Yielding up interest	હિત છોડી દેવું
Young person	તરુણ વ્યક્તિ
Youth	યુવક; યુવાવર્ગ
Youth Employment Service	યુવક રોજગાર સેવા

Youth festival	युवक महोत्सव
Youth hostel	युवक छात्रालय
Youth welfare	युवक कल्याण

Z

Zeal	उत्साह
Zenith	(१) शिरोबिंदु (२) पराकाष्ठा
Zero	(१) शून्य (२) शून्यांक (३) छिमांक
Zero-based budget	शून्य-आधारित अंदाजपत्र
Zero hour	(१) आक्रमण समय (२) संकट समय (३) मधरात
Zigzag road	वांकोचूको रस्तो
Zonal area	परिक्षेत्रीय विस्तार
Zonal council	परिक्षेत्रीय परिषद
Zone	(१) परिक्षेत्र; क्षेत्र; जोन (२) कटिबंध
Zoo	प्राणीघर; प्राणी संग्रहालय; प्राणीबाग
Zoological Park	प्राणीबाग; प्राणीघर
Zoology	प्राणीविज्ञान

PART II : DESIGNATIONS

ભાગ ૨ : યદનામ

Governor and Council Of Ministers

રાજ્યપાલ અને મંત્રી પરિષદ

Governer	રાજ્યપાલ
Council of Ministers	મંત્રી પરિષદ
Chief Minister	મુખ્ય મંત્રી
General Administration Industries and Mines, Information and Tourism, Irrigation, Narmada Development, Home, Ports	સામાન્ય વહીવટ, ઉદ્યોગ અને ખાણ માહિતી અને પ્રવાસન સિંચાઈ, નર્મદા વિકાસ, ગૃહ, બંદરો
Minister	મંત્રી
Agriculture, Animal Husbandry, Rural Development	કૃષિ, પશુપાલન, ગ્રામીણ વિકાસ
Minister	મંત્રી
Revenue, Panchayats	મહેસૂલ; પંચાયતો
Minister	મંત્રી
Health and Family Welfare, Housing	આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ, આવાસન
Minister	મંત્રી
Roads and Buildings, Social Welfare and Social Security	માર્ગ અને મકાનો, સમાજ કલ્યાણ અને સમાજ સુરક્ષા
Minister	મંત્રી
Finance, Planning Law and Judiciary	નાણા, આયોજન, કાયદો અને ન્યાયતંત્ર
Minister	મંત્રી
Food and Civil Supplies, Urban Development	અન્ન અને નાગરિક પુરવઠો. શહેરી વિકાસ

Minister	મંત્રી
Co-operation, Prohibition and Excise, Labour and Employment	સહકાર, નશાબંધી અને આબકારી, શ્રમ અને રોજગાર
Minister of State	રાજ્યમંત્રી
Energy, Forests and Environment	ઊર્જા, વન અને પર્યાવરણ
Minister of State	રાજ્યમંત્રી
Education Youth Services and Cultural Activities, Sports	શિક્ષણ, યુવા-સેવા અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ, રમતગમત
Minister of State	રાજ્યમંત્રી
Social, Welfare, Social Security	સમાજ કલ્યાણ, સમાજ સુરક્ષા
Deputy Minister	નાયબ મંત્રી
Parliamentary Secretary	સંસદીય સચિવ

Secretaries to the Government

સરકારના સચિવો

Chief' Secretary to the Government of Gujarat, General Administration Department	મુખ્ય સચિવ ગુજરાત સરકાર સામાન્ય વહીવટ વિભાગ
Principal Secretary to the Government of Gujarat, Industries, Mines and Energy Department	અગ્ર સચિવ ગુજરાત સરકાર ઉદ્યોગ, ખાણ અને ઊર્જા વિભાગ
Additional Chief Secretary to the Government of Gujarat General Administration Department	અધિક મુખ્ય સચિવ, ગુજરાત સરકાર સામાન્ય વહીવટ વિભાગ
Additional Chief Secretary to the Government of Gujarat Finance Department	અધિક મુખ્ય સચિવ, ગુજરાત સરકાર, નાણા વિભાગ

Additional Chief Secretary to the Government of Gujarat, Food and Civil Supplies Department	અધિક મુખ્ય સચિવ, ગુજરાત સરકાર અન્ન અને નાગરિક પુરવઠા વિભાગ
Additional Chief Secretary to the Government of Gujarat Home Department	અધિક મુખ્ય સચિવ, ગુજરાત સરકાર ગૃહ વિભાગ
Additional Chief Secretary to the Government of Gujarat Narmada Development Department	અધિક મુખ્ય સચિવ, ગુજરાત સરકાર નર્મદા અને વિકાસ વિભાગ
Secretary to the Government of Gujarat, Agriculture and Rural Development Department	સચિવ ગુજરાત સરકાર કૃષિ અને ગ્રામ વિકાસ વિભાગ
Secretary to the Government of Gujarat, Co-operation Department,	સચિવ ગુજરાત સરકાર, સહકાર વિભાગ
Secretary to the Government of Gujarat, Education Department (Science and Technology)	સચિવ ગુજરાત સરકાર, શિક્ષણ વિભાગ (વિજ્ઞાન અને પ્રૌદ્યોગિકી)
Secretary to the Government of Gujarat, Finance Department (Expenditure)	સચિવ ગુજરાત સરકાર નાણા વિભાગ (ખર્ચ)
Special Secretary to the Government of Gujarat And Financial Advisor, Water Resources Department	ખાસ સચિવ, ગુજરાત સરકાર અને નાણાકીય સલાહકાર જળસંપત્તિ વિભાગ

Secretary to the Government of Gujarat Food and Civil Supplies Department	સચિવ, ગુજરાત સરકાર અન્ન અને નાગરિક પુરવઠા વિભાગ
Secretary to the Government of Gujarat Forest and Environment Department	સચિવ, ગુજરાત સરકાર વન અને પર્યાવરણ વિભાગ
Secretary to the Government of Gujarat General Administration Department (Personnel)	સચિવ, ગુજરાત સરકાર સામાન્ય વહીવટ વિભાગ (કર્મચારીગણ)
Secretary to the Government of Gujarat General Administration Department (Planning)	સચિવ, ગુજરાત સરકાર સામાન્ય વહીવટ વિભાગ (આયોજન)
Commissioner of Training, Sardar Patel Institute of Public Administration and	તાલીમ આયુક્ત સરદાર પટેલ રાજ્ય વહીવટ ભવન અને હોદ્દાની રૂએ સચિવ, ગુજરાત સરકાર
Ex officio Secretary to the Government of Gujarat, General Administration Department	સામાન્ય વહીવટ વિભાગ
Chief Electoral Officer General Administration Department	મુખ્ય ચૂંટણી અધિકારી, સામાન્ય વહીવટ વિભાગ
Commissioner of Enquiry and Ex officio Secretary to the Government of Gujarat, General Administration Department	તાલીમ આયુક્ત અને હોદ્દાની રૂએ સચિવ, ગુજરાત સરકાર, સામાન્ય વહીવટ વિભાગ
Secretary to the Government of Gujarat, Health and Family Welfare Department	સચિવ ગુજરાત સરકાર, આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ વિભાગ

Secretary to the Government of Gujarat Health and family Welfare Department (Water Supply)	સચિવ, ગુજરાત સરકાર, આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ વિભાગ (પાણી પુરવઠો)
Commissioner, Family Welfare and Ex officio Secretary to the Government of Gujarat, Health and Family Welfare Department	આયુક્ત પરિવાર કલ્યાણ અને હોદ્દાની રૂએ સચિવ, ગુજરાત સરકાર આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ વિભાગ
Secretary to the Government of Gujarat, Home Department	સચિવ, ગુજરાત સરકાર, ગૃહ વિભાગ
Secretary to the Government of Gujarat, Industries, Mines and Energy Department	સચિવ, ગુજરાત સરકાર, ઉદ્યોગ, ખાણ અને ઊર્જા વિભાગ
Secretary to the Government of Gujarat, Industries, Mines and Energy Department (Industries)	સચિવ, ગુજરાત સરકાર, ઉદ્યોગ, ખાણ અને ઊર્જા વિભાગ (ખાણ અને ઊર્જા)
Secretary to the Government of Gujarat, Information, Broadcasting and Tourism Department	સચિવ ગુજરાત સરકાર, માહિતી, પ્રસારણ અને પ્રવાસન વિભાગ
Secretary to the Government of Gujarat, Water Resources Department (Irrigation Projects)	સચિવ, ગુજરાત સરકાર, જળસંપત્તિ વિભાગ (સિંચાઈ પરિયોજનાઓ)
Secretary to the Government of Gujarat Water Resources Department (Command Area Development)	સચિવ, ગુજરાત સરકાર, જળસંપત્તિ વિભાગ (સિંચાઈક્ષેત્ર વિકાસ)

Special Secretary to the Government of Gujarat And Chief Engineer, Water Resources Department	ખાસ સચિવ, ગુજરાત સરકાર અને મુખ્ય ઈજનેર જળસંપત્તિ વિભાગ
Special Secretary to the Government of Gujarat And Chief Engineer Water Resources Department	ખાસ સચિવ, ગુજરાત સરકાર અને મુખ્ય ઈજનેર જળસંપત્તિ વિભાગ
Secretary to the Government of Gujarat Labour and Employment Department	મુખ્ય સચિવ, ગુજરાત સરકાર શ્રમ અને રોજગાર વિભાગ
Secretary to the Government of Gujarat and Rember of Legal Affairs, Legal Department	સચિવ ગુજરાત સરકાર અને કાયદા પરામર્શી કાયદા વિભાગ
Secretary of the Government of Gujarat, Legal Department (Legislation)	સચિવ ગુજરાત સરકાર, કાયદા વિભાગ (વિધાન)
Secretary of the Government of Gujarat, Narmada Development Department (Narmada)	સચિવ, ગુજરાત સરકાર, નર્મદા વિકાસ વિભાગ (નર્મદા)
Secretary of the Government of Gujarat, Narmada Development Department (Rehabilitation)	સચિવ, ગુજરાત સરકાર, નર્મદા વિકાસ વિભાગ (પુનઃ સ્થાપન)
Secretary to the Government of Gujarat, Panchayats and Rural Housing Department	સચિવ, ગુજરાત સરકાર, પંચાયત અને ગ્રામ ગૃહનિર્માણ વિભાગ

Secretary to the Government of Gujarat Ports, Transport and Fisheries Department	સચિવ, ગુજરાત સરકાર, બંદરો, વાહનવ્યવહાર અને મત્સ્યોદ્યોગ વિભાગ
Secretary to the Government of Gujarat, Revenue Department (Land Reforms)	સચિવ ગુજરાત સરકાર મહેસૂલ વિભાગ (જમીન સુધારા)
Commissioner of Relief and Ex office Secretary to the Government of Gujarat, Revenue Department	રાહત આયુક્ત અને હોદ્દાની રૂએ સચિવ, ગુજરાત સરકાર, મહેસૂલ વિભાગ,
Secretary to the Government of Gujarat Road and Buildings Department	સચિવ, ગુજરાત સરકાર, માર્ગ અને મકાન વિભાગ
Special Secretary to the Government of Gujarat, Roads and Building Department	ખાસ સચિવ, ગુજરાત સરકાર, માર્ગ અને મકાન વિભાગ
Secretary to the Government of Gujarat, Social Welfare Department	સચિવ, ગુજરાત સરકાર સમાજ કલ્યાણ વિભાગ
Special Secretary to the Government of Gujarat Tribal Development Department of Gujarat,	સચિવ, ગુજરાત સરકાર, આદિજાતિ વિકાસ વિભાગ
Urban Development and Urban Housing Department	ગુજરાત સરકાર, શહેરી વિકાસ અને શહેરી ગૃહનિર્માણ વિભાગ

Common Designations in the Secretariat Departments

સચિવાલયના વિભાગોમાં આવતાં સર્વસામાન્ય પદનામ

Accountant	હિસાબનીસ
Accounts Clerk	હિસાબ કારકુન
Additional Chief Secretary	અધિક મુખ્ય સચિવ
Assistant	મદદનીશ
Binder	બંધાઈકાર; બાઈન્ડર
Cashier	રોકડિયો; કેશિયર
Chief Secretary	મુખ્ય સચિવ
Clerk	કારકુન
Comparer	સરખામણીકાર; મેળવણીકાર; મુકાબિલ કરનાર
Confidential Clerk	ખાનગી કારકુન
Daftary	દફતરી
Deputy Secretary	નાયબ સચિવ (નોંધ : હિન્દીમાં 'Deputy Secretary' માટે 'ઉપસચિવ' પર્યાય છે.)
Despatcher	રવાનગીકાર;
Diarist	ડાયરી નોંધકાર
General Duty Clerk	સામાન્ય ફરજ કારકુન
Hamal	હમાલ
Havaladar	હવાલદાર
Head Typist	મુખ્ય ટાઈપિસ્ટ
Inward Clerk	આવક કારકુન
Jamadar	જમાદાર
Joint Secretary	સંયુક્ત સચિવ
Marking Clerk	અંકન કારકુન
Naik	નાયક
Peon	પટાવાળો
Personal Assistant to Secretary	સચિવના અંગત મદદનીશ
Principal Secretary	અગ્ર સચિવ
Private Secretary to Secretary	સચિવના રહસ્ય સચિવ
Receipt Clerk	આવક કારકુન
Registry Clerk	બારનીશી કારકુન; નોંધણી કારકુન

Secretary	સચિવ
Special Secretary	ખાસ સચિવ
Section Officer	અનુભાગ અધિકારી
Stenographer, Grade I	લઘુલિપિક, કક્ષા ૧
Stenographer, Grade II	લઘુલિપિક, કક્ષા ૨
Stenographer, Grade III	લઘુલિપિક, કક્ષા ૩
Steno-typist	લઘુલિપિક - ટાઈપિસ્ટ
Sweeper	સફાઈકાર; ઝાડુવાળો
Typist	ટાઈપિસ્ટ
Under Secretary	ઉપસચિવ (નોંધ: હિન્દીમાં Under Secretary માટે 'અવર સચિવ' પર્યાય છે.)

Special Designations in the Secretariat Departments

સચિવાલયના વિભાગોમાં આવતાં ખાસ પદનામ

Account Officer	હિસાબ અધિકારી
Additional Assistant	અધિક મદદનીશ
Additional Assistant Engineer	અધિક મદદનીશ ઈજનેર
Additional Collector	અધિક કલેક્ટર
Additional Collector and Deputy Secretary	અધિક કલેક્ટર અને નાયબ સચિવ
Additional Director of Agriculture	અધિક કૃષિ નિયામક
Additional Solicitor Advisor	અધિક સોલિસિટર
Agricultural Officer	સલાહકાર
Agronomist	કૃષિ અધિકારી
Assistant Advisor	કૃષિશાસ્ત્રી
Assistant Agronomist	મદદનીશ સલાહકાર
Assistant Consolidation Officer	મદદનીશ કૃષિશાસ્ત્રી
Assistant Draftsman	મદદનીશ એકત્રીકરણ અધિકારી
Assistant Engineer	મદદનીશ નકશાગર
Assistant Librarian	મદદનીશ ઈજનેર
	મદદનીશ ગ્રંથપાલ

Assistant Mamlatdar	મદદનીશ મામલતદાર
Assistant Registrar, Co-operative Societies	મદદનીશ નોંધણી અધિકારી, સહકારી મંડળીઓ
Assistant Solicitor	મદદનીશ સોલિસિટર
Assistant Town Planner	મદદનીશ નગર આયોજક
Auditor	હિસાબ - તપાસનીસ; ઓડિટર
Calculator	ગણક
Chief Engineer	મુખ્ય ઈજનેર
Chief Engineer and joint Secretary	મુખ્ય ઈજનેર અને સંયુક્ત સચિવ
Chitnis	ચિટનીસ
Chobdar	ચોબદાર
Chokidar	ચોકીદાર
Clerk-cum-Typist	કારકુન-સહ-ટાઈપિસ્ટ
Computer	સંગણક
Consultant	પરામર્શી
Curator	વ્યવસ્થા અધિકારી; સંગ્રહાધ્યક્ષ
Deputy Accountant	નાયબ હિસાબનીસ
Deputy Architect	નાયબ સ્થપતિ
Deputy Collector	નાયબ કલેક્ટર
Deputy Development Officer	નાયબ વિકાસ અધિકારી
Deputy Director	નાયબ નિયામક
Deputy Director (Planing) and Ex officio Under Secretary	નાયબ નિયામક (આયોજન) અને હોદ્દાની રૂએ ઉપસચિવ
Deputy Executive Engineer	નાયબ કાર્યપાલક ઈજનેર
Deputy Mamlatdar	નાયબ મામલતદાર
Deputy Sergeant At-Arms	નાયબ સશસ્ત્ર સારજંટ
Deputy Soil Survey Officer	નાયબ ભૂમિ મોજણી અધિકારી
Deputy Town Planner	નાયબ નગર આયોજક
Director of Accounts	હિસાબ નિયામક
Director, Rehabilitation	નિયામક, પુનઃ સ્થાપન
Divisional Accountant	પ્રભાગીય હિસાબનીસ
Divisional Head Clerk	પ્રભાગીય મુખ્ય કારકુન
Draftsman	નકશાગર

Driver	ડ્રાઈવર; ચાલક
Engineer	ઈજનેર
Executive Engineer	કાર્યપાલક ઈજનેર
Ferro Machine Operator	ફેરો યંત્ર પ્રચાલક
Financial Advisor	નાણાકીય સલાહકાર
First Clerk	પ્રથમ કારકુન
Geohydrologist	ભૂજળવિજ્ઞાની
Geologist	ભૂસ્તરવિજ્ઞાની
Head Draftsman	મુખ્ય નકશાગર
Joint Director and Ex officio Deputy Secretary	સંયુક્ત નિયામક અને હોદ્દાની રૂએ નાયબ સચિવ
Labour Officer	શ્રમ અધિકારી
Liaison Officer	જનસંપર્ક અધિકારી
Librarian	ગ્રંથપાલ
Library Officer	ગ્રંથપાલ અધિકારી
Machine Operator	યંત્ર પ્રચાલક
Mamlatdar	મામલતદાર
Motor cycle Driver	મોટર-સાઈકલ ચાલક
Packer-cum-Binder	પેકર-સહ-બંધાઈકાર/બાઈન્ડર
Peon-cum-Hamal	પટાવાળા-સહ-હમાલ
Petroleum Advisor	પેટ્રોલિયમ સલાહકાર
Planning Advisor	આયોજન સલાહકાર
Programme Reserch Officer	કાર્યક્રમ સંશોધન અધિકારી
Project Economist	પરિયોજના અર્થશાસ્ત્રી
Project Officer	પરિયોજના અધિકારી
Punch operator	છિદ્રણયંત્ર પ્રચાલક
Reporter	ખબરપત્રી; વૃત્તાંતનિવેદક
Reserch Assistant	સંશોધન મદદનીશ
Researcher	સંશોધક
Research Officer	સંશોધન અધિકારી
Rider	સવાર
Roneo-Operator	રોનિયો પ્રચાલક
Scavenger	સફાઈ કામદાર

Secretary to Commission	આયોગના સચિવ
Security guard	સલામતી રક્ષક
Security Officer	સલામતી અધિકારી
Senior Accounts Clerk	સિનિયર/પ્રવર હિસાબ કારકુન
Senior Analyst	સિનિયર/ પ્રવર પૃથક્કાર
Senior Clerk	સિનિયર / પ્રવર કારકુન
Senior Programme Officer	પ્રવર કાર્યક્રમ અધિકારી; સિનિયર પ્રોગ્રામ અધિકારી
Soil Survey Officer	ભૂમિ મોજણી અધિકારી
Special Duty Officer	ખાસ ફરજ અધિકારી
Special Duty Officer and Ex officio Joint Secretary	ખાસ ફરજ અધિકારી અને હોદ્દાની રૂએ સંયુક્ત સચિવ
Special Mamlatdar	ખાસ મામલતદાર
Special Officer and Ex officio Deputy Secretary	ખાસ અધિકારી અને હોદ્દાની રૂએ નાયબ સચિવ
Special Secretary and Financial Advisor	ખાસ સચિવ અને નાણાકીય સલાહકાર
Statistical Assistant	આંકડા મદદનીશ
Statistician	આંકડાશાસ્ત્રી
Steward-cum-Record- keeper	વ્યવસ્થાકર્તા-સહ-દફતરદાર
Store-keeper	ભંડારી
Superintendent	અધીક્ષક
Superintending Engineer	અધીક્ષક ઈજનેર
Supervisor	અવેક્ષક
Survey Mamlatdar	મોજણી મામલતદાર
Surveyor	મોજણીદાર
Sweeper	સફાઈકાર; ઝાડુવાળો
Technical Advisor	તકનિકી સલાહકાર
Telephone Operator	દૂરભાષ પ્રચાલક
Telex Operator	દૂરમુદ્રણ યંત્ર પ્રચાલક
Textile Advisor	કાપડ ઉદ્યોગ/કાપડ સલાહકાર
Tracer	અનુરેખક
Translator	ભાષાંતરકાર; અનુવાદક
Waterman	પાણીવાળો

Common Designations in the offices of the Heads of Departments and Heads of Offices under the Secretariat Departments

સચિવાલયના વિભાગો નીચેનાં ખાતાનાં વડા અને કચેરીઓના વડાની કચેરીઓમાં આવતાં સર્વસામાન્ય પદનામ

Accountant	હિસાબનીસ
Assistant -	મદદનીશ હિસાબનીસ
Chartered -	ચાર્ટર્ડ હિસાબનીસ
Chief -	મુખ્ય હિસાબનીસ
Commercial -	વાણિજ્ય હિસાબનીસ
Cost -	પડતર કિંમત હિસાબનીસ
Deputy -	નાયબ હિસાબનીસ
Divisional -	પ્રભાગીય હિસાબનીસ
General -	સામાન્ય હિસાબનીસ
Head -	મુખ્ય હિસાબનીસ
Junior -	જુનિયર/અવર હિસાબનીસ
Regional -	પ્રાદેશિક હિસાબનીસ
Sub -	પેટા-હિસાબનીસ
Supply -	પુરવઠા હિસાબનીસ
Works -	બાંધકામ હિસાબનીસ
Accounts Officer	હિસાબ અધિકારી
Assistant -	મદદનીશ હિસાબ અધિકારી
Administrative Officer	વહીવટી અધિકારી
Assistant -	મદદનીશ વહીવટી અધિકારી
Senior -	સિનિયર/પ્રવર વહીવટી અધિકારી
Anaesthetist	નિશ્ચેતક; નિશ્ચેતનકર્તા
Archeologist	પુરાતત્વવિદ; પુરાતત્વવેત્તા
Armourer	શસ્ત્રપાલ
Artisan	કારીગર
Artist	કલાકાર
Design -	આલેખન કલાકાર
Display -	પ્રદર્શન કલાકાર

Artist

Junior -	જુનિયર/અવર કલાકાર
Senior -	સિનિયર/પ્રવર કલાકાર
Skilled -	કુશળ કલાકાર

Assistant

Agricultural -	કૃષિ મદદનીશ
Aquarium -	જળચરગૃહ મદદનીશ
Architectural -	સ્થાપત્ય મદદનીશ
Ayurvedic -	આયુર્વેદ મદદનીશ
Bacteriological -	જંતુવિજ્ઞાન મદદનીશ
Boiler -	બોઈલર મદદનીશ
Botanical -	વનસ્પતિ મદદનીશ
Cartograph -	નકશાવિદ્યા મદદનીશ
Cardiography -	હૃદય-આલોખન મદદનીશ
Chemical -	રસાયણ મદદનીશ
Class-room	વર્ગખંડ મદદનીશ
Conservation -	સંરક્ષણ મદદનીશ
Dairy Extension -	ડેરી વિસ્તરણ મદદનીશ
Dark-Room -	અંધાર-ખંડ મદદનીશ
Dissection room	અંગવિચ્છેદન- ખંડ મદદનીશ
Electric -	વીજ મદદનીશ
Enquiry -	પૂછપરછ મદદનીશ
Exhibition -	પ્રદર્શન મદદનીશ
Exploration -	શોધ-તપાસ મદદનીશ
Farm -	ફાર્મ મદદનીશ
Field -	ક્ષેત્ર મદદનીશ
Field work -	ક્ષેત્ર-કાર્ય મદદનીશ
Financial -	નાણાકીય મદદનીશ
Forestry Extension -	વનનિર્માણ વિસ્તરણ મદદનીશ
Gallery -	પ્રદર્શન-ખંડ મદદનીશ
Geological -	ભૂસ્તરવિજ્ઞાન મદદનીશ
Graduate -	સ્નાતક મદદનીશ
Hatchery -	ઈંડા સેવનગૃહ મદદનીશ
Head -	મુખ્ય મદદનીશ

Assistant

Home Science -	ગૃહવિજ્ઞાન મદદનીશ
Hostel -	છાત્રાલય મદદનીશ
In-charge -	પ્રભારી મદદનીશ
Indent -	માગ્યાદી મદદનીશ
Information -	માહિતી મદદનીશ
Junior -	જુનિયર / અવર મદદનીશ
Junior Field -	જુનિયર / અવર ક્ષેત્ર મદદનીશ
Junior Laboratory -	જુનિયર / અવર પ્રયોગશાળા મદદનીશ
Junior Process -	જુનિયર / અવર પ્રક્રિયા મદદનીશ
Junior Scientific -	જુનિયર / અવર વિજ્ઞાન મદદનીશ
Junior Technical -	જુનિયર / અવર તકનિકી મદદનીશ
Laboratory -	પ્રયોગશાળા મદદનીશ
Language -	ભાષા મદદનીશ
Legal -	કાયદા મદદનીશ
Labour room -	પ્રસ્તૂતિખંડ મદદનીશ
Library -	ગ્રંથાલય મદદનીશ
Library Research -	ગ્રંથાલય સંશોધન મદદનીશ
Livestock -	પશુધન મદદનીશ
Machine Drawing -	યંત્ર ચિત્રાંકન મદદનીશ
Mechanical -	યંત્ર મદદનીશ
Modelling -	પ્રતિકૃતિ મદદનીશ
Model Room -	પ્રતિકૃતિ ખંડ મદદનીશ
Museum -	સંગ્રહાલય મદદનીશ
Non-medical -	બિન-તબીબી મદદનીશ
Noting -	નોંધ મદદનીશ
Operation theatre -	શસ્ત્રક્રિયા ખંડ મદદનીશ
Ophthalmic -	નેત્રરોગ મદદનીશ
Outdoor work -	બહારના કામ માટેના મદદનીશ
Para-medical -	અર્ધ-તબીબી મદદનીશ
Personal -	અંગત મદદનીશ
Pharmacological -	ઔષધવિજ્ઞાન મદદનીશ
Photostat -	ફોટોસ્ટેટ મદદનીશ
Planning -	આયોજન મદદનીશ

Assistant

Pottery -	કુંભારકામ મદદનીશ
Printing -	મુદ્રણ મદદનીશ
Process -	પ્રક્રિયા મદદનીશ
Processing -	પ્રક્રિયા મદદનીશ
Professional -	વ્યવસાય મદદનીશ
Programme -	કાર્યક્રમ મદદનીશ; પ્રોગ્રામ મદદનીશ
Progress -	પ્રગતિ મદદનીશ
Protection -	રક્ષણ મદદનીશ
Protocol -	નયાચાર મદદનીશ
Psychological -	મનોવિજ્ઞાન મદદનીશ
Publication -	પ્રકાશન મદદનીશ
Purchase -	ખરીદી મદદનીશ
Rehabilitation -	પુનઃસ્થાપન મદદનીશ
Research -	સંશોધન મદદનીશ
Sales -	વેચાણ મદદનીશ
Scientific -	વિજ્ઞાન મદદનીશ
Senior Scientific -	સિનિયર/પ્રવર વિજ્ઞાન મદદનીશ
Senior Technical -	સિનિયર/પ્રવર તકનિકી મદદનીશ
Special Method -	ખાસ પદ્ધતિ મદદનીશ
Statistical -	આંકડા મદદનીશ
Store -	ભંડાર મદદનીશ
Studio -	સ્ટુડિયો મદદનીશ
Supernumerary -	સંખ્યાધિક મદદનીશ
Teaching -	શિક્ષણ મદદનીશ
Technical -	તકનિકી મદદનીશ
Theater -	થિયેટર મદદનીશ
Trained -	તાલીમબંધ મદદનીશ
Upper Division -	ઉચ્ચ પ્રભાગ મદદનીશ
X-ray -	ક્ષ-કિરણ મદદનીશ
Workshop -	વર્કશોપ મદદનીશ

Attendant

Animal -	પશુ પરિચર
Animal House -	પશુઘર પરિચર

Attendant

Aquarium -	જળચરગૃહ પરિચર
Boiler -	બોઇલર પરિચર
Bull -	સાંઢ પરિચર
Camel -	ઊંટ પરિચર
Camera -	કેમેરા પરિચર
Cattle -	પશુ પરિચર
Cinema -	સિનેમા પરિચર; ચલચિત્ર પરિચર
Compressor -	કોમ્પ્રેસર પરિચર
Dispensary -	દવાખાના પરિચર
Drawing hall -	ચિત્રકામ-ખંડ પરિચર
Engine -	એન્જિન પરિચર
Female -	મહિલા પરિચર
Gallery -	પ્રદર્શન-ખંડ પરિચર
Gas -	ગેસ પરિચર
Head Gallery	મુખ્ય પ્રદર્શન - ખંડ પરિચર
Instrument -	ઉપકરણ પરિચર; સાધન પરિચર
Kitchen -	રસોડા પરિચર
Laboratory -	પ્રયોગશાળા પરિચર
Laboratory duty -	પ્રયોગશાળા ફરજ પરિચર
Library -	ગંથાલય પરિચર
Lift -	લિફ્ટ પરિચર
Lino-bar -	લિનો - બાર પરિચર
Livestock -	પશુધન પરિચર
Machine -	યંત્ર પરિચર
Male -	પુરુષ પરિચર
Metal Furnace -	ધાતુ ભઠ્ઠી પરિચર
Outdoor work -	બહારના કામ માટેના પરિચર
Poultry -	મરઘાં પરિચર
Research -	સંશોધન પરિચર
Senior Gallery -	સિનિયર/પ્રવર પ્રદર્શન-ખંડ પરિચર
Shelf -	અલમારી પરિચર
Steam-engine -	વરાળ એન્જિન પરિચર
Store -	ભંડાર પરિચર

Attendant

Studio -	પ્રસારણ ખંડ/સ્ટુડિયો પરિચર
Telephone -	દૂરભાષ/ટેલિફોન પરિચર
Textile -	કાપડ/ કાપડ ઉદ્યોગ પરિચર
Tool Room -	ઓજાર ખંડ પરિચર
Virus -	વિષાણુ પરિચર
Workshop -	વર્કશોપ પરિચર
X-ray -	ક્ષ-કિરણ પરિચર
Audiologist	શ્રવણવિજ્ઞાની
Auditor	હિસાબ-તપાસનીસ; ઓડિટર
Assitant -	મદદનીશ હિસાબ - તપાસનીસ
Junior -	જુનિયર/અવર હિસાબ - તપાસનીસ
Senior -	સિનિયર/પ્રવર હિસાબ - તપાસનીસ
Special -	ખાસ હિસાબ - તપાસનીસ
Sub -	પેટા-હિસાબ-તપાસનીસ
Aval Karkun	અવલ કારકુન
Ayah	આયા
Barber	હજામ
Bearer	વાહક
Stretcher -	સ્ટ્રેચર વાહક
Binder	બંધાઈકાર; બાઈન્ડર
Assistant -	મદદનીશ બંધાઈકાર
Assistant Book -	મદદનીશ પુસ્તક બંધાઈકાર
Book -	પુસ્તક બંધાઈકાર
Head -	મુખ્ય બંધાઈકાર
Head Book -	મુખ્ય પુસ્તક-બંધાઈકાર
Junior -	જુનિયર/અવર બંધાઈકાર
Bio-chemist	જીવરસાયણશાસ્ત્રી
Biologist	જીવશાસ્ત્રી
Blacksmith	લુહાર
Blaster	ઉત્સ્ફોટક; બ્લાસ્ટર
Block-maker	બ્લોક બનાવનાર
Bone-setter	હાડવૈદ
Book-bearer	પુસ્તકધારક

Botanist	वनस्पतिशास्त्री
Boy	सेवक; नोकर; अनुचर
Binder -	बंधाई सेवक
Boiler -	बोईलर सेवक
Delivery -	वितरण सेवक
Ferro -	ईरो सेवक
Field -	क्षेत्र सेवक
Garden -	बाग सेवक
Kitchen -	रसोडा सेवक
Laboratory -	प्रयोगशाळा सेवक
Operation theatre -	शस्त्रक्रिया-भंड सेवक
Pantry -	पानपान सेवक; पेन्ट्री सेवक
Riding -	सवारी सेवक
Room -	भंड सेवक
Table -	टेबल सेवक
Ward -	वोर्ड सेवक
Carpenter	सुथार
Workshop -	वर्कशॉप सुथार
Cartman	गाडावाणो
Cartographer	नकशानवीस; नकशाकार
Cashier	रोकडियो; केशियर
Assitant -	मददनीश रोकडियो/केशियर
Cataloguer	सूचिकार
Chairman	अध्यक्ष
Chemist	रसायनशास्त्री
Assistant -	मददनीश रसायनशास्त्री
Junior -	जूनियर/अवर रसायनशास्त्री
Senior -	सिनियर/प्रवर रसायनशास्त्री
Chobdar	चोबदार
Chokidar	चोकीदार
Beat -	बीट चोकीदार
Canal -	नहेर चोकीदार
Head -	मुખ्य चोकीदार
Hostel -	छात्रालय चोकीदार

Chokidar

Irrigation -	सिंचाई चौकीदार
Office -	कचेरी चौकीदार
Regular -	स्थायी चौकीदार
Rest House -	विश्रामगृह चौकीदार
Store -	भंडार चौकीदार
Telephone -	दूरभाष चौकीदार
Civil Surgeon	सिविल सर्जन
Cleaner	स्वच्छक; क्लीनर
Clerk	कारकुन
Accounts -	लिसाब कारकुन
Audit -	लिसाब-तपासणी कारकुन
Bench -	बेन्च कारकुन; सुनावणी कारकुन
Bill -	बिल कारकुन
Booking -	बुकिंग कारकुन; टिकट कारकुन
Cash -	रोकड कारकुन
Confidential -	पानगी कारकुन
Correspondence -	पत्रव्यवहार/लेखनव्यवहार कारकुन
Deposit -	थापण कारकुन
Establishment -	मलेकम कारकुन
General Duty -	सामान्य इरज कारकुन
Goods -	मालसामान कारकुन
Grass -	घास कारकुन
Head -	मुप्य कारकुन
Hostel -	छात्रालय कारकुन
Indent -	माग-यादी कारकुन
Issue -	रवानगी कारकुन
Judicial -	अदालती कारकुन
Junior -	जुनियर/अवर कारकुन
Leave - Reserve -	रज-अनामत कारकुन
Ledger -	आतावली कारकुन
Library -	ग्रंथालय कारकुन
Library Head -	ग्रंथालय मुप्य कारकुन
Lower Division -	निम्न प्रभाग कारकुन

Clerk

Mining -	ખાણકામ કારકુન
Movement -	અવરજવર કારકુન
Notice -	નોટિસ કારકુન; સૂચના કારકુન
Quarry -	પથ્થરખાણ કારકુન
Registration -	નોંધણી કારકુન
Registry -	નોંધણી શાખા કારકુન; બારનીશી કારકુન
Reserve -	અનામત કારકુન
Scrutiny -	ચકાસણી કારકુન
Section -	અનુભાગ કારકુન
Senior Accounts -	સિનિયર/ પ્રવર હિસાબ કારકુન
Senior -	સિનિયર/પ્રવર કારકુન
Stamp-head -	સ્ટેમ્પ મુખ્ય કારકુન
Statistical -	આંકડા કારકુન
Store -	ભંડાર કારકુન
Supervising -	દેખરેખ કારકુન
Supervision -	દેખરેખ કારકુન
Technical -	તકનિકી કારકુન
Telephone -	દૂરભાષ કારકુન/ટેલિફોન કારકુન
Upper Division -	ઉચ્ચ પ્રભાગ કારકુન
Clerk of the Court	ન્યાયાલય કારકુન; અદાલત કારકુન
Coach	અનુશિક્ષક
Collector	કલેક્ટર; સમાહર્તા; એકત્રક
Additional -	અધિક કલેક્ટર/સમાહર્તા
Assistant -	મદદનીશ કલેક્ટર/સમાહર્તા
City Deputy -	શહેર નાયબ કલેક્ટર/સમાહર્તા
Deputy -	નાયબ કલેક્ટર/સમાહર્તા
Field -	ક્ષેત્ર સમાહર્તા
Plant -	છોડ એકત્રક
Resident -	નિવાસી કલેક્ટર/સમાહર્તા
Supernumerary -	સંખ્યાધિક કલેક્ટર/સમાહર્તા
Commandant	સમાદેશક; કમાન્ડન્ટ
Platoon -	પલટણ કમાન્ડન્ટ
Commandant General	મહાસમાદેશક

Commander	સેનાપતિ
Commissioner	આયુક્ત
Additional -	અધિક આયુક્ત
Charity -	સખાવતી આયુક્ત
Election -	ચૂંટણી આયુક્ત
Judicial -	ન્યાયિક/અદાલતી આયુક્ત
Municipal -	નગરપાલિકા આયુક્ત
Relief -	રાહત આયુક્ત
Textile -	કાપડ/કાપડ ઉદ્યોગ આયુક્ત
Compositor	બીબાં-ગોઠવણીકાર; કંપોઝિટર
Chief -	મુખ્ય બીબાં-ગોઠવણીકાર/કંપોઝિટર
Head -	મુખ્ય બીબાં-ગોઠવણીકાર/ કંપોઝિટર
Junior -	જુનિયર/અવર બીબાં-ગોઠવણીકાર/કંપોઝિટર
Compounder	કંપાઉન્ડર
Qualified -	લાયકાતી કંપાઉન્ડર
Unqualified -	બિન-લાયકાતી કંપાઉન્ડર
Computer	સંગણક
Junior -	જુનિયર/અવર સંગણક
Senior -	સિનિયર/પ્રવર સંગણક
Conductor	કંડક્ટર
Bus -	બસ કંડક્ટર
Conservator	સંરક્ષક
Assistant -	મદદનીશ સંરક્ષક
Deputy -	નાયબ સંરક્ષક
Constable	કોન્સ્ટેબલ
Armed Head -	સશસ્ત્ર મુખ્ય કોન્સ્ટેબલ
Armed Police -	સશસ્ત્ર પોલીસ કોન્સ્ટેબલ
Head -	મુખ્ય કોન્સ્ટેબલ
Traffic Head -	ટ્રાફિક/ યાતાયાત મુખ્ય કોન્સ્ટેબલ
Controller	નિયંત્રક
Cook	રસોઈયો
Assistant -	મદદનીશ રસોઈયો
Head -	મુખ્ય રસોઈયો
Cook maid	રસોઈયણ
Cookman	રસોઈયો

Cook mate	रसोईया साथी
Coolie	डमाल; मजूर; कुली
Garden -	बगीचा मजूर
Copy Holder	मूलप्रतवाचक
Curator	संग्रहाध्यक्ष; संग्रहापाल; व्यवस्था-अधिकारी
Cytologist	कोशविज्ञानी
Dai	दाई
Trained -	तालीमी दाई
Untrained -	बिन-तालीमी दाई
Deliveryman	वितरणकार
Milk -	दूध वितरणकार
Demographer	वस्तीविज्ञानी
Demonstrator	निदर्शक
Designer	आलेखनकार
Dietician	आहारशास्त्री
Director	नियामक
Additional -	अधिक नियामक
Assistant -	मददनीश नियामक
Deputy -	नायब नियामक
Joint -	संयुक्त नियामक
Director General	महानियामक
Doctor	डाक्टर
Draftsman	नकशागर; ड्राफ्ट्समेन
Applied Mechanics -	प्रयोजित यंत्रशास्त्र नकशागर
Assistant -	मददनीश नकशागर/ड्राफ्ट्समेन
Civil -	भांधकाम नकशागर
Electrical -	वीज नकशागर
Head -	मुખ्य नकशागर
Mechanical -	यंत्र नकशागर
Senior -	सिनियर/प्रवर नकशागर
Dresser	पाटापिंडी करनार; ड्रेसर
Driller	ड्रिलर; शारकामकर्ता
Assistant -	मददनीश ड्रिलर/शारकामकर्ता
Mechanic -	यंत्रकारीगर ड्रिलर/शारकामकर्ता

Driver	ડ્રાઈવર; ચાલક
Air Compressor -	એર કોમ્પ્રેસર ચાલક
Assistant Mechanic -	મદદનીશ યંત્રકારીગર - ચાલક
Band Mill -	બેન્ડ મિલ ચાલક
Blasting Van -	ઉત્સ્ફોટન વાન ચાલક
Boat -	હોડી ચાલક
Boring -	શારકામયંત્ર ચાલક
Bulldozer	બુલડોઝર ચાલક
Car -	કાર ચાલક
Crane -	ઉંટડા ચાલક
Dumper -	ડમ્પર ચાલક
Engine -	એન્જિન ચાલક
Head -	મુખ્ય ચાલક
Jeep -	જીપ ચાલક
Marine -	સમુદ્રી ચાલક
Motor-car	મોટરગાડી ચાલક
Pump -	પંપ ચાલક
Rickshaw -	રિક્ષા ચાલક
Road Roller -	રોડ રોલર ચાલક
Staff car -	સ્ટાફ કાર ચાલક
Tanker -	ટેંકર ચાલક
Tractor -	ટ્રેક્ટર ચાલક
Truck -	ટ્રક ચાલક
Vessel -	વહાણ ચાલક
Dye maker	બીબાં બનાવનાર
Editor	સંપાદક; તંત્રી
Assistant -	મદદનીશ સંપાદક
Chief -	મુખ્ય સંપાદક
Senior Sub -	સિનિયર/પ્રવર ઉપ-સંપાદક
Sub -	ઉપ-સંપાદક
Electrician	વીજળી કારીગર
Auto -	ઓટો વીજળી કારીગર
Head -	મુખ્ય વીજળી કારીગર
Workshop -	વર્કશોપ વીજળી કારીગર

Engineer	ઈજનેર
Additional Assistant -	અધિક મદદનીશ ઈજનેર
Agricultural -	કૃષિ ઈજનેર
Assistant -	મદદનીશ ઈજનેર
Assistant Agricultural -	મદદનીશ કૃષિ ઈજનેર
Chief -	મુખ્ય ઈજનેર
Civil -	બાંધકામ ઈજનેર
Deputy Chief -	નાયબ મુખ્ય ઈજનેર
Deputy -	નાયબ ઈજનેર
Deputy Executive -	નાયબ કાર્યપાલક ઈજનેર
Dredging -	નિકર્ષણ ઈજનેર; ડ્રેજિંગ ઈજનેર
Electrical -	વીજળી ઈજનેર
Electronic -	વીજાણુ ઈજનેર
Estate -	સમ્પદા/ જાગીર ઈજનેર
Executive -	કાર્યપાલક ઈજનેર
Junior -	જુનિયર/અવર ઈજનેર
Launch -	લોન્ચ ઈજનેર
Mechanical -	યંત્ર ઈજનેર
Second -	દ્વિતીય ઈજનેર
Section -	અનુભાગ ઈજનેર
Senior Assistant -	સિનિયર/પ્રવર મદદનીશ ઈજનેર
Superintending -	અધીક્ષક ઈજનેર
Works -	વર્કશોપ ઈજનેર
Entomologist	કીટવિજ્ઞાની
Epidemiologist	વાવર વિજ્ઞાની; રોગચાળાવિજ્ઞાની
Examiner	તપાસનીસ; પરીક્ષક
Assistant -	મદદનીશ તપાસનીસ
Head -	મુખ્ય તપાસનીસ
Senior -	સિનિયર/પ્રવર તપાસનીસ
Expert	નિષ્ણાત
Faras	ફરાસ
Fireman	બંબાવાળો; અગ્નિશામક
Fitter	જોડકામ કારીગર; ફિટર
Junior Works -	અવર કાર્યશાળા જોડકામ કારીગર; જુનિયર વર્કશોપ ફિટર

Fitter

Machine -	યંત્ર જોડકામ કારીગર/ફિટર
Pump -	પંપ જોડકામ કારીગર/ફિટર
Qualified -	લાયકાતી જોડકામ કારીગર/ફિટર
Senior Works -	પ્રવર કાર્યશાળા જોડકામ કારીગર; સિનિયર વર્કશોપ ફિટર
Unqualified -	બિન-લાયકાતી જોડકામ કારીગર/ફિટર
Forester	વનપાલ
Assistant -	મદદનીશ વનપાલ
Foreman	કાર્યદેશક; ફોરમેન
Assistant Compose -	મદદનીશ બીબાં ગોઠવણી કાર્યદેશક; મદદનીશ કંપોઝ ફોરમેન
Assistant Mechanic -	મદદનીશ યંત્ર કાર્યદેશક/ફોરમેન
Auto -	સ્વયંચાલિત યંત્ર કાર્યદેશક; ઓટો ફોરમેન
Binding -	બંધાઈ કાર્યદેશક/ફોરમેન
Compose -	બીબાં-ગોઠવણી કાર્યદેશક; કંપોઝ ફોરમેન
Deputy Workshop -	નાયબ વર્કશોપ કાર્યદેશક/ફોરમેન
Mechanical -	યંત્ર કાર્યદેશક/ફોરમેન
Plastic -	પ્લાસ્ટિક કાર્યદેશક/ફોરમેન
Printing -	મુદ્રણ કાર્યદેશક/ ફોરમેન
Tool Room -	ઓજારખંડ કાર્યદેશક/ફોરમેન
Weaving Shed -	વણાટ શેડ કાર્યદેશક/ફોરમેન
Workshop -	વર્કશોપ કાર્યદેશક/ફોરમેન
Gardener	માળી
Gate Keeper	પહરેગીર; દ્વારપાલ
Gateman	દરવાન
Geneticist	પ્રજનનશાસ્ત્રી; પ્રજોત્પત્તિવિજ્ઞાની
Geologist	ભૂસ્તરવિજ્ઞાની
Geophysicist	ભૂ-ભૌતિકવિજ્ઞાની
Greaser	ઊંજણકર્તા; ગ્રીઝર
Guard	રક્ષક
Armed -	સશસ્ત્ર રક્ષક
Beat -	બીટ રક્ષક
Body -	અંગ રક્ષક

Guard

Depot -	ડિપો રક્ષક
Fisheries -	મત્સ્યોદ્યોગ રક્ષક
Forest -	વનરક્ષક
Home -	ગૃહ રક્ષક
Livestock -	પશુધન રક્ષક
Security -	સલામતી રક્ષક
Gynaecologist	સ્ત્રીરોગવિજ્ઞાની
Hamal	હમાલ
Laboratory -	પ્રયોગશાળા હમાલ
Weaving -	વણાટ હમાલ
Hammerman	ઘણવાળો
Havaldar	હવાલદાર
Junior -	જુનિયર/અવર હવાલદાર
Senior -	સિનિયર/પ્રવર હવાલદાર
Head Master	મુખ્ય શિક્ષક
Helper	મદદગાર
Electrical -	વીજળી મદદગાર
Mason -	કડિયાનો મદદગાર
Wireman -	વાયરમેનનો મદદગાર
Hydrologist	જળવિજ્ઞાની
Inspector	નિરીક્ષક
Agricultural -	કૃષિ નિરીક્ષક
Animal Husbandry -	પશુપાલન નિરીક્ષક
Ashram School -	આશ્રમશાળા નિરીક્ષક
Assistant Election -	મદદનીશ ચૂંટણી નિરીક્ષક
Assistant -	મદદનીશ નિરીક્ષક
Assistant Store -	મદદનીશ ભંડાર નિરીક્ષક
Boundary -	હદ નિરીક્ષક
Chief Supply -	મુખ્ય પુરવઠા નિરીક્ષક
Circle -	વર્તુળ નિરીક્ષક
Compost -	ખાડા-ખાતર નિરીક્ષક
District Sanitary -	જિલ્લા સ્વચ્છતા નિરીક્ષક
Divisional Sanitary -	પ્રભાગીય સ્વચ્છતા નિરીક્ષક

Inspector

Drugs -	औषध निरीक्षक
Educational -	शिक्षण निरीक्षक
Electrical -	वीज निरीक्षक
Electrical Sub -	वीज उप-निरीक्षक
Electricity Duty -	वीजणी शुल्क निरीक्षक
Encroachment -	ढबाण निरीक्षक
Entertainment Duty -	मनोरंजन शुल्क निरीक्षक
Evacuee Property -	डिजरती मलकत निरीक्षक
Factory -	कारखाना निरीक्षक
Fertilizer -	रसायणी भातर निरीक्षक
Filaria -	डिक्वेरिया निरीक्षक; छाथीपगारोग निरीक्षक
Food -	पाद्य निरीक्षक
Grading -	श्रेणीकरण निरीक्षक
Grass -	घास निरीक्षक
Investigation -	तपास निरीक्षक
Junior Assistant -	जुनियर/अवर मददनीश निरीक्षक
Junior -	जुनियर/ अवर निरीक्षक
Livestock -	पशुधन निरीक्षक
Malaria -	मलेरिया निरीक्षक
Malaria Surveillance -	मलेरिया तकेदारी निरीक्षक
Market -	बजार निरीक्षक
Medical -	तबीबी निरीक्षक
Milk -	दूध निरीक्षक
Minimum Wages -	लघुतम वेतन निरीक्षक
Mobile Squad -	इरती टुकडी निरीक्षक
Motor Vehicles -	मोटर वाहन निरीक्षक
Police -	पोलीस निरीक्षक
Police Sub -	पोलीस उप-निरीक्षक
Rehabilitation -	पुनः स्थापन निरीक्षक
Royalty -	रोयल्टी निरीक्षक
Sanitary -	स्वच्छता निरीक्षक
Security -	सलामती निरीक्षक
Seed -	बियारण निरीक्षक

Inspector

Senior -	સિનિયર/પ્રવર નિરીક્ષક
Senior Food -	સિનિયર/પ્રવર ખાદ્ય નિરીક્ષક
Senior Health -	સિનિયર/પ્રવર આરોગ્ય નિરીક્ષક
Senior Sanitary -	સિનિયર/પ્રવર સ્વચ્છતા નિરીક્ષક
Statistical -	આંકડા નિરીક્ષક
Store -	ભંડાર નિરીક્ષક
Supply -	પુરવઠા નિરીક્ષક
Textile -	કાપડ/કાપડ ઉદ્યોગ નિરીક્ષક

Instructor

Assistant -	પ્રશિક્ષક; તાલીમ-શિક્ષક
Automobile -	મદદનીશ પ્રશિક્ષક
Bench fitting -	સ્વયંચાલિત યંત્ર પ્રશિક્ષક; મોટરગાડી પ્રશિક્ષક
Carpenter -	પાટલી જોડકામ પ્રશિક્ષક
Carpentry -	સુથાર પ્રશિક્ષક
Craft -	સુથારીકામ પ્રશિક્ષક
Drawing -	હસ્તકલા પ્રશિક્ષક
Fitter -	ચિત્રકામ પ્રશિક્ષક
Fitting -	જોડકામ-કારીગર પ્રશિક્ષક; ફિટર પ્રશિક્ષક
Full time -	જોડકામ પ્રશિક્ષક; ફિટિંગ પ્રશિક્ષક
Hosiery -	પૂર્ણકાલિક પ્રશિક્ષક
Joint -	હોઝિયરી પ્રશિક્ષક
Junior Carpentry -	સંયુક્ત પ્રશિક્ષક
Language -	જુનિયર/અવર સુથારીકામ પ્રશિક્ષક
Leather -	ભાષા પ્રશિક્ષક
Masonry -	ચર્મકામ પ્રશિક્ષક
Mathematics -	કડિયાકામ પ્રશિક્ષક
Metal fitting -	ગણિતશાસ્ત્ર પ્રશિક્ષક
Moulding -	ધાતુ જોડકામ પ્રશિક્ષક
N.D.C.	ઢાળકામ પ્રશિક્ષક
(National Discipline Course) -	રાષ્ટ્રીય શિસ્ત અભ્યાસક્રમ પ્રશિક્ષક
N.F.C.	
(National Fitness Course)	રાષ્ટ્રીય યોગ્યતા અભ્યાસક્રમ પ્રશિક્ષક
Part time -	અંશકાલિક પ્રશિક્ષક

Instructor

Physical Training -	વ્યાયામ પ્રશિક્ષક
Short-hand -	લઘુલિપિ પ્રશિક્ષક
Smithy -	લુહારીકામ પ્રશિક્ષક
Statistical -	આંકડા પ્રશિક્ષક
Tailoring -	દરજીકામ પ્રશિક્ષક
Turning -	ખરાદીકામ પ્રશિક્ષક; ટર્નિંગ પ્રશિક્ષક
Typewriting -	ટાઈપકામ પ્રશિક્ષક
Welding -	રેણકામ પ્રશિક્ષક
Wireman -	તારભિસ્ત્રી પ્રશિક્ષક; વાયરમેન પ્રશિક્ષક

Investigator

શોધ-તપાસનીસ; તપાસનીસ

Jamadar

જમાદાર

Jobber

મુકાદમ; જોબર

Judge

ન્યાયાધીશ

District and Sessions -

જિલ્લા અને સેશન્સ ન્યાયાધીશ

Keeper

રખેવાળ; રક્ષક

Animal -

પશુપાલ

Assistant Store -

મદદનીશ ભંડારી

Garden -

બાગરક્ષક

Ledger -

ખાતાનવીસ

Linen -

વસ્ત્ર ભંડારી

Museum -

સંગ્રહાલય રક્ષક

Park -

ઉપવન રક્ષક; ઉદ્યાન રક્ષક

Record -

દફતરદાર; દફતરી

Stock -

સ્ટોક/જથ્થાબંધ સામગ્રી રાખનાર

Store -

ભંડારી

Time -

સમયપાલ; ટાઈમ કીપર

Ward -

વોર્ડ રક્ષક/રખેવાળ

Warehouse -

વખાર રક્ષક/રખેવાળ

Keyman

ચાવીવાળો

Labourer

મજૂર; શ્રમિક

Lecturer

વ્યાખ્યાતા

Assistant -

મદદનીશ વ્યાખ્યાતા

Junior -

જુનિયર/અવર વ્યાખ્યાતા

Senior -

સિનિયર/પ્રવર વ્યાખ્યાતા

Legal Advisor	કાયદા સલાહકાર; કાનૂની સલાહકાર
Liaison Officer	સંપર્ક અધિકારી
State -	રાજ્ય સંપર્ક અધિકારી
Librarian	ગ્રંથપાલ
Assistant -	મદદનીશ ગ્રંથપાલ
Deputy -	નાયબ ગ્રંથપાલ
Junior -	જુનિયર અવર ગ્રંથપાલ
Senior -	સિનિયર પ્રવર ગ્રંથપાલ
State -	રાજ્ય ગ્રંથપાલ
Liftman	લિફ્ટવાળો; લિફ્ટમેન
Lineman	તારમાર્ગ કર્મચારી; લાઈનમેન
Machineman	યંત્ર-કર્મચારી
Assistant -	મદદનીશ યંત્ર-કર્મચારી
Head -	મુખ્ય યંત્ર-કર્મચારી
Machinist	યંત્ર-ચાલક
Maid	સ્ત્રી-નોકર; નોકરાણી
Kitchen -	રસોડા નોકરાણી
Ward -	વોર્ડ નોકરાણી
Mali	માળી
Assistant -	મદદનીશ માળી
Head -	મુખ્ય માળી
Mamlatdar	મામલતદાર
Deputy -	નાયબ મામલતદાર
Entertainment Duty -	મનોરંજન શુલ્ક મામલતદાર
Flood -	પૂર મામલતદાર
Probationer -	અજમાયશી મામલતદાર
Recovery -	વસૂલાત મામલતદાર
Special -	ખાસ મામલતદાર
Survey -	મોજણી મામલતદાર
Training -	તાલીમ મામલતદાર
Manager	વ્યવસ્થાપક
Assistant -	મદદનીશ વ્યવસ્થાપક
Assistant Farm -	મદદનીશ ફાર્મ વ્યવસ્થાપક
Assistant Press -	મદદનીશ મુદ્રણાલય વ્યવસ્થાપક

Manager

Dairy -	ડેરી વ્યવસ્થાપક
Deputy -	નાયબ વ્યવસ્થાપક
Extension -	વિસ્તરણ વ્યવસ્થાપક
Farm -	ફાર્મ વ્યવસ્થાપક
General -	મહાવ્યવસ્થાપક
Junior Assistant -	જુનિયર/અવર મદદનીશ વ્યવસ્થાપક
Press -	મુદ્રણાલય વ્યવસ્થાપક
Store -	ભંડાર વ્યવસ્થાપક
Traffic -	યાતાયાત વ્યવસ્થાપક; ટ્રાફિક વ્યવસ્થાપક

Mason

કડિયો

Massagist

મસાજકાર

Masseur

મસાજકાર

Mate

સાથી; સહાયક

Matron

અધિસેવિકા; મેટ્રન

Assistant -

મદદનીશ અધિસેવિકા/ મેટ્રન

Head -

મુખ્ય અધિસેવિકા/મેટ્રન

Mechanic

યંત્ર-કારીગર; મિકેનિક

Assistant -

મદદનીશ યંત્ર-કારીગર

Assistant Diesel -

મદદનીશ ડિઝલ યંત્ર-કારીગર

Auto -

સ્વયંચાલિત/ઓટો યંત્ર-કારીગર

Boring -

શારકામ યંત્ર-કારીગર

Chemical Engineering -

રસાયણ ઈજનેરી યંત્ર-કારીગર

Cycle -

સાઈકલ યંત્ર - કારીગર

Driller -

શારકામ યંત્ર - કારીગર

Electrical -

વીજ યંત્ર-કારીગર

Gas -

ગેસ યંત્ર-કારીગર

Gas Plant -

ગેસ પ્લાન્ટ યંત્ર-કારીગર

Head -

મુખ્ય યંત્ર-કારીગર

Head typewriting -

મુખ્ય ટાઈપકામ યંત્ર-કારીગર

Helper -

મદદગાર યંત્ર-કારીગર

Instrumentation -

ઉપકરણ યંત્ર-કારીગર

Junior -

જુનિયર/અવર યંત્ર - કારીગર

Junior Assistant -

જુનિયર/અવર મદદનીશ યંત્ર-કારીગર

Mechanic

Laboratory -	પ્રયોગશાળા યંત્ર-કારીગર
Lino -	પંક્તિમુદ્રણ યંત્ર-કારીગર; લાઈનો યંત્ર-કારીગર
Meter	માપ યંત્ર-કારીગર; મીટર યંત્ર-કારીગર
Mono -	એકાક્ષર મુદ્રણ યંત્ર-કારીગર; મોનો યંત્ર-કારીગર
Motor -	મોટર યંત્ર-કારીગર
Pipeline -	નળમાર્ગ યંત્ર-કારીગર; પાઈપલાઈન યંત્ર-કારીગર
Radio Communication -	રેડિયો સંચાર યંત્ર-કારીગર
Radio -	રેડિયો યંત્ર-કારીગર
Refrigeration -	પ્રશીતન યંત્ર-કારીગર; રેફ્રીજરેશન યંત્ર-કારીગર
Senior Assistant -	સિનિયર/પ્રવર મદદનીશ યંત્ર-કારીગર
Senior -	સિનિયર/પ્રવર યંત્ર-કારીગર
Spinning -	કાંતણ યંત્ર-કારીગર
Survey Instrument -	મોજણી સાધન યંત્ર-કારીગર
Telephone -	દૂરભાષ/ટેલિફોન યંત્રકારીગર
Television -	દૂરદર્શન યંત્ર-કારીગર
Textile Technology -	કાપડ પ્રૌદ્યોગિકી યંત્ર-કારીગર
Weaving -	વણાટ યંત્ર-કારીગર
Workshop -	વર્કશોપ યંત્ર-કારીગર
Medical Officer	તબીબી અધિકારી
Casualty -	હતાહત તબીબી અધિકારી
Lady -	મહિલા તબીબી અધિકારી
Resident -	નિવાસી તબીબી અધિકારી
Visiting -	મુલાકાતી તબીબી અધિકારી
Member	સભ્ય
Messenger	સંદેશવાહક
Phone -	દૂરભાષ સંદેશવાહક
Rider -	સવાર સંદેશવાહક
Midwife	દાયણ
Auxiliary -	સહાયક દાયણ
Qualified -	લાયકાતી દાયણ
Unqualified -	બિન-લાયકાતી દાયણ
Milker	દોહનાર

Milkman	દૂધવાળો
Miller	ચક્કીવાળો; ઘંટીવાળો
Mistry	મિસ્ત્રી
Canal -	નહેર મિસ્ત્રી
Carpentry -	સુથારીકામ મિસ્ત્રી
Electric -	વીજ-મિસ્ત્રી
Fitting -	જોડકામ મિસ્ત્રી
Forging -	ઘડાઈ મિસ્ત્રી; ફોર્જિંગ મિસ્ત્રી
General -	સામાન્ય મિસ્ત્રી
Maintenance -	નિભાવ મિસ્ત્રી
Pattern -	નમૂના મિસ્ત્રી
Smithy -	લુહારીકામ મિસ્ત્રી
Sub -	પેટા-મિસ્ત્રી
Survey -	મોજણી મિસ્ત્રી
Woodwork -	લક્કડકામ મિસ્ત્રી
Model maker	પ્રતિકૃતિકર્તા
Mono-caster	એકાક્ષર મુદ્રણ ઢળાઈકાર; મોનો કાસ્ટર
Moulder	ઢાળગર; બીબાંગર
Mukadam	મુકાદમ
Agriculture -	કૃષિ મુકાદમ
Cattle -	પશુ મુકાદમ; ઢોરઢાંખર મુકાદમ
Delivery -	વિતરણ મુકાદમ
Head -	મુખ્ય મુકાદમ
Squad -	ટુકડી મુકાદમ
Nayak	નાયક
Nurse	પરિચારક; પરિચારિકા
Auxiliary -	સહાયક પરિચારિકા
Qualified -	લાયકાતી પરિચારિકા
Staff -	સ્ટાફ પરિચારિકા
Unqualified -	બિન-લાયકાતી પરિચારિકા
Observer	અવલોકનકાર
Head -	મુખ્ય અવલોકનકાર
Junior -	જુનિયર/અવર અવલોકનકાર
Senior -	સિનિયર/પ્રવર અવલોકનકાર

Obstetrician	પ્રસૂતિશાસ્ત્રી
Occupational Therapist	વ્યાયામ ઉપચારક; પ્રવૃત્તિ ઉપચારક
Officer	અધિકારી
Accounts -	હિસાબ અધિકારી
Agricultural -	કૃષિ અધિકારી
Co-operative -	સહકારી અધિકારી
Co-ordination -	સંકલન અધિકારી
Development -	વિકાસ અધિકારી
Divisional -	પ્રભાગીય અધિકારી
Employment -	રોજગાર અધિકારી
Evaluation -	મૂલ્યાંકન અધિકારી
Exhibition -	પ્રદર્શન અધિકારી
Field -	ક્ષેત્ર અધિકારી
In-charge -	પ્રભારી અધિકારી
Information -	માહિતી અધિકારી
Inspection -	નિરીક્ષણ અધિકારી
Junior Scientific -	જુનિયર/અવર વિજ્ઞાન અધિકારી
Law -	કાયદા અધિકારી
Legal -	કાનૂની અધિકારી
Liaison -	સંપર્ક અધિકારી
Marketing -	ખરીદ-વેચાણ અધિકારી; બજાર અધિકારી
Placement -	નોકરી-પ્રબંધ અધિકારી
Planning -	આયોજન અધિકારી
Probation -	પરિવેક્ષા અધિકારી
Project -	પરિયોજના અધિકારી
Publication -	પ્રકાશન અધિકારી
Publicity -	પ્રચાર અધિકારી
Public Relations -	જનસંપર્ક અધિકારી
Recovery -	વસૂલાત અધિકારી
Research -	સંશોધન અધિકારી
Scientific -	વિજ્ઞાન અધિકારી
Section -	અનુભાગ અધિકારી
Soil Survey -	ભૂમિ-મોજણી અધિકારી
Special -	ખાસ અધિકારી

Officer

Statistical -	આંકડા અધિકારી
Store -	ભંડાર અધિકારી
Technical -	તકનિકી અધિકારી
Training -	તાલીમ અધિકારી
Vigilance -	તકેદારી અધિકારી
Welfare -	કલ્યાણ અધિકારી

Officer on Special Duty

ખાસ ફરજ અધિકારી

Oilman

તેલવાળો; ઊંજણ કરનાર

Operator

પ્રચાલક; ઓપરેટર

Accounting Machine -	હિસાબીયંત્ર પ્રચાલક
Adroma -	એડ્રોમા પ્રચાલક
Air Compressor -	એર કોમ્પ્રેસર પ્રચાલક
Air Conditioning Plant -	વાતાનુકૂલનસંચંત્ર પ્રચાલક
Assistant Crane -	મદદનીશ ઊંટડા પ્રચાલક
Assistant Heavy Vehicle -	મદદનીશ ભારે વાહન પ્રચાલક
Audio-Visual	દૃશ્ય-શ્રાવ્ય ચંત્ર પ્રચાલક
Bakery -	બેકરી પ્રચાલક
Blue Print Machine -	બ્લ્યુપ્રિન્ટ ચંત્ર પ્રચાલક
Boring -	શારકામ ચંત્ર પ્રચાલક
Boat -	હોડી પ્રચાલક
Bradma -	બ્રેડમા પ્રચાલક
Bulldozer -	બુલડોઝર પ્રચાલક
Camera -	કેમેરા પ્રચાલક
Cardex -	કાર્ડેક્સ પ્રચાલક
Cinema -	સિનેમા પ્રચાલક; ચલચિત્ર પ્રચાલક
Cine Project -	સિને પ્રોજેક્ટ પ્રચાલક
Computer -	સંગણન ચંત્ર પ્રચાલક
Crane -	ક્રેન/ઊંટડા પ્રચાલક
Data Entry Machine -	આધાર-સામગ્રી નોંધ ચંત્ર પ્રચાલક
Dredger -	નિકર્ષણ ચંત્ર/ડ્રેજર પ્રચાલક
Dumper -	ડમ્પર પ્રચાલક
Ferro Machine -	ફેરો ચંત્ર પ્રચાલક

Operator

Fire fighter -	અગ્નિશામક પ્રચાલક
Franking Machine -	ફ્રેન્કિંગ યંત્ર પ્રચાલક
Furnace -	ભઠ્ઠી પ્રચાલક
Gas Plant -	ગેસ પ્લાન્ટ પ્રચાલક
Gate	દ્વાર પ્રચાલક
Generator -	જનિત્ર પ્રચાલક; જનરેટર પ્રચાલક
Heavy Machine -	ભારે યંત્ર પ્રચાલક
Heavy Vehicle -	ભારે વાહન પ્રચાલક
Kiln -	ભઠ્ઠી પ્રચાલક
Lathe -	ખરાદી યંત્ર પ્રચાલક; લેથ પ્રચાલક
Lino -	પંકિત-મુદ્રણ યંત્ર પ્રચાલક; લાઈનો પ્રચાલક
Litho Machine -	શિલામુદ્રણયંત્ર પ્રચાલક; લિથો મશીન પ્રચાલક
Machine -	યંત્ર પ્રચાલક
Machine Verification -	યંત્ર ખરાઈ પ્રચાલક
Mechanic -	યંત્ર-કારીગર પ્રચાલક
Mono -	એકાક્ષર મુદ્રણ યંત્ર પ્રચાલક; મોનો પ્રચાલક
Mono Key Board -	એકાક્ષર મુદ્રણ કળપટ પ્રચાલક; મોનો કી-બોર્ડ પ્રચાલક
Motor -	મોટર પ્રચાલક
Offset Machine -	પ્રતિરૂપ યંત્ર પ્રચાલક; ઓફ-સેટ મશીન પ્રચાલક
Offset Printing -	પ્રતિરૂપ મુદ્રણ પ્રચાલક; ઓફ-સેટ મુદ્રણ પ્રચાલક
Press -	પ્રેસ પ્રચાલક
Pump -	પંપ પ્રચાલક
Punch -	છિદ્રણ યંત્ર પ્રચાલક; પંચ પ્રચાલક
Road Roller -	માર્ગ રોલર પ્રચાલક; રોડ રોલર પ્રચાલક
Roneo -	રોનિયો પ્રચાલક
Rota -	પ્રતિરૂપ મુદ્રણ યંત્ર પ્રચાલક; રોટા પ્રચાલક
Senior -	સિનિયર/પ્રવર પ્રચાલક
Spinning -	કાંતણ પ્રચાલક
Stereo -	સ્ટિરિયો પ્રચાલક
Switchboard -	સ્વિચબોર્ડ પ્રચાલક
Telephone -	દૂરભાષ/ટેલિફોન પ્રચાલક

Operator

Teletype -	दूरमुद्रण यंत्र प्रयालक; टेलिप्रिन्ट प्रयालक
Tractor -	ट्रेक्टर प्रयालक
Tradel -	ट्रेडल प्रयालक
Valve -	वाल्व प्रयालक
Verifying -	पराई प्रयालक
Weaving -	वण्णट प्रयालक
Wireless -	बिन्-तार प्रयालक

Ophthalmologist

नेत्ररोगशास्त्री

Orderly

यपराशी; ड्यूटियो; ओर्डरली

Nursing - परिचर्या यपराशी; नर्सिंग ओर्डरली

Store - भंडार यपराशी/ओर्डरली

Organiser

संघटक; संगठक

Overseer

सर्वेक्षक; ओवरसियर

Agricultural - कृषि सर्वेक्षक/ओवरसियर

Binding - बंधाई सर्वेक्षक/ओवरसियर

Compose - बीबां गोठवण्णी सर्वेक्षक; कम्पोज ओवरसियर

Garden - बगीचा सर्वेक्षक/ओवरसियर

Machine - यंत्र सर्वेक्षक/ओवरसियर

Mechanic - यंत्र-कारीगर सर्वेक्षक/ओवरसियर

Standard - मानक सर्वेक्षक/ओवरसियर

Sub - पेटा-सर्वेक्षक/ओवरसियर

Packer

पैकर

Head - मुख्य पैकर

Paediatrician

बाणरोगशास्त्री

Painter

चित्रकार; रंगकार

Pathologist

रोगशास्त्री

Resident - निवासी रोगशास्त्री

Pattern Maker

नमूनाकार; इरमा बनावनार

Peon

पटावाणो

Head - मुख्य पटावाणो

Library - ग्रंथालय पटावाणो

Observatory - वेधशाणा पटावाणो

Pharmaceutical Chemist

औषधनिर्माणा रसायणशास्त्री

Pharmacist	औषधकार; औषधनिर्माणाविज्ञानी
Junior -	जुनियर/अवर औषधकार
Senior -	सिनियर/प्रवर औषधकार
Photographer	छबीकार; फोटोग्राफर
Assistant -	मददनीश छबीकार/फोटोग्राफर
Micro -	सूक्ष्म छबीकार/फोटोग्राफर
Movie -	चलचित्र छबीकार/फोटोग्राफर
Physician	चिकित्सक; फिजिशियन
Physicist	भौतिकविज्ञानी; पदार्थविज्ञानी
Physiotherapist	अंगव्यायाम चिकित्सक
Placement Officer	नोकरी-प्रबंध अधिकारी
Plumber	नणकाम कारीगर; प्लम्बर
Principal	आचार्य
Vice -	उपाचार्य
Printer	मुद्रक
Professor	प्राध्यापक
Programmer	कार्यक्रमकार; प्रोग्रामर
Proof-reader	प्रूफवाचक
Head -	मुप्य प्रूफवाचक
Senior -	सिनियर/ प्रवर प्रूफवाचक
Prosthetic Dental Surgeon -	कृत्रिम दंत सर्जन
Prosthetist	कृत्रिम अंगशास्त्री
Psychiatrist	मनोरोगविज्ञानी; मनोरोग चिकित्सक
Psychologist	मनोविज्ञानी; मानसशास्त्री
Psychometrist	मनोमितिज्ञ
Public Relations Officer	जनसंपर्क अधिकारी
Pumpman	पंपवाणो
Quarter Master	सामग्री प्रबंधक; क्वार्टर मास्टर
Radiologist	विकिरण चिकित्सक
Ranger	वनभंड कर्मचारी; रेन्जर
Reader	वाचक; प्रपाठक; रीडर
Receptionist	स्वागती
Registering Officer	नोंधणीकर्ता अधिकारी

Registrar	૧. નોંધણી અધિકારી; રજિસ્ટ્રાર; પ્રબંધક ૨. મહામાત્ર; કુલસચિવ
Deputy -	નાયબ નોંધણી અધિકારી
District -	જિલ્લા નોંધણી અધિકારી
Joint -	સંયુક્ત નોંધણી અધિકારી
Reporter	ખબરપત્રી; વૃત્તાંત નિવેદક
Sanitarian	સ્વચ્છતારક્ષક
Scavenger	સફાઈ કામદાર
Searcher	સંશોધક
Secretary	સચિવ
Additional -	અધિક સચિવ
Additional Chief -	અધિક મુખ્ય સચિવ
Chief -	મુખ્ય સચિવ
Deputy -	નાયબ સચિવ
Joint -	સંયુક્ત સચિવ
Personal -	અંગત સચિવ
Principal -	અગ્ર સચિવ
Private -	રહસ્ય સચિવ
Special -	ખાસ સચિવ
Under -	ઉપસચિવ
Section Writter	લેખનિક; સેક્શન રાઈટર
Sepoy	સિપાઈ
Servant	કર્મચારી; નોકર
Class IV -	વર્ગ-૪નો કર્મચારી
Cook -	રસોઈયાનો નોકર
Dental -	દંત કર્મચારી
Dispensary -	દવાખાના કર્મચારી
Domestic -	ગૃહકાર્ય કર્મચારી
Farm -	ક્ષેત્ર કર્મચારી; ફાર્મ કર્મચારી
Female -	મહિલા કર્મચારી; સ્ત્રી-નોકર
Garden -	બગીચા કર્મચારી
Head Ward -	મુખ્ય વોર્ડ કર્મચારી
Kitchen -	રસોડા કર્મચારી

Servant

Laboratory -	પ્રયોગશાળા કર્મચારી
Maid -	મહિલા કર્મચારી; સ્ત્રી-નોકર; નોકરાણી
Male -	પુરુષ કર્મચારી; પુરુષ નોકર
Nursing -	પરિચર્યા કર્મચારી
Operation theatre	શસ્ત્રક્રિયા-ખંડ કર્મચારી
Panchkarma -	પંચકર્મ કર્મચારી
Pharmacy -	ઔષધશાળા/ફાર્મસી કર્મચારી
Skilled -	કુશળ કર્મચારી
Ward -	વોર્ડ કર્મચારી
X - ray	ક્ષ-કિરણ કર્મચારી
Server	બજવણીદાર
Process -	પુરસીસ બજવણીદાર
Shirastedar -	શિરસ્તેદાર
Sister	પરિસેવિકા; સિસ્ટર
Speech therapist	વાણી ઉપચારક; વાણી ચિકિત્સક
Statistician	આંકડાશાસ્ત્રી
Assistant -	મદદનીશ આંકડાશાસ્ત્રી
Statistical Officer	આંકડા અધિકારી
Stenographer, Grade I	લઘુલિપિક, કક્ષા ૧
Stenographer, Grade II	લઘુલિપિક કક્ષા ૨
Stenographer, Grade III	લઘુલિપિક, કક્ષા ૩
Steno-typist	લઘુલિપિક-ટાઈપિસ્ટ
Steward	ખાનપાન વ્યવસ્થાકર્તા; ઉપસ્થાપક; સ્ટુઅર્ડ
Store-keeper	ભંડારી
Assistant -	મદદનીશ ભંડારી
Department -	ખાતાકીય ભંડારી
Junior -	જૂનિયર/અવર ભંડારી
Senior -	સિનિયર/પ્રવર ભંડારી
Store Officer	ભંડાર અધિકારી
Sub-inpector	ઉપ-નિરીક્ષક
Subject matter specialist	વિષયવસ્તુ વિશેષજ્ઞ/નિષ્ણાત/તદ્વિદ્
Sub-Store Officer	પેટા-ભંડાર અધિકારી

Superintendent	અધીક્ષક
Accounts -	હિસાબ અધીક્ષક
Agriculture -	કૃષિ અધીક્ષક
Assistant -	મદદનીશ અધીક્ષક
Assistant Store -	મદદનીશ ભંડાર અધીક્ષક
Cotton -	કપાસ અધીક્ષક
Garage -	ગેરેજ અધીક્ષક
Guest House -	અતિથિગૃહ અધીક્ષક; વિશ્રામગૃહ અધીક્ષક
Hostel -	છાત્રાલય અધીક્ષક
Junior -	જુનિયર/અવર અધીક્ષક
Medical -	તબીબી અધીક્ષક
Night -	રાત્રિ અધીક્ષક
Nursing -	પરિચર્યા અધીક્ષક
Office -	કચેરી અધીક્ષક
Pharmacy -	ઔષધનિર્માણશાળા અધીક્ષક
Publication -	પ્રકાશન અધીક્ષક
Senior -	સિનિયર/પ્રવર અધીક્ષક
Store -	ભંડાર અધીક્ષક
Workshop -	વર્કશોપ અધીક્ષક
Supervisor	અવેક્ષક
Agricultural -	કૃષિ અવેક્ષક
Animal Husbandry -	પશુપાલન અવેક્ષક
Assistant -	મદદનીશ અવેક્ષક
Assitant Electrical -	મદદનીશ વીજ અવેક્ષક
Assistant Engineering -	મદદનીશ ઈજનેરી અવેક્ષક
Assistant Traffic -	મદદનીશ યાતાયાત અવેક્ષક; મદદનીશ ટ્રાફિક અવેક્ષક
Building -	બાંધકામ અવેક્ષક
City -	શહેર અવેક્ષક
Civil -	નાગરિક/મુલકી/બાંધકામ અવેક્ષક
Dairy -	દુગ્ધાલય/ડેરી અવેક્ષક
Electrical -	વીજ અવેક્ષક
Estate -	સંપદા/જાગીર અવેક્ષક
Female Health -	મહિલા આરોગ્ય અવેક્ષક

Supervisor

Foundry -	ફાઉન્ડ્રી અવેક્ષક
Garden -	બગીચા અવેક્ષક
Geology -	ભૂસ્તરવિજ્ઞાન અવેક્ષક
Ground -	મેદાન અવેક્ષક
Guest House -	અતિથિગૃહ અવેક્ષક
Health -	આરોગ્ય અવેક્ષક
Horiculture -	બાગાયત અવેક્ષક
Industrial -	ઉદ્યોગ અવેક્ષક
Lady -	મહિલા અવેક્ષક
Leather -	ચર્મ અવેક્ષક
Leprosy -	રક્તપિત્ત અવેક્ષક
Malaria -	મલેરિયા અવેક્ષક
Mechanical -	યંત્ર અવેક્ષક
Mess -	ભોજનાલય અવેક્ષક
Mines -	ખાણ અવેક્ષક
Multipurpose Health -	બહુલક્ષી આરોગ્ય અવેક્ષક
Nursing -	પરિચર્યા અવેક્ષક
Port -	બંદર અવેક્ષક
Programme -	કાર્યક્રમ અવેક્ષક
Sanitary -	સ્વચ્છતા અવેક્ષક
Senior Agriculture -	સિનિયર/પ્રવર કૃષિ અવેક્ષક
Senior Sanitary -	સિનિયર/પ્રવર સ્વચ્છતા અવેક્ષક
Site -	સ્થળ અવેક્ષક
Statistical -	આંકડા અવેક્ષક
Traffic -	યાતાયાત/ટ્રાફિક અવેક્ષક
Vaccination -	રસી અવેક્ષક
Van -	વાન અવેક્ષક
Weaving -	વણાટ અવેક્ષક
Woman -	મહિલા અવેક્ષક
Works -	વર્કશોપ અવેક્ષક; બાંધકામ અવેક્ષક

Surgeon

Surveyor

District -	જિલ્લા મોજણીદાર
Head -	મુખ્ય મોજણીદાર

Surveyor

Junior -	જુનિયર/અવર મોજણીદાર
Maintenance -	નિભાવ મોજણીદાર
Marine -	સમુદ્રી મોજણીદાર
Senior -	સિનિયર/પ્રવર મોજણીદાર
Senior marine -	પ્રવર સમુદ્રી મોજણીદાર

Sweeper

Female -	સફાઈકાર; ઝાડુવાળા
	મહિલા સફાઈદાર

Tailor

દરજી

Teacher

શિક્ષક

Art -	કલા શિક્ષક
Assistant -	મદદનીશ શિક્ષક
Cane work -	નેતરકામ શિક્ષક
Commerce -	વાણિજ્ય શિક્ષક
Craft -	ઉદ્યોગ શિક્ષક
Drawing -	ચિત્રકામ શિક્ષક
Embroidery -	ભરત-ગૂંથણ શિક્ષક
Graduate -	સ્નાતક શિક્ષક
Handicraft -	હસ્તોદ્યોગ શિક્ષક
Higher Secondary -	ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષક
Hindi -	હિંદી શિક્ષક
Mechanical -	યંત્ર શિક્ષક
Modelling -	પ્રતિકૃતિ/ નમૂનાકામ શિક્ષક
Montesory trained -	મોન્ટેસરી તાલીમી શિક્ષક
Music -	સંગીત શિક્ષક
Non-Graduate -	બિન-સ્નાતક શિક્ષક
Physical training -	શારીરિક તાલીમ શિક્ષક; વ્યાયામ શિક્ષક
Primary -	પ્રાથમિક શિક્ષક
Sanskrit -	સંસ્કૃત શિક્ષક
Secondary -	માધ્યમિક શિક્ષક
Sewing -	સીવણકામ શિક્ષક
Trained -	તાલીમી શિક્ષક
Untrained -	બિન-તાલીમી શિક્ષક
Urdu -	ઉર્દૂ શિક્ષક

Technician	તકનિકવિદ
Animal -	પશુ તકનિકવિદ
Blood-bank -	રક્ત બેંક તકનિકવિદ
Botanical -	વનસ્પતિ તકનિકવિદ
Cold-room -	શીતાગાર તકનિકવિદ
Dental -	દંત્ય તકનિકવિદ
Electrical -	વીજ તકનિકવિદ
Electronics -	વીજાણુવિજ્ઞાન તકનિકવિદ
Junior -	જુનિયર/અવર તકનિકવિદ
Kidney -	મૂત્રપિંડ તકનિકવિદ
Laboratory -	પ્રયોગશાળા તકનિકવિદ
Malaria Laboratory -	મલેરિયા પ્રયોગશાળા તકનિકવિદ
Mechanical -	યંત્ર તકનિકવિદ
Mould-room -	મોલ્ડરૂમ તકનિકવિદ
Multipurpose -	બહુલક્ષી તકનિકવિદ
Operation theatre -	શસ્ત્રક્રિયાખંડ તકનિકવિદ
Physics -	ભૌતિકશાસ્ત્ર તકનિકવિદ
Prosthetist -	કૃત્રિમ અંગશાસ્ત્ર તકનિકવિદ
Skin care -	ત્વચા સંભાળ તકનિકવિદ
Workshop -	વર્કશોપ તકનિકવિદ
X-ray -	ક્ષ-કિરણ તકનિકવિદ
Time keeper	સમયપાલ; ટાઈમકીપર
Tindal	ટંડેલ
Tinsmith	ટનગર
Tracer	અનુરેખક
Translator	ભાષાંતરકાર; અનુવાદક
Junior -	જુનિયર/અવર ભાષાંતરકાર/અનુવાદક
Senior -	સિનિયર/પ્રવર ભાષાંતરકાર/અનુવાદક
Turner	સંઘાડિયો; ખરાદીકામ કરનાર; ટર્નર
Workshop -	વર્કશોપ ખરાદીકામ કરનાર/ટર્નર
Tutor	ઉપશિક્ષક
Typist	ટાઈપિસ્ટ
Head -	મુખ્ય ટાઈપિસ્ટ
Senior -	સિનિયર/પ્રવર ટાઈપિસ્ટ

Typist

Shorthand -	લઘુલિપિક ટાઈપિસ્ટ
Steno -	લઘુલિપિક ટાઈપિસ્ટ
Upholsterer	ગાદીગર
Vaccinator	રસી મૂકનાર; રસી ટંકાઈકાર
Verifier	ખરાઈકાર; ખરાઈ કરનાર
Punch -	પંચ ખરાઈકાર
Virologist	વિષાણુવિજ્ઞાની
Visualiser	દૃશ્ય આલેખક
Warden	ગૃહ-અવેક્ષક; ગૃહપતિ; છાત્રપાલ; વૉર્ડન; પાલક
Assistant -	મદદનીશ ગૃહ-અવેક્ષક/ગૃહપતિ
Washerman	ધોબી
Watchman	ચોકીદાર
Night -	રાત્રિ ચોકીદાર
Water-bearer	પાણી ભરનાર; પાણીવાળો
Water-bound Police	જલવાહક પોલીસ
Water-boy	પાણી પાનાર/સેવક
Water-carrier	પાણીવાહક; ત્મિસ્તી; પખાલી
Water-fetcher	પાણી લાવનાર
Waterman	પાણીવાળો
Water server	પાણી પાનાર
Water woman	પાણીવાળી
Welder	રેણગર; વેલ્ડર; ઝારણકાર
Wireman	વાયરમેન
Auto -	સ્વયંચાલિત યંત્ર/ઓટો વાયરમેન
Electrical -	વીજ વાયરમેન
Head -	મુખ્ય વાયરમેન
Worker	કામદાર; કાર્યકર
Anganwadi -	આંગણવાડી કાર્યકર
Auxiliary field -	સહાયક ક્ષેત્ર કાર્યકર
Dairy -	ડેરી કામદાર
Engineering -	ઈજનેરી કામદાર
Field -	ક્ષેત્ર કામદાર

Worker

Malaria field -	મલેરિયા ક્ષેત્ર કામદાર
Multipurpose Health -	બહુલક્ષી આરોગ્ય કાર્યકર
Pharmacy -	ઔષધનિર્માણશાળા કામદાર
Play-room -	રમતગમત-ખંડ કામદાર
Semi-skilled -	અર્ધ-કુશળ કામદાર
Skilled -	કુશળ કામદાર
Skilled Engineering -	કુશળ ઈજનેરી કામદાર
Unskilled -	બિન-કુશળ કામદાર

Workman

કામદાર; કારીગર

**Special Designations in the Offices of the Heads of Departments
and Heads of Offices under the Secretariat Departments**

સચિવાલયના વિભાગો નીચેનાં ખાતાંના વડા અને કચેરીના વડાની

કચેરીઓમાં આવતાં ખાસ પદનામ

AGRICULTURE AND RURAL DEVELOPMENT DEPARTMENT

કૃષિ અને ગ્રામ વિકાસ વિભાગ

(i) Directorate of Agriculture

(૧) કૃષિ નિયામકની કચેરી

Director of Agriculture	કૃષિ નિયામક
Additional Director of Agriculture	અધિક કૃષિ નિયામક
Joint Director of Agriculture	સંયુક્ત કૃષિ નિયામક
Deputy Director of Agriculture	નાયબ કૃષિ નિયામક
Superintending Agricultural Officer	અધીક્ષક કૃષિ અધિકારી
Horticulture Development Officer	બાગાયત વિકાસ અધિકારી
Cotton Extension Officer	કપાસ વિસ્તરણ અધિકારી
Oilseeds Extension Officer	તેલીબિયાં વિસ્તરણ અધિકારી
Coconut Development Officer	નાળિયેર વિકાસ અધિકારી
Soil Survey Officer	ભૂમિ-મોજણી અધિકારી
Compost Development Officer	ખાડા-ખાતર વિકાસ અધિકારી
District Agricultural Officer	જિલ્લા કૃષિ અધિકારી
Divisional Soil Conservation Officer	પ્રભાગીય ભૂમિ સંરક્ષણ અધિકારી
District Training Officer	જિલ્લા તાલીમ અધિકારી
Soil Co-ordinator	ભૂમિ સંકલનકાર
Agronomist	કૃષિવિજ્ઞાની; કૃષિશાસ્ત્રી
Pulse Development Officer	કઠોળ વિકાસ અધિકારી
Entomologist	કીટવિજ્ઞાની
Subject matter Specialist	વિષયવસ્તુ નિષ્ણાત/વિશેષજ્ઞ/તદ્વિદ

Plant Quarantine Officer	वनस्पति संसर्गनिषेध अधिकारी
Plant Protection Officer	छोड रक्षक अधिकारी
Fertilizer Controller	रसायणी भातर नियंत्रक
Potato Development Officer	बटाटा विकास अधिकारी
Principal, Soil Conservation Training Centre	आचार्य, भूमि संरक्षण तालीम केन्द्र
Vegetable Development Officer	शाकभाज विकास अधिकारी
Crop Competition Officer	पाक-स्पर्धा अधिकारी
Agricultural Extension Co-ordination Officer	कृषि विस्तरण संकलन अधिकारी
Farm Manager	झार्म व्यवस्थापक; कृषिक्षेत्र व्यवस्थापक
Farm Management Specialist	झार्म व्यवस्था निष्ठात/विशेषज्ञ; कृषिक्षेत्र व्यवस्थापन निष्ठात/विशेषज्ञ
Officer-in-charge, Seed Testing Laboratory	प्रभारी अधिकारी, बियारण यकासणी प्रयोगशाळा
Radio Contact Officer	रेडियो संपर्क अधिकारी
Analytical Chemist, Quality Control Laboratory	पृथक्करण रसायणशास्त्री; गुणवत्ता नियंत्रण प्रयोगशाळा
Fruit Preservation Officer	इण जलवणी अधिकारी
Assistant Agricultural Economist	मददनीश कृषि अर्थशास्त्री
Programmer	कार्यक्रम आयोजक; कार्यक्रमकार; प्रोग्रामर
Sub-Divisional Agricultural Officer	पेटा-प्रभागीय कृषि अधिकारी
Tobacco Extension Officer	तमाकु विस्तरण अधिकारी
Sugarcane Development Officer	शेरडी विकास अधिकारी
Seeds Development-cum training Officer	बियारण विकास-सड-तालीम अधिकारी
Crop Production Officer	पाक उत्पादन अधिकारी
Assistant Project Officer	मददनीश परियोजना अधिकारी
Cigaratte/Tobacco Extension Officer	सिगारेट/तमाकु विस्तरण अधिकारी
Pesticides Analyst	जवातनाशक पृथक्कार

Assistant Plant Pathologist	મદદનીશ છોડ-રોગ વિજ્ઞાની
Assistant Horticulture Specialist	મદદનીશ બાગાયત નિષ્ણાત/વિશેષજ્ઞ
Mango Development Officer	કેરી વિકાસ અધિકારી
Assistant Soyabean Development Officer	મદદનીશ સોયાબીન વિકાસ અધિકારી
Assistant Extension Agronomist	મદદનીશ વિસ્તરણ કૃષિશાસ્ત્રી/કૃષિવિજ્ઞાની
Senior Soil Surveyor	સિનિયર/પ્રવર ભૂમિ મોજણીદાર
Analyst Assistant	પૃથક્કાર મદદનીશ
Sub-Editor	ઉપ-સંપાદક
Analyser	પૃથક્કાર
Demonstrator	નિદર્શક
Range Forester	વનખંડ વનપાલ
Translator	ભાષાંતરકાર; અનુવાદક
Auxiliary Hand	સહાયક કર્મચારી
Distributor	વિતરક

(ii) Directorate of Animal Husbandry

(૨) પશુપાલન નિયામકની કચેરી

Director of Animal Husbandry	પશુપાલન નિયામક
Joint Director of Animal Husbandry	સંયુક્ત પશુપાલન નિયામક
Regional Joint Director of Animal Husbandry	પ્રાદેશિક સંયુક્ત પશુપાલન નિયામક
Project Officer, Intensive Cattle Development Programme	પરિયોજના અધિકારી, સઘન પશુ વિકાસ કાર્યક્રમ
Project Officer, Intensive Poultry Development Block	પરિયોજના અધિકારી, સઘન મરઘાં વિકાસ ઘટક
Cattle Development Officer	પશુ વિકાસ અધિકારી
Poultry Development Officer	મરઘાં વિકાસ અધિકારી
Rinderpest Eradication Officer	પશુ મહામારી નાબૂદી અધિકારી

Rinderpest Controlling Officer	પશુ મહામારી નિયંત્રણ અધિકારી
Deputy Director, Animal Nutrition/Credit/Breeding	નાયબ નિયામક, પશુ પોષણ/ધિરાણ/સંવર્ધન
Director, Animal Vaccine Institute	નિયામક, પશુ રસી સંસ્થા
Virologist	વિષાણુવિજ્ઞાની
Project Officer, Special Project Programme	પરિયોજના અધિકારી, ખાસ પરિયોજના કાર્યક્રમ
Epidemiology Officer	રોગચાળા વિજ્ઞાન અધિકારી
Senior Epidemiologist (Foot and Mouth)	સિનિયર/પ્રવર રોગચાળાવિજ્ઞાની (ખરવા-મોવાસો)
Office-in-charge, Veterinary Polyclinic	પ્રભારી અધિકારી; પશુરોગ બહુલક્ષી ચિકિત્સાલય/પોલિક્લિનિક
Sheep Development Officer	ઘેટાં વિકાસ અધિકારી
Senior Poultry Geneticist	સિનિયર/પ્રવર મરઘાં પ્રજનનશાસ્ત્રી
Officer-in-charge of key Village Scheme	પ્રભારી અધિકારી, ચાવીરૂપ ગ્રામ યોજના
Technical Officer (Cross Breeding)	તકનિકી અધિકારી (સંકરણ)
Milk-field Competition Officer	દૂધ-ક્ષેત્ર સ્પર્ધા અધિકારી
Assistant Geneticist (Sire Evaluation Scheme)	મદદનીશ પ્રજનનશાસ્ત્રી (ધણખૂંટ મૂલ્યાંકન યોજના)
Geneticist (Poultry)	પ્રજનનશાસ્ત્રી (મરઘાં)
Assistant Director of Animal Husbandry	મદદનીશ પશુપાલન નિયામક
Gaushala Development Officer	ગૌશાળા વિકાસ અધિકારી
Senior Research Officer (Poultry)	સિનિયર/પ્રવર સંશોધન અધિકારી (મરઘાં)
Superintendent, Co-ordinated Poultry Breeding Centre	અધીક્ષક, સંકલિત મરઘાં સંવર્ધન કેન્દ્ર

Project Officer, Intensive Poultry Development Block	પરિયોજના અધિકારી, સઘન મરઘાં વિકાસ ઘટક
District Poultry Extension Officer	જિલ્લા મરઘાં વિસ્તરણ અધિકારી
Farm Superintendent, Scheme for Expansion of Hatchery	ફાર્મ અધીક્ષક, ઈંડા સેવનગૃહ વિસ્તરણ યોજના
Assistant Disease Investigation Officer (Poultry/Cattle/Sheep and Goat)	મદદનીશ રોગ-તપાસ અધિકારી (મરઘાં/ ઢોર/ધેટાં-બકરાં)
Officer-in-charge of Training Centre	પ્રભારી અધિકારી, તાલીમ કેન્દ્ર
Artificial Insemination Officer	કૃત્રિમ ગર્ભાધાન અધિકારી
Dairy Extension Officer	ડેરી વિસ્તરણ અધિકારી, દુગ્ધાલય વિસ્તરણ અધિકારી
Animal Husbandry Officer	પશુપાલન અધિકારી
Laboratory Officer, Wool Analysis Laboratory	પ્રયોગશાળા અધિકારી, ઊન પૃથક્કરણ પ્રયોગશાળા
Officer-in-charge, Central Semen Collection Station	પ્રભારી અધિકારી, મધ્યસ્થ વીર્ય એકત્રીકરણ મથક
Fodder Development Officer	ઘાસચારા વિકાસ અધિકારી
Marketing Officer	મરઘાં પોષણ અધિકારી
Statistician, National Co-ordinated Poultry Breeding Programme	આંકડાશાસ્ત્રી, રાષ્ટ્રીય સંકલિત મરઘાં સંવર્ધન કાર્યક્રમ
Reserch Officer-cum-Economist	સંશોધન અધિકારી-સહ-અર્થશાસ્ત્રી
Vaterinary Officer	પશુરોગ અધિકારી
District Extension Officer (Sheep and Wool)	જિલ્લા વિસ્તરણ અધિકારી (ધેટાં અને ઊન)
Assistant Production Officer	મદદનીશ ઉત્પાદન અધિકારી
Junior Epidemiology Officer	જુનિયર/અવર રોગચાળાવિજ્ઞાન અધિકારી

Cattle Licensing Inspector	પશુ પરવાના નિરીક્ષક
Milk Recorder	દૂધ નોંધણીકાર
Statistical Investigator	આંકડા તપાસનીસ
Camel Trainer-cum-Milk Deliveryman	ઊંટ કેળવનાર-સહ-દૂધ પહોંચાડનાર
Shepherd	ભરવાડ
Dairyman	દૂધવાળો; દુગ્ધાલય કર્મચારી
Syce	અશ્વપાલ
Flockman	ચરવૈયો
Khedut-cum-Milk Deliveryman	ખેડૂત-સહ-દૂધ પહોંચાડનાર
Coachman	ગાડીવાળો
Courier	સંદેશવાહક; ખેપિયો
Field Assistant	ક્ષેત્ર મદદનીશ
Village level worker	ગ્રામ કક્ષા કાર્યકર

(iii) Office of the Commissioner of Rural Development

(૩) ગ્રામીણ વિકાસ આયુક્તની કચેરી

Commissioner of Rural Development	ગ્રામીણ વિકાસ આયુક્ત
Deputy Commissioner	નાયબ આયુક્ત
Deputy Commissioner (Monitoring)	નાયબ આયુક્ત (દેખરેખ-નિયંત્રણ)
Assistant Commissioner	મદદનીશ આયુક્ત
Assistant Project Officer (Administration/ Statistics/Accounts/ Credit/Animal Husbandry/Agriculture/ National Rural Employment Programme/ Industries)	મદદનીશ પરિયોજના અધિકારી (વહીવટ/આંકડા/હિસાબ/ધિરાણ/પશુપાલન/ કૃષિ/રાષ્ટ્રીય ગ્રામીણ રોજગાર કાર્યક્રમ/ઉદ્યોગો)
Extension Officer, Integrated Rural Development	વિસ્તરણ અધિકારી, સંકલિત ગ્રામીણ વિકાસ
Investigator, Integrated Rural Development	તપાસનીસ, સંકલિત ગ્રામીણ વિકાસ

CO-OPERATION DEPARTMENT

સહકાર વિભાગ

(I) Directorate of Sugar

(૧) ખાંડ નિયામકની કચેરી

Director of Sugar	ખાંડ નિયામક
Joint Registrar, Co-operative Societies	સંયુક્ત નોંધણી અધિકારી, સહકારી મંડળીઓ
Sugar Technologist	ખાંડ પ્રૌદ્યોગિકીવિદ; ખાંડ ટેકનોલોજિસ્ટ
Sugar Engineer	ખાંડ ઈજનેર
Cost Accountant	પડતર કિંમત હિસાબનીસ
Reserch Officer (Statistics)	સંશોધન અધિકારી (આંકડા)
Co-operation Officer	સહકાર અધિકારી
Senior clerk	સિનિયર/પ્રવર કારકુન

(ii) Office of the Registrar of Co-operative Societies

(૨) સહકારી મંડળીઓના નોંધણી અધિકારી (રજિસ્ટ્રાર)ની કચેરી

Registrar of Co-operative Societies	સહકારી મંડળીઓના નોંધણી અધિકારી/રજિસ્ટ્રાર
Additional Registrar of Co-operative Societies	સહકારી મંડળીઓના અધિક નોંધણી અધિકારી/રજિસ્ટ્રાર
Joint Registrar of Co-operative Societies	સહકારી મંડળીઓના સંયુક્ત નોંધણી અધિકારી/રજિસ્ટ્રાર
General Manager	મહાવ્યવસ્થાપક
Special Auditor of Co-operative Societies	સહકારી મંડળીઓના ખાસ હિસાબ તપાસનીસ/ઓડિટર
Deputy Development Officer (Handicraft)	નાયબ વિકાસ અધિકારી (હસ્તોદ્યોગ)
Cottage Industries Officer	કુટિર ઉદ્યોગ અધિકારી
Chemist	રસાયણશાસ્ત્રી
Woman Organiser	મહિલા સંગઠક
Special Recovery Officer	ખાસ વસૂલાત અધિકારી
Investigator	શોધ-તપાસનીસ; તપાસનીસ
Second Grade/Third Grade Industrial Supervisor	દ્વિતીય કક્ષાના/તૃતીય કક્ષાના ઔદ્યોગિક અવેક્ષક

EDUCATION DEPARTMENT

શિક્ષણ વિભાગ

(i) Commissionerate of Mid- Day Meals

(૧) મધ્યાહ્ન ભોજનના આયુક્તની કચેરી

Commissioner and Ex officio Secretary	નિયામક અને હોદ્દાની રૂએ સચિવ
Director and Ex officio Deputy Secretary	નિયામક અને હોદ્દાની રૂએ નાયબ સચિવ
Deputy Director and Ex officio Under Secretary	નાયબ નિયામક અને હોદ્દાની રૂએ ઉપસચિવ
Section Officer	અનુભાગ અધિકારી
District Primary Education Officer	જિલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષણ અધિકારી

(ii) Directorate of Adult Education

(૨) પ્રૌઢ શિક્ષણ નિયામકની કચેરી

Director of Adult Education	પ્રૌઢ શિક્ષણ નિયામક
Deputy Director of Adult Education	નાયબ પ્રૌઢ શિક્ષણ નિયામક
Assistant Planning Officer	મદદનીશ આયોજન અધિકારી
District Adult Education Officer	જિલ્લા પ્રૌઢ શિક્ષણ અધિકારી

(iii) Directorate of Archaeology

(૩) પુરાતત્વ નિયામકની કચેરી

Director of Archaeology	પુરાતત્વ નિયામક
Assistant Director of Archaeology	મદદનીશ પુરાતત્વ નિયામક
Archaeological Engineer	પુરાતત્વ ઈજનેર
Archaeological Chemist	પુરાતત્વ રસાયણશાસ્ત્રી
Superintending Archaeologist	અધીક્ષક પુરાતત્વવિદ
Registering Officer	નોંધણીકર્તા અધિકારી
Conservation Assistant	સંરક્ષણ મદદનીશ

Exploration Assistant	શોધ-તપાસ મદદનીશ
Guide Lecturer	માર્ગદર્શન વ્યાખ્યાતા
Assitant Archaeological Chemist	મદદનીશ પુરાતત્વ રસાયણશાસ્ત્રી
Pottery Assitant	માટીકામ મદદનીશ
Site Supervisor-cum- Storekeeper	સ્થળ અવેક્ષક-સહ-ભંડારી
Archaeological Mason	પુરાતત્વ વિષયક કડિયો
Sub-Overseer	પેટા-સર્વેક્ષક; સબ-ઓવરસિયર

(iv) Directorate of Archives

(૪) દફતરસંગ્રહ નિયામકની કચેરી

Director of Archives	દફતરસંગ્રહ નિયામક
Superintendent of Archives	દફતરસંગ્રહ અધીક્ષક
Office Superintendent	કચેરી અધીક્ષક
Record-keeper	દફતરદાર; દફતરી
Binder	બંધાઈકાર; બાઈન્ડર

(v) Directorate of Higher Education

(૫) ઉચ્ચતર શિક્ષણ નિયામકની કચેરી

Director of Higher Education	ઉચ્ચતર શિક્ષણ નિયામક
Deputy Director of Higher Education	નાયબ ઉચ્ચતર શિક્ષણ નિયામક
Officer on Special duty	ખાસ ફરજ અધિકારી
Survey Officer	મોજણી અધિકારી
District Vocational Educational Officer	જિલ્લા વ્યાવસાયિક શિક્ષણ અધિકારી
Vocational Guidance Officer	વ્યવસાય માર્ગદર્શન અધિકારી
District Survey Officer	જિલ્લા મોજણી અધિકારી
Assistant Survey Officer	મદદનીશ મોજણી અધિકારી
Lecturer in -	- વ્યાખ્યાતા
Commercial Art	વાણિજ્યિક કલા
Commercial Practice	વાણિજ્યિક પદ્ધતિ
Economics	અર્થશાસ્ત્ર
English	અંગ્રેજી

Home Science	ગૃહવિજ્ઞાન
Horology	કાળમાપનવિદ્યા
Humanities	માનવવિદ્યા
Industrial Organisation	ઔદ્યોગિક સંઘટન
Mathematics	ગણિતશાસ્ત્ર
Radio Technology	રેડિયો પ્રૌદ્યોગિકી
Secretarial Practice	કાર્યાલય પદ્ધતિ
Stenography	લઘુલિપિ
Television Engineering	દૂરદર્શન ઈજનેરી
Textile Chemistry	કાપડ રસાયણશાસ્ત્ર
Textile Technology	કાપડ પ્રૌદ્યોગિકી
Inspector of Technical Education	તકનિકી શિક્ષણના નિરીક્ષક
Principal, Technical High School	આચાર્ય, તકનિકી હાઈસ્કૂલ
Vice-Principal, Technical High School	ઉપાચાર્ય, તકનિકી હાઈસ્કૂલ
Assitant Lecturer in Electronics and Radio Engineering	મદદનીશ વ્યાખ્યાતા, વીજાણુવિજ્ઞાન અને રેડિયો ઈજનેરી
Welder-cum-Tinsmith	રેણગર-સહ-ટનગર
Welder Mechanic	રેણગર યંત્રકારીગર
Electrical Instrument Mechanic	વીજળિક સાધન યંત્રકારીગર
Electrical Instrument Repairer	વીજળિક સાધન મરામતકાર
Instrument Mechanic	સાધન યંત્રકારીગર
Instrument Mechanic Surveyor	સાધન યંત્રકારીગર મોજણીદાર
Curator	સંગ્રહાધ્યક્ષ; સંગ્રહપાલ
Supervisor-Electrician	અવેક્ષક-વીજળી કારીગર
Workshop Mechanic-cum-Electrician	વર્કશોપ યંત્રકારીગર-સહ-વીજળી કારીગર
Mechanic-cum-Turner Mechanic	યંત્રકારીગર-સહ-ખરાદી યંત્રકારીગર

Turner Mechanic	ખરાદી યંત્રકારીગર
Junior Demonstrator-cum Mechanic	જુનિયર/અવર નિદર્શક-સહ-યંત્રકારીગર
Instructor in Tinsmithy- Cum-Welding	ટનગરકામ-સહ-રેણકામના પ્રશિક્ષક
Litho Composing Instructor	શિલામુદ્રણ બીબાં-ગોઠવણી પ્રશિક્ષક; લિથો કંપોઝ પ્રશિક્ષક
Silk Screen Printing Instructor	રેશમી પટ મુદ્રણ પ્રશિક્ષક
Internal Combustion Engine Driver	આંતરદહન ઍંજિન ચાલક
Jobber in Spinning	કાંતણ મુકાદમ
Jobber in Weaving	વણાટ મુકાદમ
Pattern Maker	નમૂનાકાર; ફરમા બનાવનાર
Mason	કડિયો
Plumber	નળકામ કારીગર; પ્લમ્બર
Photography Technician	ફોટોગ્રાફી તકનિકવિદ
Catalouguer	સૂચિકાર
Catalogue Assistant	સૂચિ મદદનીશ
Glass Blower	કાચકામ ફૂંકનાર; ગ્લાસ બ્લોયર
Curator of Survey	મોજણી ક્યુરેટર; સંગ્રહપાલ
Curator of Survey Instrument	મોજણી સાધન ક્યુરેટર
Radio Curator	રેડિયો ક્યુરેટર/સંગ્રહપાલ
Assistant Curator of Survey	મદદનીશ મોજણી ક્યુરેટર/સંગ્રહપાલ
Curator of Geology	ભૂસ્તરવિજ્ઞાન ક્યુરેટર/સંગ્રહપાલ
Moulder	ઢાળગર; બીબાંગર
Time keeper-cum-Clerk	સમયપાલ-સહ-કારકુન
Mechanic-Machinist	યંત્રકારીગર-યંત્રચાલક
Workshop Coolie	વર્કશોપ કુલી
Workshop man	વર્કશોપ સેવક
Fireman	આગવાળો; આગશામક
Fancy Weaver	સુશોભન વણાટકાર
Hammerman	ઘણવાળો

(vi) Gujarat Secondary Education Board

(દ) ગુજરાત માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ

Officer on Special Duty	ખાસ ફરજ અધિકારી
Examination Secretary	પરીક્ષા સચિવ
Joint Secretary	સંયુક્ત સચિવ
Controller of Accounts and Stores	હિસાબ અને ભંડાર નિયંત્રક
Senior Superintendent	સિનિયર/પ્રવર અધીક્ષક
Superintendent, EDP	અધીક્ષક; વીજાણુ માહિતી પ્રક્રિયા
Supervisor, EDP	અવેક્ષક, વીજાણુ માહિતી પ્રક્રિયા
Junior Operator	જુનિયર/અવર પ્રચાલક
Offset Machine Operator	ઓફસેટ યંત્ર પ્રચાલક

(vii) Directorate of Museums

(૭) સંગ્રહાલય નિયામકની કચેરી

Director, Museums and Picture Gallery	નિયામક, સંગ્રહાલય અને ચિત્રાલય
Curator	સંગ્રહાધ્યક્ષ; ક્યુરેટર
Senior Chemist	સિનિયર/પ્રવર રસાયણશાસ્ત્રી
Display Artist	પ્રદર્શન કલાકાર
Picture Restorer	ચિત્ર પૂર્વસ્થિતિસ્થાપક
Assistant Curator	મદદનીશ સંગ્રહાધ્યક્ષ/ક્યુરેટર/સંગ્રહપાલ
Guide Lecturer	માર્ગદર્શન વ્યાખ્યાતા
Artist-cum-Modeller	કલાકાર-સહ-પ્રતિકૃતિકર્તા
Cataloguer	સૂચિકાર
Photographer-cum-Draftsman	ફોટોગ્રાફર-સહ-નકશાગર
Taxidermist	પ્રાણીમમીવિદ
Operator-cum-Wireman	પ્રચાલક-સહ-વાયરમેન
Modelling Helper	પ્રતિકૃતિ મદદગાર
Head Armed Guard	મુખ્ય સશસ્ત્ર ચોકિયાત

(viii) Directorate of Primary Education

(૮) પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામકની કચેરી

Director of Primary Education	પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામક
Deputy Director of Primary Education	નાયબ પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામક
Primary Education Officer	પ્રાથમિક શિક્ષણ અધિકારી
Senior Superintendent	સિનિયર/પ્રવર અધીક્ષક
Junior Superintendent	જુનિયર/અવર અધીક્ષક
Assistant Planning Officer	મદદનીશ આયોજન અધિકારી
Statistician	આંકડાશાસ્ત્રી
Handicraft Organiser	હસ્તોદ્યોગ સંગઠક
Record keeper	દફતરદાર

(ix) State Institute of Education

(૯) રાજ્ય શિક્ષણ ભવન

Director of State Institute of Education	રાજ્ય શિક્ષણ ભવનના નિયામક
Project Officer	પરિયોજના અધિકારી
Reader	રીડર
Recordkeeper	દફતરદાર
Daftari	દફતરી
Co-ordinator	સંકલનકાર
Craft teacher	હસ્તોદ્યોગ શિક્ષક
Mechanic	યંત્ર કારીગર
Workshop Assistant	વર્કશોપ મદદનીશ
Film Operator	ચલચિત્ર પ્રચાલક

(x) Directorate of Technical Education

(૧૦) તકનિકી શિક્ષણ નિયામકની કચેરી

Director of Technical Education	તકનિકી શિક્ષણ નિયામક
Principal, Government Polytechnic	આચાર્ય, સરકારી પોલિટેકનિક

Deputy Director of
 Technical Education
 Placement and Training
 Officer
 Lecturer in -
 Applied Mechanics
 Architectural Drawing
 Architecture
 Automobile Engineering
 Bio-Medical
 Ceramics Technology
 Chemical Engineering
 Chemistry
 Civil Engineering
 Costume Design and
 Dress making
 Electrical Engineering
 Electronics
 Electronics and Radio
 Engineering
 Garment Making
 Interior Design
 Machine Drawing and
 Design
 Mechanical Engineering
 Physics
 Plastic Engineering
 Printing Technology
 Production Engineering
 Radio Engineering,
 Instrumentation and
 Control
 Spinning and Weaving
 Sound Engineering

નાયબ તકનિકી શિક્ષણ નિયામક
 નોકરી-પ્રબંધ અને તાલીમ અધિકારી
 - વ્યાખ્યાતા
 પ્રયોજિત યંત્રશાસ્ત્ર
 સ્થાપત્ય ચિત્રકામ
 સ્થાપત્ય
 સ્વયંચાલિત વાહન/ઓટોમોબાઇલ ઈજનેરી
 જીવ-તબીબી
 ચિનાઈ માટી પ્રૌદ્યોગિકી
 રસાયણ ઈજનેરી
 રસાયણશાસ્ત્ર
 બાંધકામ ઈજનેરી
 વસ્ત્ર રૂપાંકન/પહેરવેશ આલેખન અને
 પોશાકનિર્માણ
 વીજળી ઈજનેરી
 વીજાણુવિજ્ઞાન
 વીજાણુવિજ્ઞાન અને રેડિયો ઈજનેરી
 પોશાક/વસ્ત્રનિર્માણ
 આંતરિક આલેખન
 યંત્રચિત્રકામ અને આલેખન
 યંત્ર ઈજનેરી
 ભૌતિકશાસ્ત્ર
 પ્લાસ્ટિક ઈજનેરી
 મુદ્રણ પ્રૌદ્યોગિકી
 ઉત્પાદન ઈજનેરી
 રેડિયો ઈજનેરી, સાધન વિનિયોગ અને
 નિયંત્રણ
 કાંતાણ અને વણાટ
 ધ્વનિ ઈજનેરી

Telecommunication Engineering	દૂરસંચાર ઈજનેરી
Textile Manufacturing	કાપડ ઉત્પાદન
Wireless Telegraphy	બિનતારી તારસંદેશ
Workshop Technology	વર્કશોપ પ્રૌઘોગિકી

(xi) Technical Examination Board

(૧૧) તકનિકી પરીક્ષા બોર્ડ

Chairman	અધ્યક્ષ
Secretary	સચિવ
Programmer	કાર્યક્રમકાર; પ્રોગ્રામર
Assistant Secretary	મદદનીશ સચિવ
Supervisory Clerk	દેખરેખ કારકુન
Noting Assistant	નોંધ મદદનીશ
Machine Verification	યંત્ર ખરાઈ પ્રચાલક-સહ-નોંધ મદદનીશ
Operation-cum-Noting Assistant	
Daftary-cum-Binder	દફતરી-સહ-બંધાઈકાર

(xii) Directorate of Youth Services and Cultural Activities

(૧૨) યુવક સેવાઓ અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓના નિયામકની કચેરી

Director of Youth Services and Cultural Activities	નિયામક, યુવક સેવાઓ અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ
Officer on Special Duty	ખાસ ફરજ અધિકારી
Chief Officer, Sports	મુખ્ય અધિકારી, ખેલકૂદ
Chief Officer, Cultural Activities	મુખ્ય અધિકારી, સાંસ્કૃતિક-પ્રવૃત્તિઓ
Youth Board Officer	યુવક બોર્ડ અધિકારી
Principal, Mountaineering Institute	આચાર્ય, પર્વતારોહણ સંસ્થા
Publicity Officer	પ્રચાર અધિકારી
Secretary, Sports Council	સચિવ, ખેલકૂદ પરિષદ
Secretary, Lalit Kala Academy	સચિવ, લલિતકલા અકાદમી
Manager, Natya Gruh	વ્યવસ્થાપક, નાટ્યગૃહ

Principal, Water Sports Institute	આચાર્ય, જળરમત સંસ્થા
Special Officer	ખાસ અધિકારી
Assistant Youth Board Officer	મદદનીશ યુવક બોર્ડ અધિકારી
Coach	અનુશિક્ષક
Instructor	પ્રશિક્ષક
District Sports Officer	જિલ્લા ખેલકૂદ અધિકારી
Project Officer	પરિયોજના અધિકારી
Junior Superintendent	જુનિયર/અવર અધીક્ષક
Assistant Secretary, Sports Rector (Hostel)	મદદનીશ સચિવ, ખેલકૂદ ગૃહપતિ (છાત્રાલય)
Assistant Project Officer	મદદનીશ પરિયોજના અધિકારી
Head Clerk-cum-Supervisor	મુખ્ય કારકુન-સહ-અવેક્ષક
Gallery Assistant	પ્રદર્શન-ખંડ મદદનીશ; ગેલેરી મદદનીશ
Mechanic	યંત્રકારીગર
Plant Operator	સંયંત્ર/પ્લાન્ટ પ્રચાલક
Artist	કલાકાર
Assistant Instructor	મદદનીશ પ્રશિક્ષક
Assistant Librarian	મદદનીશ ગ્રંથપાલ
Operator (Sound/Light system)	પ્રચાલક (ધ્વનિ પદ્ધતિ/પ્રકાશ પદ્ધતિ)
Wireman	વાયરમેન
Plumber	નળકામ કારીગર; પ્લમ્બર
Helper	મદદગાર
Groundman	મેદાનરક્ષક

FINANCE DEPARTMENT

નાણા વિભાગ

(i) Office of the Commissioner of Entertainment Tax

(૧) મનોરંજન કર આયુક્તની કચેરી

Entertainment Tax Commissioner	મનોરંજન કર આયુક્ત
Deputy Entertainment Tax Commissioner	નાયબ મનોરંજન કર આયુક્ત

Divisional Deputy Commissioner Inspector	પ્રભાગીય નાયબ આયુકત નિરીક્ષક
--	---------------------------------

(ii) Office of the Commissioner of Sales Tax

(૨) વેચાણવેરા આયુકતની કચેરી

Commissioner of Sales Tax	વેચાણવેરા આયુકત
Additional Commissioner of Sales Tax	અધિક વેચાણવેરા આયુકત
Deputy Commissioner of Sales Tax (Vigilance/ Enforcement/Audit/ Professional Tax/ Divisional Level Administration/Appeal/ Establishment/ Inspection/Legal)	નાયબ વેચાણવેરા આયુકત (તકેદારી/અમલ બજવણી હિસાબ-તપાસણી/ વ્યવસાયવેરો/પ્રભાગીય કક્ષા વહીવટ/અપીલ/મહેકમ/નિરીક્ષણ/કાનૂન)
Assistant Commissiner of Sales Tax	મદદનીશ વેચાણવેરા આયુકત
Manager, Data Processing/ Recovery/Enforcement	વ્યવસ્થાપક, માહિતી પ્રક્રિયા/ વસૂલાત/અમલ બજવણી
Principal, Training School	આચાર્ય, તાલીમ શાળા
Deputy Director (Research)	નાયબ નિયામક (સંશોધન)

(iii) Directorate of Accounts And Treasuries

(૩) હિસાબ અને તિજોરી નિયામકની કચેરી

Director of Accounts and Treasuries	હિસાબ અને તિજોરી નિયામક
Joint Director of Accounts and Treasuries	સંયુક્ત હિસાબ અને તિજોરી નિયામક
Examiner, Local Fund Accounts	તપાસનીસ, સ્થાનિક નિધિ હિસાબ
Deputy Examiner	નાયબ તપાસનીસ

Pay and Accounts Officer	પગાર અને હિસાબ અધિકારી
Senior Treasury Officer	સિનિયર/પ્રવર તિજોરી અધિકારી
Treasury Officer	તિજોરી અધિકારી
Assistant Examiner	મદદનીશ તપાસનીસ
Inspecting Treasury Officer	નિરીક્ષણ તિજોરી અધિકારી
System Analyst	પદ્ધતિ પૃથક્કાર
Additional Treasury Officer	અધિક તિજોરી અધિકારી
Junior Assistant Examiner	જુનિયર/અવર મદદનીશ તપાસનીસ
Sub-Treasury Officer	પેટા-તિજોરી અધિકારી
Deputy Auditor	નાયબ હિસાબ-તપાસનીસ
Stamp Head Clerk	સ્ટેમ્પ મુખ્ય કારકુન
Sub-accountant	પેટા-હિસાબનીસ
Sub-auditor	પેટા-હિસાબ-તપાસનીસ
Data Entry Machine Operator	આધાર સામગ્રી માહિતી નોંધ યંત્રપ્રચાલક
Shroff	શ્રોફ

(iv) Directorate of Insurance

(૪) વીમા નિયામકની કચેરી

Director of Insurance	વીમા નિયામક
Deputy Director of Insurance	નાયબ વીમા નિયામક
Assistant Director of Insurance	મદદનીશ વીમા નિયામક
Senior Technical Assistant	સિનિયર/પ્રવર તકનિકી મદદનીશ
Junior Technical Assistant	જુનિયર/અવર તકનિકી મદદનીશ

(v) Commissionerate of Small Savings

(૫) નાની બચત આયુક્તની કચેરી

Commissioner and Ex officio Secretary	આયુક્ત અને હોદ્દાની રૂએ સચિવ
Deputy Commissioner	નાયબ આયુક્ત
Joint Director of Information	સંયુક્ત માહિતી નિયામક
Senior Sub-auditor	સિનિયર/પ્રવર પેટા - હિસાબ તપાસનીસ

Special Mamalatdar for Small Savings Development Officer Supervisor	નાની બચતના ખાસ મામલતદાર વિકાસ અધિકારી અવેક્ષક
--	---

**(vi) Gujarat Sales Tax Settlement Commission and
Gujarat Sales Tax Tribunal**

(દ) ગુજરાત વેચાણવેરા પતાવટ આયોગ અને ગુજરાત વેચાણવેરા પંચ

Chairman	અધ્યક્ષ
Member	સભ્ય
Registrar	રજિસ્ટ્રાર, નોંધણી અધિકારી
Senior Clerk	સિનિયર/પ્રવર કારકુન

(vii) Directorate of Pension and Provident Fund

(૭) પેન્શન અને ભવિષ્યનિધિ નિયામકની કચેરી

Director of Pension and Provident Fund	પેન્શન અને ભવિષ્યનિધિ નિયામક
Joint Director of Pension and Provident Fund	સંયુક્ત પેન્શન અને ભવિષ્યનિધિ નિયામક
Superintendent	અધીક્ષક
Deputy Accountant	નાયબ હિસાબનીસ
Sub-auditor	પેટા-હિસાબ તપાસનીસ

FOOD AND CIVIL SUPPLIES DEPARTMENT

અન્ન અને નાગરિક પુરવઠા વિભાગ

(i) Office of the Controller of Weights and Measures

(૧) તોલ અને માપ નિયંત્રકની કચેરી

Controller of Weights and Measures	તોલ અને માપ નિયંત્રક
Deputy Controller of Weights and Measures	નાયબ તોલ અને માપ નિયંત્રક
Assistant Controller of Weights and Measures	મદદનીશ તોલ અને માપ નિયંત્રક

Senior Inspector of
Weights and Measures
Junior Inspector of
Weights and Measures

સિનિયર/ પ્રવર તોલ અને માપ નિરીક્ષક
જુનિયર/અવર તોલ અને માપ નિરીક્ષક

(ii) Directorate of Civil Supplies

(૨) નાગરિક પુરવઠા નિયામકની કચેરી

Director of Civil Supplies and Deputy Secretary	નાગરિક પુરવઠા નિયામક અને નાયબ સચિવ
Inspector, Flying Squad	નિરીક્ષક, શીઘ્રકાર્ય ટુકડી
Inspector (Lower category)	નિરીક્ષક (નિમ્ન કક્ષા)
District Supply Officer	જિલ્લા પુરવઠા અધિકારી
Recovery Officer	વસૂલાત અધિકારી
Divisional officer	પ્રભાગીય અધિકારી
Chief Supply Inspector	મુખ્ય પુરવઠા નિરીક્ષક
Price Control Inspector	ભાવ-નિયંત્રણ નિરીક્ષક
Chief Supply Clerk	મુખ્ય પુરવઠા કારકુન
Supply Accountant	પુરવઠા હિસાબનીસ
Supply Aval Karkoon	પુરવઠા અવલ કારકુન
Accounts Inspector	હિસાબ નિરીક્ષક
Telex Operator	ટેલેક્સ પ્રચાલક

(iii) Directorate of Civil Supplies (Accounts)

(૩) નાગરિક પુરવઠા નિયામક (હિસાબ)ની કચેરી

Director (Accounts) and Deputy Secretary to Government	નિયામક (હિસાબ) અને સરકારના નાયબ સચિવ
Inspector of Accounts	હિસાબ નિરીક્ષક

(iv) Directorate of Food

(૪) ખાદ્ય નિયામકની કચેરી

Director of Food	ખાદ્ય નિયામક
Deputy Director of Food	નાયબ ખાદ્ય નિયામક
Assistant Director of Food	મદદનીશ ખાદ્ય નિયામક

Inspecting Officer	નિરીક્ષણ અધિકારી
Statistical Assistant	આંકડા મદદનીશ

(v) Office of the Controller of Food and Civil Supplies

(પ) ખાદ્ય અને નાગરિક પુરવઠા નિયંત્રકની કચેરી

Food and civil Supplies Controller	ખાદ્ય અને નાગરિક પુરવઠા નિયંત્રક
Deputy Food and Civil Supplies Controller	નાયબ ખાદ્ય અને નાગરિક પુરવઠા નિયંત્રક
Assistant Food and Civil Supplies Controller	મદદનીશ ખાદ્ય અને નાગરિક પુરવઠા નિયંત્રક
Senior Accountant	સિનિયર/ પ્રવર હિસાબનીસ
Chief Supply Inspector	મુખ્ય પુરવઠા નિરીક્ષક
Supply Aval Karkoon	પુરવઠા અવલ કારકુન
Supply Accountant	પુરવઠા હિસાબનીસ
Zonal Officer	પરિક્ષેત્રીય અધિકારી
Chief Supply Inspector	મુખ્ય પુરવઠા નિરીક્ષક
Supply Inspector	પુરવઠા નિરીક્ષક
Assistant Zonal Officer	મદદનીશ પરિક્ષેત્રીય અધિકારી

FORESTS AND ENVIRONMENT DEPARTMENT

વન અને પર્યાવરણ વિભાગ

Office of the Principal Chief Conservator of Forests

અગ્ર મુખ્ય વન સંરક્ષકની કચેરી

Principal Chief Conservator of Forests	અગ્ર મુખ્ય વન સંરક્ષક
Chief Conservator of Forests	મુખ્ય વન સંરક્ષક
Additional Chief Conservator of Forests	અધિક મુખ્ય વન સંરક્ષક
Conservator of Forests	વન સંરક્ષક
Deputy Conservator of Forests	નાયબ વન સંરક્ષક
Sanctuary Superintendent	અભયારણ્ય અધીક્ષક
	૩૨૬

Executive Engineer	કાર્યપાલક ઈજનેર
Forest Settlement Officer	વન વસાહત અધિકારી
Assistant Conservator of Forests	મદદનીશ વનસંરક્ષક
Supintendent, Botanic Garden	અધીક્ષક; વનસ્પતિ બાગ
Zoo Officer	પ્રાણીઘર અધિકારી
Legal Superintendent	કાનૂની અધીક્ષક
Veterinary Officer	પશુરોગ અધિકારી
Zoo Superintendent	પ્રાણીઘર અધીક્ષક
Range Forest Officer	વનખંડ અધિકારી; રેન્જ વન અધિકારી
Superintendent, Saw Mill	અધીક્ષક, વહેરણી મિલ
Grass Officer	ઘાસ અધિકારી
Park Warden	ઉપવન રક્ષક; ઉદ્યાન રક્ષક
Snake-cum-Wildlife Park Keeper	સર્પ-સહ-વન્ય પ્રાણી ઉપવન રક્ષક/ ઉદ્યાન રક્ષક
Curator	સંગ્રહાધ્યક્ષ; ક્યુરેટર
Soil Scientist	ભૂમિ વિજ્ઞાની
Soil Analyst	ભૂમિ પૃથક્કાર
Lady Social Worker	મહિલા સામાજિક કાર્યકર
Head Animal Keeper	મુખ્ય પ્રાણીરક્ષક
Forester	વનપાલ
Sawyer	વહેરણિયો
Boatman	હોડીવાળો
Office Superintendent	કચેરી અધીક્ષક
Grass Officer	ઘાસ અધિકારી

GENERAL ADMINISTRATION DEPARTMENT

સામાન્ય વહીવટ વિભાગ

(i) Office of the Chief Editor, Gujarat District Gazetteers

(૧) મુખ્ય સંપાદક, ગુજરાત જિલ્લા સર્વસંગ્રહની કચેરી

Chief Editor	મુખ્ય સંપાદક
Deputy Editor	નાયબ સંપાદક
Junior Assistant	જુનિયર/અવર મદદનીશ

Proof Reader (Clerk)	પૂરૂવાચક (કારકુન)
Copy Holder (Clerk)	મૂળ પ્રતવાચક (કારકુન)
Research Assistant	સંશોધન મદદનીશ

(ii) Directorate of Economics and Statistics

(૨) અર્થશાસ્ત્ર અને આંકડાશાસ્ત્ર નિયામકની કચેરી

Director	નિયામક
Director, Computer Centre	નિયામક, સંગણક કેન્દ્ર
Director, Evaluation	નિયામક, મૂલ્યાંકન
Research Officer	સંશોધન અધિકારી
Statistical Officer (Inspection)	આંકડા અધિકારી (નિરીક્ષણ)
Evaluation Officer	મૂલ્યાંકન અધિકારી
Cartographer	નકશાગર; નકશાનવીસ
Assistant Director	મદદનીશ નિયામક
Investigator	તપાસનીસ; શોધ-તપાસનીસ

(iii) Directorate of Evaluation

(૩) મૂલ્યાંકન નિયામકની કચેરી

Director of Evaluation	મૂલ્યાંકન નિયામક
Evaluation Officer	મૂલ્યાંકન અધિકારી

(iv) Office of the Comptroller of Household to the Governor

(૪) રાજભવનના ગૃહનિયામકની કચેરી

Comptroller of Household to the Governor	રાજભવનના ગૃહ નિયામક
Aide-de-camp to the Governor	રાજ્યપાલના પરિસહાયક/એ.ડી.સી.
Assistant Comptroller of Household to the Governor	રાજભવનના મદદનીશ ગૃહ નિયામક
Sister	પરિસેવિકા; સિસ્ટર
House Keeper	ગૃહ વ્યવસ્થાપક
Junior Pharmacist	જુનિયર/અવર ઔષધનિર્માણવિજ્ઞાની
Tailor	દરજી

(v) Directorate of Languages

(પ) ભાષા નિયામકની કચેરી

Director of Languages	ભાષા નિયામક
Deputy Director of Languages	નાયબ ભાષા નિયામક
Publication Officer	પ્રકાશન અધિકારી
Research Officer	સંશોધન અધિકારી
Editor	સંપાદક
Assistant Director of Languages	મદદનીશ ભાષા નિયામક
Personal Assistant to the Director of Languages	ભાષા નિયામકના અંગત મદદનીશ
Private Secretary to the Director of Languages	ભાષા નિયામકના રહસ્ય સચિવ
Supervisor	અવેક્ષક
Research Assistant	સંશોધન મદદનીશ
Translator	ભાષાંતરકાર; અનુવાદક
Gujarati Type Instructor	ગુજરાતી ટાઈપ પ્રશિક્ષક
Proof Reader-cum-Clerk	પ્રૂફવાચક-સહ-કારકુન
Librarian	ગ્રંથપાલ
Technical Assistant	ટેકનિકલ મદદનીશ
Accountant	હિસાબનીસ

(vi) Gujarat Public Service Commission

(દ) ગુજરાત જાહેર સેવા આયોગ

Chairman	અધ્યક્ષ
Member	સભ્ય
Joint Secretary	સંયુક્ત સચિવ
Deputy Secretary	નાયબ સચિવ
Personal Secretary to the Chairman	અધ્યક્ષના અંગત સચિવ
Information Assitant	માહિતી મદદનીશ
Gujarati Stenographer	ગુજરાતી લઘુલિપિક
Sub-Accountant	પેટા-હિસાબનીસ
Senior Clerk	સિનિયર/પ્રવર કારકુન

(vii) Sardar Patel Institute of Public Administration

(૭) સરદાર પટેલ રાજ્ય વહીવટ ભવન

Commissioner	આયુક્ત
Director	નિયામક
Deputy Director (Secretariat)	નાયબ નિયામક (સચિવાલય)
Deputy Collector	નાયબ કલેક્ટર
Assistant Director	મદદનીશ નિયામક
Section Officer	અનુભાગ અધિકારી
Training Officer	તાલીમ અધિકારી

(viii) Office of the Special Officer for Departmental Inquiries

(૮) ખાતાકીય તપાસ માટેના ખાસ અધિકારીની કચેરી

Special Officer for Departmental Inquiries for Gazetted Officers/ Non-Gazetted Employees	રાજપત્રિત અધિકારીઓ/બિન રાજપત્રિત કર્મચારીઓ માટેની ખાતાકીય તપાસ માટેના ખાસ અધિકારી
Deputy Mamlatdar	નાયબ મામલતદાર
Senior Clerk	સિનિયર/પ્રવર કારકુન
Clerk-cum-Typist	કારકુન-સહ-ટાઈપિસ્ટ

(ix) Office of the Commissioner of Inquiries

(૯) તપાસ આયુક્તની કચેરી

Commissioner of Inquiries	તપાસ આયુક્ત
Special Officer for Departmental Inquiries	ખાતાકીય તપાસ માટેના ખાસ અધિકારી

HEALTH AND FAMILY WELFARE DEPARTMENT

આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ વિભાગ

(i) Commissionerate of Food and Drugs Control Administration

(૧) ખાદ્ય અને ઔષધ નિયમન તંત્રના આયુક્તની કચેરી

Commissioner	આયુક્ત
Joint Director (Drugs/ Food Testing)	સંયુક્ત નિયામક (ઔષધ/ખાદ્ય ચકાસણી)

Senior Scientific Officer	સિનિયર/પ્રવર વિજ્ઞાન અધિકારી
Technical Officer	તકનિકી અધિકારી
Junior Scientific Officer	જુનિયર/અવર વિજ્ઞાન અધિકારી
Chief Food Inspector	મુખ્ય ખાદ્ય નિરીક્ષક
Senior Drugs Inspector	સિનિયર/પ્રવર ઔષધ નિરીક્ષક
Pharmaceutical Chemist	ઔષધનિર્માણ રસાયણશાસ્ત્રી
Law Officer	કાયદા અધિકારી
Statistical and Planning Officer	આંકડા અને આયોજન અધિકારી
Establishment Officer	મહેકમ અધિકારી
Senior Scientific Assistant	સિનિયર/પ્રવર વિજ્ઞાન મદદનીશ
Chief Chemist	મુખ્ય રસાયણશાસ્ત્રી
Junior Examiner	જુનિયર/ અવર તપાસનીસ
Sample Warden	નમૂના રક્ષક
Senior Animal Supervisor	સિનિયર/ પ્રવર પશુ અવેક્ષક
Mechanical Supervisor	યંત્ર અવેક્ષક
Machine Operator	યંત્ર પ્રચાલક
Junior Animal Supervisor	જુનિયર/અવર પશુ-અવેક્ષક
Workshop Attendant	વર્કશોપ પરિચર
Machine Attendant	યંત્ર પરિચર
Pharmacy Servant	ઔષધનિર્માણશાળા સેવક
Animal Attendant	પશુ પરિચર

(ii) Directorate of Health, Medical Services and Medical Education (Health)

(૨) આરોગ્ય, તબીબી સેવાઓ અને તબીબી શિક્ષણ નિયામક (આરોગ્ય)ની કચેરી

Director	નિયામક
Joint Director, Malaria and Filaria/Demographic Cell	સંયુક્ત નિયામક, મલેરિયા અને ફિલેરિયા/ વસ્તી એકમ
Deputy Director, Public Health Services/ Vaccine Institute	નાયબ નિયામક, જાહેર આરોગ્ય સેવાઓ/ રસી સંસ્થા
Additional Director (Statistics)	અધિક નિયામક (આંકડા)

Principal, Health and Family Welfare Training Centre	આચાર્ય, આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ તાલીમ કેન્દ્ર
Assistant Director of Public Health	મદદનીશ જાહેર આરોગ્ય નિયામક
Zonal Officer, Malaria	પરિક્ષેત્રીય અધિકારી, મલેરિયા
Assistant Director, Mass Media	મદદનીશ નિયામક, લોક માધ્યમ
Chief Personnel Officer	મુખ્ય કર્મચારીગણ અધિકારી
Automobile Engineer-cum-Transport Officer	સ્વયંચાલિત યંત્ર ઈજનેર-સહ-પરિવહન અધિકારી
Director, T.B. Demonstration and Training Centre	નિયામક, ક્ષય નિદર્શન અને તાલીમ કેન્દ્ર
Medical Superintendent In-charge, T.B. Hospital/Sanatorium	પ્રભારી તબીબી અધીક્ષક, ક્ષય ઈસ્પિતાલ/આરોગ્યભવન
District T.B. Officer	જિલ્લા ક્ષય અધિકારી
District Health Officer	જિલ્લા આરોગ્ય અધિકારી
District Family Welfare Medical Officer	જિલ્લા પરિવાર કલ્યાણ તબીબી અધિકારી
Assistant Professor and Medical Officer	મદદનીશ પ્રાધ્યાપક અને તબીબી અધિકારી
Epidemiologist	વાવર રોગશાસ્ત્રી
Deputy Superintendent-cum Anaesthetist	નાયબ અધીક્ષક-સહ-નિશ્ચેતક/નિશ્ચેતનકર્તા
Assistant Professor, Post partum Unit	મદદનીશ પ્રાધ્યાપક, અનુપ્રસૂતિ એકમ
Senior Medical Officer, Post-partum Unit	સિનિયર/ પ્રવર તબીબી અધિકારી, અનુપ્રસૂતિ એકમ
Officer-in-charge, Public Health Laboratory	પ્રભારી અધિકારી, જાહેર આરોગ્ય પ્રયોગશાળા
Senior Scientific Officer, Vaccine Institute	સિનિયર/પ્રવર વિજ્ઞાન અધિકારી, રસી સંસ્થા
Senior Scientific Officer, Public Health Laboratory	સિનિયર/પ્રવર વિજ્ઞાન અધિકારી, જાહેર આરોગ્ય પ્રયોગશાળા

Medical Officer (In-charge), Referral Hospital/Civil Hospital/ Government Hospital/ Community Health Centre	તબીબી અધિકારી (પ્રભારી), સંદર્ભ ઇસ્પિતાલ/ સિવિલ ઇસ્પિતાલ/સરકારી ઇસ્પિતાલ/ સાર્વજનિક આરોગ્ય કેન્દ્ર
District Leprosy Officer Technical Officer, School Health Education Unit	જિલ્લા રક્તપિત્ત અધિકારી તકનિકી અધિકારી, શાળા આરોગ્ય શિક્ષણ એકમ
Training Officer, Health Education Bureau	તાલીમ અધિકારી, આરોગ્ય શિક્ષણ કાર્યાલય
State Entomologist (Malaria) Principal, Regional Public Health Training Institute	રાજ્ય કીટવિજ્ઞાની (મલેરિયા) આચાર્ય, પ્રાદેશિક જાહેર આરોગ્ય તાલીમ સંસ્થા
Regional Nutrition Officer	પ્રાદેશિક પોષણ અધિકારી
Field Nutrition Officer	ક્ષેત્ર પોષણ અધિકારી
Demographer	વસ્તીવિજ્ઞાની
Gynaecologist	સ્ત્રીરોગશાસ્ત્રી
Paediatrician	બાળરોગશાસ્ત્રી
Epidemiologist	વાવરરોગશાસ્ત્રી
Bacteriologist	જીવાણુવિજ્ઞાની
Anaesthetist	નિશ્ચેતક, નિશ્ચેતનકર્તા
Epidemic Medical Officer	વાવરરોગ તબીબી અધિકારી
Pathologist	રોગશાસ્ત્રી
Health Visitor	આરોગ્ય તપાસનીસ
Principal, Nursing School	આચાર્ય, પરિચર્યાશાળા
State Liaison Officer	રાજ્ય સંપર્ક અધિકારી
Biologist	જીવશાસ્ત્રી
Assistant Entomologist	મદદનીશ કીટવિજ્ઞાની
Statistician	આંકડાશાસ્ત્રી
Audio-visual Officer	દૃશ્ય-શ્રાવ્ય અધિકારી
Exhibition and Publicity Officer	પ્રદર્શન અને પ્રચાર અધિકારી

Health Education Instructor
Officer-in-charge,
Field Study and
Demonstration Centre
Education and Information
Officer
Public Health Nursing
Officer
Nursing Tutor
Dental Surgeon
Editor, State Family
Welfare Bureau
Assistant Horticulture
Development Officer
District Nutrition Officer
Project Manager (W.F.P)
Programme Officer
Chief Chemist, Public
Health Laboratory
Lecturer in Demography,
Post-partum Unit
Health Educator
Social Science Instructor
Block Extension Educator
Extension Educator
Social Worker
District Extension
Educator
Health Extension
Education Officer
Assistant Editor
Senior Sanitarian
Senior Auditor
Physiotherapist
Vehicle Administrative
Controller

આરોગ્ય શિક્ષણ પ્રશિક્ષક
પ્રભારી અધિકારી, ક્ષેત્ર અભ્યાસ અને નિદર્શન
કેન્દ્ર
શિક્ષણ અને માહિતી અધિકારી
જાહેર આરોગ્ય પરિચર્યા અધિકારી
પરિચર્યા ઉપશિક્ષક
દાંતના સર્જન
સંપાદક, રાજ્ય પરિવાર કલ્યાણ કાર્યાલય
મદદનીશ બાગાયત વિકાસ અધિકારી
જિલ્લા પોષણ અધિકારી
પરિયોજના વ્યવસ્થાપક (વિશ્વ આહાર કાર્યક્રમ)
કાર્યક્રમ અધિકારી
મુખ્ય રસાયણશાસ્ત્રી, જાહેર આરોગ્ય પ્રયોગશાળા
વસ્તીશાસ્ત્રના વ્યાખ્યાતા; અનુપ્રસૂતિ એકમ
આરોગ્ય શિક્ષક
સમાજવિજ્ઞાન પ્રશિક્ષક
ઘટક વિસ્તરણ શિક્ષક
વિસ્તરણ શિક્ષક
સામાજિક કાર્યકર
જિલ્લા વિસ્તરણ શિક્ષક
આરોગ્ય વિસ્તરણ શિક્ષણ અધિકારી
મદદનીશ સંપાદક
સિનિયર/પ્રવર સ્વચ્છતા રક્ષક
સિનિયર/પ્રવર હિસાબ-નતપાસનીસ
અંગવ્યાયામ ચિકિત્સક
વાહન વહીવટી નિયંત્રક

Store Officer	ભંડાર અધિકારી
Senior Sanitary Officer	સિનિયર/પ્રવર સ્વચ્છતા અધિકારી
Matron	અધિસેવિકા; મેટ્રન
Public Health Nurse	જાહેર આરોગ્ય પરિચારિકા
Sister Tutor	પરિસેવિકા-ઉપશિક્ષક
Nutrition Inspector	પોષણ નિરીક્ષક
Steward	ખાનખાન વ્યવસ્થાપક; ઉપસ્થાપક; સ્ટુઅર્ડ
Cytologist	કોશવિજ્ઞાની
Treatment Organiser	સારવાર સંગઠક
State Sanitarian	રાજ્ય સ્વચ્છતા-રક્ષક
Superintendent of Vaccination	રસી અધીક્ષક
Senior Auto Technologist	સિનિયર/પ્રવર સ્વયંચાલિત તકનિકવિદ/ ટેકનોલોજિસ્ટ
Dietician	આહારશાસ્ત્રી
Sister	પરિસેવિકા; સિસ્ટર
Ward Sister	વોર્ડ પરિસેવિકા
Warden for Hostel	છાત્રાલયના અધીક્ષક/ વોર્ડન
Warden	અધીક્ષક; વોર્ડન
Staff Nurse	કર્મચારી પરિચારક/પરિચારિકા
Nurse-Midwife	પરિચારિકા-દાયણ
Operation Theatre Nurse	શસ્ત્રક્રિયાખંડ પરિચારિકા
Junior Technical Assistant	જુનિયર/અવર તકનિકી મદદનીશ
Non-Medical Assistant	બિન-તબીબી મદદનીશ
Mechanist	યંત્ર-કારીગર
Upholsterer	ગાદીગર
Vehicle Examiner	વાહન પરીક્ષક
Female Health Supervisor	મહિલા આરોગ્ય અવેક્ષક
Pharmacist	ઔષધકાર; ઔષધનિર્માતા; ઔષધનિર્માણવિજ્ઞાની; ફાર્મસિસ્ટ
Junior Pharmacist	જુનિયર/અવર ઔષધકાર
Malaria Surveillance Worker	મલેરિયા તકેદારી કાર્યકર
Superior Field Worker	ઉચ્ચ ક્ષેત્ર કાર્યકર
Field Investigator	ક્ષેત્ર તપાસનીસ

Auxiliary Nurse-Midwife Nurse/Female Health Worker	સહાયક પરિચારિકા-દાયણ પરિચારિકા/મહિલા આરોગ્ય કાર્યકર
Vaccinator	રસી ટંકાઈકાર
Multi Purpose Health Worker	બહુલક્ષી આરોગ્ય કાર્યકર
Lady Superintendent Auxiliary Field Worker	મહિલા અધીક્ષક સહાયક ક્ષેત્ર કાર્યકર
Assistant Cookmate Squad Mukadam	મદદનીશ સાથી રસોઈયો ટુકડી મુકાદમ
Ward Boy	વોર્ડ નોકર
Female Servant	મહિલા નોકર; નોકરાણી
Female Attendant	મહિલા પરિચર
X-Ray Servant	ક્ષ-કિરણ નોકર
X-Ray Attendant	ક્ષ-કિરણ પરિચર
Blood Bank Servant	રક્ત બેંક સેવક
Sanitary Orderly	સ્વચ્છતા ચપરાશી
Assistant Dispensary Servant	દવાખાનાનો મદદનીશ નોકર
Female Watchman	મહિલા ચોકીદાર
Farasman	ફરાસ

**(iii) Directorate of Health, Medical Services and Medical
Education (Medical)**

(૩) આરોગ્ય, તબીબી સેવાઓ અને તબીબી શિક્ષણ નિયામક (તબીબી)ની કચેરી

Superintendent of Nursing Services	અધીક્ષક, પરિચર્યા સેવા
Civil Surgeon	સિવિલ સર્જન
Resident Medical Officer	નિવાસી તબીબી અધિકારી
Orthopaedic Surgeon	અસ્થિરોગ-સર્જન
Anaesthetist	નિશ્ચેતક; નિશ્ચેતનકર્તા
Physician	ચિકિત્સક; ફિઝિશિયન
E.N.T. Surgeon	કાન, નાક, ગળાના સર્જન
Ophthalmic Surgeon	નેત્રરોગ સર્જન

Paediatrician	બાળરોગશાસ્ત્રી
Gynaecologist	સ્ત્રીરોગશાસ્ત્રી
Senior Scientific Officer	સિનિયર/પ્રવર વિજ્ઞાન અધિકારી
Blood Transfusion Officer	રક્ત-સંક્રમણ અધિકારી
Pathologist	રોગશાસ્ત્રી
Radiologist	વિકિરણ ચિકિત્સક
Assistant Psychiatrist	મદદનીશ મનોરોગચિકિત્સક
Dental Surgeon	દાંતના સર્જન
Biochemist	જીવ-રસાયણશાસ્ત્રી
Clinical Psychologist	ચિકિત્સા માનસશાસ્ત્રી
Assistant Matron	મદદનીશ અધિસેવિકા/મેટ્રન
Psychiatric Social Worker	મનોરોગચિકિત્સક સામાજિક કાર્યકર
Junior Pharmaceutical Chemist	જુનિયર/ અવર ઔષધનિર્માણ રસાયણશાસ્ત્રી
Physiotherapist	અંગ વ્યાયામ-ચિકિત્સક
Occupational Therapist	પ્રવૃત્તિ ઉપચારક
Sister-Tutor	પરિસેવિકા-ઉપશિક્ષિકા
Senior Chemist	સિનિયર/ પ્રવર રસાયણશાસ્ત્રી
Steward	ખાનપાન વ્યવસ્થાકર્તા; ઉપસ્થાપક
Assistant Steward	મદદનીશ ખાનપાન વ્યવસ્થાકર્તા; મદદનીશ ઉપસ્થાપક
Psychologist	માનસશાસ્ત્રી
Vehicle Examiner	વાહન તપાસનીસ
Linen Keeper	વસ્ત્ર ભંડારી
Mental Health Worker	માનસિક આરોગ્ય કાર્યકર
Staff Nurse	કર્મચારી/સ્ટાફ પરિચારિકા
Psychiatric Nurse	મનોરોગ ચિકિત્સા પરિચારિકા
Masseur	મસાજકાર
Registered Medical Practitioner	નોંધાયેલા તબીબી વ્યવસાયી
Case-Writer	કેસ લખનાર
Cobbler	મોચી
Scientific Advisor	વિજ્ઞાન સલાહકાર
Psychometrist	મનોમિતિજ્ઞ

Co-ordinator	સંકલનકાર
Guidance Counsellor	માર્ગદર્શન સલાહકાર
Registrar	(૧) કુલસચિવ (વિશ્વ વિદ્યાલય બાબતમાં) (૨) મહામાત્ર (૩) નોંધણી અધિકારી; રજિસ્ટ્રાર
Principal	આચાર્ય
Lecturer	વ્યાખ્યાતા
Teacher	શિક્ષક
Instructor	પ્રશિક્ષક
Laboratory Co-ordinator	પ્રયોગશાળા સંકલનકાર
Record-Keeper	દફતરદાર; દફતરી

(iv) Directorate of Health, Medical Services and Medical Education (Medical Education and Research)

(૪) આરોગ્ય, તબીબી સેવાઓ અને તબીબી શિક્ષણ નિયામક (તબીબી શિક્ષણ અને સંશોધન)ની કચેરી

Director	નિયામક
Additional Director	અધિક નિયામક
Deputy Director	નાયબ નિયામક
Dean	વિદ્યાશાખા અધ્યક્ષ; ડીન
Medical Superintendent	તબીબી અધીક્ષક
Professor	પ્રાધ્યાપક
Associate Professor	સહ-પ્રાધ્યાપક
Associate Professor, High Risk Pregnancy Unit	સહ-પ્રાધ્યાપક, ઉચ્ચ જોખમ પ્રસૂતિ એકમ
Executive Officer	કાર્યપાલક અધિકારી
Superintendent of Nursing Services	અધીક્ષક, પરિચર્યા સેવાઓ
Epidemiologist	વાવરરોગશાસ્ત્રી
Assistant Professor, Dental/ Surgery/ Nephrology/Paediatrics	મદદનીશ પ્રાધ્યાપક, દંતરોગ/શસ્ત્રક્રિયા/ મૂત્રપિંડ રોગશાસ્ત્ર/બાળરોગશાસ્ત્ર
Eye Surgeon	નેત્ર સર્જન
Assistant Professor, Clinical Psychologist	મદદનીશ પ્રાધ્યાપક, ચિકિત્સક-માનસશાસ્ત્રી/ મનોવિજ્ઞાની

Ex-officio Professor and Physician in Skin and V.D.	હોદ્દાની રૂએ પ્રાધ્યાપક અને ત્વચા તથા ગુપ્તરોગોના ચિકિત્સક
Assistant Professor, Cardiology	હૃદયરોગ વિજ્ઞાનના મદદનીશ પ્રાધ્યાપક
Prosthetist	કૃત્રિમ અંગશાસ્ત્રી
Veterinary Officer	પશુચિકિત્સા અધિકારી
Entomologist	કીટવિજ્ઞાની
Matron, Grade - I	અધિસેવિકા, કક્ષા - ૧
Blood Transfusion Officer	રક્ત સંક્રમણ અધિકારી
Blood Bank Officer	રક્ત બેંક અધિકારી
Physicist	પદાર્થવિજ્ઞાની
Steward-cum-Store in-charge	ખાનપાન વ્યવસ્થાકર્તા/ઉપસ્થાપક-સહ- ભંડાર પ્રભારી
Biochemist	જીવ-રસાયણશાસ્ત્રી
Chemist	રસાયણશાસ્ત્રી
Clinical Psychologist	ચિકિત્સા માનસશાસ્ત્રી/મનોવિજ્ઞાની
Medical Record Officer	તબીબી દફતર અધિકારી
Electronic Engineer	વીજાણુ ઈજનેર
Audiologist and Speech Therapist	શ્રવણવિજ્ઞાની અને વાણી ઉપચારક/ચિકિત્સક
Steward	ખાનપાન વ્યવસ્થાકર્તા, ઉપસ્થાપક
Audiologist	શ્રવણવિજ્ઞાની
Masseur	મસાજકાર
Speech Therapist	વાણી ઉપચારક/ચિકિત્સક
Clinical Instructor	ચિકિત્સા પ્રશિક્ષક
Senior Pharmacist	સિનિયર/પ્રવર ઔષધનિર્માતા
Dental Hygienist	દંત આરોગ્યશાસ્ત્રી
Dietician	આહારશાસ્ત્રી
House and Linen Keeper	ગૃહ અને વસ્ત્રભંડારી
Bio-statistician	જીવ-આંકડાશાસ્ત્રી
Sister-in-charge	પ્રભારી પરિસેવિકા/સિસ્ટર
Warden	છાત્રપાલ; વોર્ડન
Ward Master	વોર્ડ માસ્ટર/અધીક્ષક

Museum Curator	સંગ્રહાલયકષ
Taxidermist	પ્રાણી-મમીવિદ
Staff Nurse	કર્મચારી પરિચારિકા
Health Educator	આરોગ્ય શિક્ષક/કિળવણીકાર
Health Visitor (Lady)	આરોગ્ય તપાસનીસ (મહિલા)
Blacksmith	લુહાર
Leather Worker	ચામડા કામદાર
Shoemaker	મોચી
Mediamaker	માધ્યમકાર
Cataloguer	સૂચિકાર

(v) Directorate of Indian System of Medicines and Homeopathy

(પ) ભારતીય ઔષધપદ્ધતિ અને હોમિયોપથી નિયામકની કચેરી

Director	નિયામક
Deputy Director	નાયબ નિયામક
Principal, Ayurved College	આચાર્ય, આયુર્વેદ કોલેજ
Superintendent, Ayurved Hospital	અધીક્ષક; આયુર્વેદ ઇસ્પિતાલ
Professor	પ્રાધ્યાપક
District Ayurved Officer	જિલ્લા આયુર્વેદ અધિકારી
Reader	પ્રવાચક; રીડર
Vaidya, Panchkarma	પંચકર્મ વૈદ્ય
Physician	ચિકિત્સક; ફિઝિશિયન
Vaidyakiya Adhikari	વૈદ્યકીય અધિકારી
Pharmacist	ઔષધનિર્માતા
Pharmaceutical Chemist	ઔષધનિર્માણ રસાયણશાસ્ત્રી
Botanist	વનસ્પતિશાસ્ત્રી

**(vi) Directorate of Medical Services
(Employees' State Insurance Scheme)**

(ઢ) તબીબી સેવા નિયામક (કામદાર રાજ્ય વીમા યોજના)ની કચેરી

Director of Medical Services	તબીબી સેવા નિયામક
Deputy Director of Medical Services	નાયબ તબીબી સેવા નિયામક

Assistant Director of Medical Services	મદદનીશ તબીબી સેવા નિયામક
Insurance Medical Officer Physician	વીમા તબીબી અધિકારી ચિકિત્સક; ફિઝિશિયન
Surgeon	સર્જન
Ophthalmologist	નેત્રરોગશાસ્ત્રી
Radiologist	વિકિરણ ચિકિત્સક
Anaesthetist	નિશ્ચેતક; નિશ્ચેતનકર્તા
Obstetrician and Gynaecologist	પ્રસૂતિશાસ્ત્રી અને સ્ત્રી રોગશાસ્ત્રી
Paediatrician	બાળરોગશાસ્ત્રી
E.N.T. Specialist	કાન, નાક અને ગળાના તદ્દવિદ/વિશેષજ્ઞ
Skin and V.D. Specialist	ત્વચા અને ગુપ્તરોગ તદ્દવિદ/વિશેષજ્ઞ
Orthopaedic Surgeon	અસ્થિરોગ સર્જન
Pathologist	રોગશાસ્ત્રી
Resident Pathologist	નિવાસી રોગશાસ્ત્રી
Officer-in-charge, Central Medical Store	પ્રભારી અધિકારી, મધ્યસ્થ તબીબી ભંડાર
Biochemist	જીવરસાયણશાસ્ત્રી
Senior Pharmacist	સિનિયર/પ્રવર ઔષધનિર્માણવિજ્ઞાની
Dietician	આહારશાસ્ત્રી
Pharmacy Garden Officer	ઔષધભાગ અધિકારી
Bone-setter	હાડવૈદ
Sister-tutor	પરિસેવિકા-ઉપશિક્ષિકા
Record Technician	દફતર તકનિકવિદ
Cook maid	રસોઈયણ
Central Sterilization Technician	મધ્યસ્થ નિર્જંતુકરણ તકનિકવિદ/ટેકનિશિયન
Dental Hygienist	દંત આરોગ્યશાસ્ત્રી
Sister-in-charge	પ્રભારી પરિચારિકા
Health Visitor	આરોગ્ય તપાસનીસ
Massagist	મસાજકાર
Cook mate	સાથી રસોઈયો

**(vii) Directorate of Stockholdings (Central Medical Stores)
Organisation**

(૭) સ્ટોકધારણા નિયામક (મધ્યસ્થ તબીબી ભંડાર તંત્ર)ની કચેરી

Director	નિયામક
Deputy Director	નાયબ નિયામક
Assistant Director	મદદનીશ નિયામક
Store Purchase Officer	ભંડાર ખરીદી અધિકારી
Depot Manager	ડિપો વ્યવસ્થાપક
Industries Inspector	ઉદ્યોગ નિરીક્ષક
Pharmacist	ઔષધનિર્માણવિજ્ઞાની

(viii) Office of the Chief Engineer, Public Health Engineering

(૮) જાહેર આરોગ્ય ઈજનેરીના મુખ્ય ઈજનેરની કચેરી

Chief Engineer	મુખ્ય ઈજનેર
Deputy Chief Engineer	નાયબ મુખ્ય ઈજનેર
Superintending Engineer	અધીક્ષક ઈજનેર
Recovery Officer	વસૂલાત અધિકારી
Section Officer	અનુભાગ અધિકારી
Supervisor-Assistant Engineer	અવેક્ષક મદદનીશ ઈજનેર
Overseer	સર્વેક્ષક; ઓવરસિયર
Chief Draftsman	મુખ્ય નકશાગર
Technical Assistant	તકનિકી મદદનીશ
Driller	શારકામ કરનાર
Tracer	અનુરેખક
Chief Administrative Officer	મુખ્ય વહીવટી અધિકારી
Seaman/Khalasi	ખલાસી
Oilman	તેલવાળો
Computer	સંગણક
Fitter	જોડકામ કારીગર/ ફિટર
Plumber	નળકામ કારીગર; પ્લમ્બર
Lineman	લાઈનમેન
Scavenger	સફાઈ કામદાર
Hydrologist	જળવિજ્ઞાની
	૩૪૨

Geologist	ભૂસ્તરવિજ્ઞાની
Liaison Officer	સંપર્ક અધિકારી
Inspection Officer	નિરીક્ષણ અધિકારી
First Clerk	પ્રથમ કારકુન

HOME DEPARTMENT

ગૃહ વિભાગ

(i) Office of the Commandant General, Home Guards

(૧) મહાસમાદેશક (કમાન્ડન્ટ જનરલ), ગૃહરક્ષક દળની કચેરી

Battalion Commandant	બટાલિયન કમાન્ડન્ટ; વાહિની સમાદેશક
Senior Staff Officer	સિનિયર/પ્રવર કર્મચારીગણ અધિકારી
Battalion Second-in- Commandant	બટાલિયન સેકન્ડ-ઈન-કમાન્ડન્ટ; સહાયક વાહિની સમાદેશક
Junior Staff Officer	જુનિયર/ અવર કર્મચારીગણ અધિકારી
Accounts Officer	હિસાબ અધિકારી
Subedar Company Commander	સૂબેદાર કંપની સેનાપતિ
Assistant to Quarter Master	કવાર્ટર માસ્ટરના મદદનીશ; સામગ્રી પ્રબંધકના મદદનીશ
Platoon Commander	પલટણ સેનાપતિ
Naib Subedar Quarter- Master	નાયબ સૂબેદાર કવાર્ટર માસ્ટર; નાયબ સૂબેદાર સામગ્રી પ્રબંધક
Instructor	પ્રશિક્ષક
Stenographer	લઘુલિપિક
Sub-auditor	પેટા-હિસાબ તપાસનીસ
Havaldar Storeman	હવાલદાર ભંડારી
Head Constable/Armourer	મુખ્ય કોન્સ્ટેબલ/ શસ્ત્રપાલ
Havaldar Mechanic	હવાલદાર યંત્ર-કારીગર
Havaldar-Armourer	હવાલદાર-શસ્ત્રપાલ
Naik-Clerk	નાયક-કારકુન
Naik-Armourer	નાયક-શસ્ત્રપાલ
Naik-Machanic	નાયક-યંત્રકારીગર
Guardsmen	રક્ષક; ચોકીદાર
Despatch Rider	રવાનગી સવાર

Police Constable-Armourer	પોલીસ કોન્સ્ટેબલ- શસ્ત્રપાલ
Police Contable-Driver	પોલીસ કોન્સ્ટેબલ-ડ્રાઈવર
Police Contable-Cleaner	પોલીસ કોન્સ્ટેબલ-સ્વચ્છક

(ii) Office of the Director General and Inspector General of Police

(૨) પોલીસ મહાનિયામક અને મહાનિરીક્ષકની કચેરી

Director Genral and Inspector General of Police	પોલીસ મહાનિયામક અને મહાનિરીક્ષક
Special Inspector General of Police	ખાસ પોલીસ મહાનિરીક્ષક
Additional Inspector General of Police	અધિક પોલીસ મહાનિરીક્ષક
Deputy Inspector General of Police (Telecommunication)	નાયબ પોલીસ મહાનિરીક્ષક (દૂરસંચાર)
District Superintendent of Police	જિલ્લા પોલીસ અધીક્ષક
Superintendent of Police Commandant	પોલીસ અધીક્ષક સમાદેશક; કમાન્ડન્ટ
Superintendent of Police (Wireless)	પોલીસ અધીક્ષક (બિનતારી)
System and Programmes Officer	પદ્ધતિ અને કાર્યક્રમ અધિકારી
Legal Advisor	કાનૂની સલાહકાર
Administrative Officer	વહીવટી અધિકારી
Accounts Officer	હિસાબ અધિકારી
Deputy Superintendent of Police (Motor Transport and Wireless)	નાયબ પોલીસ અધીક્ષક (મોટર પરિવહન અને બિનતારી)
Battalion Quarter Master	વાહિની સામગ્રીપ્રબંધક; બટાલિયન ક્વાર્ટર માસ્ટર
Deputy Assistant to Inspector General of Police	પોલીસ મહાનિરીક્ષકના નાયબ મદદનીશ

Director, Finger Print Bureau	નિયામક, આંગળાં છાપ કાર્યાલય
Chief Examiner of Questioned Documents	તકરારી દસ્તાવેજોના મુખ્ય તપાસનીસ
Medical Officer	તબીબી અધિકારી
Assistant Town Planner	મદદનીશ નગર આયોજક
Public Relations Officer	જનસંપર્ક અધિકારી
Assistant Public Prosecutor	મદદનીશ સરકારી ફોજદારી વકીલ
Personal Secretary to Director General and Inspector General of Police	પોલીસ મહાનિયામક અને મહાનિરીક્ષકના અંગત સચિવ
Deputy Superintendent of Police (Programmer)	નાયબ પોલીસ અધીક્ષક (કાર્યક્રમકાર/પ્રોગ્રામર)
Office Superintendent	કચેરી અધીક્ષક
Police Inspector	પોલીસ નિરીક્ષક
Shorthand Reporter	લઘુલિપિ વૃત્તાંતનિવેદક
Senior Sub-Editor	સિનિયર/પ્રવર ઉપતંત્રી
Senior Expert	સિનિયર/પ્રવર નિષ્ણાત
First Expert	પ્રથમ નિષ્ણાત
Assistant Examiner of Questioned Documents (Qualified)	તકરારી દસ્તાવેજોના મદદનીશ તપાસનીસ (લાયકાતી)
Police Sub-inspector, Wireless (Engineering and Traffic)	પોલીસ ઉપ-નિરીક્ષક, બિન-તારી (ઈજનેરી અને યાતાયાત)
Head Wireless Operator	મુખ્ય બિન-તારી પ્રચાલક
Draftsman (Wireless)	નકશાગર (બિન-તારી)
Police Sub-Inspector (Armed/Unarmed)	પોલીસ ઉપ-નિરીક્ષક (હથિયારી/બિન-હથિયારી)
Platoon Commandant	પલટણ સમાદેશક
Junior Expert	જુનિયર/અવર નિષ્ણાત
Senior Searcher	સિનિયર/પ્રવર સંશોધક
Nurse	પરિચારિકા/પરિચારક
Sarang (Qualified)	સારંગ (લાયકાતી)

Band Havaladar	બેન્ડ હવાલદાર
Law Instructor	કાયદા પ્રશિક્ષક
Assistant Drill Instructor	મદદનીશ કવાયત પ્રશિક્ષક
Upholsterer	ગાદીગર
Tinsmith	ટનગર
Greaser	ઊંજણકર્તા; ગ્રીઝર

(iii) Directorate Of Civil Defence

(૩) નાગરિક સંરક્ષણ નિયામકની કચેરી

Deputy Director	નાયબ નિયામક
Assistant Director	મદદનીશ નિયામક
Deputy Controller	નાયબ નિયંત્રક
Commandant	સમાદેશક
Accounts Officer	હિસાબ અધિકારી
Trained Instructor	તાલીમી પ્રશિક્ષક
Office Superintendent	કચેરી અધીક્ષક
Radio Mechanic	રેડિયો યંત્ર-કારીગર
Electrical Supervisor	વીજળી અવેક્ષક
Auditor	હિસાબ-તપાસનીશ
Oilman	તેલવાળો
Workshop Hand	વર્કશોપ/કાર્યશાળા કામદાર
Dresser	ડ્રેસર; પાટાપિંડી કરનાર
Mess Servant	ભોજનાલય નોકર
Kennel Boy	શ્વાનગૃહ સેવક
Bellows Boy	ધમણ સેવક/ અનુચર
Syce	અશ્વપાલ
Tandel	ટંડેલ
Ward Boy	વોર્ડ સેવક
Dispensary Servant	દવાખાના નોકર
Motor Cleaner/Helper	મોટર સ્વચ્છક/મદદગાર
Wireless Operator	બિન-તારી પ્રચાલક
Senior Clerk	સિનિયર/પ્રવર કારકુન
Orderly	ચપરાશી; ઓર્ડરલી
Messenger	સંદેશવાહક
Sweeper	સફાઈકાર

(iv) Office of the Director of Forensic Science Laboratory

(૪) ન્યાયસહાયક વિજ્ઞાન પ્રયોગશાળાના નિયામકની કચેરી

Director	નિયામક
Administrative Officer	વહીવટી અધિકારી
Subject-matter Specialist	વિષયવસ્તુ નિષ્ણાત/વિશેષજ્ઞ/તદ્વિદ
Junior Scientific Officer	જુનિયર/અવર વિજ્ઞાન અધિકારી
Senior Scientific Assistant	સિનિયર/ પ્રવર વિજ્ઞાન મદદનીશ
Chemical Analyser	રસાયણ પૃથક્કાર
Practicals Supervisor	પ્રયોગ અવેક્ષક
Armourer	શસ્ત્રપાલ
Laboratory Technician	પ્રયોગશાળા તકનિકવિદ
Finger Print Expert	આંગળાં-છાપ નિષ્ણાત
Sample Warden	નમૂના રક્ષક

(v) Office of the Special Inspector General of Police And Director of Anti-corruption Bureau

(૫) ખાસ પોલીસ મહાનિરીક્ષક અને રુશવત નિરોધ નિયામકની કચેરી

Special Inspector General of Police and Director	ખાસ પોલીસ મહાનિરીક્ષક અને નિયામક
Deputy Director	નાયબ નિયામક
Assistant Director	મદદનીશ નિયામક
Legal Advisor	કાનૂની સલાહકાર
Police Inspector	પોલીસ નિરીક્ષક
Stenographer	લઘુલિપિક
Office Superintendent	કચેરી અધીક્ષક
Police Sub-Inspector	પોલીસ ઉપ-નિરીક્ષક

(vi) Directorate of Sainik Welfare

(૬) સૈનિક કલ્યાણ નિયામકની કચેરી

Director	નિયામક
Zilla Sainik Welfare Officer	જિલ્લા સૈનિક કલ્યાણ અધિકારી
Head Clerk	મુખ્ય કારકુન
Stenographer	લઘુલિપિક

Senior Clerk	સિનિયર/પ્રવર કારકુન
Welfare Organiser and Superintendent, Military Boys' Hostel	કલ્યાણ આયોજક અને અધીક્ષક, સૈનિક કુમાર છાત્રાલય

(vii) Gujarat Vigilance Commission

(૭) ગુજરાત તકેદારી આયોગ

Vigilance Commisioner	તકેદારી આયુક્ત
Personal Assistant to Vigilance Commissioner	તકેદારી આયુક્તના અંગત મદદનીશ
Chief Engineer	મુખ્ય ઈજનેર
Superintending Engineer	અધીક્ષક ઈજનેર
Secretary	સચિવ
Executive Engineer	કાર્યપાલક ઈજનેર
Under Secretary	ઉપસચિવ
Deputy Engineer	નાયબ ઈજનેર
Section Officer	અનુભાગ અધિકારી
Junior Engineer	જુનિયર/અવર ઈજનેર

(viii) Office of the Inspector General of Prisons

(૮) જેલ મહાનિરીક્ષકની કચેરી

Inspector General of Prisons	જેલ મહાનિરીક્ષક
Deputy Inspector General of Prisons	નાયબ જેલ મહાનિરીક્ષક
Superintendent, Central Prison	અધીક્ષક, મધ્યસ્થ જેલ
Additional Superintendent, Central Prison	અધિક અધીક્ષક, મધ્યસ્થ જેલ
Deputy Superintendent, Central Prison	નાયબ અધીક્ષક. મધ્યસ્થ જેલ

Medical Officer	તબીબી અધિકારી
Principal, Jail Staff Training School	આચાર્ય, જેલ કર્મચારીગણ તાલીમશાળા
Administrative Officer	વહીવટી અધિકારી
Superintendent, Jail Industries	અધીક્ષક, જેલ ઉદ્યોગો
Accounts Officer	હિસાબ અધિકારી
Superintendent, District Prison	અધીક્ષક, જિલ્લા જેલ
Jailor	જેલર
Weaving Master	વણાટ માસ્ટર
Factory Manager	કારખાના વ્યવસ્થાપક
Press Manager	મુદ્રણાલય વ્યવસ્થાપક
Chemical Supervisor	રસાયણ અવેક્ષક
Agricultural Officer	કૃષિ અધિકારી
Woman Jailor	મહિલા જેલર
Industrial Jailor	ઔદ્યોગિક જેલર
Foreman	કાર્યદેશક
Carpentary Instructor	સુથારીકામ પ્રશિક્ષક
Senior Tailor Master	સિનિયર/પ્રવર સીવણ માસ્ટર
Loom Fitter	સાળ ફિટર
Proof-reader	પ્રૂફવાચક
Assistant Supervisor	મદદનીશ અવેક્ષક
Senior Clerk	સિનિયર/પ્રવર કારકુન
Compounder (Qualified)	કમ્પાઉન્ડર (લાયકાતી)
Assistant Chemical Supervisor	મદદનીશ રસાયણ અવેક્ષક
Head Matron	મુખ્ય અધિસેવિકા/મેટ્રન
Junior Clerk	જુનિયર/અવર કારકુન
Rider Messenger	સવાર સંદેશવાહક
Police Constable (Armed/Unarmed)	પોલીસ કોન્સ્ટેબલ (હથિયારી/બિન-હથિયારી)

INDUSTRIES, MINES AND ENERGY DEPARTMENT

ઉદ્યોગ, ખાણ અને ઊર્જા વિભાગ

(i) Office of the Chief Electrical Inspector And Collector of Electricity Duty

(૧) મુખ્ય વીજળી નિરીક્ષક અને વીજળી શુલ્ક સમાહર્તાની કચેરી

Chief Electrical Inspector and Collector of Electricity Duty	મુખ્ય વીજળી નિરીક્ષક અને વીજળી શુલ્ક સમાહર્તા
Secretary Licensing Board	સચિવ, પરવાના બોર્ડ
Electrical Inspector	વીજળી નિરીક્ષક
Assistant Electrical Inspector	મદદનીશ વિજળી નિરીક્ષક
Administrative Officer	વહીવટી અધિકારી
Junior Assistant	અવર મદદનીશ
Suprintendent	અધીક્ષક
Electrical Sub-Inspector	વીજળી ઉપ-નિરીક્ષક
Lift Mechanic	લિફ્ટ યંત્ર-કારીગર
Senior Accounts Clerk	સિનિયર/પ્રવર હિસાબ કારકુન
Chief Auditor	મુખ્ય હિસાબ-તપાસનીસ
Senior Auditor	સિનિયર/પ્રવર હિસાબ તપાસનીસ
Stenographer	લઘુલિપિક
Senior Assistant	સિનિયર/પ્રવર મદદનીશ
Junior Assistant	જુનિયર/અવર મદદનીશ
Junior Clerk	જુનિયર/ અવર કારકુન

(ii) Office of the Commissioner of Industries

(૨) ઉદ્યોગ આયુક્તની કચેરી

Industries Commissioner	ઉદ્યોગ આયુક્ત
Additional Industries Commissioner	અધિક ઉદ્યોગ આયુક્ત
Joint Industries Commissioner	સંયુક્ત ઉદ્યોગ આયુક્ત
Chief Industrial Advisor	મુખ્ય ઔદ્યોગિક સલાહકાર

Advisor (Pollution Control)	સલાહકાર (પ્રદૂષણ નિયંત્રણ)
Technical Advisor (Engineering/Chemical)	તકનિકી સલાહકાર (ઈજનેરી/રસાયણ)
Joint Technical Advisor Ceramic/Precision Instruments	સંયુક્ત તકનિકી સલાહકાર ચિનાઈમાટીકામ/ચોકસાઈ ઉપકરણ
Officer on Special Duty	ખાસ ફરજ અધિકારી
Joint Commissioner of Industries and General Manager, District Industries Centre	સંયુક્ત ઉદ્યોગ આયુક્ત અને મહાવ્યવસ્થાપક, જિલ્લા ઉદ્યોગ કેન્દ્ર
Deputy Commissioner of Industries and General Manager, District Industries Centre	નાયબ ઉદ્યોગ આયુક્ત અને મહાવ્યવસ્થાપક, જિલ્લા ઉદ્યોગ કેન્દ્ર
Manager, Khadi, Village and Cottage Industries	વ્યવસ્થાપક, ખાદી, ગ્રામ અને કુટિર ઉદ્યોગો
Assistant Commissioner of Industries	મદદનીશ ઉદ્યોગ આયુક્ત
Industrial Statistician	ઔદ્યોગિક આંકડાશાસ્ત્રી
Industries Officer	ઉદ્યોગ અધિકારી
Manager, Credit/Marketing/ Economic Investigation	વ્યવસ્થાપક, ધિરાણ/બરીદ-વેચાણ/આર્થિક તપાસ
Assistant Industrial Chemist	મદદનીશ ઔદ્યોગિક રસાયણશાસ્ત્રી
Industrial Promotion Officer	ઔદ્યોગિક ઉત્તેજન અધિકારી
Senior Industries Inspector Auditor	સિનિયર/ પ્રવર ઉદ્યોગ નિરીક્ષક હિસાબ-તપાસનીસ; ઓડિટર
Research Assistant	સંશોધન મદદનીશ
Staff Inspector	મીઠા નિરીક્ષક
Examiner	પરીક્ષક
Economic Investigator	આર્થિક તપાસનીસ
Circle Inspector	વર્તુળ નિરીક્ષક
Mechanic	યંત્ર-કારીગર
Librarian	ગ્રંથપાલ
	૩૫૧

Receptionist	સ્વાગતી
Record-Keeper	દફતરદાર; દફતરી
Laboratory Assistant	પ્રયોગશાળા મદદનીશ
Storekeeper	ભંડારી

(iii) Directorate of Cottage Industries and Industrial Co-operatives

(૩) કુટિર ઉદ્યોગો અને ઔદ્યોગિક સહકારી મંડળીઓના નિયામકની કચેરી

Joint Director (Textile)	સંયુક્ત નિયામક (કાપડ ઉદ્યોગ)
Leather Expert	ચામડા નિષ્ણાત
Deputy Director (Training and Extension/State Design Centre/Textile/Technical)	નાયબ નિયામક (તાલીમ અને વિસ્તરણ/રાજ્ય આલેખન કેન્દ્ર/કાપડ ઉદ્યોગ/તકનિકી)
Assistant Director, Cosmectic Workshop	મદદનીશ નિયામક, સૌંદર્ય પ્રસાધન વર્કશોપ
Textile Officer	કાપડ ઉદ્યોગ અધિકારી
Design Artist	આલેખન કલાકાર
Technical Assistant	તકનિકી મદદનીશ
Foreman	કાર્યદેશક; ફોરમેન
Designer	આલેખનકાર; ડિઝાઈનકાર
Draftsman (Mechanical)	નકશાગર (યાંત્રિક)
Master Craftsman	મુખ્ય કારીગર
Rector-cum-Superintendent of Hostels	છાત્રાલયના ગૃહપતિ-સહ-અધીક્ષક
Jobber	મુકાદમ; જોબર
Textile Inspector	કાપડ ઉદ્યોગ નિરીક્ષક
Field Officer	ક્ષેત્ર અધિકારી
Display Artist	પ્રદર્શન કલાકાર
Senior Dyeing Demonstrator	સિનિયર/પ્રવર રંગકામ નિદર્શક
Warper-cum-Sizer	તાણી-કાંજી કામદાર

(iv) Directorate of Geology and Mining and Minerals

(૪) ભૂસ્તરવિજ્ઞાન અને ખાણકામ અને ખનિજ નિયામકની કચેરી

Director	નિયામક
Deputy Director	નાયબ નિયામક
Senior Geologist	સિનિયર/પ્રવર ભૂસ્તરવિજ્ઞાની
Senior Chemist	સિનિયર/પ્રવર રસાયણશાસ્ત્રી
Joint Director	સંયુક્ત નિયામક
Geologist	ભૂસ્તરવિજ્ઞાની
Geo-physicist	ભૂ-ભૌતિકવિજ્ઞાની
Chemist	રસાયણશાસ્ત્રી
Mining Engineer	ખાણકામ ઈજનેર
Analytical Chemist	પૃથક્કરણ રસાયણશાસ્ત્રી
Stores Officer	ભંડાર અધિકારી
Assistant Drilling Engineer	મદદનીશ શારકામ ઈજનેર
Superintendent of Maps	નકશા અધીક્ષક
Rigman	રિગમેન
Ferro Printer	ફેરો મુદ્રક
Senior Chemical Assistant	સિનિયર/ પ્રવર રસાયણ મદદનીશ

(v) Directorate of Printing and Stationery

(૫) મુદ્રણ અને લેખનસામગ્રી નિયામકની કચેરી

Director	નિયામક
Deputy Director (Technical)	નાયબ નિયામક (તકનિકી)
Deputy Director (Administration)	નાયબ નિયામક (વહીવટ)
Mechanical Engineer Manager	યાંત્રિક ઈજનેર વ્યવસ્થાપક
Assistant Manager	મદદનીશ વ્યવસ્થાપક
Welfare Officer	કલ્યાણ અધિકારી
Training Officer	તાલીમ અધિકારી
Administrative Officer	વહીવટી અધિકારી
Accounts Officer	હિસાબ અધિકારી
Manager, Publication	વ્યવસ્થાપક, પ્રકાશન
Junior Assistant Manager	જુનિયર/અવર મદદનીશ વ્યવસ્થાપક
Artist	કલાકાર

Electrical Supervisor	વીજળી અવેક્ષક
Superintendent	અધીક્ષક
Supervisor (Standard and Checking)	અવેક્ષક (ધોરણ અને તપાસ)
Senior Estimator	સિનિયર/પ્રવર આકારણીકાર/અંદાજકાર
Senior Auditor	સિનિયર/પ્રવર હિસાબ તપાસનીસ
Art Executive	કલા કાર્યપાલક
Overseer (High Court unit)	સર્વેક્ષક (ઉચ્ચ ન્યાયાલય એકમ)
Timekeeper	સમયપાલ; ટાઈમકીપર
Despatcher	રવાનગીકાર
Mono Reservist	એકાક્ષર મુદ્રણ/મોનો અનામતી
Lino Reservist	પંકિત મુદ્રણ/ લાઈનો અનામતી
Caster	ઢાળકામ કરનાર/કાસ્ટર
Packing Checker	પેકિંગ ચકાસણીકાર
Proof Reader	પ્રૂફવાચક
Draftsman	નકશાગર

INFORMATION, BROADCASTING AND TOURISM DEPARTMENT

માહિતી, પ્રસારણ અને પ્રવાસન વિભાગ

(i) Directorate of Information

(૧) માહિતી નિયામકની કચેરી

Director of Information	માહિતી નિયામક
Engineer-in-charge, Rural Broadcasting	પ્રભારી ઈજનેર, ગ્રામીણ પ્રસારણ
Joint Director of Information	સંયુક્ત માહિતી નિયામક
Senior Assistant Engineer	સિનિયર/પ્રવર મદદનીશ ઈજનેર
Assistant Production Officer	મદદનીશ નિર્માણ અધિકારી
Information Officer	માહિતી અધિકારી
Departmental Liaison Officer Manager, Information Centre	ખાતાકીય સંપર્ક અધિકારી વ્યવસ્થાપક, માહિતી કેન્દ્ર
Advertisement Manager	જાહેરખબર વ્યવસ્થાપક
Assistant Examiner, Books and Publications	મદદનીશ પરીક્ષક, પુસ્તકો અને પ્રકાશનો

Technical Assistant	તકનિકી મદદનીશ
Senior Sub-Editor	સિનિયર/ પ્રવર ઉપ-સંપાદક
Superintendent	અધીક્ષક
Sub-editor	ઉપ-સંપાદક
Receptionist-cum-Superintendent	રવાનગી-સહ-અધિકારી
Reporter	ખબરપત્રી; વૃત્તાંતનિવેદક
Draftsman	નકશાગર
Translator	ભાષાંતરકાર; અનુવાદક
District Information Officer	જિલ્લા માહિતી અધિકારી
Despatch Rider	રવાનગી સવાર
Film Checker	ચલચિત્ર ચકાસણીકાર

(ii) Directorate of Tourism

(૨) પ્રવાસન નિયામકની કચેરી

Director of Tourism	પ્રવાસન નિયામક
Officer on Special Duty	ખાસ ફરજ અધિકારી
Exhibition Officer	પ્રદર્શન અધિકારી
Accounts Officer	હિસાબ અધિકારી
Visualiser	દૃશ્ય આલેખક
Typist	ટાઈપકાર; ટાઈપિસ્ટ

LABOUR AND EMPLOYMENT DEPARTMENT

શ્રમ અને રોજગાર વિભાગ

(i) Office of the Commissioner of Labour

(૧) શ્રમ આયુક્તની કચેરી

Commissioner of Labour	શ્રમ આયુક્ત
Chief Inspector of Factories	મુખ્ય કારખાનાં નિરીક્ષક
Deputy Chief Inspector of Factories	નાયબ મુખ્ય કારખાનાં નિરીક્ષક
Chief Inspector, Steam Boilers and Smoke Nuisances	મુખ્ય નિરીક્ષક; વરાળ બોઈલર અને ધૂણી ઉપદ્રવ

Additional Commissioner of Labour	અધિક શ્રમ આયુક્ત
Deputy Commissioner of Labour	નાયબ શ્રમ આયુક્ત
Senior Inspector of Factories	સિનિયર/ પ્રવર કારખાનાં નિરીક્ષક

(ii) Office of the Commissioner of Rural Labour

(ર) ગ્રામીણ શ્રમ આયુક્તની કચેરી

Rural Labour Commissioner	ગ્રામીણ શ્રમ આયુક્ત
Deputy Rural Labour Commissioner	નાયબ ગ્રામીણ શ્રમ આયુક્ત
Government Labour Officer Office Superintendent	સરકારી શ્રમ અધિકારી કચેરી અધીક્ષક
Assistant Government Labour Officer	મદદનીશ સરકારી શ્રમ અધિકારી
Research Officer	સંશોધન અધિકારી
Inspector for Payment of Wages Act	નિરીક્ષક, વેતન ચુકવણી અધિનિયમ
Inspector of Notified Factories	નિર્દિષ્ટ કારખાનાંના નિરીક્ષક
Scrutiniser	ચકાસણીકાર
Labour Investigator	શ્રમ તપાસનીસ
Director of Safety	સલામતી નિયામક
Assistant Commissioner of Labour	મદદનીશ શ્રમ આયુક્ત
Medical Inspector of Factories	કારખાનાંના તબીબી નિરીક્ષક
Technical Inspector of Factories	કારખાનાંના તકનિકી નિરીક્ષક
Chemical Inspector of Factories	કારખાનાંના રસાયણ નિરીક્ષક
Lady Inspector of Factories	કારખાનાંના મહિલા નિરીક્ષક
Inspector of Steam Boilers and Smoke Nuisances	નિરીક્ષક, વરાળ બોઈલર અને ધૂણી ઉપદ્રવ

Certifying Surgeon	પ્રમાણન સર્જન
Government Labour Office	સરકારી શ્રમ અધિકારી

(iii) Directorate Of Employment and Training

(૩) રોજગાર અને તાલીમ નિયામકની કચેરી

Officer on Special Duty	ખાસ ફરજ અધિકારી
Deputy Director, Training/ Manpower/Job Development	નાયબ નિયામક, તાલીમ/ માનવશક્તિ/કામગીરી વિકાસ
Assistant Director of Training	મદદનીશ તાલીમ નિયામક
Deputy Apprenticeship Advisor	નાયબ શિખાઉ ઉમેદવારી સલાહકાર; નાયબ શિક્ષુતા સલાહકાર
Training Inspector	તાલીમ નિરીક્ષક
Assistant Director of Employment	મદદનીશ રોજગાર નિયામક
Divisional Employment Officer	પ્રભાગીય રોજગાર અધિકારી
Training-cum-Placement Officer	તાલીમ-સહ-નોકરી પ્રબંધ અધિકારી
Trade Testing Officer	વ્યવસાય પરીક્ષણ અધિકારી
Assistant Planning Officer	મદદનીશ આયોજન અધિકારી
Sub-Regional Employment Officer	પેટા-પ્રદેશ રોજગાર અધિકારી
Employment Officer (General)	રોજગાર અધિકારી (સામાન્ય)
Foreman Instructor	કાર્યદેશક પ્રશિક્ષક
Librarian	ગ્રંથપાલ
Junior Apprentice Advisor	જુનિયર/અવર શિખાઉ ઉમેદવાર સલાહકાર; જુનિયર/અવર શિક્ષુ સલાહકાર મદદનીશ શિખાઉ ઉમેદવાર સલાહકાર; મદદનીશ શિક્ષુ સલાહકાર
Weaving Master	વણાટ માસ્ટર
Store Verifier	ભંડાર ખરાઈકાર
Junior Employment Officer	જુનિયર/અવર રોજગાર અધિકારી
Store-Keeper	ભંડારી

Supervisor	અવેક્ષક
Instructor	પ્રશિક્ષક
Sub-Auditor	પેટા-હિસાબ તપાસનીસ
Office Supervisor	કચેરી અવેક્ષક
Artist	કલાકાર
Crafts Instructor	હસ્તદ્યોગ પ્રશિક્ષક
Assistant Tool Room Keeper	મદદનીશ ઓજારખંડ રક્ષક
Senior-clerk-cum- Accountant	સિનિયર/પ્રવર કારકુન-સહ-હિસાબનીસ
Laboratory Assistant	પ્રયોગશાળા મદદનીશ
Compiler-cum-Verifier	સંકલનકાર-સહ-ખરાઈકાર
Junior Clerk	જુનિયર/અવર કારકુન
Store-keeper	ભંડારી

(iv) Industrial Courts, Labour Courts and Wage Boards

(૪) ઔદ્યોગિક ન્યાયાલય, શ્રમ ન્યાયાલય અને વેતન બોર્ડ

President, Industrial Court	પ્રમુખ, ઔદ્યોગિક ન્યાયાલય
Member, Industrial Court	સભ્ય, ઔદ્યોગિક ન્યાયાલય
Registrar, Industrial Court	રજિસ્ટ્રાર, ઔદ્યોગિક ન્યાયાલય
Clerk of the Court	ન્યાયાલય શિરસ્તેદાર; અદાલત કારકુન; ન્યાયાલય કારકુન
Bailiff	બેલિફ
Senior Clerk	સિનિયર/ પ્રવર કારકુન
Cashier	રોકડિયો; કેશિયર
Junior Clerk	જુનિયર/અવર કારકુન
Accounts Clerk	હિસાબ કારકુન
Store Clerk	ભંડાર કારકુન
Judge, Labour Court. Senior Division/Junior Division	ન્યાયાધીશ, શ્રમ ન્યાયાલય, સિનિયર/ પ્રવર પ્રભાગ/ જુનિયર/ અવર પ્રભાગ
Registrar, Labour Court	રજિસ્ટ્રાર; શ્રમ ન્યાયાલય
Secretary, Wage Board	સચિવ, વેતનબોર્ડ
Clerk-cum-Typist	કારકુન-સહ-ટાઈપિસ્ટ
Stenographer	લઘુલિપિક

Senior Clerk
Sub-accountant

સિનિયર/પ્રવર કારકુન
પેટા-હિસાબનીસ

LEGAL DEPARTMENT

કાયદા વિભાગ

(i) Office of the Charity Commissioner

(૧) સખાવત આયુક્તની કચેરી

Charity Commissioner	સખાવત આયુક્ત
Joint Charity Commissioner	સંયુક્ત સખાવત આયુક્ત
Director of Accounts	હિસાબ નિયામક
Deputy Charity Commissioner	નાયબ સખાવત આયુક્ત
Assistant Charity Commissioner	મદદનીશ સખાવત આયુક્ત
Law Officer	કાયદા અધિકારી

(ii) Judicial Organisation

(૨) ન્યાયાલયી તંત્ર

City Civil Court, Small Causes Court, Metropolitan Magistrates Court

શહેર દીવાની ન્યાયાલય, નાના દાવા ન્યાયાલય, મહાનગર ફોજદારી ન્યાયાલય

District Judge	જિલ્લા ન્યાયાધીશ
Principal Judge	મુખ્ય ન્યાયાધીશ
Additional Principal Judge	અધિક મુખ્ય ન્યાયાધીશ
Judge	ન્યાયાધીશ
Registrar	રજિસ્ટ્રાર, પ્રબંધક
Personal Assistant	અંગત મદદનીશ
Stenographer	લઘુલિપિક
Superintendent	અધીક્ષક
Librarian	ગ્રંથપાલ
Section Writer	લેખનિક; સેક્શન રાઈટર
Bailiff	બેલિફ
Court-keeper	ન્યાયાલય પરિરક્ષક
Filer	ફાઈલકાર
Book Binder	પુસ્તક બંધાઈકાર
Jail Warder	જેલરક્ષક

Chief Metropolitan Magistrate	મુખ્ય મહાનગર મેજિસ્ટ્રેટ/ ફોજદારી ન્યાયાધીશ
Metropolitan Magistrate Shirastedar	મહાનગર મેજિસ્ટ્રેટ/ફોજદારી ન્યાયાધીશ શિરસ્તેદાર
District and Sessions Judge Extra Assistant Judge	જિલ્લા અને સત્ર ન્યાયાધીશ વધારાના મદદનીશ ન્યાયાધીશ
Civil Judge (Senior (Division)	દીવાની ન્યાયાધીશ (પ્રવર પ્રભાગ)
Chief Judicial Magistrate Judge, Small Causes Court	મુખ્ય ન્યાયાલયી મેજિસ્ટ્રેટ ન્યાયાધીશ, નાના દાવા ન્યાયાલય
Civil Judge (Junior Division) Clerk of the Court	દીવાની ન્યાયાધીશ (અવર પ્રભાગ) ન્યાયાલય શિરસ્તેદાર; અદાલતી કારકુન; ન્યાયાલય કારકુન
Civil and Criminal Superintendent	દીવાની અને ફોજદારી અધીક્ષક
Nazir	નાજર
Stenographer	લઘુલિપિક

(iii) Office of the inspecting officer (Court Fees)

(૩) નિરીક્ષક અધિકારી (ન્યાયાલય ફી) ની કચેરી

Inspecting Officer (Court Fees) for High Court and Small Causes Court and Ex officio Chief Inspecting Officer (Court Fees)	નિરીક્ષક અધિકારી (ન્યાયાલય ફી), ઉચ્ચ ન્યાયાલય અને નાના દાવા ન્યાયાલય તથા હોદ્દાની રૂએ મુખ્ય નિરીક્ષક અધિકારી (ન્યાયાલય ફી)
--	--

NARMADA DEVELOPMENT DEPARTMENT

નર્મદા વિકાસ વિભાગ

Office of the Chief Controller of Accounts (Narmada Project)

મુખ્ય હિસાબ નિયંત્રક (નર્મદા પરિયોજના)ની કચેરી

Controller of Accounts	હિસાબ નિયંત્રક
Pay and Accounts Officer	પગાર અને હિસાબ અધિકારી

Officer on Special Duty	ખાસ ફરજ અધિકારી
Deputy Controller of Accounts	નાયબ હિસાબ નિયંત્રક
Works Accountant	બાંધકામ હિસાબનીસ; કામ હિસાબનીસ
Section Officer	અનુભાગ અધિકારી
Divisional Accountant	પ્રભાગીય હિસાબનીસ
Auditor	હિસાબ તપાસનીસ; ઓડિટર

Panchayats and Rural Housing Department
પંચાયત અને ગ્રામ ગૃહનિર્માણ વિભાગ

(i) Office of the Development Commissioner

(૧) વિકાસ આયુક્તની કચેરી

Development Commissioner	વિકાસ આયુક્ત
Additional Development Commissioner	અધિક વિકાસ આયુક્ત
Deputy Development Commissioner	નાયબ વિકાસ આયુક્ત
Chief Accounts Officer	મુખ્ય હિસાબ અધિકારી
Assistant Development Commissioner	મદદનીશ વિકાસ આયુક્ત
Head Accountant	મુખ્ય હિસાબનીસ
Senior Auditor	સિનિયર ઓડિટર

(ii) Director, State Institute of Rural Development and Panchayati Raj)

(૨) નિયામક, રાજ્ય ગ્રામીણ વિકાસ અને પંચાયત રાજ સંસ્થા

Director	નિયામક
Joint Director	સંયુક્ત નિયામક
Deputy Director	નાયબ નિયામક
Principal, Panchayati Raj Training Centre	આચાર્ય, પંચાયત રાજ તાલીમ કેન્દ્ર
Instructor	પ્રશિક્ષક

PORTS, TRANSPORT AND FISHERIES DEPARTMENT

બંદરો, વાહનવ્યવહાર અને મત્સ્યોદ્યોગ વિભાગ

(i) Gujarat Maritime Board

(૧) ગુજરાત દરિયાઈ બોર્ડ

Chief Executive Officer and Vice-Chairman	મુખ્ય કાર્યપાલક અધિકારી અને ઉપાધ્યક્ષ
Director of Ports	બંદર નિયામક
Ports Officer (Navigation)	બંદર અધિકારી (નૌપરિવહન)
Berthing Master	ડકકા માસ્ટર
Superintending Engineer (Ports)	અધીક્ષક ઈજનેર (બંદર)
Marine Engineer	દરિયાઈ ઈજનેર
Dock Master	ગોદી કપ્તાન
Senior Marine Surveyor	સિનિયર/પ્રવર દરિયાઈ મોજણીદાર
Dredging Crane Operator	કાંપનિકાલ ઊંટડા પ્રચાલક; ડ્રેજિંગ કેન પ્રચાલક
Navigation Officer	નૌપરિવહન અધિકારી
Tug Master	ખેંચનૌકા/ ટગ કપ્તાન
Traffic Manager	યાતાયાત/ટ્રાફિક વ્યવસ્થાપક
Crane Operator	ઊંટડા/કેન પ્રચાલક
Fire fighter Operator	અગ્નિશામક યંત્ર પ્રચાલક
Electric Chorgeman	વીજળી કાર્યવેક્ષક/ ચાર્જમેન
Sub-overseer	પેટા-પર્યવેક્ષક/ઓવરસિયર
Time keeper	સમયપાલ
Tide observer	ભરતી નિરીક્ષક
Cardex Operator	કાર્ડેક્સ પ્રચાલક
Tindel	ટંડેલ
Sarang	સારંગ
Assistant Store-keeper	મદદનીશ ભંડારી
Pumpman	પંપવાળો
Leedsman	દરિયા-ઓળંબી
Cook	રસોઈયો
Crane Driver	ઊંટડા/કેન ચાલક
Tracer	અનુરેખક

(ii) Office of the Commissioner of Fisheries

(૨) મત્સ્યોદ્યોગ આયુક્તની કચેરી

Commissioner of Fisheries	મત્સ્યોદ્યોગ આયુક્ત
Joint Commissioner of Fisheries	સંયુક્ત મત્સ્યોદ્યોગ આયુક્ત
Deputy Commissioner of Fisheries	નાયબ મત્સ્યોદ્યોગ આયુક્ત
Superintendent of Fisheries Curator	મત્સ્યોદ્યોગ અધીક્ષક સંગ્રહાધ્યક્ષ
Assistant Research Officer	મદદનીશ સંશોધન અધિકારી
Vigilance Officer	તકેદારી અધિકારી
Processing Technologist	પ્રક્રિયા પ્રૌદ્યોગિકીવિદ
Fisheries Training Officer	મત્સ્યોદ્યોગ તાલીમ અધિકારી
Junior Engineer	અવર ઈજનેર
Certified Skipper	પ્રમાણિત કપ્તાન
Skipper (Vessel)	કપ્તાન (જહાજ)
Fisheries Officer	મત્સ્યોદ્યોગ અધિકારી
Master Fisherman	મુખ્ય માછીમાર
Aquarium Supervisor	માછલીઘર અવેક્ષક
Aquarium Artist	માછલીઘર કલાકાર
Fisherman Expert	માછીમાર નિષ્ણાત
Fisheries Expert	મત્સ્યોદ્યોગ નિષ્ણાત
Fisherman	માછીમાર
Tandel	ટંડેલ

(iii) Directorate of Transport

(૩) પરિવહન નિયામકની કચેરી

Director of Transport	પરિવહન નિયામક
Joint Director of Transport	સંયુક્ત પરિવહન નિયામક
Deputy Director of Transport	નાયબ પરિવહન નિયામક
Regional Transport Officer	પ્રાદેશિક પરિવહન અધિકારી

Assistant Director of Transport	મદદનીશ પરિવહન નિયામક
Research Officer	સંશોધન અધિકારી
Accounts Officer	હિસાબ અધિકારી

REVENUE DEPARTMENT

મહેસૂલ વિભાગ

(i) Commissionerate of Land Reforms

(૧) જમીન સુધારા આયુક્તની કચેરી

Commissioner of Land Reforms	જમીન સુધારા આયુક્ત
Deputy Commissioner of Land Reforms	નાયબ જમીન સુધારા આયુક્ત
Deputy Collector	નાયબ સમાહર્તા/કલેક્ટર
Maintenance Surveyor	નિભાવ મોજણીદાર
Clerk-cum-Typist	કારકુન-સહ-ટાઈપિસ્ટ

(ii) Directorate of Relief

(૨) રાહત નિયામકની કચેરી

Director of Relief	રાહત નિયામક
Deputy Director of Relief	નાયબ રાહત નિયામક
Accounts Officer	હિસાબ અધિકારી
Sub-Auditor	પેટા-હિસાબ તપાસનીસ

(iii) Gujarat Revenue Tribunal

(૩) ગુજરાત મહેસૂલ પંચ

President	પ્રમુખ
Member	સભ્ય
Registrar	પ્રબંધક; રજિસ્ટ્રાર
Stenographer	લઘુલિપિક
Senior Clerk	સિનિયર/ પ્રવર કારકુન
Junior Clerk	જુનિયર/ અવર કારકુન

(iv) Office of the Inspector General of Registration

(જ) નોંધણી મહાનિરીક્ષકની કચેરી

Inspector General of Registration	નોંધણી મહાનિરીક્ષક
Deputy Inspector General of Registration	નાયબ નોંધણી મહાનિરીક્ષક
Assistant Inspector General of Registration	મદદનીશ નોંધણી મહાનિરીક્ષક
Manager, Government Photo Registry	વ્યવસ્થાપક, સરકારી ફોટો નોંધણી
Inspector of Registration	નોંધણી નિરીક્ષક
Junior Assistant Manager	અવર મદદનીશ વ્યવસ્થાપક
Sub-Registrar	ઉપ-પ્રબંધક; પેટા નોંધણી અધિકારી
Supervisor	અવેક્ષક
Store keeper	ભંડારી
Time-keeper	સમયપાલ

(v) Office of the Settlement Commissioner and Director of Land Records

(વ) જમાબંદી આયુક્ત અને જમીન દફતરના નિયામકની કચેરી

Settlement Commissioner and Director of Land Records	જમાબંદી આયુક્ત અને જમીન દફતર નિયામક
Deputy Director of Land Records	નાયબ જમીન દફતર નિયામક
Assistant Settlement Commissioner	મદદનીશ જમાબંદી આયુક્ત
Superintendent of Land Records	જમીન દફતર અધીક્ષક
Consolidation Officer	એકત્રીકરણ અધિકારી
Enquiry Officer (City Survey)	તપાસ અધિકારી (શહેર મોજણી)
District Inspector of Land Records	જિલ્લા જમીન દફતર નિરીક્ષક
City Survey Superintendent	શહેર મોજણી અધીક્ષક ૩૬૫

Nimtandar	નિમતાનદાર
Head Surveyor	મુખ્ય મોજણીદાર

(vi) Office of the Superintendent of Stamps

(૬) સ્ટેમ્પ અધીક્ષકની કચેરી

Superintendent of Stamps	સ્ટેમ્પ અધીક્ષક
Deputy Superintendent of Stamps	નાયબ સ્ટેમ્પ અધીક્ષક
Assistant Superintendent of Stamps	મદદનીશ સ્ટેમ્પ અધીક્ષક
Reserch Officer	સંશોધન અધિકારી
Chief Inspector of Stamps	મુખ્ય સ્ટેમ્પ નિરીક્ષક
Office Superintendent	કચેરી અધીક્ષક
Stenographer	લઘુલિપિક
Inspector of Stamps	સ્ટેમ્પ નિરીક્ષક
Cashier	રોકડિયો; કેશિયર
Senior Clerk	સિનિયર/પ્રવર કારકુન
Store keeper	ભંડારી
Junior Clerk	જુનિયર/ અવર કારકુન
Stamp Vendor	સ્ટેમ્પ વિકેતા

(vii) Urban Land Tribunal

(૭) શહેરી જમીન પંચ

Registrar, Urban Land Tribunal and Ex-officio Secretary	નોંધણી અધિકારી/પ્રબંધક/રજિસ્ટ્રાર, શહેરી જમીન પંચ અને હોદ્દાની રૂએ સચિવ
Stenographer	લઘુલિપિક
Typist	ટાઈપિસ્ટ

(viii) District Collectorates

(૮) જિલ્લા કલેક્ટર કચેરીઓ

Collector	સમાહર્તા; કલેક્ટર
Supernumerary Assistant Collector	સંખ્યાધિક મદદનીશ સમાહર્તા/કલેક્ટર

Additional Collector and Competent Authority, Urban Land - ceiling	અધિક સમાહર્તા/કલેક્ટર અને સક્ષમ અધિકારી શહેરી જમીન ટોચ મર્યાદા
District Planning Officer	જિલ્લા આયોજન અધિકારી
Deputy Collector	નાયબ સમાહર્તા/કલેક્ટર
Resident Deputy Collector	નિવાસી નાયબ સમાહર્તા/કલેક્ટર
Deputy Collector (Protocol)	નાયબ કલેક્ટર (નયાચાર)
District Supply Officer	જિલ્લા પુરવઠા અધિકારી
Special Land Acquisition Officer	ખાસ જમીન સંપાદન અધિકારી
Settlement Officer	જમાબંદી અધિકારી
Extra Chitnis	વધારાના ચિટનીસ
Additional Chitnis	અધિક ચિટનીસ
Executive Magistrate	કાર્યપાલક મેજિસ્ટ્રેટ
Assistant Custodian of Evacuee Properties	હિજરતી મિલકતોના મદદનીશ કબજેદાર
Shirastedar	શિરસ્તેદાર
Special Recovery Officer	ખાસ વસૂલાત અધિકારી
Grain Depot Manager	અનાજ ડિપો વ્યવસ્થાપક
Zonal Officer	પરિક્ષેત્રીય અધિકારી
Card Checking Inspector	કાર્ડ તપાસણી નિરીક્ષક
Special Recovery Officer	ખાસ વસૂલાત અધિકારી
Sub-Divisional Officer	પેટા-પ્રત્યાગીય અધિકારી
Godown Manager	ગોદામ વ્યવસ્થાપક
Extra Aval Karkoon	વધારાના અવલ કારકુન

ROADS AND BUILDING DEPARTMENT

માર્ગ અને મકાન વિભાગ

(i) Office of the Chief Architect to Government

(૧) સરકારના મુખ્ય સ્થપતિની કચેરી

Chief Architect	મુખ્ય સ્થપતિ
Deputy Architect	નાયબ સ્થપતિ
Junior Architect	જુનિયર/અવર સ્થપતિ

Office Superintendent	કચેરી અધીક્ષક
Architectural Assistant	સ્થાપત્ય મદદનીશ
Stenographer	લઘુલિપિક
Draftsman	નકશાગર
Assistant Draftsman	મદદનીશ નકશાગર
Deputy Accountant	નાયબ હિસાબનીસ
Senior clerk	સિનિયર/ પ્રવર કારકુન

(ii) Office of the Chief Town Planner and Architectural Advisor

(૨) મુખ્ય નગર આયોજક અને સ્થાપત્ય સલાહકારની કચેરી

Chief Town Planner and Architectural Advisor	મુખ્ય નગર આયોજક અને સ્થાપત્ય સલાહકાર
Senior Architect	સિનિયર/પ્રવર સ્થપતિ
Senior Town Planner	સિનિયર/પ્રવર નગર આયોજક
Deputy Architect	નાયબ સ્થપતિ
Deputy Town Planner	નાયબ નગર આયોજક
Junior Architect	જુનિયર/અવર સ્થપતિ
Assistant Town Planner	મદદનીશ નગર આયોજક
Town Planning Assistant	નગર આયોજન મદદનીશ
Architectural Draftsman	સ્થાપત્ય નકશાગર
Town Planning Draftsman	નગર આયોજન નકશાગર

(iii) Office of the Controller of Accommodation

(૩) નિવાસન નિયંત્રકની કચેરી

Deputy Controller of Accommodation	નાયબ નિવાસન નિયંત્રક
Requisition Inspector	અધિગ્રહણ નિરીક્ષક
Head Clerk	મુખ્ય કારકુન
Cashier	રોકડિયો; કેશિયર

(iv) Directorate of Parks And Gardens

(૪) ઉદ્યાન અને બગીચા નિયામકની કચેરી

Director of Parks and Gardens	ઉદ્યાન અને બગીચા નિયામક
-------------------------------	-------------------------

Horiculture Officer	બાગાયત અધિકારી
Technical Officer	તકનિકી અધિકારી
Draftsman	નકશાગર
Assistant Superintendent	મદદનીશ અધીક્ષક
Agricultural Officer	કૃષિ અધિકારી
Forester	વનપાલ

SOCIAL WELFARE DEPARTMENT

સમાજ કલ્યાણ વિભાગ

(i) Commissionerate of Prohibition and Excise

(૧) નશાબંધી અને આબકારી આયુક્તની કચેરી

Commissioner of Prohibition and Excise	નશાબંધી અને આબકારી આયુક્ત
Director of Prohibition and Excise	નશાબંધી અને આબકારી નિયામક
Deputy Commissioner of Prohibition and Excise	નાયબ નશાબંધી અને આબકારી આયુક્ત
Deputy Director of Prohibition and Excise	નાયબ નશાબંધી અને આબકારી નિયામક
Legal Assistant	કાયદા મદદનીશ
District Inspector	જિલ્લા નિરીક્ષક
Sub-Inspector	ઉપ-નિરીક્ષક
Head Packer	મુખ્ય પેકર

(ii) Directorate of Social Defence

(૨) સમાજ સુરક્ષા નિયામકની કચેરી

Director of Social Defence	સમાજ સુરક્ષા નિયામક
Deputy Director of Social Defence-cum-Chief Inspector of Certified Schools and Institutions	નાયબ સમાજ સુરક્ષા નિયામક-સહ-પ્રમાણિત શાળાઓ અને સંસ્થાઓના મુખ્ય નિરીક્ષક
Assistant Director of Social Defence-cum-Assistant Reclamation Officer	મદદનીશ સમાજ સુરક્ષા નિયામક સહ-મદદનીશ સુધારણા અધિકારી

Special Officer for Physically Handicapped Officer-in-charge, Receiving Centre for Beggars Superintendent of Beggars, Home	પાસ વિકલાંગ અધિકારી પ્રભારી અધિકારી, ભિક્ષુક આશ્રય કેન્દ્ર અધીક્ષક, ભિક્ષુકગૃહ
Lady Superintendent of Beggars' Home	મહિલા અધીક્ષક, ભિક્ષુકગૃહ
Superintendent of State Home	અધીક્ષક, રાજ્યગૃહ
Lady Superintendent of State Home	મહિલા અધીક્ષક, રાજ્યગૃહ
Child Marriage Prevention Officer	બાળલગ્ન નિયંત્રણ અધિકારી
Inspector and Woman Inspector of Certified Schools	નિરીક્ષક અને મહિલા નિરીક્ષક, પ્રમાણિત શાળાઓ
Superintendent of Homes for Crippled Children	અધીક્ષક, પંગુ બાળક ગૃહ
Superintendent of Homes for Mentally Deficient Children	અધીક્ષક, મનપંગુ બાળક ગૃહ
Superintendent, Major Certified Schools	અધીક્ષક, મોટી પ્રમાણિત શાળાઓ
Superintendent, District Shelters	અધીક્ષક, જિલ્લા આશ્રયગૃહ
Superintendent, Reception Centre	અધીક્ષક, આશ્રય કેન્દ્ર
Superintendent, After-care Hostel	અધીક્ષક, અનુસંભાળ છાત્રાલય
Chief Organiser Under Eradication of Juvenile Beggary	મુખ્ય સંઘટક; બાળભિક્ષા નાબૂદી
Psychiatric Social Worker Head Master/Principal, Physically Handicapped School	મનોરોગશાસ્ત્ર સામાજિક કાર્યકર મુખ્ય શિક્ષક / આચાર્ય, અપંગો માટેની શાળા/ વિકલાંગ શાળા

Probation Officer	परिचीक्षा अधिकारी
Community Organiser	सामूहिक संघटक
Play room Worker	रमतपंड कामदार
Craft-cum-Literacy Teacher	उद्योग-सह-अक्षरज्ञान शिक्षक
House Mother	गृहमाता

(iii) Directorate of Social Welfare

(उ) समाजकल्याण नियामकनी क्येरी

Director of Social Welfare	समाज कल्याण नियामक
Joint Director of Social Welfare	संयुक्त समाज कल्याण नियामक
Deputy Director of Social Welfare	नायब समाज कल्याण नियामक
District Backward Class Welfare Officer	जिल्हा पछातवर्ग कल्याण अधिकारी
Vigilance Officer	तकेदारी अधिकारी
Fulltime Lecturer	पूर्णाकालिक व्याख्याता
Social Welfare Officer	समाज कल्याण अधिकारी
Nomadic Tribe Welfare Officer	अस्थायी/विचरती जाति कल्याण अधिकारी
Training Officer	तालीम अधिकारी
House Master	गृहपति
Lady Superintendent	महिला अधीक्षक
Sanchalak, Experimental Centre	संचालक, प्रयोग केन्द्र
Health Officer	आरोग्य अधिकारी
Warden	रक्षक; गृह अधीक्षक
Warden-cum- Superintendent	रक्षक-सह-अधीक्षक
Loan Recovery Inspector	ढोन वसूलात निरीक्षक
Social Welfare Inspector	समाज कल्याण निरीक्षक
Propaganda Officer, Removal of Untouch -ability	प्रचार अधिकारी, अस्पृश्यता निवारण

Rector-cum-Superintendent	ગૃહપતિ-સહ-અધીક્ષક
Senior Translator	સિનિયર/પ્રવર ભાષાંતરકાર
Extension Officer	વિસ્તરણ અધિકારી
Lady Tailoring Instructor	મહિલા સીવણ પ્રશિક્ષક
Master Cutter	મુખ્ય વેતરનાર
Lady Welfare Worker	મહિલા કલ્યાણ કાર્યકર
House Master	ગૃહપતિ
House Matron	ગૃહ અધીક્ષિકા
Clerk-cum-House Master	કારકુન-સહ-ગૃહપતિ
Junior Inspector	અવર નિરીક્ષક
Lady Superintendent, Government Girls Hostel	મહિલા અધીક્ષક/ગૃહમાતા, સરકારી કન્યા છાત્રાલય
Radio Training Teacher	રેડિયો તાલીમ શિક્ષક
Cook	રસોઈયો
Cook Servant	રસોઈયાનો નોકર
Senior Clerk/Senior Account-Clerk/Store Keeper	પ્રવર કારકુન/પ્રવર હિસાબ કારકુન/ભંડારી
Junior Clerk	અવર કારકુન

TRIBAL DEVELOPMENT DEPARTMENT

આદિજાતિ વિકાસ વિભાગ

Office of the Commissioner of Tribal Development

આદિજાતિ વિકાસ આયુક્તની કચેરી

Tribal Development Commissioner	આદિજાતિ વિકાસ આયુક્ત
Project Administrator	પરિયોજના વહીવટદાર
Deputy Project Administrator	નાયબ પરિયોજના વહીવટદાર
Assistant Tribal Development Comm- issioner, Vigilance/ Agriculture/Forest/ Co-operation	મદદનીશ આદિજાતિ વિકાસ આયુક્ત, તકેદારી/કૃષિ/વન/સહકાર

Chitnis	ચિટનીસ
Project Officer (Primitive Group)	પરિયોજના અધિકારી (આદિમ જૂથ)

URBAN DEVELOPMENT AND URBAN HOUSING DEPARTMENT

શહેરી વિકાસ અને શહેરી ગૃહનિર્માણ વિભાગ

(i) Office of the Chief Town Planner

(૧) મુખ્ય નગર આયોજકની કચેરી

Chief Town Planner	મુખ્ય નગર આયોજક
Additional Chief Town Planner	અધિક મુખ્ય નગર આયોજક
Senior Town Planner	સિનિયર/પ્રવર નગર આયોજક
Deputy Town Planner	નાયબ નગર આયોજક
Town Planning Officer	નગર આયોજન અધિકારી
Town Planning Draftsman	નગર આયોજન નકશાગર
Civic Surveyor	નગર મોજણીદાર
Research Officer	સંશોધન અધિકારી
Stenographer	લઘુલિપિક
Extension Officer	વિસ્તરણ અધિકારી
Statistical Assistant	આંકડા મદદનીશ
Senior Accounts Clerk	સિનિયર/ પ્રવર હિસાબ કારકુન
Senior Clerk	સિનિયર/પ્રવર કારકુન
Junior Clerk	જુનિયર/ અવર કારકુન

(ii) Directorate of Municipalities

(૨) નગરપાલિકા નિયામકની કચેરી

Director of Municipalities	નગરપાલિકા નિયામક
Deputy Director of Municipalities	નાયબ નગરપાલિકા નિયામક
Assistant Director of Municipalities	મદદનીશ નગરપાલિકા નિયામક
Assistant Accountant	મદદનીશ હિસાબનીસ
Statistical Assistant	આંકડા મદદનીશ
Peon-cum-Driver	પટાવાળા-સહ-ડ્રાઈવર

WATER RESOURCES DEPARTMENT

જળસંપત્તિ વિભાગ

(i) Office of the Area Development Commissioner

(૧) વિસ્તાર વિકાસ આયુક્તની કચેરી

Area Development Commissioner	વિસ્તાર વિકાસ આયુક્ત
Chief Engineer and Director	મુખ્ય ઈજનેર અને નિયામક
Joint Director of Agriculture	સંયુક્ત કૃષિ નિયામક
Divisional Soil Conservation Officer	પ્રભાગીય ભૂમિ-સંરક્ષણ અધિકારી
Assistant Area Development Commissioner	મદદનીશ વિસ્તાર વિકાસ આયુક્ત
Deputy Registrar	નાયબ નોંધણી અધિકારી/રજિસ્ટ્રાર
Agriculture Engineer	કૃષિ ઈજનેર
Radio Contact Officer	રેડિયો સંપર્ક અધિકારી
Farm Management Specialist	ફાર્મ વ્યવસ્થા નિષ્ણાત/ વિશેષજ્ઞ
Training Officer (Male/Female)	તાલીમ અધિકારી (પુરુષ/મહિલા)
Agronomist	કૃષિવિજ્ઞાની
Assistant Soil Chemical Technical Officer	મદદનીશ ભૂમિ રસાયણશાસ્ત્રી તકનિકી અધિકારી
Sub-Divisional Soil Conservation Officer	પેટા-પ્રભાગીય ભૂમિ સંરક્ષણ અધિકારી
Farm Manager	ફાર્મ વ્યવસ્થાપક
Survey Officer	મોજણી અધિકારી
Agronomist-cum-Technical Training Officer	કૃષિવિજ્ઞાની-સહ-તકનિકી તાલીમ અધિકારી

(ii) Offices of the Superintending Engineers of Water Resources Investigation Circles

(૨) જળસંપત્તિ તપાસ વર્તુળના અધીક્ષક ઈજનેરોની કચેરીઓ

Superintending Engineer	અધીક્ષક ઈજનેર
Superintending Engineer (Central Designs Organisation)	અધીક્ષક ઈજનેર (મધ્યસ્થ આલેખન તંત્ર)

Range Forest Officer	વનખંડ અધિકારી
Ferro-Printer	ફેરો મુદ્રક
Model-Maker	પ્રતિકૃતિકર્તા
Model-room Assistant	નમૂનાખંડ મદદનીશ
Officer on Special Duty	ખાસ ફરજ અધિકારી
Joint Director of Agriculture	સંયુક્ત કૃષિનિયામક
System Analyst	પદ્ધતિ પૃથક્કાર
Research Officer	સંશોધન અધિકારી
Agronomist	કૃષિવિજ્ઞાની
Deputy Architect	નાયબ સ્થપતિ
Geologist	ભૂસ્તરવિજ્ઞાની
Soil Survey Officer	ભૂમિ મોજણી અધિકારી
Special Land Acquisition Officer	ખાસ જમીન સંપાદન અધિકારી
Horticultural Officer	બાગાયત અધિકારી
Accounts Officer	હિસાબ અધિકારી
Rest House Manager	વિશ્રામગૃહ વ્યવસ્થાપક
Senior Scientific Assistant	સિનિયર/ પ્રવર વિજ્ઞાન મદદનીશ
Architectural Assistant	સ્થાપત્ય મદદનીશ
Circle Officer	વર્તુળ અધિકારી
Divisional Accountant	પ્રભાગીય હિસાબનીસ
Librarian	ગ્રંથપાલ
Foreman	કાર્યદેશક; ફોરમેન
Geologist Supervisor	ભૂસ્તરવિજ્ઞાની અવેક્ષક
Soil Analyst	ભૂમિ પૃથક્કાર
Soil Classifier	ભૂમિ વર્ગીકરણકાર
Computer	સંગણક
Measurer	માપણીકાર
Vaccinator	રસી ટંકાઈકાર
Signaller	સંકેતક; સંદેશક
Fieldman	ક્ષેત્રિક

(iii) Gujarat Engineering Research Institute

(૩) ગુજરાત ઈજનેરી સંશોધન સંસ્થા

Director	નિયામક
Additional Director	અધિક નિયામક
Deputy Director	નાયબ નિયામક
Research Officer	સંશોધન અધિકારી
Geologist	ભૂસ્તરવિજ્ઞાની
Statistician-cum-Economist and Investigator	આંકડાશાસ્ત્રી-સહ-અર્થશાસ્ત્રી અને શોધ-તપાસનીસ
Draftsman	નકશાગર
Junior Scientific Assistant	જુનિયર/અવર વિજ્ઞાન મદદનીશ
Driller	શારકામકર્તા; ડ્રિલર

(iv) Offices of the Additional Collectors (Water Resources)

(૪) અધિક સમાહર્તા/કલેક્ટર (જળસંપત્તિ)ની કચેરીઓ

Additional Collector	અધિક સમાહર્તા/કલેક્ટર
Deputy Collector, Rehabilitation	નાયબ સમાહર્તા, પુનઃસ્થાપન
Special Land Acquisition Officer	ખાસ જમીન સંપાદન અધિકારી
Assistant District Inspector of Land Records	મદદનીશ જિલ્લા જમીન દફતર નિરીક્ષક
Circle Officer	વર્તુળ અધિકારી
Circle Inspector	વર્તુળ નિરીક્ષક
Talati	તલાટી